

Norrtälje Hamn version 2.0

Design- & funktionsmanual

2023-08-18

Utskrivningstips (för PC)

Detta dokument blir optimerat i liggande format, A4.

Vid utskrivning:

- tryck på *skriv ut (print)*
- välj *egenskap (properties)*
- tryck på *detaljerade inställningar*
- välj *redigera*
- *tvåsidighet, välj blockbindn (blocköppning/vänsterbl)*

Figur 140. Visionsbild över ett fullt utbyggt Nortälje Hamn

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....4	8. KOMPLEMENTBYGGNADER & BYGGDA DELAR.....26	14.3 Trafik	19.3 Disposition & möblering
1.1 Bakgrund	8.1 Typer av byggda element	14.4 Materialitet & utrustning	19.4 Badsäkerhet
1.2 Arbetsgrupp	8.2 Gestaltningsprinciper	14.5 Belysning	19.5 Materialitet & utrustning
1.3 Målsättning	9. BELYSNING.....30	14.6 Vegetation	19.6 Belysning
1.4 Syfte	9.1 Allmänt	15. HAMNPROMENADEN.....74	19.7 Möjlig framtida utveckling
1.5 Läsanvisningar	9.2 Koncept för belysningsutrustning	15.1 Förutsättningar	20. GALÄRPARKEN.....122
1.6 Masterplan	9.3 Belysningstyper	15.2 Identitet & karaktär	20.1 Förutsättningar
	9.4 Julbelysning	15.3 Disposition & möblering	20.2 Identitet & karaktär
DEL I - TEMATISK BESKRIVNING	10. UTRUSTNING & MÖBLERING.....38	15.4 Hamnpromenadens delar	20.3 Disposition & möblering
2. TRAFIKSTRUKTUR.....8	10.1 Utrustning	15.5 Materialitet & utrustning	20.4 Materialitet & utrustning
2.1 Biltrafik	10.2 Informationsskyltar	15.6 Belysning	20.5 Belysning
2.2 Gång- & cykeltrafik	11. AVFALLSHANTERING.....44	15.7 Vegetation	20.6 Vegetation
2.3 Kollektivtrafik	11.1 Översikt avfallshantering	16. SJÖTULLSTORGET & KÄRLEKSPARKEN.....90	20.7 Möjlig framtida utveckling
2.4 Tillgänglighet	11.2 Återvinningstyper	16.1 Förutsättningar	21. HAMNPARKEN.....134
2.5 Parkering & angöring	12. MÖTET MELLAN KVARTERSMARK OCH ALLMÄN PLATSMARK.....46	16.2 Identitet & karaktär	21.1 Förutsättningar
3. BÅTAR & BAD.....12	12.1 Förgårdsmark	16.3 Disposition & möblering	21.2 Identitet & karaktär
3.1 Båtar	12.2 Fasadbelysning	16.4 Materialitet & utrustning	21.3 Disposition & möblering
3.2 Bad	12.3 Kommersiella skyltar	16.5 Belysning	21.4 Materialitet & utrustning
4. GRÖNSTRUKTUR.....14	12.4 Uteserveringar	16.6 Vegetation	21.5 Belysning
4.1 Landskapet	DEL II - GEOGRAFISK BESKRIVNING	17. "BRYGGAN".....98	21.6 Leken
4.2 Växtmaterial	DELOMRÅDEN.....57	17.1 Förutsättningar	21.7 Vegetation
5. DAGVATTEN.....16	13. LOKALGATOR.....58	17.2 Identitet & karaktär	22. FICKPARK - SILOPARKEN.....142
5.1 Allmän plats	13.1 Förutsättningar	17.3 Disposition & möblering	22.1 Förutsättningar
5.2 Kvartersmark	13.2 Identitet & karaktär	17.4 Materialitet & utrustning	22.2 Identitet & karaktär
5.3 Bryggan - den västra dammen	13.3 Trafik	17.5 Belysning	22.3 Disposition & möblering
5.4 Galärparken - de östra dammarna	13.4 Materialitet & utrustning	18. HAMNPLAN 104	22.4 Materialitet & utrustning
6. SOCIAL STRUKTUR.....18	13.5 Belysning	18.1 Förutsättningar	22.5 Belysning
6.1 Sociala funktioner	13.6 Vegetation	18.2 Identitet & karaktär	22.6 Vegetation
6.2 Äldre	14. GÅNGFARTSOMRÅDEN & GÅGATOR.....66	18.3 Disposition & möblering	22.7 Konst
6.3 Ungdomar	14.1 Förutsättningar	18.4 Materialitet & utrustning	
6.4 Barn & lek	14.2 Identitet & karaktär	18.5 Belysning	
7. KONST, KULTUR & ARRANGEMANG.....22		18.6 Evenemang	
7.1 Konst		19. HAMNPIREN.....110	
7.2 Arrangemang		19.1 Förutsättningar	
7.3 Kultur		19.2 Identitet & karaktär	

NORRTÄLJE
KOMMUN

sydväst
arkitektur och landskap

COWI

LIGHT
BUREAU
PART OF AFRY

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Norrtälje Hamn är en ny hållbar stadsdel som byggs i centrala Norrtälje på den gamla industrihamnen som en direkt förlängning av stadskärnan ut till Norrtäljeviken, havet och skärgården. Här planeras drygt 2000 bostäder samt service för både boende och besökare, och områdets geografiska omfattning är nära nog en fördubbling av den befintliga stadskärnan. Projektet omfattar ca 11,4 hektar land och 6 hektar vatten. Detaljplanearbetet för större delen av den allmänna platsen samt vattenområdet, den s.k. skelettplanen, startade 2012 och vann laga kraft 2015-01-13.

I samband med planprocessen påbörjades också arbetet med ett styrande dokument; "Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn". Utbyggnadsstrategin utgör handbok för alla aktörer inom projektet och beskriver visionen för området och hur den skall uppnås. En reviderad version av Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn (UBS) presenterades i Samhällsbyggnadsutskottet 2018-08-22. Även ett Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn har tagits fram för att skapa ett tydligare ramverk för hållbarhetsarbetet inom projektet, vilket antogs av kommunstyrelsen 2017-11-27.

Under försommaren 2015 genomförde man en tävling om de offentliga rummen i Norrtälje Hamn och i oktober utsågs förslaget "Att angöra en brygga" till vinnare. Förslaget är framtaget av Sydväst arkitektur och landskap i samarbete med COWI. Fördjupad gestaltning har därefter pågått (2015-2020) samtidigt som kommunen genomfört flertalet markanvisningar för hamnens kvartersmark.

Stadsomvandlingen är indelad i tre större utbyggnadsetapper (G1-G3). Denna designmanual är ett komplement och en fördjupning av redan

gällande detaljplan, Utbyggnadsstrategin för Norrtälje Hamn, Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn och tävlingsförslaget "Att angöra en brygga".

1.2 Arbetsgrupp

Denna handling är upprättad av Sydväst arkitektur och landskap med underkonsulter, COWI & Light Bureau ARFY, i samarbete med Projekt Norrtälje Hamn och flertalet kommunala förvaltningar.

Representanter för Norrtälje kommun:

Projekt Norrtälje Hamn

Carolina Sahlén

Jan Kjellberg

Pernilla Logren

Jesper Friberg

Roger Gustafsson

Referensgrupp inom Norrtälje kommun

Gatu- och parkavdelningen

VA-avdelningen (nuvarande NVAA)

Renhållningsavdelningen (nuvarande NVAA)

Kultur- och fritidskontoret

Representanter för konsultgruppen:

Sydväst arkitektur och landskap

Lina Dahlström, projektansvarig arkitekt

Per Andersson, landskapsarkitekt

Helen Mosseby, landskapsarkitekt

Andreas Mayor, planeringsarkitekt

Lina Byberg, arkitekt

Frida Axelsson, landskapsarkitekt

Ellen Arkander, landskapsarkitekt

Axel Näsman, landskapsarkitekt

COWI

Henrik Ekström, trafikplanering

Anna Larsson, VA dagvatten

Hanna Lundqvist, VA-ingenjör

Erik Åberg, trafikplanerare

Light Bureau, AFRY

Frida Nordmark, belysningsarkitekt

I tidigare arbete / versioner av DoFM medverkade även:

Sven Engdahl, *Norrtälje kommun*

Henrik Wall, *COWI*, marina konstruktioner

Tove Kronqvist, *COWI*, gatu- och vägprojektör

Henrik Mayor, *COWI*, anläggningskonstruktör

Helga Eknor, *Sydväst arkitektur och landskap*, landskapsarkitekt

1.3 Målsättning

Målsättningen med framtagandet av Design- och Funktionsmanualen är att utifrån detaljplanen (Skelettplanen), Utbyggnadsstrategin för Norrtälje Hamn, det vinnande tävlingsförslaget "Att angöra en brygga" från tävlingen kring Norrtälje Hamns offentliga rum samt arbetsgruppens instruktioner, utforma en handling som konkretiserar gestaltungsambitionerna och övergripande funktioner för de offentliga rummen, både hårdgjorda ytor och gröna- samt blå ytor.

1.4 Syfte

Handlingen syftar till att beskriva systemen och ambitionsnivån för de offentliga rummen inom området och i anslutning till befintliga delar av stadskärnan. Design- & funktionsmanualen ska utgöra en beskrivning av systemtanken för senare systemhandlingar eller i förekommande fall en mer detaljerad beskrivning redan från början. Den skall utgöra beslutsunderlag och dokumentation för Norrtälje Hamn och kommunens linjeorganisation, och vara projekteringsunderlag för samverkansentreprenören och ett stöd för områdets olika byggherrar. Den avser också utgöra styrande dokument och säkerställa ambitionsnivå och kvalitet under hela utbyggnadstiden samt vara ett stöd för framtida drift och underhåll.

1.5 Läsanvisning

Design- och funktionsmanualen har utkommit i två upplagor, version 1.0 daterad 2017-04-10 och denna version 2.0. I denna reviderade utgåva har eventuella ändringar, bearbetningar och den fördjupade gestaltning som genomförts i samband med framtagandet av projekteringsanvisningar för områdets olika utbyggnadsetapper arbetats in.

Design- & funktionsmanualen består av ritning L-01.1-Masterplan och detta dokument med tillhörande bilagor för exempelvis belysning. Dessa ska läsas tillsammans då de kompletterar varandra. I Design- & funktionsmanualens första del är systemen tematiskt beskrivna (trafikstruktur, grönstruktur, dagvatten etc). Den andra delen är en geografiskt uppdelad beskrivning av respektive del, från funktion till specifika material som ytiskt, utrustning, belysning och vegetation. Alla höjder som angivits är enligt höjdsystem RH 2000.

Under varje kapitel återfinns en grå ruta med hänvisningar till relevanta dokument. Dessa inkluderar;

- Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn
- Båtplanering i Norrtälje Hamn
- Teknisk Handbok Norrtälje kommun
- Norrtälje Hamn Grönnytefaktor version 2.0
- Avfallsprogram Norrtälje Hamn version 2.0
- Norrtälje Hamn PM Dagvatten version 1.1
- Hållbarhetsprogram för Norrtälje Hamn
- Handlingsprogram för konst i Norrtälje Hamn

1.6 Masterplan

Figur 141. Masterplan, uppdaterad senast 2021-07-01

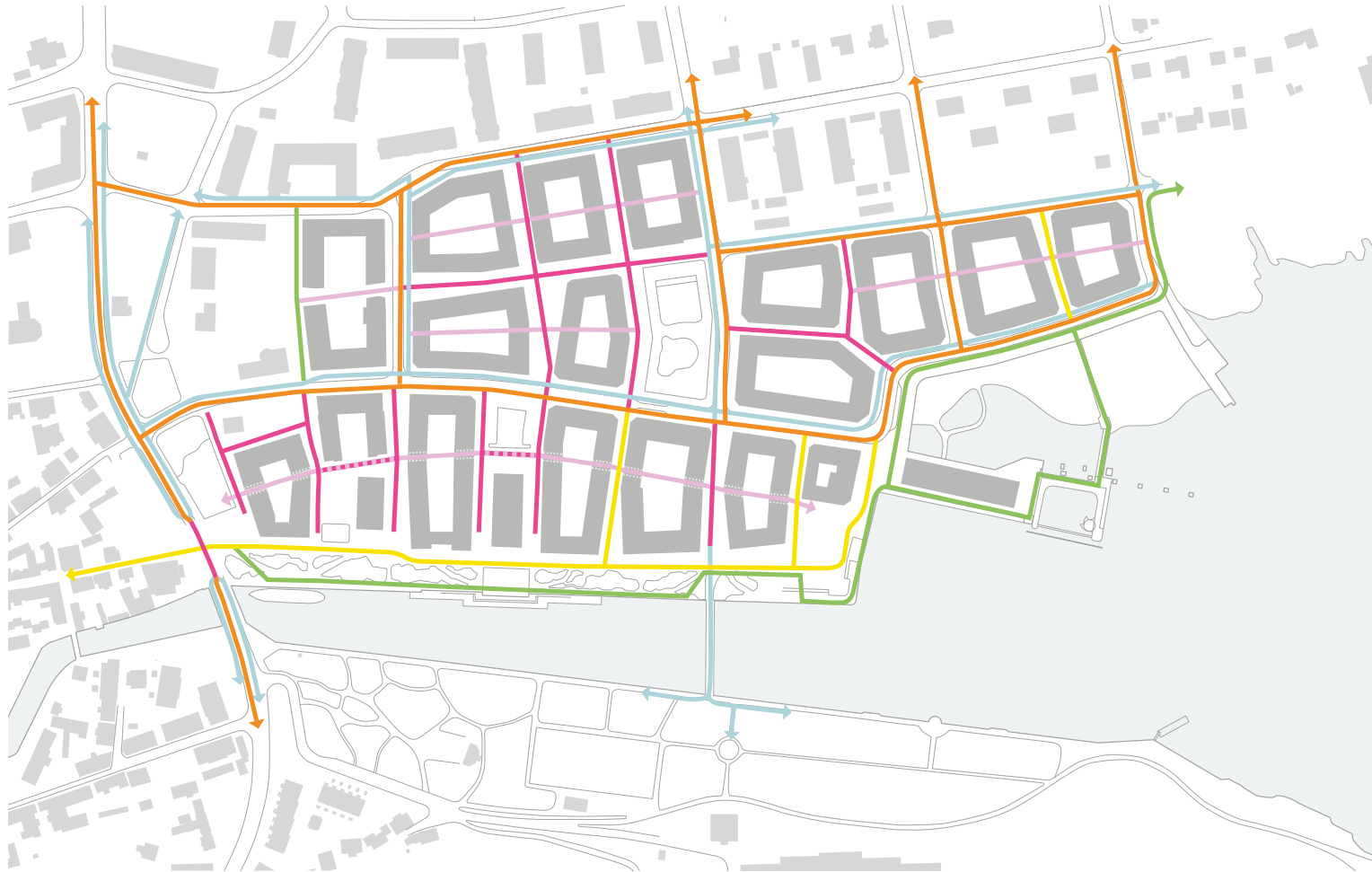
Del I

Tematisk beskrivning

2. TRAFIKSTRUKTUR

Enligt Utbyggnadsstrategin för Norrtälje Hamn skall gång- och cykeltrafik prioriteras i den nya stadsdelen. Gatunätet har därför delats upp i två tydliga hierarkier/karaktärer; lokalgator för genomgående trafik och gångfartsområden för

trafik till och från bostadskvarteren. Gestaltningen skall tydligt understödja önskade trafikslag och trafikmängder.

Figur 3. Diagram Trafikstruktur

Lokalgata; gata med bla busstrafik	Gångstråk, tillgängliga stråk för gående
Gångfartsområde; fordon på gåendes villkor	"Tvärstråket"; stråk genom kvarter
Gång-cykelväg; för gång- och cykeltrafik	Gågata; gående, cyklar samt behörig trafik

Figur 4. Lokalgata med CG-väg. Bildkälla: Sydväst

Figur 5. Gångfartsområde. Bildkälla: Sydväst

Figur 6. Gågata längs vattnet. Bildkälla: Sydväst

Figur 7. Gångfartsområde vid Sjötullstorget. Bildkälla: Sydväst

2.1 Biltrafik

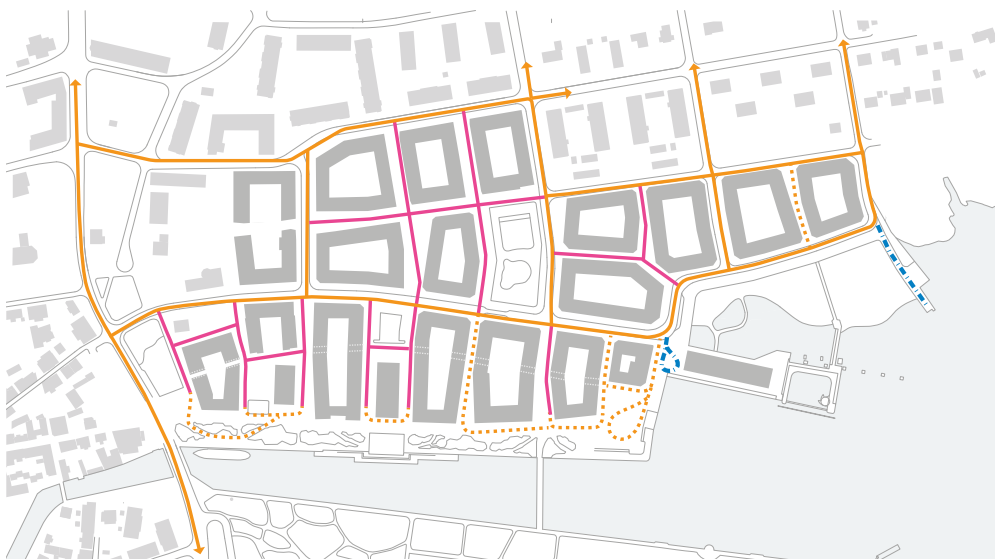
Lokalgata

Östra Rögårdsgatan löper som en ryggrad genom mitten av området och kopplar stadsdelen till resten av Norrtälje via Brännäsgatan och Hamnvägen. Det är också längs Östra Rögårdsgatan som områdets busshållplats är belägen, centralt invid Hamnparken med jämna avstånd till områdets olika delar. Östra Rögårdsgatan avslutas i öster av den nya Galärgatan.

Vegagatan och delar av Pilgatan, befintliga gator som löper i områdets norra del, får i samband med utbyggnaden av Norrtälje Hamn en mer stadslig karaktär med långsgående parkeringar och gatuträd. Samtliga lokalgator i området får BK2 klassning.

Gångfartsområden

Förutom kvarter 2 vid Brännäset, ansluter kvarterens långsida till gångfartsområden och gågator där all bil- och cykeltrafik sker på de gåendes villkor. Här skall genomfartstrafik minimeras och i vissa fall helt undvikas som i kajkvarteren där varje gångfartsområde avslutas mot kajen i en återvändsgränd. Endast leveranser eller annan behörig trafik tillåts använda delar av Hamnpromenaden för genomfart. Gestaltningen skall främja uppmärksamheten hos bilföraren och inga nivåskillnader mellan biltrafik och övriga trafikarter förekommer. Tillåten hastighet är gångfart och området är dimensionerat för lastbil 12m (LBN).

Figur 8. Diagram fordonstrafik

- Lokalgata, alltid körbart
- Gångfartsområde, körbart på gåendes villkor
- - - Möjlig körväg lastbil 12 m varuleverans/ buss
- - - Sjösetting, möjlighet för större fordon, släp, kran

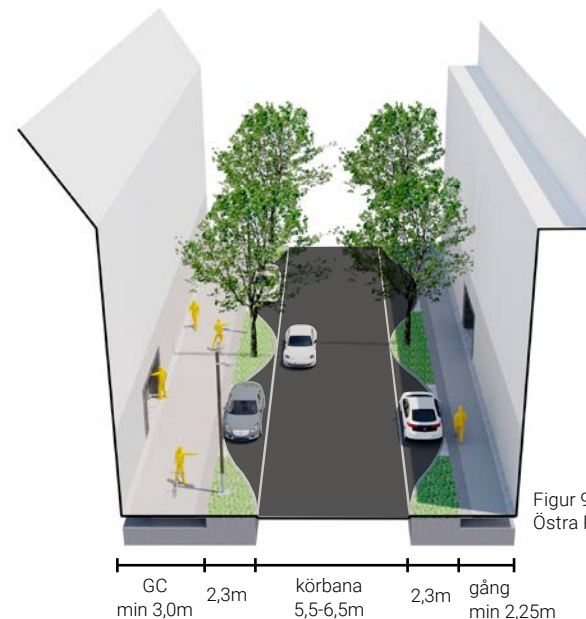
2.2 Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykeltrafik skall dominera stadsbilden och uppmuntras i alla delar av området. Lokalgatorna förses med släta trottoarer i betongmarksten, och på gångfartsgatorna rör man sig som fotgängare och cyklist i gaturummets mitt på släta markstenar med så jämn lutning som möjligt. Hamnpromenaden kommer att skyltas gågata och endast tillåta begränsad biltrafik i form av leveranser eller trafik med särskild behörighet. Längs med Östra Rögårdsgatan, Hamnvägen, norra delen av Brännäsgatan och östra delen av Pilgatan blir den ena trottoaren en kombinerad gång- och cykelbana.

Området kommer att erbjuda generöst med allmänna cykelparkeringar vid Sjötullstorget, Hamnparken, Piren/Galärparken och längs med Hamnpromenaden. Väderskyddade cykelplatser kommer att förekomma vid Sjötullstorget och Hamnparken där även allmänna cykelpumpar

kommer finnas. För laddning av elcyklar hänvisas till allmänna uttag på platser där folk kan tänkas vistas längre. Platser som kan vara aktuella är Hamnparken, "Bryggan", Hamnplan, Piren och Midsommarplatsen.

Genom kajkvarterens mitt går ett informellt tvärstråk som skall bidra till och förstärka områdets varierade karaktär. Det skall vara öppet för alla och i kontrast till kajpromenaden erbjuda en alternativ promenad genom områdets mer intima bostadsmiljöer. På grund av områdets topografi kan inte full tillgänglighet i alla delar uppnås, men en visuell kontakt med kvarterens gårdsmiljöer underlättar orienteringen och bidrar till en ökad trygghet i området.

Figur 9. Princip, sektion för lokalgata, Östra Rögårdsgatan

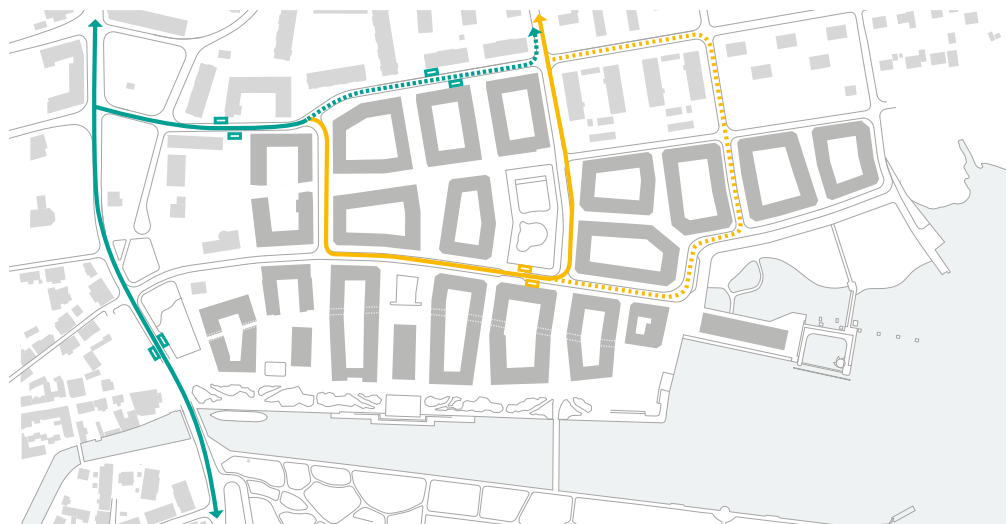
GC min 3,0m   2,3m   körbana 5,5-6,5m   2,3m   gång min 2,25m

2.3 Kollektivtrafik

Behovet av kollektivtrafik i området kommer att öka i takt med stadsdelens utbyggnad. Lokala busslinjer kommer att nå området från Vegagatan via Brännäsgatan, Östra Rögårdsgatan och vidare norrut via Hamnvägen. Dessa lokalgator är dimensionerade för att klara busstrafik i båda riktningar med hållplats längs Hamnparkens södra del på Östra Rögårdsgatan. Busshållplatsen ligger centralt belägen i området med nära till viktiga publika funktioner och framtida evenemang, på platser såsom Hamnplan, Hamnpiren och Galärparken.

Det finns även en uttalad önskan om att färjetrafiken i skärgården skall utvecklas så att Norrtälje och Norrtälje Hamn blir en skärgårdsdestination för persontrafik, exempelvis via skärgårdstrafik.

Föreslagen tilläggsplats ligger vid Hamnplan väl förbunden med stadens övriga kollektivtrafknät via busshållplatsen invid Hamnparken som ligger på gångavstånd från hamnen. Då busstrafiken löper längs Östra Rögårdsgatan med hållplats vid Hamnparken utgår idag befintlig hållplats på Vegagatan.

Figur 10. Diagram kollektivtrafik

	Bef. kollektivtrafiklinje		Planerad kollektivtrafiklinje		Bef. hållplats
	Bef. trafiklinje som utgår		Möjlig kollektivtrafik-körväg		Planerad hållplats

2.4 Tillgänglighet

En självklar utgångspunkt för gestaltningen av de offentliga rummen i Norrtälje Hamn är att de skall vara tillgängliga för alla, och utgå ifrån Norrtäljes tekniska handbok med riktlinjer från Rådet för funktionshindrade (RFF).

Alla huvudstråk för gående skall vara släta och inte tillåta lutningar på mer än 5% (1:20). Det gäller även områdets gång- och cykelbro Havslänken som förbinder stadsdelen med Societetsparken på Norrtäljevikens södra sida.

Principen för hela områdets huvudhöjdsättning är att undvika skarpa lutningar och ramper. Nivåskillnader har istället hanterats med kortare stråk eller passager som alltid lutar mindre 5%. Skulle ramper förekomma, dvs sträckor som lutar 5% eller mer, skall de förses med vilplan och handledare.

Kantstenar längs med områdets lokalgator är vid korsande stråk alltid nedsänkta så att full framkomlighet uppnås.

Ledstråk i form av kontrastmarkeringar och taktila stråk skall så långt det är möjligt vara en naturlig del av gestaltningen. De kan åstadkommas genom olikheter i markmaterial och följa andra för området självklara funktioner såsom rännalar och Aco-drain för dagvattenhantering och på så sätt bli en självklar del av områdets identitet och karaktär.

För alla huvudstråk och invid huvudentréer används markmaterial som erbjuder full tillgänglighet såsom markstensplattor i betong, naturstenschällar eller sågad/flammad smågatsten.

Figur 11. Hamnpromenaden. Bildkälla: Sydväst

2.5 Parkering & angöring

Samtliga kvarter löser boendeparkering, besöksparkering för boende, och arbetsplats-parkering för verksamheter inom respektive kvarter. Detta sker främst i underjordiska garage med in- och utfarter från omgivande gångfartsområden. Inga in- och utfarter är tillåtna längs med området lokalgator med undantag för exempelvis kv 2 Brännäset, som saknar anslutning till gångfartsområden. Längs med gångfartsområden finns ett fåtal parkeringsfickor som kan fungera som allmänna besöksparkeringar under kortare tidsangivelser.

Norrköping är en sommarstad och kommer under vissa perioder att gästas av ett stort antal besökare. En uttalad önskan är att minimera biltrafiken i området under hela året, och genom god tillgänglighet via kollektivtrafik och genom att uppmuntra till bilpooler minimera antalet bilar i

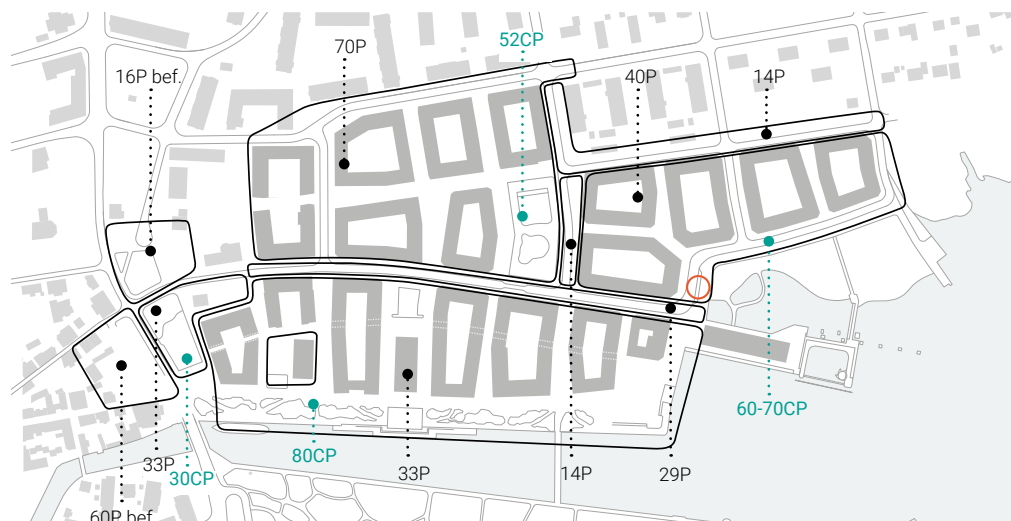
området. Allmänna parkeringsplatser finns längs med områdets lokalgator och samlade på ett antal allmänna parkeringsplatser invid Sjötullstorget, Siloparken, Hamnpiren och Hamnparken. Som ett led i minskade utsläpp finns en ambition att erbjuda laddplatser för elfordon inom Norrköping Hamn.

Cykelparkeringar anordnas vid områdets målpunkter, såsom Sjötullstorget, Hamnparken samt längs Hamnpromenaden och Galärgatan. Yta kan även upplåtas för tillfälliga cykelparkeringar längs Galärgatan och Piren, vilka kan användas vid behov under sommarsäsongen då trycket på cykelparkeringar ökar.

Angöring för varuleverans och sopbilar till tex s/s Norrköping eller Hamnplan illustreras i diagram på föregående sida (s.9) figur 8.

'Utbyggnadsstrategi för Norrköping Hamn',
se sida och avsnitt:
4.2.2.2. *Trivsamma och trygga gator och platser* s.32
4.2.4.1 *Gatunätet ska skapa tydliga stråk och noder* s.45
4.2.4.2 *Gatumiljöer ska prioriteras för gående* s.46
4.2.4.3 *Gena cykelstråk och nära cykelparkering* s.47
4.2.4.4 *God tillgång till attraktiv kollektivtrafik* s.48
4.2.4.5 *Biltillgänglighet och hastigheter anpassas till stadslivet* s.49
5.11. *Trafik* s.81

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrköping Hamn',
se sida och avsnitt:
Målområde 5 - Transporter s. 26
Målområde 17 - Energi s. 48

Figur 12. Diagram besöksparkering

- Bilparkering, antal
- Cykelplatser, antal
- Angöring för turistbussar

Figur 13. Diagram laddplatser

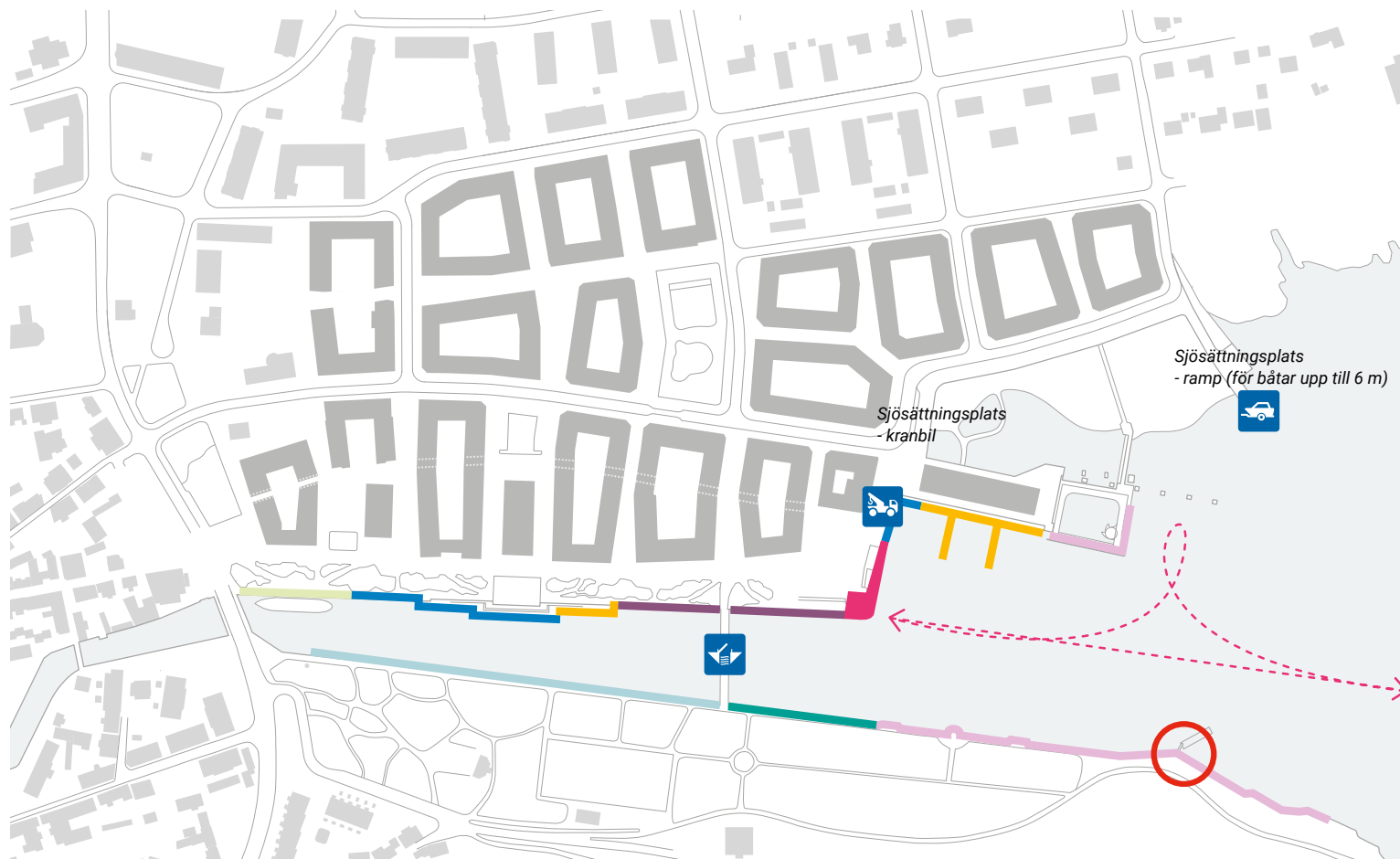
- Installerade laddplatser
- Förberedelse för laddplatser med tomrör för framtida kablage
- Förberedelse för laddningsplatser för elbåt

3. BÅTAR & BAD

Visionen för Norrtälje Hamn är att den ska vara en "Levande stadsdel för barn, båtar och bad" och kunna fungera som en brygga mellan Norrtälje och skärgården. Att åstadkomma bra förutsättningar för ett rikt båtliv inom Norrtälje Hamn är därför

av största vikt. Båtliv tillskapar värden i form av livsmiljö, turism och förstärker Norrtäljes roll som porten till Roslagen. För en mer utförlig beskrivning, se "Båtplanering i Norrtälje Hamn, 2015".

Anläggandet av ett bad utgör också en viktig del av att stärka områdets rekreativa värden som dessutom anknyter till Norrtäljes historia som badort.

Figur 14. Diagram båtförtöjning & båtfunktioner

	Gästhamn (båtlängd ≤10m)		Utpekad framtida läge för elbåtsladdning och/eller båtpool		Bensinmack & gästhamnsfunktioner
	Gästhamn (båtlängd ≤15m)		Färjetrafik		Vändzon färjetrafik
	Besökshamn (fritidsbåt)		Yta reserverad för S/S Norrtelje		Sjösättning
	Besökshamn djup (fartyg, färja)		Ej förtöjning		Öppningsbar bro

Figur 15. Bad från brygga. Bildkälla: Pexels

Figur 16. Båtliv längs kajen och bryggan. Bildkälla: Sydväst

Figur 17. Tillfälliga båttaktiviteter kan ske i olika omfattning inom stadsdelen. Bildkälla: Sydväst

3.1 Båtar

Sjösättning

Det finns ett behov att kunna sjösätta fritidsbåtar i Norrtäljeviken. Vid Port Arthurs udde planeras därför möjligheten att lägga i och ta upp båtar via en ramp. Sjösättningsplatsen möjliggör sjösättning för mindre fritidsbåtar upp till sex meter och ytans utbredning möjliggör för en personbil med släp att köra ner och vända inom området. Rampen planeras få en lutning på ca 1:8. Längs med rampen löper en pålad brygga för att underlätta sjösättningen samt erbjuda tillfällig förtöjning vid ilastning. Den sydvästra delen av Hamnpiren / nordöstra delen av Hamnplan förbereds för sjösättning av större båtar med hjälp av kranbil. Sjösättning av fritidsbåtar kan bli ett återkommande säsongsarrangemang där båttrailers angör Piren och sedan sjösätter via den tillfälligt stationerade kranbilen. Sjösättning och upptagning förutsätter rutiner och reglering i hamnordningen.

Besökshamn

Besökshamn innebär en tillfällig förtöjning där båten kan lämnas obebakad en begränsad tid. I Norrtälje Hamn föreslås två kategorier av besökshamn, en för fritidsbåtar och en djupare del för fartyg/färjor. För fritidsbåtar finns bryggnivåer tillgängliga på +1,35 m samt +0,5 m (RH00). Flertalet förtöjningsplatser längs kajen är tänkta som så kallade långsideplatser, detta ökar tillgängligheten för personer med nedsatt rörelseförmåga att kunna komma ombord på båten. Besökshamn för stora fartyg som exempelvis briggen Tre Kronor och Kustbevakningen kräver stora ytor och visst vattendjup. Besöksplatser för fartyg utgör också möjlig lastkaj samt reservplats för färjetrafik så som båttaxi. Kajhöjd ligger här på +1,35 m (RH00).

Gästhamn

En gästhamn innebär angöring för fritidsbåtar med inriktning mot tillfälliga besök och turister, i regel båtplatser för övernattningsmöjlighet. Utöver uthyrning av förtöjningsplatser erbjuds övrig service

såsom avfallshandling, mottagning av toalettavfall samt tillgång till dricksvatten och hygienutrymmen i närheten. Någon regelrätt ny gästhamn planeras inte i hamnen, båtgäster hänvisas fortsatt till de ca 150 gästhamnsplatser Norrtälje Gästhamn erbjuder i direkt anslutning till Societetsparken samt vid restaurang Havspiren, ca 800 m sydöst om Norrtälje Hamn.

Färjetrafik

Norrköping Hamn och Hamnplan planeras för att på sikt kunna ta emot skärgårdstrafik och annan kommersiell färjetrafik. Den kollektiva sjötrafiken har idag fartyg som uppgår till 40 m på längden och 6-11 meter på bredden. Dessa fartyg kräver visst manöverutrymme utanför bryggan samt under sträckan mellan farled och hamn. Det är betydelsefullt att denna zon lämnas fri (vattenyta utanför Hamnplan) för att i framtiden kunna möjliggöra för fartyg och färjor i Norrtälje Hamn.

Kortvarig angöring eller en framtida replipunkt kan bli aktuellt. Detta ställer krav på att det ska finnas vissa tekniska förutsättningar såsom åtkomst till el och vatten, möjlighet att lämna källsorterat avfall samt eventuell möjlighet till väderskydd.

Fritidsbåtshamn

Fritidsbåtshamn innebär att båtägare hyr båtplats under en hel säsong för förtöjning av sina fritidsbåtar. Norrtälje Seglarsällskap har ett antal befintliga bryggor för fritidsbåtar, den närmaste ligger vid Grindbryggan, ca 700 m nordost om Galärparken samt Klubbhamnen, ca 1 km sydost om Societetsparken. Någon ny fritidsbåtshamn planeras inte inom ramen för Norrtälje Hamn, utvecklingspotential för denna funktion finns däremot möjligen öster om Port Arthur, detta kräver dock en detaljpanelläggning samt muddring av det grunda vattnet.

Teknik, laddning och säkerhet

Längs bryggan och Hamnpiren finns öglor för förtöjning av fritidsbåtar, större förtöjningspollare placeras på kajen vid Hamnplan för att möjliggöra för större fartyg. Räddningsstegar installeras i bryggan och livboj placeras ut längs sträckan för ev. nödsituationer. Placering av dessa återfinns i kapitlen "14. Kajen" samt "18. Hamnpiren" i den geografiska beskrivningen av denna Design- och funktionsmanual.

Norrköping Hamn har ambitionen att klara framtida behov av fordonsladdningar och utvecklingen av eldrivna fritidsbåtar har precis kommit igång på allvar. Bryggan är förberedd med tomrör för framtida kablage för eventuella laddstolpar. Det är inte troligt att laddmöjligheter kommer erbjudas längs hela bryggan, istället är två primära lägen utmarkerade för framtida elbåtsladdning, båda dessa inom ramen för besökshamn.

Båtpool

En båtpool innebär möjligheten att njuta av båtlivet genom ett medlemskap där man lånar/hyr fritidsbåtar under en begränsad tid. Nuvarande förberedda och föreslagna lägen för elbåtar kan i framtiden också erbjuda plats för båtpooler men kommer inte att utföras innan det finns en aktör.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt,

3.5.3. En levande stadsdel för barn, båtar och bad s.17

4.2.4.8 Småbåtshamn för boende och gästhamn s.51

4.2.4.9 Hamn för färjetrafiken s.52

för mer information kring båtplanering, se;

'Båtplanering i Norrtälje Hamn'

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt

Norrköping Hamn',

se sida och avsnitt,

Målområde 5 - Transporter s.26

3.2 Bad

Norrköping har en stolt historia av bad, med allt från kurbad till dopp från bryggor, klippor och stränder. Det finns befintliga bad i närheten av hamnen, bland annat sandstrand vid Kärleksuddens badplats (fågelvägen ca 1 km sydost om hamnen) och badstrand/bryggbad och vattenrutchkana vid sjön Lommaren (ca 2 km väster om hamnen).

De flesta kajytorna i Norrtälje Hamn är reserverade för båtliv och bad kan inte anordnas här utan vissa uppenbara säkerhetsproblem. Den djupa delen utanför Hamnpiren har istället länge utpekats som ett lämpligt läge för bad i hamnen. Det djupa vattnet bidrar till god vattenkvalitet samtidigt som ytorna är tillräckligt väl tilltagna för badmöjligheter. Det planerade hamnbadet är uppbyggt av bryggor i olika nivåer med tydliga avgränsningar och påseglingsskydd. Badområdet planeras vara djupt överallt (dvs ingen anordnad botten) vilket gör att badet i hamnen riktar sig speciellt mot ungdomar och vuxna.

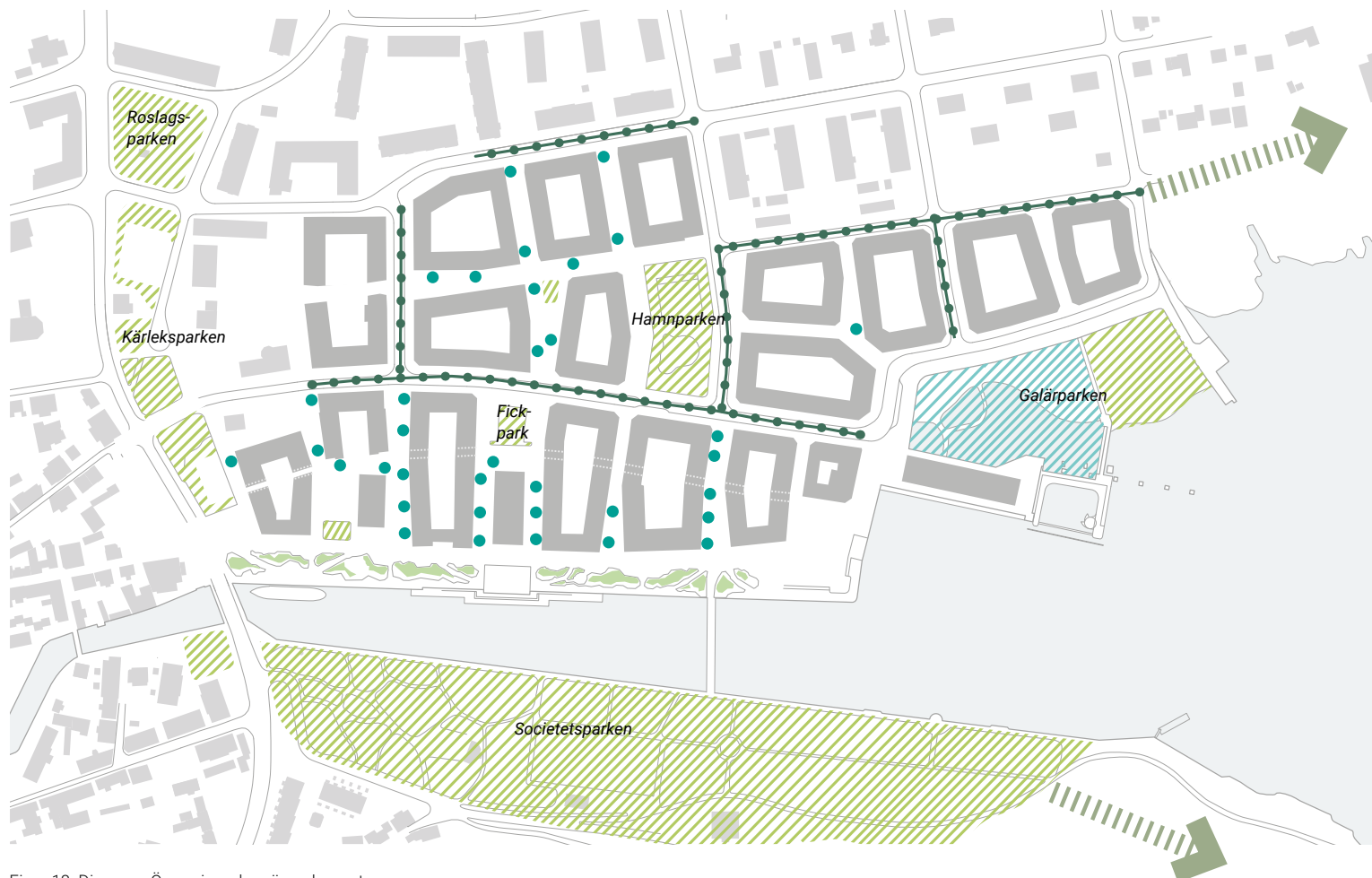
Utrustningsnivån ska studeras vidare i senare skeden men skulle kunna innehålla utedusch, bansim/simlinor, vattenrutchkana eller klättervägg. Oavsett utrustningsnivå kan det planerade hamnbadet tillgänglighetsanpassas med en badhiss från bryggan. Någon form av omklädningsmöjligheter bör också planeras, regelrätt omklädningsrum i en ev. framtida byggnad på piren, omklädningskärmar eller mindre tillfällig/säsongsanpassad byggnad

Längst ut på Hamnpiren, förbi dykdalberna, finns möjlighet att i framtiden anlägga en publik bastu med egna bryggor. På vintern skulle detta kunna fungera som en attraktion för hamnen och locka ut vinterbadare till ett isande dopp i Norrtäljeviken.

4. GRÖNSTRUKTUR

Norrtälje Hamn är beläget i en fantastisk kontext med sin kaj helt i söderläge och på andra sidan ån stadens stadspark, Societetsparken från 1860-talet, vars kraftfulla högresta träd utgör ett enastående fondmotiv för hela stadsdelen.

I samband med utbyggnaden kommer även nya parkrum att tillskapas och redan existerande delar såsom Kärleksparken längs med Roslagsgatan vitaliseras och rustas upp.

Figur 18. Diagram. Övergripande gröna element

- Parkmark
- Dagvattenpark
- Trädalléer lokalgator
- Stilleben
- Grönska på klippor
- Landskapsstruktur visuell kontakt

Figur 19. Stilleben i gaturummen utformas efter skärgårdens kvaliteter. Bildkälla: Sydväst

Figur 20. Våtmarksvegetation i Galärparken. Bildkälla: Sydväst

Figur 21. Varierande gatuträd med färger över säsong. Bildkälla: Sydväst

4.1 Landskapet

En viktig utgångspunkt för den landskapliga gestaltningen har varit mångfald, variation och upplevelse, och ambitionen att skapa nya värden för staden som helhet och utflyktsmål för kommunen i stort. För att åstadkomma en rik och varierad miljö både avseende karaktär, upplevelse och aktivitet tillämpas tanken om de åtta parkkaraktärerna i utformningen. (Tanken på parkkaraktärer är ett resultat av forskning från SLU Alnarp där landskap kategoriseras i åtta olika varianter. Dessa är artrik, rofylld, allmänningen, samvaro, rymd, viste, kultur/historia och vild.)

De befintliga parkrummen, Societetsparken och Kärleksparken har pastorala motiv med stora solitära träd i öppna gräsytor för lek, vistelse och promenad. I området mitt ligger Hamnparken som i kraft av sitt centrala läge i strukturen kommer att bli ett viktigt vardagsrum för stadsdelens invånare, men även en självklar målpunkt för områdets besökare. Här kommer flera viktiga servicefunktioner att samlas och områdets busshållplats vara belägen. Galärparken i områdets östra del består av en serie öppna dammar och kommer att ta hand om stora

delar av både stadsdelens och befintliga stadens dagvatten. Här erbjuds en helt unik ståndort med plats för pedagogisk verksamhet och rekreation. Även småskaliga parkmotiv som kvartersparken norr om kv 6, Siloparken och "pocketparken" mellan kv 1 och 3 kommer att vara viktiga inslag i stadsbilden och bidra till en rik upplevelse med olika sorters vistelse och lek.

Hamnpromenadens landskapliga utformning är del i att hantera kajens olika nivåer. För att säkerställa att byggnaderna i området klarar framtida förhöjda vattennivåer ligger bottenvåningarna på +2.0 RH00. För att erbjuda ett levande båtliv och kontakt med vattnet behöver kajen två nivåer. Klipplandskapet längs med kajen är utformat för att ta hand om denna nivåskillnad och erbjuder samtidigt plats för träd och växtlighet på kajen. Klipplandskapet bryter också ner kajpromenadens bredd och som helhet kan den både mäta sig med den stora skalan och i sina mindre delar skapa unika småskaliga sammanhang med plats för vistelse och aktivitet.

Vegetationen i klipporna är inspirerade av skärgårdens identitet. Hamnpromenaden blir en upplevelse som kondenserar skärgården, från innerskärgårdens lummiga lundar, vidare till mellanskärgårdens tallbevuxna klippor och ut till ytterskärgårdens karga skär. Områdets lokalgator förses med gatuträd och i gångfartsområden placeras "Stilleben", små kompositioner av träd, buskar och markvegetation, som bidrar till ett fint lokalklimat och skänker en intimitet till gaturummen.

Grönytefaktor

För projektet tillämpas en grönytefaktor för kvartermark och allmän plats för att säkerställa en stadsdel med värden som bidrar till en hållbar stadsdel, så som biologiska värden och sociala värden. Vid beräkning av grönytefaktor tas en poäng fram, dvs kvoten mellan en ytas "eko-effektivitet" och dess totala yta. För allmän plats är grönytefaktor för närvarande 1.0 - en siffra som kommer att uppdateras efter hand i takt med att Norrtälje Hamn planeras och byggs. För vidare läsning kring grönytefaktor i Norrtälje Hamn, se 'Norrtälje Hamn Grönytefaktor version 2.0'.

4.2 Växtmaterial

I närhet till hamnen finns flera befintliga gröna miljöer av stort värde. Naturligtvis Societetsparken som med sina mäktiga träd bildar fond till hamnen, men även Kärleksparken och årummet mot väster. I hamnen innebär de påbörjade stabilitetsarbetena att trädplantering kräver upphöjda ytor för att få en långsiktigt god utveckling. Föreslagna träd är därför koncentrerade kring Klippan och följer artsammansättningar som finns naturligt i skärgårdslandskapet, som utgör inspiration till områdets vegetationsbehandling. Det tillsammans med platstypisk undervegetation ger en stark lokal förankring. Vegetationen i klipplandskapet är tätast längst in mot staden och blir mer karg och sparsmakad längre öster ut. Arter i de inre delarna kan vara ek, ask och lönn, i mellanzonen tall och prydnadsgräs och längst ut trift och andra strandängsväxter.

I dagvattenparken Galärparken består vegetationen av naturhärmande växtsamhällen baserade på extrema ståndorter såsom torra, fuktiga och akvatiska. Dessa skapar även pedagogiska möjligheter. I Hamnparken ska vegetationen skänka stadsdelen grönska och består av kraftfulla solitärer och praktplanteringar med olika karaktär beroende på ståndort.

Figur 22. Innerskärgård. Bildkälla: Sydväst

Figur 23. Mellanskärgård. Bildkälla: Sydväst

Figur 24. Ytterskärgård. Bildkälla: Sydväst

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.2.4. Närhet till bra parker och lekplatser s.34

4.2.3.4 Förskolor och skolor med god tillgång till park och natur s.42

4.2.6.2. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster s.62

För vidare läsning om grönytefaktor, se 'Norrtälje Hamn Grönytefaktor version 2.0'

5. DAGVATTEN

Figur 25. Diagram dagvatten

 Bef. bebyggelse (ca 15.2 ha) avrinning till Östra dammen	 Bef. bebyggelse (ca 4.5 ha) avrinning till Västra dammen
 Bef. bebyggelse (ca 23 ha) avrinning till Östra dammen	 Ny bebyggelse (ca 2.7 ha) avrinning till Västra dammen
 Ny bebyggelse (ca 6.8 ha) avrinning till Östra dammen	 Östra dammen (ca 0.8 ha)
 Ny bebyggelse (ca 2.3 ha) avrinning till Östra dammen	 Västra dagvattenanläggningen

Dagvatten ska användas eller avledas på ett säkert, miljöanpassat och kostnadseffektivt sätt så att invånarnas säkerhet, hälsa och ekonomiska intressen inte hotas. Dagvatten, och även snö, innehåller olika typer av föroreningar som man önskar rena vattnet ifrån. Dag- och smältvattnet ska i första hand tas om hand och renas där det uppstår. Det finns flera olika metoder för att fördröja och/eller rena dagvattnet som inte innebär att källan direkt åtgärdas eller att dagvattnet leds till ett reningsverk. Dessa innefattar bl.a öppna dagvattendammar, våtmarker, torrdammar, biofilter/växtbäddar/rain gardens, svackdiken, gröna tak och infiltrations-anläggningar.

Några av metoderna ovan används framförallt för rening av dagvatten medan andra är bäst tillämpade för fördröjning. Alla metoderna medför dock ett visst mått av rening med rätt typ av utformning och skötsel. Dagvatten kan fördröjas samt utnyttjas som en resurs på kvartersgårdar och i stadens parker och planteringar där dammar och grönytor blir en del av utformningen. Två marina dagvattenanläggningar anläggs för att ta hand om och rena dagvattnet från stadsdelen liksom ett stort avrinningsområde uppströms. En av dessa inrättas under bryggkonstruktioner längs med kajen. Dagvatten från såväl kvartersmark som från offentliga gator och platser avvattnas via skelettjordar och traditionella huvudledningsstråk i allmän yta. Kvarteren 1, 3, 5 och 6 med kringliggande gator avleds mot en sedimentationsanläggning, västra dagvattenanläggningen, med utlopp i Norrtäljeviken. Resterande del av planområdet avleds mot en öppen dagvattenanläggning, de östra dammarna, innan vattnet slutligt släpps ut i Norrtäljeviken. Genom hamnområdet avleds även dagvatten från befintliga områden belägna uppströms Norrtälje Hamn. Även detta dagvatten kommer att omhändertas i de två dagvattenanläggningarna.

5.1 Allmän plats

När det gäller allmänna gator ska dagvattnet i största möjligaste mån avvattnas mot specialanpassade trädgropar samt klippor och stilleben för fördröjning och rening innan utlopp mot huvudledning. Liknande förfarande gäller för ytorna längs kajen där vattnet leds genom klipplandskap försedd med växtlighet och tröga avrinningsytor. Genom att fördröja vatten innan det når ledningar uppnås även en viss nivå av rening då partikelbundna föroreningar kan, vid rätt utformade fördröjningssystem, fångas upp redan nära källan. Avledning via bl.a. trädgropar längs lokalgator och stilleben i gångfartsområden gynnar även uppfångande av föroreningar i lös form samt upptag av näringsämnen.

När det gäller parkmark skall, på samma sätt som för gator, dagvattnet i största möjligaste mån avvattnas mot specialanpassade trädgropar för fördröjning och rening innan utlopp mot huvudledning. Midsommarplatsen, som är en större öppen yta, ska vid kraftiga regn kunna översvämmas utan att skada sker på konstruktioner, byggnader eller människor. Således är höjdsättningen av parker och torg av stor vikt.

Figur 26. Lokal fördröjning av dagvatten
Bildkälla: Sydväst

5.2 Kvartersmark

För kvartersmark ställer Norrtälje kommun som krav att det ska kunna omhänderta 50 % av ett klimatkompenserat 10-minuters 20-årsregn inom fastigheten.

En grönytefaktor har tagits fram för Norrtälje Hamn (Dokumentet Grönytefaktor för Norrtälje Hamn). Tillhörande beräkningsverktyg tillhandahålls till olika aktörer som ska använda dem vartefter behov uppstår. Många dagvattenåtgärder av olika slag genererar poäng till grönytefaktorn och vice versa. Därför medför krav om att uppnå en viss grönytefaktor ofta bl.a. åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten. Vid de test och diskussioner som gjorts för att fastställa en miniminivå (klimatfaktor 1,25 ska tillämpas) som ska uppnås har det antagits att vissa dagvattenåtgärder görs.

Figur 27. Raingarden, dagvattenhantering på kvartersmark.
Bildkälla: Sydväst

5.3 Bryggan - den västra dammen

Rening av dagvatten från den sydvästra delen av området och delar av befintliga områden i Norrtälje sker i en dagvattenreningsanläggning placerad längs med kajen på den norra sidan av hamnbassängen. Anläggningen är placerad under bryggan som utgör en del av det publika platsen "Bryggan". Dagvattnet leds i en kanal under kajens krönbalk från utloppsröret genom kajen fram till själva dagvattenanläggningen.

Reningsanläggningens huvudsakliga syfte är att avskilja partiklar och partikelbundna föroreningar innan vattnet släpps ut i Norrtäljeviken.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.6.1. Anpassning till kommande klimatförändringar
s.60

4.2.6.2. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster s.62

4.2.6.3. Dagvatten skall omhändertas lokalt och renas
s.63

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt

Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

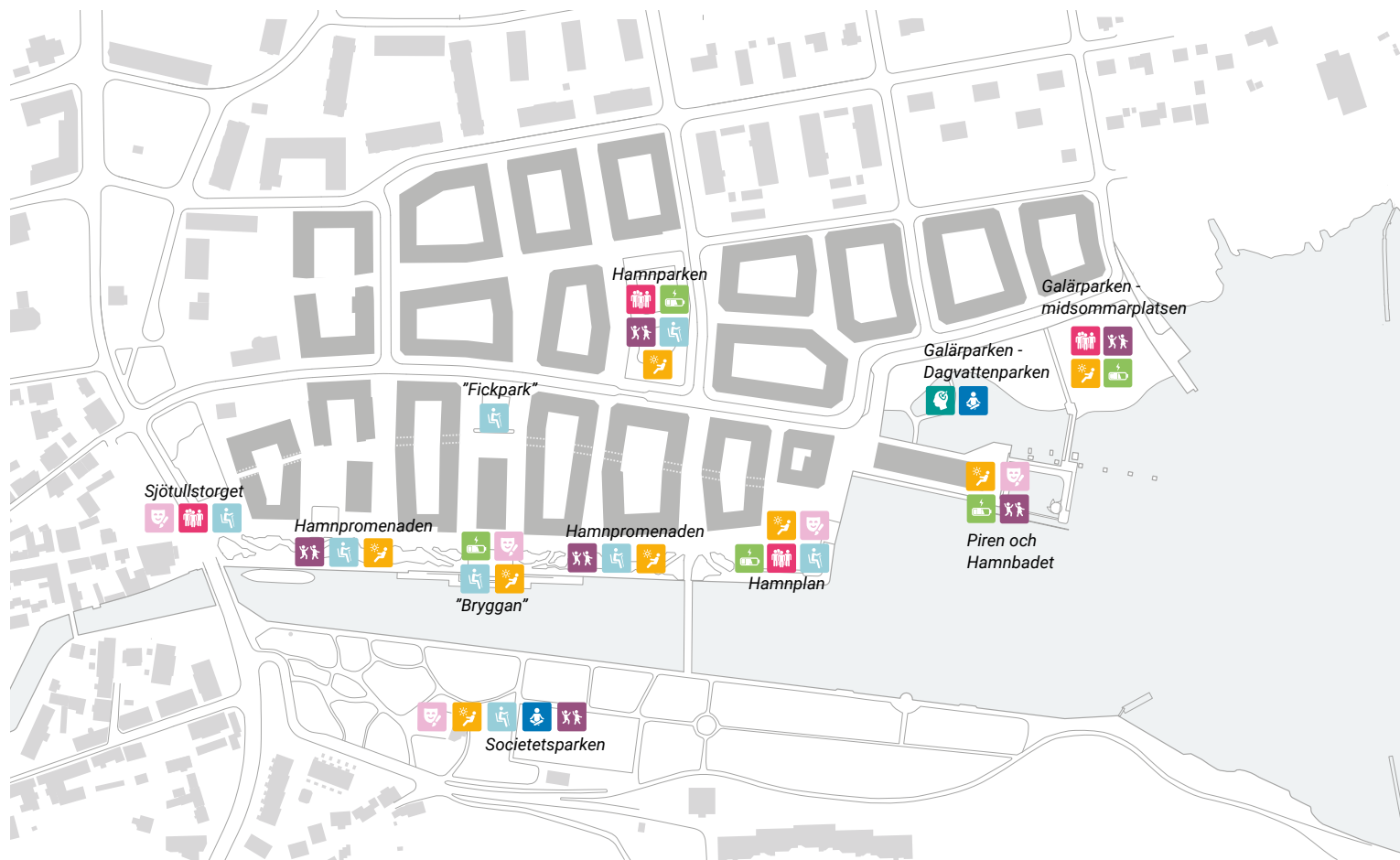
Målområde 13 - Klimatanpassning s. 40

Målområde 16 - Vatten s. 46

5.4 Galärparken - de östra dammarna

Rening av dagvatten från den östra delen av området och delar av befintliga områden i Norrtälje planeras ske i en dagvattenanläggning placerad söder om den nya Galärgatan och längs med kajen på den norra sidan av piren. Den östra dammanläggningen utformas som ett slutet system av en eller flera dammar med två inlopp, det ena i Östra Rögårdsgatans förlängning och det andra i Krukmakaregatans förlängning. Dammen utformas för att gynna uppfångandet av såväl partikelbundna föroreningar som föroreningar i löst form. Anläggningen planeras för både delar med permanent vattenyta och delar som kan svämmas över vid större regn. Med denna utformning kan, utöver reningsprocesser så som sedimentation, denitrifikation och upptag i växter, även rekreativa och ekologiska värden uppnås. Den östra dammen går under arbetsnamnet Galärparken och tanken är att den som helhet skall utgöra ett värdefullt bidrag till stadens övriga parker. Med sin unika karaktär blir den ett utflyktsmål i sig och kan tjäna pedagogiska syften för kommunens invånare. I framtiden kan anläggningen kompletteras med ett centralt beläget stråk, med möjlighet att vandra ut på spänger och uppleva ett landskap som ständigt ändrar karaktär beroende på vattenmängden i anläggningen. Dess ståndort ger området en särställning och utgör ett viktigt bidrag till stadsdelens biologiska mångfald.

6. SOCIAL STRUKTUR

Figur 28. Diagram övergripande sociala funktioner

Figur 29. Bryggbad och lek. Bildkälla: Sydväst

Figur 30. Samlingsplatser men också ytor för paus. Bildkälla: Sydväst

Figur 31. Ytor för samling och paus. Bildkälla: Sydväst

Figur 32. Plats för evenemang. Bildkälla: Pexels

6.1 Sociala funktioner

Norrköping hamn ska vara en robust och hållbar miljö som med sin enkla grundstruktur ska tåla framtida förändringar. Denna grundläggande flexibilitet är kanske den viktigaste faktorn i att skapa en hållbar stad. Förutom strukturen måste platsen skapa förutsättningar för sociala möten av olika slag, alltifrån de stora arrangemangen till de små sällskapen eller för den enskilde besökaren. Betydelsen av olika grupper människor är inte bara en fråga kring rättighet till stadsrummet utan lika mycket en övertygelse om att allas medverkan är en förutsättning för ett attraktivt stadsliv.

Att hamnen befolkas under stora delar av dygnet är en grundförutsättning för folkliv och därmed trygghet. Tillgänglighet för olika åldersgrupper är därför en självklarhet. Två kategorier kräver emellertid särskild uppmärksamhet. Äldre har både fysiskt och socialt sett speciella behov, som till stor del innebär en förstärkning av de krav som redan ställs av andra grupper. Barn och ungdomar ställer också särskilda krav. Dessa är mer skiftande beroende av ålder. Möjligheten till stadsrum för lek och utevistelse är här viktigt.

Diagrammet på s.18 beskriver de övergripande sociala funktionerna för alla invånare och besökare, oavsett ålder. Dessa kan givetvis variera beroende på ålder och relation till Norrköping Hamn.

Samlas - platser för arrangemang eller som rymmer större grupper, t.ex tillfälliga events som konserter, marknader, American Car Show eller naturpedagogiska aktiviteter. Kategorin "samlas" återfinns primärt vid områdets platsbildningar; Sjötullstorget, Bryggan och Hamnplan. De öppna ytorna vid Galärparken och Hamnparken klarar större grupper människor och tillfälliga arrangemang av varierande skala.

Lära - platser med information för den som vill fördjupa sina kunskaper eller bara veta lite mer. Galärparken med sitt fluktuerande dagvatten innehåller pedagogiska aspekter. Förskoleverksamheterna vid Brännäset samt reservationsytan för förskoleverksamhet ska innehålla pedagogiska inslag för ökat lärande. Vid återvinningsstationen längs Östra Rögårdsgatan kan den intresserade lära sig mer om kretslopp och avfall.

Leka - platser för lek, lärande och familjer. Rena lekplatser eller lekfulla miljöer genom konstnärlig utsmyckning eller annan lekfull utformning. Klipporna längs kajen erbjuder t.ex klätterlek samtidigt som flera av kajens platsbildningar innehåller friytor för spontan lek och rörelse. Lekplatsen i Hamnparken, badet på Hamnpiren, Midsommarplatsen samt parkmiljöerna erbjuder mer renodlade lekmöjligheter för barn i varierande åldrar.

Sola/fika - goda platser att ta i besittning för en stunds avkoppling, picknick eller social samvaro. Egentligen kan alla platser i söderläge kategoriseras här men några platser står ut lite extra. Dessa inkluderar "Bryggan", skyddade platser längs Klippan, Hamnpiren samt Midsommarplatsen.

Pausa - Den enkla sittplatsen för att slå sig ner och ta en kortare paus, vila och betrakta människor och/eller natur. Det ska finnas gott om sittplatser, både ordnade och mer informella. Klippmiljön är ett exempel på detta, med utblickar mot hamnbassängen och Societetsparken samtidigt som en kan betrakta människor längs Hamnpromenaden. En framtida bastu utanför Hamnpiren skulle kunna erbjuda utblickar mot Norrtäljeviken och en känsla av lugn.

Fundera - ställen att medvetet uppsöka för avskildhet, meditation och inre harmoni. Miljön kring bastun samt skogsgläderna vid Midsommarplatsen erbjuder möjlighet till lugn och avskildhet.

Uppleva kultur - platser särskilt anordnade för arrangemang av olika slag och omfattning, allt från en konstinstallation till en konsert. Tillfälliga arrangemang och konstnärlig utsmyckning bidrar till en kulturell upplevelse vid de större platsbildningarna i Norrköping Hamn året runt.

Ladda - på platser där folk kan tänkas vistas länge ges möjlighet att ladda mobiltelefon, dator, cykelbatteri eller andra mobila enheter. Både USB-portar och 230 volts eluttag erbjuds och platsbyggda integrerade lösningar förordas.

Surfa - ett öppet och publikt WIFI för att möjliggöra fritt internetanvändande för besökare i Norrköping Hamn. Platser som kan komma att bli aktuella som "hotspots" är Hamnparken, Bryggan, Hamnplan, Piren och Midsommarplatsen.

Figur 33. Hamnpiren som mötesplats för unga, exempel från Kristineberg. Bildkälla: Sydväst

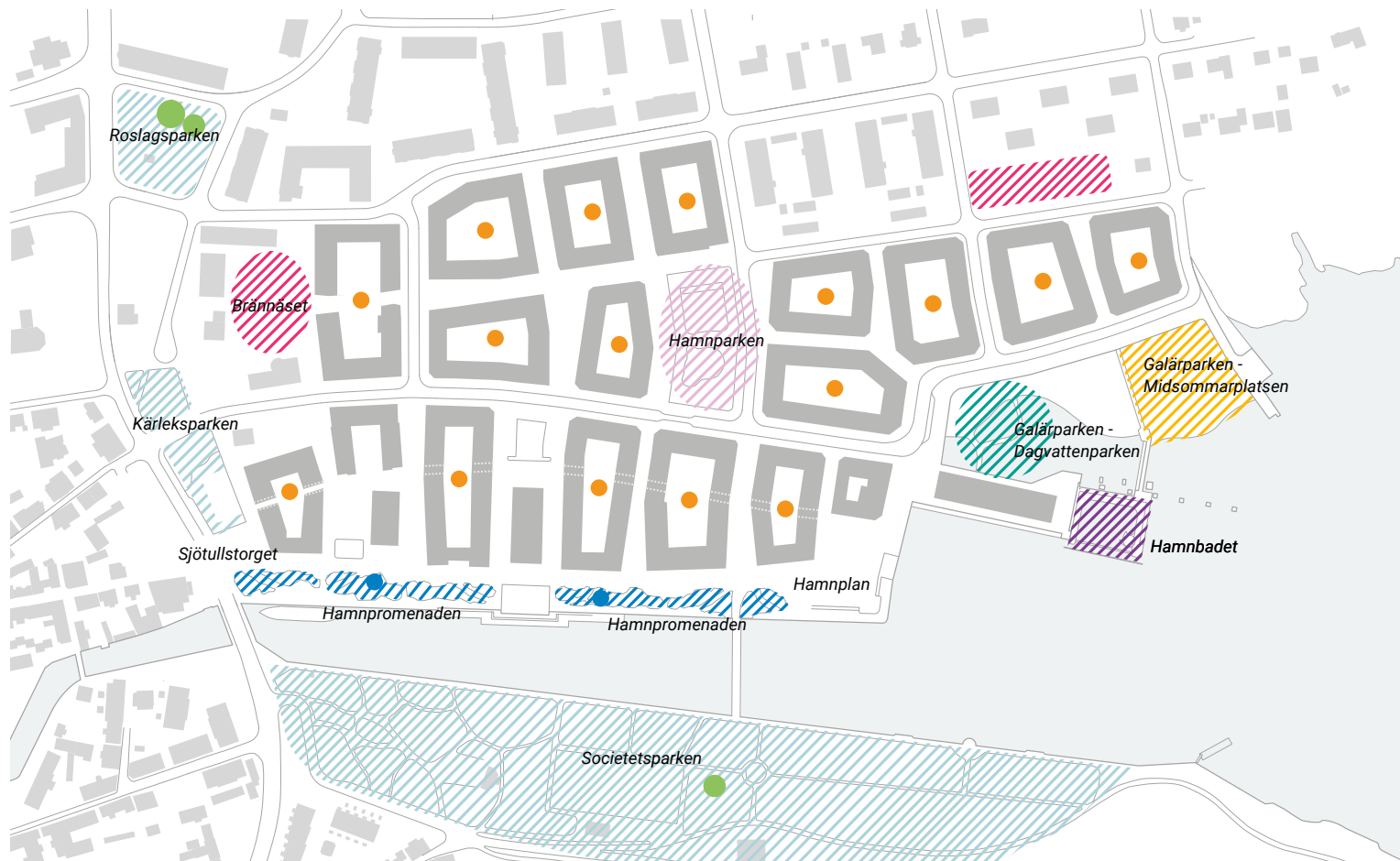
6.2 Äldre

Stadsdelen skall även attrahera den äldre generationen, både som boende och besökare. Med sin närhet till Norrköpings centrala stadskärna blir hamnen ett utmärkt promenadområde. Hamnpromenaden erbjuder en varierande upplevelse där äldre kan titta på stadslivet eller slå sig ner på en bänk och spana ut på båtlivet. Flexiytorna längs kajen skapar möjlighet för mindre föreningar och handel att tillfälligt dyka upp i hamnen. Detta kan vara försäljning av konsthantverk, mindre matmarknader, båtrelaterade föreningar osv. En möjlig framtida bastu längst ut på Piren skulle kunna erbjuda en ny form av social mötesplats där bad och bastu blandas med diskussioner och umgänge. Möjligheter att spontant spela boule finns på stenmjölsytorna i Hamnparken.

Den nya broförbindelsen Havslänken mellan hamnen och Societetsparken möjliggör för en genväg och kopplar samman diverse aktiviteter även för de som har begränsad rörlighet eller ork.

Figur 34. Exempel på social mötesplats för äldre personer i Hamnparken. Bildkälla: Pexels

Figur 35. Diagram ytor/områden för lek

Pedagogisk strandlek/naturlek	Spontanlek parkmark	Lekyta Klipporna
Lekfull miljö	Bad	Bef. lekplats
Stadsdelslek	Multifunktionsyta	Bostadsnära lek (inom kv.mark)

Figur 36. Lekfull stadsmiljö. Bildkälla: Sydväst

Figur 37. Socialt umgänge. Bildkälla: Unsplash

Figur 38. Lekfull miljö. Bildkälla: Sydväst

Figur 39. Mötesplats för ungdomar. Bildkälla: Sydväst

6.3 Ungdomar

Nyckelplatser i hamnen blir Hamnpromenaden med Klipporna. Här kan ungdomar och yngre vuxna mötas under informella former och hänga, umgås och titta på vardagslivet i hamnen. Klipporna erbjuder vindskydd och utblickar för olika gruppkonstellationer eller enskilda individer.

Piren med möjlighet till bad blir sommartid den givna platsen för ungdomar. Badet med bryggor för solande attraherar ungdomar från hela Norrtälje.

Kommunen erbjuder en mängd olika aktiviteter och arrangemang för ungdomar. Diverse aktiviteter kan med fördel placeras längs kajens platsbildningar eller på Midsommarplatsen i Galärparken. Här kan större grupper av ungdomar mötas. Midsommarplatsen med sitt väderstreck mot söder och centrala läge i hamnen kommer vara populärt för barn i alla åldrar. Här kan ungdomar spela fotboll, doppa fötterna i vattnet, spana på inkommande båtar och drömma om framtiden. En flexibel grönyta möjliggör för olika sportaktiviteter som fotboll, volleyboll samt löpning. Vill man inte delta aktivt kan man lika gärna slå sig ner och vara publik på sin picknickfilt.

I Hamnparken erbjuds såväl lek som en stilla plats för äldre samt möjlighet för tonåringar att hänga. Platsens rofyllda del och en lekplats knyts samman av en "växel" med ett lusthus. Den kan fungera som en mötes- och samlingsplats och erbjuda ett väderskyddat ställe att vistas på.

6.4 Barn & lek

Tillgången till goda lekmiljöer är en mycket viktig förutsättning för barns utveckling. Leken är barnens viktigaste sätt att ta till sig och repetera upplevelser, prova, testa och på så sätt förankra kunskap i sig själva. Den ger känslomässig tillfredsställelse och tränar till ett moget och mänskligt vuxenliv. Barn i olika åldrar behöver olika form av stimulans och de rör sig olika långt från föräldrarna och hemmet. I området ska det finnas en stor variation av miljöer. Lekplatser är inte bara viktiga för barnens fysiska och sociala utveckling, de är även bostadsområdets och stadsdelens sociala knutpunkter både för barn och vuxna.

Ett viktigt efterfrågat inslag i Norrtälje Hamn är attraktiva miljöer för barn. Gestaltningen bygger på förhållningssättet att hela området ska vara inspirerande och lekfullt, även de delar som inte direkt är byggda för lek. Förutom lekmiljöer på gårdar och i inre parker, ger de många klipporna fantastiska möjligheter till lek. På vissa håll organiserad, på andra håll spontan - här kan man klättra, hoppa, krypa och gömma sig. Det finns även två mindre platser för balans- och rollek. De östra dammarna i nordost blir även ett viktigt pedagogiskt inslag för barn med möjlighet till studier av "vattnets väg" och små kryp. I Societetsparken, på den södra sidan om den nya bron, skulle en ny temalekplats kunna ligga. Ytorna är tillräckligt stora och parken skulle kunna stärka sin attraktivitet genom en ny magnet.

Barn behöver en säker och attraktiv stadsmiljö. Det gäller för all form av stadsmiljö men inte minst för lekplatser, ytor som fungerar som barns speciella mötesplatser. Barns lek kan ta många olika uttryck och ske på många olika platser. Norrtälje Hamn ska

bli barnens stadsdel och olika typer av ytor för lek skall därför eftersträvas. Lekredskap är viktiga på lekplatser men bör ses som ett komplement till en i övrigt bra och sammansatt lekmiljö. En bra lekmiljö ska stimulera fantasin och erbjuda barn bra platser för rörelse. En bra lekmiljö innehåller platser för både lek i grupp och enskild lek. Ofta är lekplatsen en av bostadsområdets sociala punkter och mötesplatser. Den sociala funktionen är viktig då den minskar anonymiteten i ett bostadsområde och ökar kontakten, dels mellan barn men även mellan föräldrar. Stadsdelsleken i de närbelagda parkerna är till för alla. Säkra gångvägar till och från dessa via gångfartsområdena och trottoarerna längs lokalgator är därför viktiga. Dagtid kan förskolegrupper besöka lekmiljöerna här vilket bidrar till en livfull miljö. Regelrätta lekplatser har som ambition att erbjuda tillgänglig lekutrustning, för detaljer se geografisk del.

Ytmässigt kan Hamnparken, Kärleksparken och Societetsparken (utanför projektområdet) erbjuda olika typer och storlekar av lekytor. Lek ser olika ut i de olika parkerna. Från gräsytor i Kärleksparken för kubb och småskaliga spontana lekar till en mer organiserad lekplats i tex Hamnparken.

Societetsparken med sin befintliga större lekplats samt scen kopplas närmare projektområdet när broförbindelsen Havslänken, tillkommer. Barn och unga kan då säkert och lätt ta sig över hamnbassängen och tillgå de större lekytor som finns i parken.

Pedagogisk lek

Lek är ett effektivt sätt för barn att ta till sig och repetera upplevelser, prova, testa och utvecklas som människor. Pedagogisk lek kan återfinnas på gårdar där förskoleverksamheter är placerade men för allmänheten är dagvattenmiljöerna i Galärparken med sin utformning den stora attraktionen. Vassmiljöerna och eventuellt framtida spängerna uppmuntrar till pedagogisk lek med inriktning mot biologisk mångfald.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

Norrtälje Hamn – en öppen och tillgänglig stad s.6

3.5.3. En levande stadsdel för barn, båtar och bad s.17

4.2.1.6. Barnperspektiv s.27

4.2.2.2. Trivsamma och trygga gator och platser s.32

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

Målområde 7 - Platser s.30

Målområde 8 - Skolmiljöer s.32

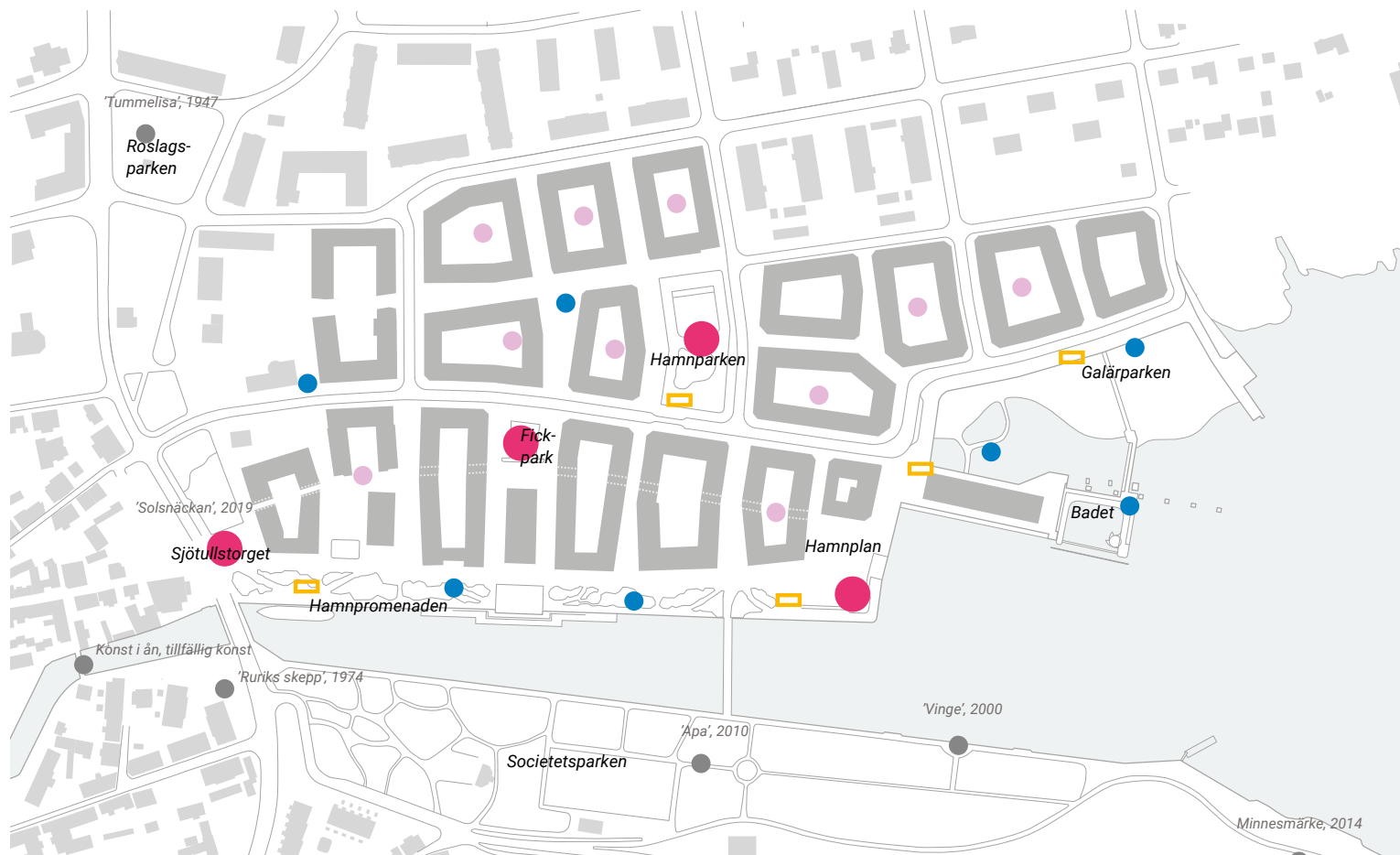
7. KONST, KULTUR & ARRANGEMANG

Norrköping Hamn ska ha ett levande och rikt kulturliv som bidrar till stadens attraktionskraft. Värdet av kultur kan vara svårt att mäta direkt men forskning har visat att det finns tydliga kopplingar mellan kultur och ekonomi samt välbefinnande.

För att kulturlivet i den nya staden ska ges bra förutsättningar är det viktigt att skapa lokaler för kultur i bra tillgängliga lägen för privata och kommunala initiativ samt uppmuntra till mer tillfälliga arrangemang. Att ge möjlighet för konst,

kultur och arrangemang i olika former är viktigt för att engagera en mångfald av människor samt bidra till ett aktivt stadsliv i Norrtälje Hamn. Konst och en viktig del i identiteten för Norrtälje Hamn, målet är att skapa ett nätverk av

konstupplevelser i området både kopplat till allmän plats och kvarter - en konstpromenad. Mål finns även att i det offentliga rummet på olika sätt berätta och gestalta områdets kulturhistoria.

Figur 43. Konstpromenad Norrtälje Hamn. Figuren visar princip och struktur för konstnärlig gestaltning inom Norrtälje Hamn.

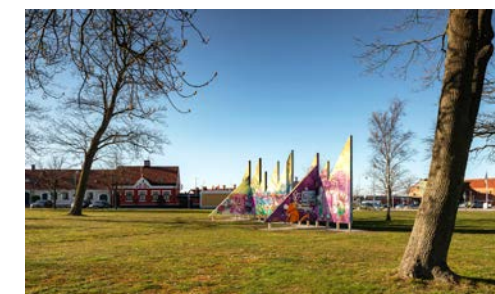
- Kategori 1 - Större konstverk
- Kategori 2 - Mellanstora konstverk i bostadskvarter
- Kategori 3 - Mindre konstnärliga gestaltningar med bl.a. kulturhistoriska kopplingar
- Kategori 4 - Kulturav, informationsskylt/ gestaltning
- Befintlig konstnärlig installation

Figur 40. Exempel på mindre konstverk, "Utterfamilien" av Eva Fornåå. Bildkälla: Sydväst

Figur 41. Exempel på större konstverk, "Rubato" av Eva Hild, vid Malmö Live. Bildkälla: Sydväst.

Figur 42. Tillfälligt verk, grafitiplank i samband med medborgarförslag i Simrishamn. Bildkälla: Sydväst

7.1 Konst

Den konstnärliga gestaltningen i det offentliga rummet kommer att bidra till att stärka identiteten och karaktären i Norrtälje Hamn. Konsten har här ett unikt värde i vår upplevelse av platsen. Här finns möjlighet till platsintegrerad konst som samspelar med arkitekturen och miljön och kan fånga dess historia. Den konstnärliga gestaltningen ska skapa sammanhang för hela staden. Konsten kan fånga upp Norrtäljes historia, vara platspecifik, nyskapande och skapa nyfikenhet. Konsten i sig kan även bidra till att inspirera och inbjuda till lek.

Avseende konst kan Norrtälje Hamn betraktas som en permanent konstutställning där verken är både enskilda och en del av en större helhet, "konstpromenad Norrtälje Hamn". Övergripande tematik i konsten rör havet, vattnet och miljön. Då helheten består av flera verk skapade av olika konstnärer är det ändå viktigt att betona att den sammanhållna kontexten inte är avsedd att kompromissa med en variation av verkets innehåll eller uttryck. Tillfälliga konsthändelser under byggnadsperioden och i den färdiga staden kan diskutera platsers betydelse och föra en diskussion med kommuninvånarna.

Kategori 1 – större konstverk och installationer

Större konstnärlig gestaltning kan fungera som lokala landmärken och beroende på utformning kan objekten också vara rumsskapande. Större verk kan också omfatta flera komponenter som sammantaget bildar ett konstverk kopplat till en plats i det offentliga rummet. De förläggs i anslutning till olika mötesplatser inom hamnen. Vid torgytor kan önskemål vara att den konstnärliga gestaltningen ökar orienterbarheten eller belyser platsen som en nod. I parkmiljöer kan önskan finnas att till exempel inspirera till lek. Lyhörighet till platsen är viktig. Lämpliga platser för större konstverk är Sjötullstorget, Hamnpromenadens östliga delar invid Hamnplan, Siloparken samt Hamnparken.

Kategori 2 – mellanstora konstverk i bostadskv.

Verk inom kvarteren bör vara publikt tillgängliga så att de kan upplevas även av andra än kvarterets invånare. Kategorin avser verk inrättade på gårdar, fasader, portik, trapphus osv. Utgångspunkten är att konstnärer från regionen gärna väljs ut för att arbeta platsspecifikt till varje kvarter. Specifik process bestäms i dialog mellan byggherre och kommunen. Denna kategori avser konst inom kvartersmark

och behandlas därför inte vidare inom Design- & funktionsmanualen. Se mer i 'Handlingsprogram för konstnärlig gestaltning i Norrtälje Hamn'.

Ljuskonst avses användas vid utvalda platser, målet är att ge platserna en speciell och karaktäristisk prägel under dygnets mörka timmar. Det kan innefatta projektioner av mönster, former och färger eller vara lysande element som bildar synliga landmärken i miljön. Förslag till platser lämpade för belysningskonst är Siloparken, Utsikten (yttersta dykdalben) samt Galärparken.

Kategori 4 – mindre konstnärliga gestaltningar med bl.a. kulturhistoriskt sammanhang

Kategorin inkluderar mindre konstverk och kulturhistoriskt berättande. De kan innehålla en mindre installation med mindre objekt, ett titthål i marken, utnyttjande av mellanrummen i klipporna, lokal ljudinstallation eller en skylt med en berättelse i text/bild om platsen. Möjligheter för denna typ av konstnärlig gestaltning är stor och plats finns inom stora delar av hamnen men med fördel kan de förläggas vid Klipporna längs Hamnpromenaden, vid områdets gångfartsområden, intill tekniska

byggnader som pumpstation samt längs bryggstråk inom Galärparken.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.1.7. Platser utvecklas med identitetsskapande aktiviteter s.27

4.2.5.5. En mångfald av exploatörer, arkitekter och konstnärer s.57

5.10. Gestaltning och utsmyckning s.79

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

Målområde 2 - Kultur s.20

För vidare läsning om konst i Norrtälje Hamn, se

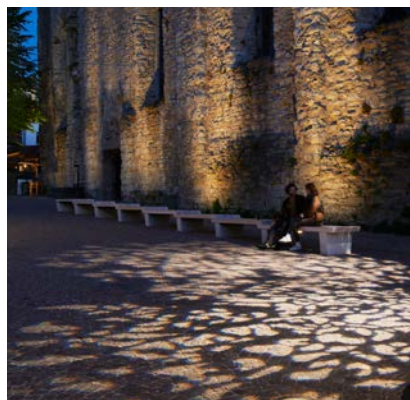
'Handlingsprogram för konstnärlig gestaltning i Norrtälje Hamn'

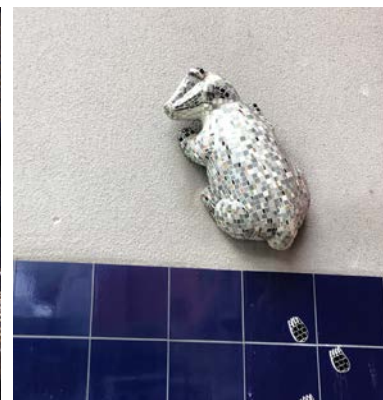
Figur 44. Större installation, Sjötullstorget. "Solsnäckan" av Bigert & Bergström, 2019. Bildkälla: Sydväst

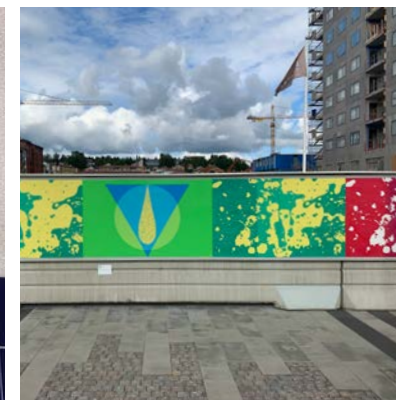
Figur 45. Mindre installation, "Diamonds are everywhere" av Sigurdur Gudmundsson. Bildkälla: Sydväst

Figur 46. Ljuskonst på Stora torget i Visby. Bildkälla: Sydväst

Figur 47. Exempel på konstverk i bostadskvarter, "Grävling på flykt" av Björn Carnemalm.- Bildkälla: Sydväst

Figur 48. Tillfällig konst, Byggplank i Norrtälje hamn. "Sång till Sirenerna". Bildkälla: Sydväst

7.2 Arrangemang

För att hamnen ska vara levande och bli en flitigt utnyttjad del av staden krävs ytor där arrangemang av olika typer och storlek lätt kan anordnas. Ett antal större ytor för events och andra småskaliga flexibla ytor föreslås. Förutsättningar för tillfälliga

arrangemang, säsongsbaserade händelser, sporttävlingar och festligheter bygger vidare på och är en förutsättning för visionen om Norrtälje som en självklar eventstad under hela året.

Figur 49. Diagram arrangemang

//// Ytor för arrangemang

■ Flexiytor

Figur 50. Tillfällig matmarknad. Bildkälla: Sydväst

Figur 51. Arrangemang på Sjötullstorget. Bildkälla: Norrtälje Hamn

Figur 52. Julmarknad. Bildkälla: Pexels

Grundtanken med Hamnpromenaden är att introducera tre mötes- och arrangemangsplatser längs kajen. Hamnplan, ett generöst vardagsrum har ytor att hysa större arrangemang, från utställning under American Car Show till julgransförsäljning på den årliga julmarknaden. "Bryggans" plana yta ut mot kajrummet ligger i ett bra vädersträck och kan lätt omvandlas till en tillfällig scen för olika typer av föreställningar. Sjötullstorget har en strategisk placering med många förbipasserande, vilket gör platsen lämplig för t.ex. matfestival och småskalig torghandel.

Flexiytor

Det är inte bara större arrangemang som behöver kunna inrymmas i hamnen för att skapa en levande och dynamisk stadsdel, även mindre och mer vardagliga aktiviteter är viktigt för att skapa liv längs kajen under året.

Mellan de större platsbildningarna längs Hamnpromenaden återfinns tre mindre flexiytor som kan inrymma tillfälliga aktiviteter under hela året, från Båtbyggardag vid s/s Norrtälje till friluftsmässa med några få utställningstält längs Hamnpromenaden. Dessa flexiytor kan inrymma aktiviteter utan att trafik eller vardagliga aktiviteter i området påverkas, då de ligger nära och sammanflätade med Klippan. Flexiytorerna kan hysa mindre kioskbbyggnader, bodar eller liknande som kan komma att inrymmas i hamnen både under sommarhalvåret och under exempelvis en julmarknad.

Hamnpromenaden är allmän plats som tillhör alla som bor och vistas i staden, flexiytor innebär zonerade ytor som kan upplåtas som försäljningsplatser under en begränsad period.

De tre flexiytorerna omfattar en area på totalt ca 70 kvm (kommunen tillåter byggnader om max 10 kvm per försäljare). Det är viktigt att höga krav ställs på utformning av tillfälliga byggnader på dessa platser. Riktlinjer för glasskiosker eller andra mindre komplementbyggnader finns redovisade i detta dokument med ett antal gestaltungsprinciper. Tillfälliga byggnader, eventtält eller liknande strukturer får aldrig hindra den allmänna framkomligheten längs Hamnpromenaden. Vidare regler kring upplåtande av kommunal mark, se kommunens riktlinjer/taxa för upplåtelse.

Tekniska krav för arrangemangsytor & flexiytor

Ett antal funktioner och teknisk infrastruktur krävs för att möjliggöra arrangemang och aktiviteter på Norrtälje Hamns publika platser.

Flexiytor: Möjlighet till elanslutning genom pollare (max 32 A) samt förbereds för möjlig framtida vattenanslutning.

Arrangemangsytor: Möjlighet till anslutning för el och vatten genom markluckor. För Hamnplan minst 2 st 63 A och för övriga arrangemangsytor minst 1 st 63 A.

För torg skall viss kanalisation förberedas för att nå flera delar av större arrangemangsytor för att slippa dra kablage med mera ovan mark.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.2.1. Offentliga mötesplatser vid vattnet s.29

4.2.2.8. Norrtäljes evenemangsplats sommar och vinter s.37

4.2.3.3 Restauranger och butiker längs viktiga stråk s.40

4.2.3.5 Kulturlokaler och kulturplatser vid Hamnplan s.43

7.3 Kultur

Norrtälje har ett omfattande kulturellt utbud genom bland annat utställningar, workshops och föreläsningar på Norrtälje konsthall, stadsbiblioteket, Norrtälje museer samt genom hembygdsgårdar. Norrtälje Hamn ska som en förlängning av stadskärnan även bidra med möjlighet att uppleva kultur. Ett levande kulturliv är en stor del av en stads attraktionskraft och är betydelsefullt på många sätt. Den kan till exempel fungera som marknadsförare, öka områdets attraktivitet och locka ut människor i hamnens offentliga rum. Alla dessa människor kommer att hjälpa till att vitalisera Norrtälje Hamn och göra området intressant för andra. Vidare hjälper kulturen handeln och restaurangnäringen och bidrar till att befolka staden, inte minst kvällstid.

För att kulturlivet i Norrtälje Hamn ska ges bra förutsättningar är det viktigt att skapa lokaler för kultur i bra tillgängliga lägen för privata och kommunala initiativ. Hamnplan är en av Norrtälje Hamns viktigaste noder och mötesplatser och hit bör kulturevenemang och kulturlokaler lokaliseras, inte minst med tanke på närheten till bron och Societetsparken samt Galärenområdet.

Tillfälliga kulturevenemang såsom musikkonserter, workshops och konstutställningar behöver lokaler och kan ges bra platser intill Hamnplan alternativt Hamnpiren. Vidare har områdets större publika platser, Sjötullstorget, "Bryggan", Hamnpiren och Hamnplan de ytor och tekniska funktioner som behövs för att klara tillfälliga kulturella arrangemang. Områdets kulturhistoria ska berättas och gestaltas på olika sätt t.ex.v genom konst, utsmyckning, namn, skyltar, plaketter och informationsmaterial. Gatunamn och kvartersnamn i Norrtälje Hamn anspelar bland annat på områdets historia som hamn och verksamhetsområde med namn som kv. Silon och kv. Ångkvarnen samt Hamnvägen och Skutgatan.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.3.5 Kulturlokaler och kulturplatser vid Hamnplan s.40

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

Målområde 2 - Kultur s.20

8. KOMPLEMENTBYGGNADER & BYGGDA DELAR

I Norrtälje Hamn behövs ett antal mindre byggnader för olika funktioner eller service, och byggda strukturer kommer att vara en del av landskapsgestaltningen på flera platser. Dessa byggda element blir en viktig del av stadsdelens identitet och karaktär. Tanken med dessa riktlinjer

är att trots varierande storlek och funktion skapa ett sammanhållet intryck. Nödvändigheter som t.ex transformatorstationer kan med omsorgsfull gestaltning och detaljering skänka mervärden till stadsmiljön i form av en vägg att luta sig mot eller

en spalje för växter att klättra på. En viktig ambition med gestaltningen av hela det offentliga rummen i Norrtälje Hamn är en ständig strävan att hitta lösningar som ger mer än ett svar och därmed åstadkomma värdefulla synergier.

Figur 53. Diagram platser för komplementbyggnader

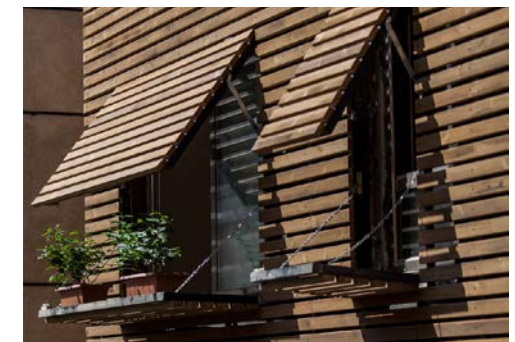
- Offentlig toalett
- Styrhytt för bro
- Pumpstation
- Möjligt läge för byggnad för avfall från fartyg
- Transformatorstation
- Säsongsaviljong; tex kiosk, båtuthyrning
- Byggnader för avfall; tex kvartersnära återvinningscentral, byggnad för sopsug

Figur 54. Exempel på varsamt inplacerade byggnader i harmoni med omgivningen. Bildkälla: Guteinfo

Figur 55. Komplementbyggnad längs Hamnpromenaden placerad intill klippan. Bildkälla: Sydväst

Figur 56. Exempel på när byggnaden skänker något till sin omgivning. Bildkälla: Bracket Design Studio

8.1 Typer av byggda element

Temporära byggnader

Säsongsbetonade byggnader/bodar som får ställas upp på särskilt anvisade områden vid tillfälliga arrangemang eller händelser. Exempel:

- Marknadsstånd
- Bodar
- Väder/vindskydd
- Mindre café eller kiosk

Permanenta byggnader

Byggnader som hyser för området nödvändiga funktioner. Exempel:

- Offentliga toaletter
- Teknikhus tex transformatorstation
- Avfallshantering/Återvinningshus
- Lusthus Hamnparken

Mindre strukturer

Stadsdelen erbjuder olika former av vistelse och aktivitet. I dessa kontexter förekommer ibland mindre byggda element eller strukturer. Exempel:

- Entrémotiv
- Pergolor
- Specialutformad lekutrustning

8.2 Gestaltungsprinciper

Befintliga komplementbyggnader, till exempel pumpstationer, bevaras i möjligaste mån i nuvarande utformning. De representerar hamnområdets ursprung och historia och visar den karaktär som funnits här tidigare.

Nya komplementbyggnader inom Norrtälje Hamn avses utformas på ett sammanhållet sätt för att uppnå en harmoni i hamnmiljön. Inspirationen för komplementbyggnaderna har varit skärgårdens mindre träbyggnader ex fiskebodas som varsamt samspelar med landskapet.

Målet är att tilläggen kompletterar den omgivande arkitekturen och ansluter till den omgivande hamnmiljön och skärgårdstematiken.

De skall genomsyras av en enkelhet och robusthet, med omsorg om detaljer, hög estetisk och kvalitetsmässig ambitionsnivå. Med en hög detaljeringsprecision tillför de omgivningen ytterligare en dimension. Byggnaderna ska ha sin egen tydliga identitet men bindas samman av en gemensam materialpalett. För att uppnå en enhetlighet och samtidigt ge möjlighet till en

mångfald i uttryck, ligger fokus på sammanhållna materialval och några grundläggande gestaltungsprinciper. Det är syskon som alla befolkar ett och samma landskap.

Ett övergripande mål utöver att uppfylla uppsatta gestaltungsprinciper är att varje enskild byggnad, i exteriören, ska ge något tillbaka/bidra till sin omgivning och skänka mervärde. Det kan vara i form av en bänk för förbipasserande att vila på eller en spalje för växter att klättra på.

Fasad

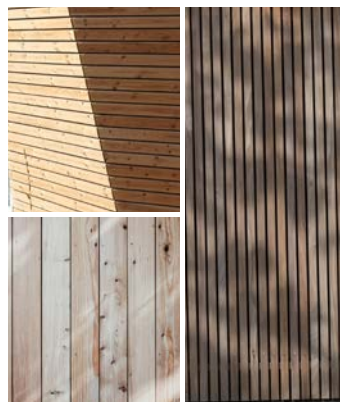
Byggnaderna skall bekläs med träpanel, eller annan form för träbeklädnad för att spegla den övergripande skärgårdstematiken. Fasader uppförs företrädesvis med;

- Fjäll/spån
- Brädpanel

Beroende på träsort kan träfasaden lämnas obehandlad alternativt behandlas på ett sätt där fasaden framträder naturfärgad och som låter trästrukturen framträda levande.

Ex Roslagsmahogny, Shou Sugi Ban-teknik (förkolnat trä), oljebehandling, kiselbehandling med Sioc:x eller järnvitriol.

Delar av fasaden kan utföras som en spalje för vegetation. Alternativ kan ett metallnät fästas på tät fasad för klätterväxter.

Figur 57. Exempel på träfasader
Bildkälla: Sydväst

Figur 58. Fasad med varierande täthet.
Bildkälla: Sophus Søybe Arkitekter

Figur 60. Modern unikt konstruerad träfasad.
Bildkälla: Sydväst

Figur 59. Vegetation på fasad. Bildkälla: Vajerdesign och Kungsbacka trädgårdsdesign

Tak

Som takmaterial föreslås i huvudsak träbäckläggning. Sadeltak med för vald täckning passande lutning, men inte flackare än 1:2 eller 27° förespråkas för att ge byggnaderna en resning och spänstiga proportioner.

Även gröna sedumtak kan förekomma vilka då kräver en flackare taklutning.

Detaljer

Takrännor och stuprör ska vara av galvaniserad plåt, alternativt svart- eller grålackad plåt och ska utföras omsorgsfullt och sparsmakat för att inte dominera uttrycket. Fönster och dörrar skall integreras i fasaden på ett sömlöst sätt. Fönster- och dörrömfattningar utförs i trä och plåtar, typ fönsterbläck undviks i största möjliga mån, eller utformas så diskret som möjligt.

Dörrar och fönster integreras elegant i fasaden

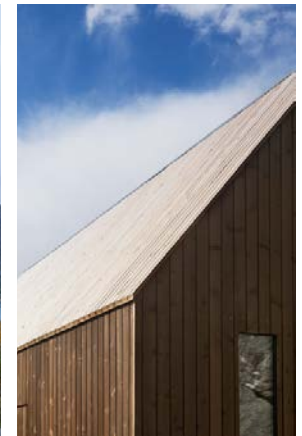
Figur 62. Samma material på tak och fasader. Bildkälla: Reiulf Ramstad Arkitekter

Figur 63. Samma material, olika utförande. Bildkälla: Bates Masi Architects

Figur 64. Bildkälla: Kolman Boye Architects

Figur 65. Sömlös övergång mellan tak och fasad. Bildkälla: Reiulf Ramstad Arkitekter

Utskjutande tak- och fasadliv som fungerar som väderskydd

En bänk vid fasad kan bli en solig plats i lä

Figur 66. Mindre teknikbyggnad med multifunktion vid brofästet. Bildkälla: Hans Logren

Uppdelning av byggnadsvolym

Visuell uppdelning av byggnadsvolym

Figur 70. Skiss av möjlig kioskbyggnad

Figur 69. Skiss av komplementbyggnad

Möte med mark

Byggnaderna möter marken med en lätthet och fasadbeklädnad av trä tillåts gå så nära mark det är möjligt. Inga höga sockelmotiv får förekomma.

Placering

För att skapa en variation och småskalighet i området byggs inte komplementbyggnader ihop i för stora enheter. Om behovet av en större byggnadsvolym finns skall möjligheten att visuellt dela upp volymen beaktas för att behålla en småskalig och mänsklig skala i gaturummet. Komplementbyggnaderna skall placeras på ett sätt som i största möjliga mån behåller utomhusmiljön överblickbar. Entréer placeras och utformas så att man lätt kan se vad som finns både ute och inne.

Belysning

Belysning utvändigt planeras för att bidra till en vacker och trygg offentlig miljö i området. Armaturer anpassas till fasad och övriga materialval vad gäller gestaltning och färgsättning.

Figur 71. Varsamt möte med mark. Bildkälla: FyllieVerhoeven Architects

Figur 72. Möte med mark. Bildkälla: Reiulf Ramstad Arkitekter

Figur 73. Kontakt med vattnet. Bildkälla: Orust kommun

Figur 67. Belysning. Bildkälla: GO Logic

Figur 68. Placering. Bildkälla: Reiulf Ramstad Arkitekter

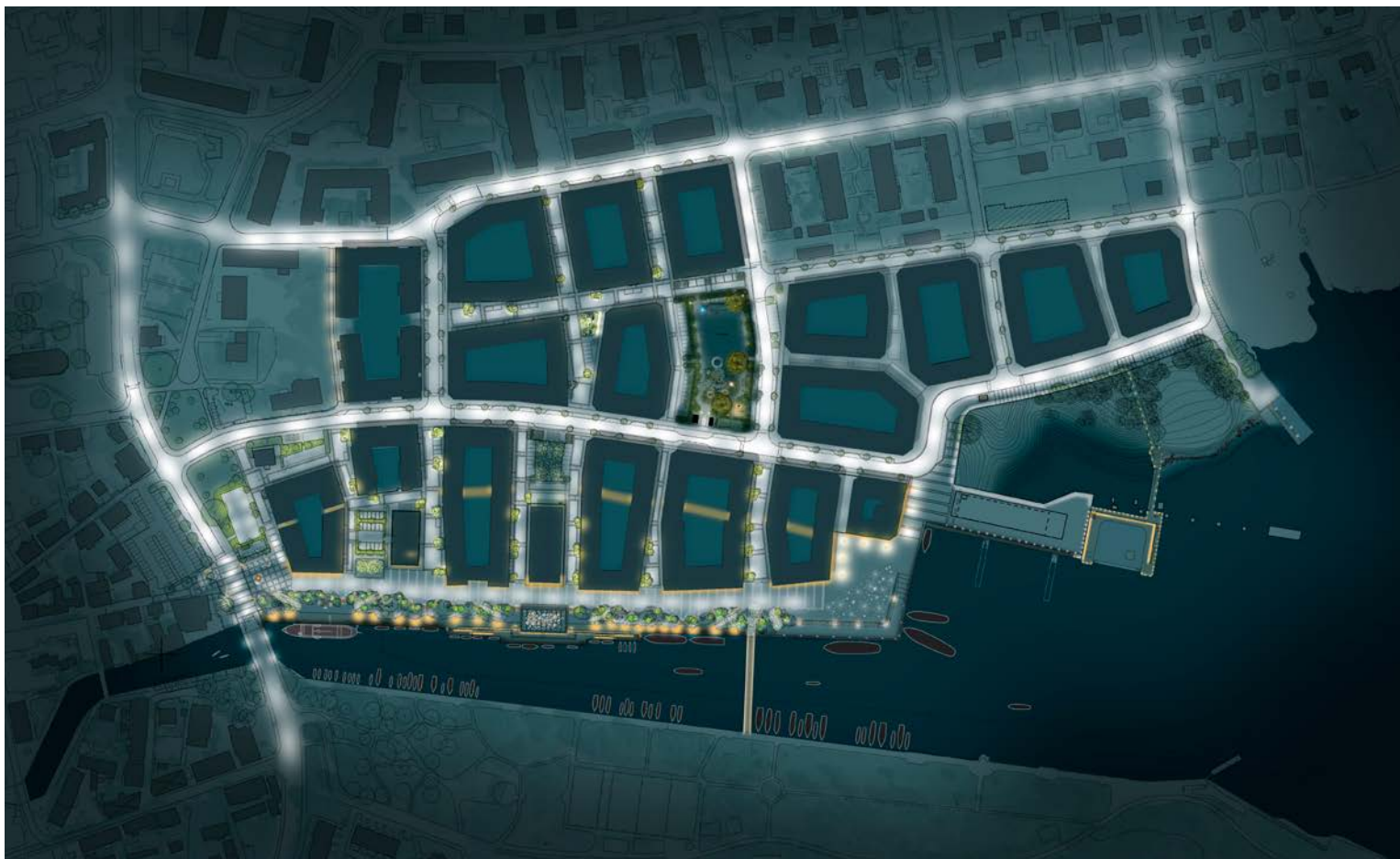
Figur 74. Sophus vid kajen. Bildkälla: Sydväst

9. BELYSNING

Idag har vi ett samhälle som ställer krav på tillgänglighet 24 timmar om dygnet. Vi förväntar att det offentliga rummet ska kunna tillgodose en mängd behov och stödja både grupper och den enskilda individen på ett tryggt, säkert och attraktivt sätt. Samtidigt ställs krav på att hushålla med våra resurser.

Belysningen i projektet ska planeras utifrån en holistisk princip där den rätta balansen mellan estetik, funktion och hållbarhet ska definieras i varje specifikt fall. I begreppet hållbarhet inkluderas sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter som alla är viktiga för att få ett attraktivt Norrtälje Hamn med en hållbar utveckling för

framtiden. Principen ska säkra att alla parametrar som kännetecknar lyckade och professionella belysningslösningar och anläggningar är genomtänkta i alla sina delar.

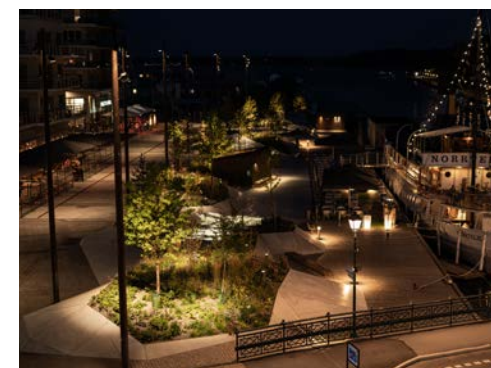
Figur 75. Diagram övergripande belysningsplan över Norrtälje Hamn

Figur 76. Vy mot Sjötullstorget. Bildkälla: Hans Logren

Figur 77. Visuellt upplevelserik. Bildkälla: Hans Logren

Figur 78. Repetitiva stolpar längs med hamnpromenad. Bildkälla: Hans Logren

9.1 Allmänt

Himmelsljuset i Norden har en mjuk och varm karaktär, med många nyanser, diffusa skuggor och stora årstidsvariationer, vilket har format det sätt vi uppfattar och läser vår omvärld på. Ljuset har därför haft stort inflytande på den nordiska arkitekturen och designtraditionen. Karaktären på ljuset i Norrtälje Hamn ska inspireras av detta ljus och av läget i Norden. Med utgångspunkt i det geografiska läget ska belysningsanläggningarna också i sitt visuella uttryck överensstämma med områdets landskapliga och arkitektoniska uttryck. Belysningens gestaltning ska utgå från en gestaltning där enkelhet, stringens och balans är kännetecknen.

Människan ska sättas i centrum vilket ställer krav på bland annat hög visuell komfort. Fokus ligger framför allt på att skapa trygghet, trafiksäkerhet och öka orienterbarhet för barn och människor med funktionsvariationer. Detta innebär att det ska tas hänsyn till en rad faktorer. Ljuset ska ha förmågan att återge färger, det ska generellt väljas en varmvit färgtemperatur och det ska finnas kontroll över distributionen av ljus så att all bländning undviks

och spillljus begränsas. Människan ska ges de bästa förutsättningar för att uppleva och läsa sin omgivning och vilja vistas i Norrtälje Hamn. Ljuset ska anpassas till de olika rummens förutsättningar i skala, formspråk, karaktär och funktion.

Belysning vid vatten

Belysningen i Norrtälje Hamn ska planeras med utgångspunkt i de speciella utmaningar som finns med belysning vid vatten. Dessa utmaningar handlar framförallt om att motverka bländning och bevara utsikten över vattnet men även skapa en vacker ankomst till Norrtälje med båt.

I Norrtälje Hamn är målsättningen att framhäva miljön utan att ljuset är synligt. Med det menas att i stor utsträckning undvika att man ser var ljuset kommer ifrån. Rätt armatur på rätt plats, medvetet riktad och försedd med bländskydd eller liknande tillbehör, ska se till att omgivningarna upplevs snarare än ljuset i sig. Undantag kan vara medvetna ljusmarkeringar eller dekorativa belysningstilltag som ska tillföra området unika smycken och personliga effekter. Dessa belysningar får dock

aldrig blända eller orsaka andra negativa ljuseffekter.

Energieffektivitet

Belysningen skall vara energieffektiv, med så liten klimatpåverkan som möjligt och utan att göra avkall på trygghet och säkerhet. Hänsyn skall också tas till utrustningens livscykelkostnader eftersom det är avgörande för graden av miljöpåverkan. Armaturer av bra kvalitet och med bästa tillgängliga teknik ska därför användas. Styrning bör användas för att minska energiförbrukningen, t ex genom generell nattsänkning av gatubelysningen. Vissa belysningar kan tom släckas helt, både för att spara energi men också för att signalera en sänkt aktivitetsnivå. Mörkare delar under vissa delar av dygnet främjar dessutom förutsättningarna för insekter och vegetation.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.2.9. Funktionell och vacker belysning s.38

4.2.4.2 Gatumiljöer ska prioriteras för gående s.46

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

Målområde 10 - Ljus s.35

Figur 79. Pollare längs vattnet framhäver klipplandskapet. Bildkälla: Hans Logren

Figur 80. Ljuset anpassas till olika rums förutsättningar. Bildkälla: Sydväst

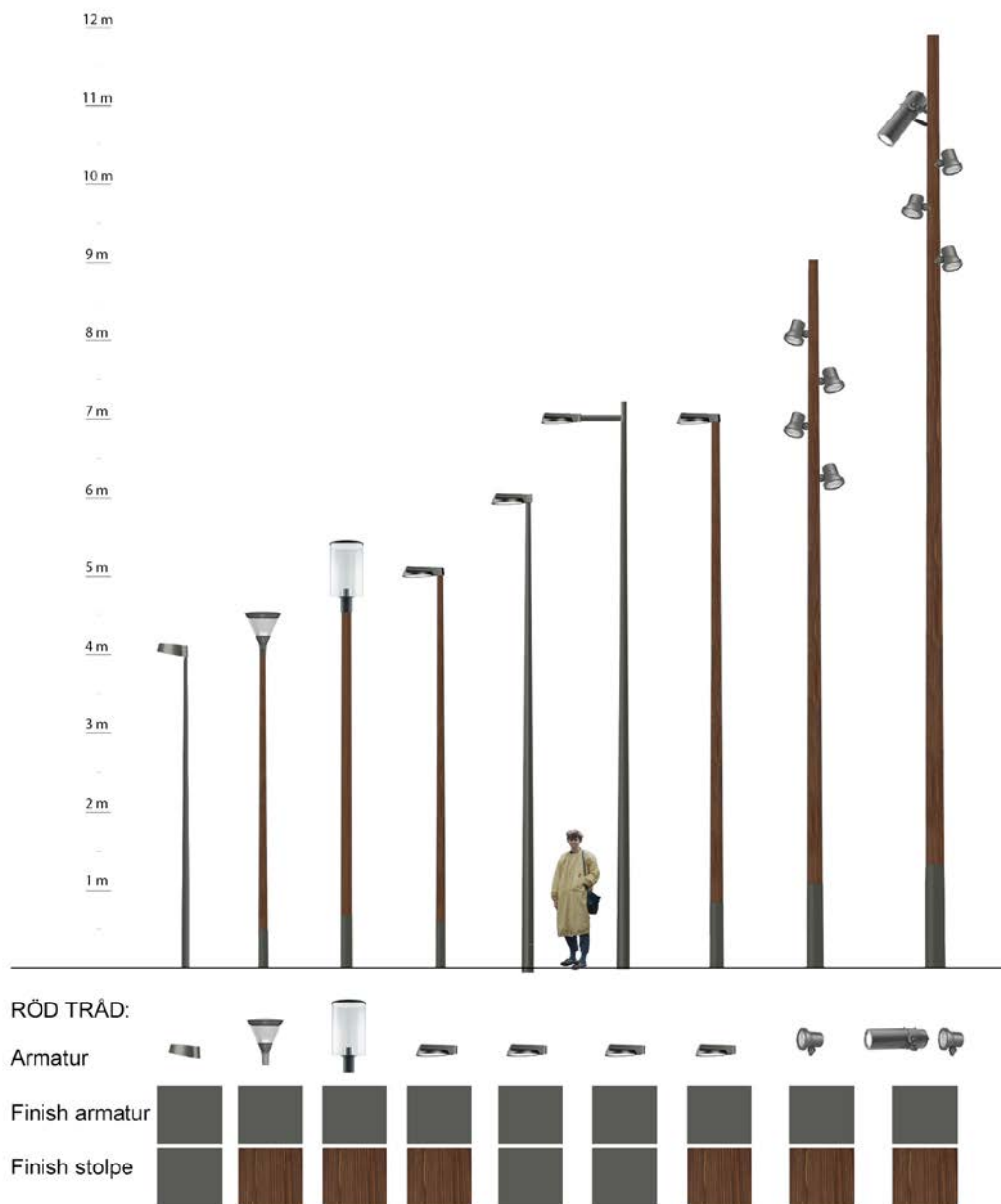

Figur 81. Detalj belysningsmast. Bildkälla: Sydväst

9.2 Koncept för belysningsutrustning

Konceptet för belysningen ska följa en röd tråd och i sitt visuella uttryck och material stärka Norrtälje Hamns identitet även på dagen. Utrustningen ska bidra till områdets karaktär, förståelse av rum och riktning och upplevas estetiska och väl anpassade. Utrustningen används för att differentiera de olika miljöerna i området men också för att skapa ett sammanhang och en gemensam identitet för hela området. Den röda tråden skapas av: armaturer, stolpar, material och kulör.

Konceptet säger ingenting om stämningen och karaktären på själva ljuset, förutom det som generellt går att tolka utifrån den typ av armatur som presenteras i detta kapitel. Hur de olika miljöerna i området upplevs när det är mörkt påverkas inte bara av ljuset från varje specifik armatur, utan påverkas även av eventuell integrerad belysning, särskilt iscensättande belysningar och alla belysningskällor i interaktion med sin unika omgivning.

Figur 82. Belysningstyper i Norrtälje Hamn

Figur 83. När belysningen samspelar väl blir helhetupplevelsen både funktionell och vacker. Vy över Sjötullstorget. Bildkälla: Hans Logren

9.3 Belysningstyper

I detta kapitel beskrivs belysningen på ett tematiskt plan genom att definiera en rad belysningstyper som används för olika syften och kombineras på olika sätt för att skapa framtidens Norrtälje Hamn. De är inte heltäckande för belysningslösningarna som är aktuella utan används för att sätta ramarna. Platsspecifika belysningar förekommer i hela området. Det handlar om större eller mindre scenografiska nedslag som ger Norrtälje Hamn unika effekter och upplevelser som bidrar till områdets mörkeridentitet.

Platsspecifik belysning, som förekommer i exempelvis Hamnparken och på "Bryggan", beskrivs under respektive kapitel under geografisk del. Riktlinjer för belysning på kvartersmark presenteras under kapitel 12.2 Fasadbelysning.

Följande litterering som beskriver de olika belysningstypologierna är hämtade från projekteringsanvisningar för respektive utbyggnadsetapp. Andra handlingar kan ha annan benämning på armaturerna.

Avskärmade armaturer

I Norrtälje Hamn används avskärmade armaturer för att belysa lokalgator, gångfartsområden, gågator och gång- och cykelvägar. Stadsdelens läge vid Norrtäljeviken erbjuder fantastiska utblickar och vyer som är unika för staden och belysningen skall understödja denna identitet. Med avskärmade armaturer med tät skärm, monterade på stolpe träder de inte fram med sin form på kvällen utan belyser omgivningen utan att störa ögat och utsikten. Med olika stolpar och varierande skala differentierar och stödjer de också områdets gatuhierarki.

Typ 1 - LY1: PEAK 380 från Fox Design på konisk trästolpe från Norpole. Vägbelysningsarmatur på 5 m trästolpe.

Typ 2 - LY6: PEAK 380 från Fox Design på konisk stolpe med arm. Vägbelysningsarmatur på 7 m stolpe med 0,5 m arm.

Typ 3 - LY24: NYX 330 från Fox Design på konisk stolpe i RAL 9005. Vägbelysningsarmatur på 4 m stolpe längs GC-väg vid Kv. 2.

Typ 5 - LY46: Devina Kalkälla från Fagerhult på trästolpe från Norpole. Lykta på 4,5 m trästolpe, Hamnplan.

Typ 6 - LY6a: PEAK 380 från Fox Design på konisk stolpe. Vägbelysningsarmatur på 6 m stolpe. t

Typ 7 - LY45: PEAK 380 från Fox Design på en koniskt trästolpe från Norpole. Vägbelysningsarmatur på 7 m trästolpe

Figur 84. Vägbelysningsarmatur, Fox Design - "PEAK 380" på trästolpe. Bildkälla: Sydväst

Lyktor

Lyktorna används för att belysa parkeringsplatser men ingår även som en del av Hamnparkens platsspecifika belysningskoncept. De ger ett rumsskapande allmänljus tillsammans med ett effektivt ljus ned på marken, minskar kontraster och bidrar ofta till att omgivningarna upplevs ljusare.

Lyktorna har också ett dekorativt värde såväl på dagen som på kvällen och bidrar till orienterbarheten genom sin lysande volym. De blir ett fint komplement till den väl avbländade belysningen som används genomgående i området.

Typ 4 - LY3: Sky Park från Fox Design på konisk trästolpe från Norpole. Lykta på 4 m trästolpe

Figur 85. Lykta, Fox Design - "Sky Park". Bildkälla: Fox Design

Strålkastare

Olika typer av strålkastare används i Norrtälje Hamn på platsbildningar och Hamnpromenaden. Strålkastare ger ett väl avbländat och riktat ljus som kan användas som allmänbelysning eller för att framhäva landskapliga element istället för att ge stora områden en jämn belysning. Strålkastare ger också möjlighet att skapa en variation av uttryck och stämningar. Med ett välriktat ljus genom vegetation uppstår ett spel mellan ljus och skugga som skänker platsen poesi, och förstärker även årstidsvariationerna. Klipporna med sina planteringar framhävs medvetet av ett smalstrålande ljus, snett uppifrån och med markstrålkastare. Denna kombination ger Hamnpromenaden sin helt unika mörkeridentitet.

Typ 1 - LY2: ProFlood från Signify och/eller olika strålkastare från Bega på konisk trästolpe från Norpole. 1-3 strålkastare på varje stolpe. Strålkastare på 8 eller 12 m trästolpe, till funktion och stämning på Sjötullstorget

Typ 2 - LY3: Tesis från Erco. Markstrålkastare för belysning av träd.

Typ 3 - LY11: ProFlood från Signify och/eller olika strålkastare från Bega på konisk trästolpe från Norpole. 3-4 strålkastare på varje stolpe. Strålkastare på 12 m trästolpe, till funktion och stämning längs kajpromenaden

Figur 86. Strålkastare, BEGA - "77 651" och "77 652" på stolpe från Norpole - "XL". Bildkälla: Hans Logren

Pollare

I Norrtälje Hamn används pollare längs bryggan, vid utvalda stilleben och på vissa platser i gångfartsområden. Pollare kan skapa en intimare stämning, och markera stråk där ett vertikalt ljus eller jämnt ljus på marken inte är lika viktigt. Pollarna används både som funktionsljus och som stämningsskapande och dekorativ effekt. Många pollare bländar, speciellt på avstånd och pollare med direkt insyn till ljusenheten, eller med helt opala skärmar används därför inte.

Typ 1 - LY9: Elo från Selux i RAL 9006. Pollare med dubbel guldreflektor, till stämning och identitet längs bryggpromenaden

Typ 2 - LY13: Tall från Ateljé Lyktan. Pollare till markering av utvalda stilleben.

Typ 3 - LY25: Castor från Erco. Pollare längs trottoar vid den gröna kilen väster om kv. 15.

Integrerad belysning

Integrerad belysning används då en synlig utrustning inte är möjlig eller önskvärd, där endast en funktion skall markeras eller en särskild atmosfär önskas. I Norrtälje Hamn används den i utvalda handledare i trappor, för att framhäva utvalda delar av bryggan, i tak över cykelparkeringar, utmed räcken i Galärparken men även som viktig del av lekplatsen i Hamnparken. Denna belysningstyp kan ha ett rent funktionellt syfte, som att framhäva ett stråk, men tillför även en stämningsskapande effekt eftersom ljuset så varsamt och mjukt framhäver miljön.

Typ 1 - LY8: Nero Accent från Wila (Fox Design). Integrerad väggarmatur i träbrygga längs kajpromenad

Typ 2 - LY14 och LY15: HLS från Planet Lighting. Integrerad ljuspunkt i tak till cykelparkering och i handledare i trappor.

Typ 3 - LYx: Wall scoop luminaire från Mike Stoane Lighting. Integrerad belysning i ståndare till räcke, sittkub av trä och i träbryggor vid Hamnbad

Typ 4 - LY19: Belysning av kajstegar. Släpljus bakom stegen för att synliggöra stegarnas läge längs kajen.

Väggbelysning

I Norrtälje Hamn finns det behov för väggmonterade armaturer, exempelvis på byggnaderna längs bryggan och vid områdets ÅVS. Förutsättningarna skiftar och därför har två typer av armaturer tagits fram. På så sätt finns bättre möjligheter för att uppfylla relevanta behov utan att för många olika armaturer används.

Typ 1 - LY18: Kubus från Erco eller Sigten från Fox Belysning. Väggbelysning.

Figur 87. Pollarbelysning, Selux - "Elo". Bildkälla: Sydväst

Figur 88. Integrerad belysning i handledare, Planet Lighting/Fox Design - HLS "puck" 60-90°. Bildkälla: Sydväst

Figur 89. Väggbelysning, Erco - "Kubus". Bildkälla: Sydväst

9.4 Julbelysning

Julbelysning i den offentliga miljön är betydelsefull när det kommer till att skapa en attraktiv miljö under årets mörkaste period och i arbetet att skapa en vacker julstämning för boende, besökare och verksamma i Norrtälje Hamn.

Den ska sprida värme och glädje och ska på ett finstämt sätt ackompanjera den befintliga belysningen i stadsdelen. De olika gatorna, torgen och platsbildningarna i hamnen har olika förutsättningar vad gäller skala och rumslig kontext,

därför är det relevant att se till den enskilda platsens potential för kompletterande julbelysning. För Norrtälje Hamn gäller att vissa platser bör ges ett utförande av hög ambition och andra platser förses med enklare men ändå uttrycksfull utformning.

Figur 90. Diagram platser för olika typer av julbelysning

Diskret julbelysning	Större hängande objekt med stor wow-faktor	Klassiskt utformat ornament som repeteras	Större klädd julgran
Ljusslingor	Mindre objekt som repeteras	Större skulptural form med hög wow-faktor	Platser för tillfälliga evenemang

Figur 91. Exempel på enkla och repetitiva hängande ornament. Bildkälla: Sydväst

Figur 92. Exempel på större ljusskulpturer på Nybroplan i Stockholm. Bildkälla: Sydväst

Figur 93. Exempel på högräst och klassisk dekorerad julgran på Bantorget i Lund. Bildkälla: Sydväst

Vid framtagande och val av julbelysning bör följande punkter tas i beaktande. Tillsammans skapar de en stämning och en röd tråd, en vacker helhet:

Karaktär och lokal anknytning

Julbelysningen i Norrstälje Hamn ska vara en naturlig fortsättning på den belysning som sätts upp i den befintliga stadskärnan. Juldekorationen ska utstråla tidlös skärgårdsjul, fokus ligger på klassiska dekoraionsprinciper som slingor och ljus som skapar olika former. Skärgårdsinspirationen syns i detaljeringsgrad och den väl avvägda skalan samt sammanhanget intill vattnet. Julbelysningens karaktär skapar en känsla av högtid och värme där besökare lockas ut till hamnens olika publika rum. Dageffekten är lika viktig som natteffekten vilket innebär att eventuella infästningar och ramar ska beaktas vid valet av belysning.

Skala och placering

- Dekorationens storlek och placering beror av platsens skala och karaktär
- Julbelysningen ska vara en del av stadsrummet och får inte bli för dominerande. Hitta en harmoni med befintliga strukturer och belysning blir därför avgörande.

- Dekoration får inte hindra framkomligheten och ska inte placeras i miljöer där trafiksäkerheten kan påverkas.

Ljus och färgskala

- Vitt, varmt ljus i tonerna neutralvitt eller glödljus
- Inslag av färger får förekomma och ska då i huvudsak gå i julens traditionella färgskala; rött, guld, grönt, brunt
- Julbelysningen ska inte blända förbipasserande och belysningsnivån ska balanseras med omgivningen.

Variation

- Variation berikar upplevelsen och skapar en spännande och intressantare upplevelse
- Variationsrik men sammanhållen julbelysning är ledordet. Detta kan innebära varierande uttryck och former, men med liknande ljusstyrka och färg.
- En naturlig variation uppkommer om dekorationen anpassas efter platsernas varierande kvaliteter och förutsättningar.

Klimat och Miljö

- Valda produkter ska bestå av energieffektiva LED:er
- Julbelysningen ska gå att återanvända under flera säsonger, detta ställer krav på kvalitet, tex ska plast undvikas. Dekorationen ska klara flertalet transporter och monteringar.
- Ett tidlöst visuellt uttryck på dekorationen håller oftast bäst över tid och blir inte "omodern".
- Ska träd dekoreras bör detta ske i samråd med kommunens driftavdelningar så träden inte kommer till skada.
- Förankring eller infästning får ej göra åverkan på stadens golv eller belysningsarmaturer.
- För att möjliggöra belysning hela dygnet ska det monteras uttag med konstant spänning på de platser där julbelysning ska monteras

Figur 94. Hamnplan möjliggör för tillfällig julmarknad. Bildkälla: Unsplash

Figur 95. Diskret och lågt hängande ljusslinga. Bildkälla: Unsplash

Figur 96. Ljusslinga i träd. Bildkälla: Unsplash

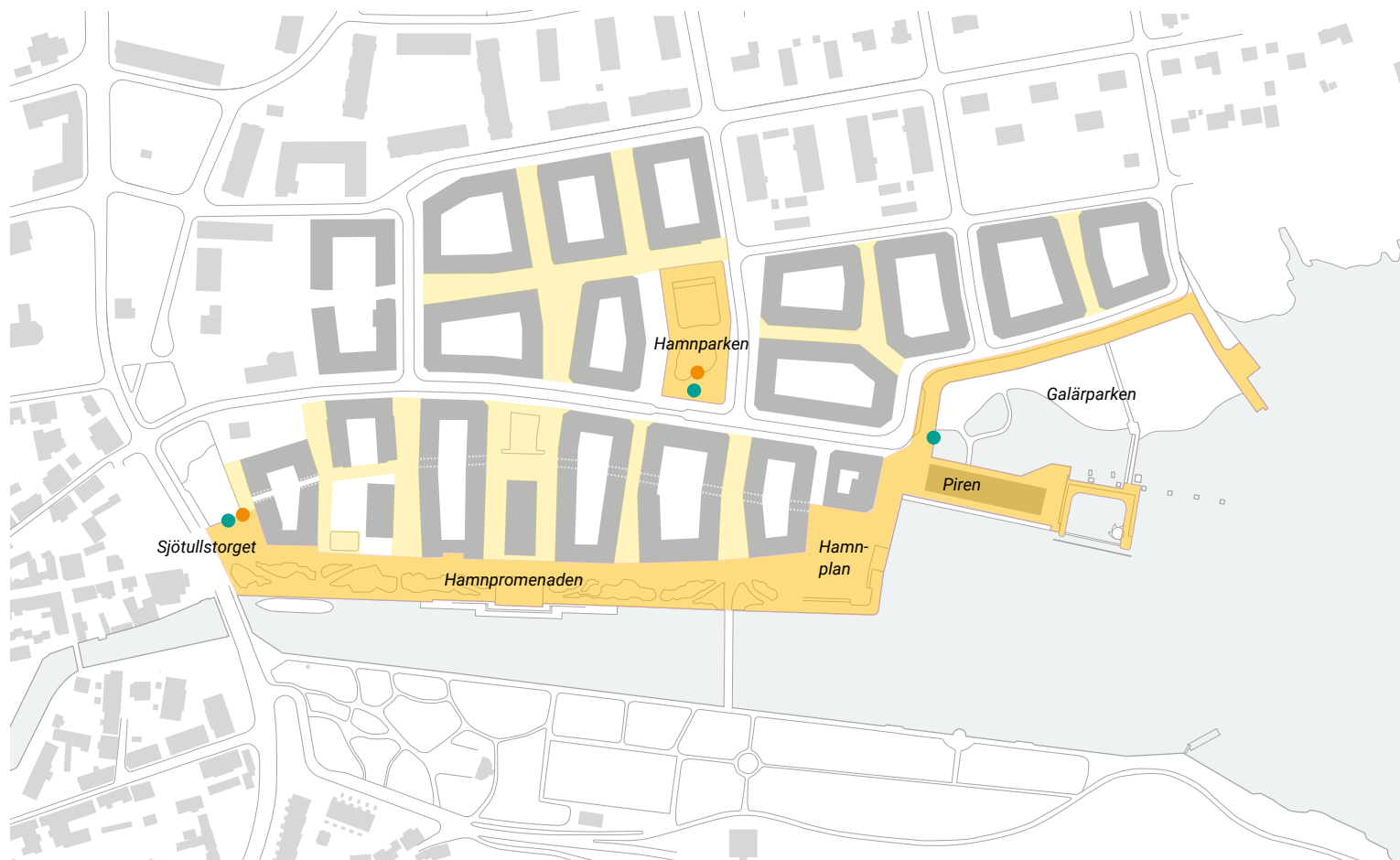

Figur 97. Stämningbelysning i mindre skala. Bildkälla: Unsplash

10. UTRUSTNING & MÖBLERING

Gator och torg är allmänna platser som tillhör alla som bor och vistas i staden och det är därför nödvändigt att ställa krav på utformningen och möbleringen av dessa ytor. Utrustningen skall tillgodose krav på tillgänglighet och framkomlighet,

och bidra till ett samlat grepp kring val av utrustning för att skapa en gemensam palett för stadsdelen. Följande kapitel behandlar Norrtälje Hamns utrustning, användande av informationsskyltar samt hur allmänna platser möbleras.

Figur 98. Diagram placering av utrustning

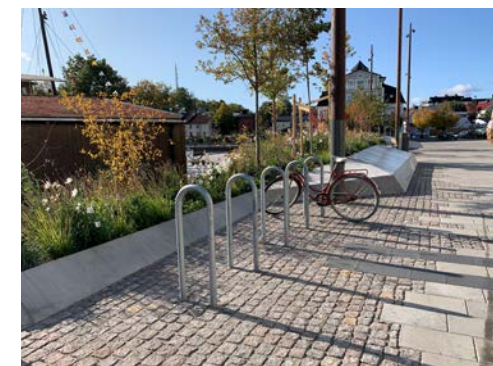
- Allmän plats med högre nivå av utrustning. Tillgängliga soffor med jämna mellanrum (ca 3 per 100 m). Papperskorgar intill soffor samt cykelställ vid målpunkter och intill vistelsezoner
- Allmän plats med lägre nivå av utrustning. Tillgängliga soffor och cykelplatser där utrymme ges längs gångfartsområdena
- Cykelplatser under tak
- Pump i offentlig toalett
- Cykelservicestation

Figur 99. Bänk med ryggstöd. Bildkälla: Sydväst

Figur 100. Längre bänkmöbel. Bildkälla: Sydväst

Figur 101. Cykelställ. Bildkälla: Sydväst

10.1 Utrustning

Genom att använda ett bestämt urval av möbler och utrustning skapas en starkt igenkänning och identitet för Norrtälje Hamns offentliga miljöer. Det är viktigt att de möbler som används samspelar med platsen samtidigt som de lever upp till de krav som ställs kring tillgänglighet.

Både valet av utrustning samt placeringen ska ske på ett välgenomtänkt sätt så att det blir inbjudande och tillgängligt för människor att vistas på de offentliga ytorna. I viss mån används samma typ av utrustning som föreskrivs i Norrtäljes tekniska handbok, exempelvis i Kärleksparken, men majoriteten av utrustningen som används i Norrtälje Hamn är stadsdelsspecifik. Samtliga möbler ska förankras, även sådana som plockas bort under vinterhalvåret. Genom att ha ett mindre antal utrustningsalternativ med liknande driftsbehov underlättas underhållet, som både leder till mer kostnadseffektiva och inbjudande miljöer.

För att skapa en röd tråd genom Norrtälje Hamn lackeras utrustningen i RAL 7010 i kombination med solblekt trä.

Figur 102. Kulör och material. Bildkälla: Sydväst

Sittplatser

För att kunna tillgodose alla behov och uttryck i Norrtälje Hamn används både tillgängliga soffor och mer flexibla bänkar. För den taktila upplevelsen ska sittytan vara i trä medan konstruktionen ska vara av metall. Träet ska vara behandlat med olja, gärna linoljeimpregnerat, för lång hållbarhet. Soffor ska ha god tillgänglighet för att kunna användas av alla oavsett rörelseförmåga med en sitt höjd på 45–50 cm och rygg- och armstöd. Tillgängliga soffor skall placeras med jämna mellanrum, ungefär tre stycken per 100 meter längs kajen och invid gångfartsområdenas stilleben. Bänkar kompletterar sofforna längs Hamnpromenaden och placeras alltid i par, med en täthet om två par per 100 meter. De ska placeras så de inte är i vägen för gångstråk eller utgör hinder för personer med synnedsättning.

Figur 103. Vestre - "Porto". Bildkälla: Sydväst

Soffor

Fullt tillgängliga sittplatser med arm- och ryggstöd

Typ 1: Vestre "April Stavanger" med armstöd - linoljeimpregnerad furu och pulverlackerat stål i RAL 7010. Används i längs hamnpromenaden och piren.

Typ 2: Vestre "April" med armstöd - linoljeimpregnerad furu och pulverlackerat stål i RAL 7010. Används i gångfartsområden.

Typ 3: Byarums Bruk "Lessebo" - Utförande enligt Norrtäljes tekniska handbok: svart gjutjärn och sits i ekträ. Används på platser som har anknnytning till stadskärnan.

Bänkar

Bänkar utan ryggstöd för användning längs med kajstråket

Typ: Vestre "Porto" - linoljeimpregnerad furu och pulverlackerat stål i RAL 7010.

Figur 105. Vestre - "April Stavanger". Bildkälla: Sydväst

Figur 106. Vestre - "April". Bildkälla: Sydväst

Figur 104. Byarums Bruk - "Lessebo". Bildkälla: Byarums Bruk

Papperskorgar

Papperskorgar ska ha ett utseende som samspelar med omgivningen och rymmar med övrig utrustning. Storleken kan variera beroende på behov och de ska vara lätta att använda för alla. De ska ha tak eller lock för att vara mer skyddade, exempelvis mot fåglar och regn. Ur ett driftsperspektiv skall de även vara enkla att tömma samt vara gjorda av ett robust och tåligt material för att hålla över tid. Papperskorgar placeras vid tillgängliga soffor med en täthet om cirka tre stycken per 100 meter. Föreslagna papperskorgar förekommer i två olika storlekar: 35 och 134 liter.

Typ 1: Lappset "Ruben", 35 liter - lackerad i RAL 7010.

Typ 2: Lappset "Adrian", 134 liter - lackerad i RAL 7010.

Cykelställ & cykelservicestation

Cykelställ ska finnas vid målpunkter och entréer och vara placerade så att de är enkla att hitta samt ges en utformning som tydligt signalerar hur de ska användas. De får inte vara i vägen för gångstråk eller andra vistelseutrymmen eller placeras så de utgör hinder för personer med synnedsättning. Väderskydd för cyklar samt cykelservicestation med cykelpump, multiverktyg och möjlighet att hänga upp cykeln förekommer vid vissa målpunkter och strategiska platser i området.

Avstånd mellan cyklar ska vara minst 0,7 meter, för god framkomlighet bör det finnas en friyta på minst 1,5 meter bakom cykelstället. Parkering för lådcyklar hänvisas inte till särskilda cykelställ utan kan ske i cykelpollarnas kanter. Cykelparkering längs kajen sker med en täthet om 40 platser per 100 meter. För att tåla slitage och finstämt ingå i den gemensamma färgpaletten för övrig utrustning ska cykelservicestation, cykeltak och cykelställens ram lackeras i RAL 7010 medan cykelställens byglar och cykelpollare skall vara galvaniserade.

Cykelställ

Typ 1: Cyklos "Delta" - cykelställ under väderskydd. Ram lackerad i RAL 7010 och bygel galvaniserad.

Typ 2: Lappset "Bågen" - cykelpollare för torg och kajmiljöer. Galvaniserad.

Väderskydd

Typ: Nola "Mobilia" - Används vid Sjötullstorget, Hamnparken och Piren. Lackerad i RAL 7010.

Cykelservicestation

Typ: Cyklos "Care4bikes", med multiverktyg och automatisk pump - finns vid cykelparkeringen vid Galärparken.

Cykelpumpar finns även i de offentliga toaletternas fasad. Lackerad i RAL 7010.

Figur 107. Lappset "Ruben". Bildkälla: Lappset

Figur 108. Lappset "Adrian". Bildkälla: Sydväst

Figur 109. Lappset - "Bågen". Bildkälla: Sydväst

Figur 110. Nola - "Mobilia". Bildkälla: Sydväst

Cyklos - "Delta". Bildkälla: Cyklos

Figur 111. Cyklos - "Care4bikes". Bildkälla: Cyklos

Pollare

Pollare kan användas som skydd, för att förhindra tillträde och/eller för att guida fordon och fotgängare. Dock bör de användas med sparsamhet. Beroende på placering används pollare av olika storlekar och utförande. Automatiska pollare kan användas där fordonstrafik behöver förhindras samtidigt som det emellanåt behövs vara framkomligt. Träpollare används enbart i kajmiljöer längs bryggpromenaden.

Pollare stor

Typ: Lappset "Orbis maxi" med reflexband alternativt Norrtäljespecifik kulör/text. Ex. Roslagsgatan/Sjötullstorget.

Pollare mellan

Typ: Lappset "Orbis midi" med reflexband alternativt Norrtäljespecifik kulör/text. Gångfartsområden, parker mm

Pollare trä

Typ: Streetlife "Rough&Ready" - trä, galvaniserat stål.
Placering längs kajen.

Pollare automatisk

Ex Sjötullstorget, Hamnplan, Piren
Typ: Exakt typ utreds vid behov

Räcken och staket

Räcken och ledstänger är viktiga för att skapa en tillgänglig miljö för alla. De används vid trappor och längs ramper som balansstöd för att underlätta förflyttning mellan nivåskillnader. Staket används där höjdskillnaden kräver fallskydd och det är viktigt att de inte är klättringsbara.

Räcken och ledstänger

Ex längs ramper och trappor, t.ex vid Klipporna
Typ: Pulverlackerat stål i RAL 7010.

Staket

Ex runt Galärparken, på Piren och längs med spänger
Platsspecifik gestaltning beroende på plats, se Geografisk del i Design- och funktionsmanualen.

Ett "standardstaket" är framtaget för att användas där stadsdelen gränsar mot befintliga staden (där staketet behövs för tex höjdskillnad). Staketet är svartlackerat stål.

Ex längs Ö Rögårdsgatan vid Brännäsgården, vid pumpstation 3, vid Vegagatans befintliga parkering

Övrig utrustning; tex brunnslock, trädgaller och trädskydd följer framtagen standard i Norrtälje kommun, se **'Teknisk Handbok Norrtälje'** (kap. 3 - Gata/Park)

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;
4.2.2.2. Trivsamma och trygga gator och platser s. 32
4.2.2.5. Vindskydd och solljus s.35
4.2.5.7. Stadsdelen ska ha en mänsklig skala, träd och möblering på kajen s.59
4.2.6.10. Avfallssystem ska vara kretsloppsanpassade s.67

'Hållbarhetsprogram för stadsutvecklingsprojekt Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;
Målområde 1 - Mark och bebyggelsestruktur s.18
Målområde 5 - Transporter s.26

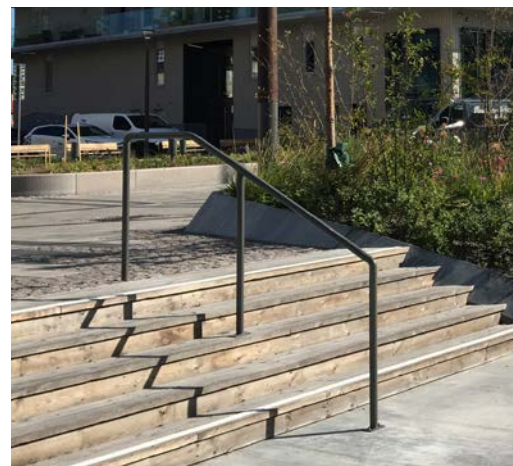
Figur 112. Lappset - "Orbis maxi".
Bildkälla: Lappset

Figur 113. Lappset - "Orbis midi".
Bildkälla: Lappset

Figur 114. Streetlife - "Rough&Ready".
Bildkälla: Sydväst

Figur 115. Ledstång längs trappa vid Klipporna.
Bildkälla: Sydväst

Figur 116. "Standardstaket" framtaget för användning i hamnen. Bildkälla: Norrtälje Hamn

10.2 Informationsskyltar

En enhetlig och tydlig skyltning ska inte bara vägleda besökaren fram till sitt mål utan också ge en positiv bild av området.

Skyltningen inom Norrtälje Hamn måste vara tillförlitlig och vara placerad i lägen som är lätta att se. Många skyltar behöver automatiskt inte betyda bättre navigerbarhet, istället bör antalet skyltar begränsas och fokus istället ligga på dess utformning och placering.

Intentionen är att Norrtälje Hamn ska bli en naturlig förlängning av stadskärnan i Norrtälje tätort. Att tillämpa liknande skyltar som redan finns inom staden i övrigt förstärker känslan av att de olika stadsdelarna sitter ihop. Informationsskyltar belyses genom områdets övergripande belysningsstrategier.

Gatunamnsskyltar

Gatunamnsskyltar guidar besökare och boende till rätt gata. Skyltarna ska sitta på varje gata där infart/entré sker. Gatunamnsskyltar placeras väl synligt på närmast belägna fasad, gatunamnsskyltar på stolpe undviks. För stadskärnan använder sig Norrtälje kommun av en gatunamns skyltprincip bestående av blå emaljerande skyltar med vit text där

Figur 117. Samma typ av gatunamnsskyltar som används i stadskärnan används även i Norrtälje Hamn. Bildkälla: Sydväst

gatunamnet anges i en rad följt av kvartersnamnet, där textraderna är högerjusterad. Texten skrivs med Norrtäljes egna typsnitt "Norrtäljetypsnitt". Skyltens storlek anpassas (i längd) efter gatunamnet, detta gör att textens storlek är den samma genom hela området.

Platsskyltar

En plats skylt kan användas för att namnge en plats, bro eller en park. I Norrtälje tätort används svarta och gröna skyltar med enkelradig text, en större versal följt av mindre versaler. Gröna skyltar illustrerar parker, svarta skyltar illustrerar broar. Texten är vit med en vit bård runt sig och skylten har raka hörn. Skyltens längd regleras efter textens längd.

I Norrtälje Hamn kan till exempel Hamnparken, Galärparken, Kärleksparken samt Siloparken förtydligas med gröna skyltar samtidigt som Havslänken (den nya bron) märks upp med en svart skylt. Befintliga skyltar placeras oftast på belysningsarmatur, men även på räcken/stängsel väl synlig för förbipasserande. Riktlinjen är att skyltarna ska använda sig av redan befintliga element och inte få egna stolpar, detta för att minimera antalet stolpar i hamnen.

Figur 118. Platsskyltar för parker respektive broar. Bildkälla: Sydväst

Informationstavlor

Inom Norrtälje tätort finns på några platser informationsskyltar, till exempel vid parker. Här har kommunen möjlighet att berätta om platsens historia, vegetation eller det lokala djurlivet. Skyltar som dessa kan placeras i tex Galärparken, där de berättar om djurlivet. Ytterligare placeringar kan vara vid Piren eller Kajen där besökare skulle kunna lära sig mer kring hamnens tidigare användningsområde och historia.

Plaketter på fasad

Informationsskyltar i form av plaketter finns också på utvalda byggnadsfasader. Dessa beskriver historiska byggnader eller förklaringar till platsnamn, tex Kåktorget-Skvallertorget. Nyare tillägg är informationsskyltar på nya byggnader som berättar intentionerna med byggnadsprojektet, byggherre och arkitekt. Information som denna kan i framtiden ge en ökad förståelse kring framväxten av Norrtälje Hamn och bli ett avtryck för vår tid.

Skyltar för vegetation

Mindre skyltar i form av små plaketter placeras i vegetationsytor för att beskriva den anlagda

Figur 119. Informationstavla för att exempelvis beskriva en plats historia, vegetation eller djurliv. Bildkälla: Norrtälje Hamn

vegetationen där art samt planteringsår kan anges. Platser som är tänkbara för denna beskrivning är i klipporna längs Hamnpromenaden, Galärparken, Hamnparken och i stilleben. Utseendet på dessa vegetationsplaketter behöver vidare utredning.

Husnummer

Design- & funktionsmanualen behandlar inte gestaltungsprinciper för kvartersmark vidare. Dock påverkar eventuell husnummerskyltning det allmänna intrycket på allmän plats. Riktlinjer för kommersiella skyltar, se kap. 12.3 Kommersiella skyltar, kan därför i stora drag appliceras även på husnummer.

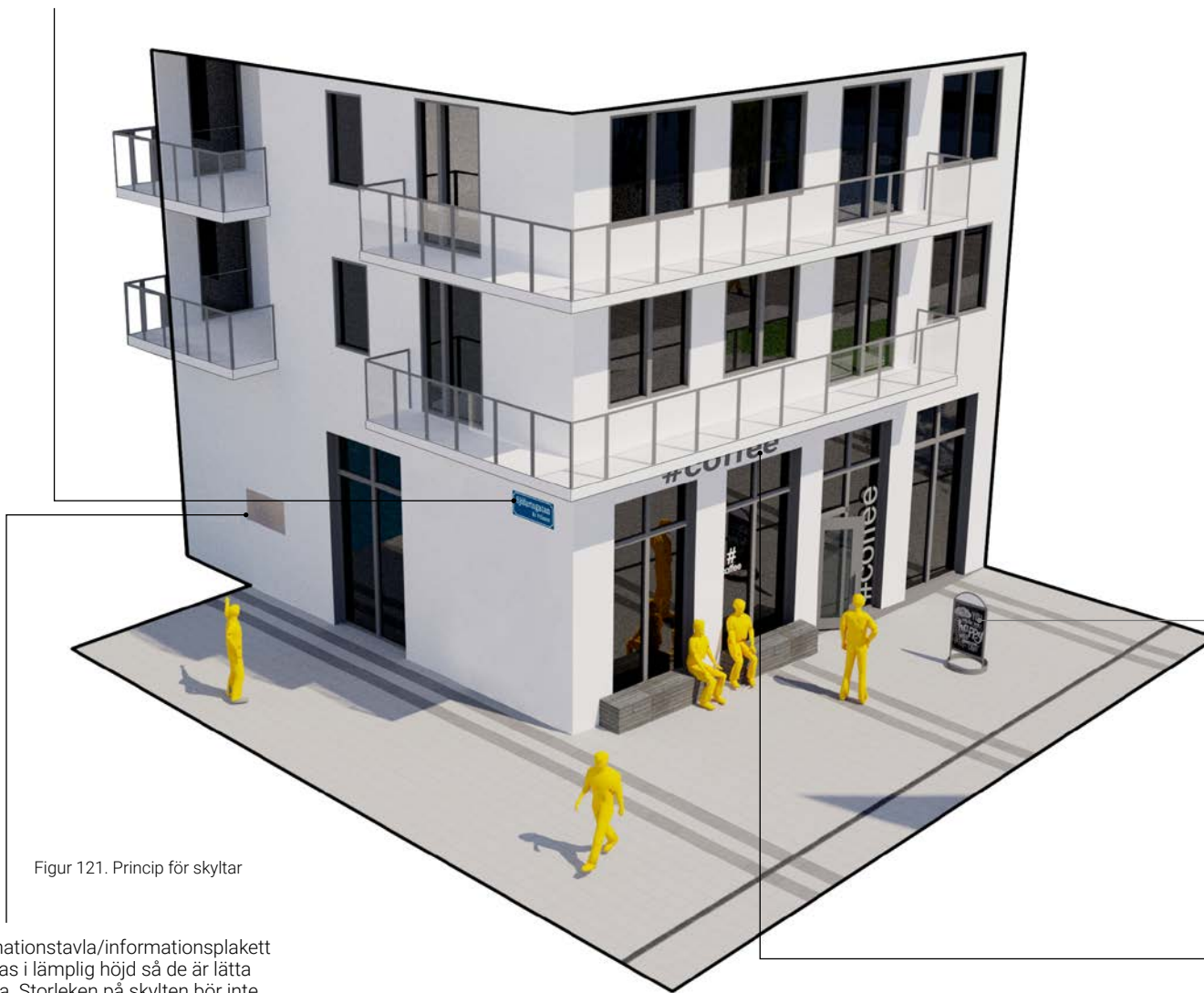
Andra skyltar

I en stadsdel är det inte bara skyltar för gatunamn och entréer som behövs. Skyltar för gästparkering, handikappsparkering, ev. färdtjänstplats kommer att behöva placeras ut inom området. Utförande på dessa är generellt sett styrt och har ett likartat utseende i hela landet. Däremot eftersträvas att skyltarna är så små som möjligt och att dubbelskyltning undviks. Denna typ av skyltar sätts upp på fristående stolpe.

Figur 120. Informationsskylt i form av plakett på fasad för att exempelvis beskriva historiska byggnader. Bildkälla: Norrtälje Hamn

Gatuskyltar med kvartersnamn placeras väl synligt vid byggnadens fasad.

Figur 121. Princip för skyltar

Informationstavla/informationsplakett placeras i lämplig höjd så de är lätta att läsa. Storleken på skylten bör inte bli för visuellt dominerande.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.2.2. Trivsamma och trygga gator och platser s.32

4.2.4.2 Gatumiljöer ska prioriteras för gående s.46

4.2.5. Norrtälje Hamn - En vacker skärgårdsstad s.54

Gatupratrare kan tillåtas om de är tillfälliga och inte försvårar rörelse längs gatan. Standard för gatupratrare är framtagen av kommunen.

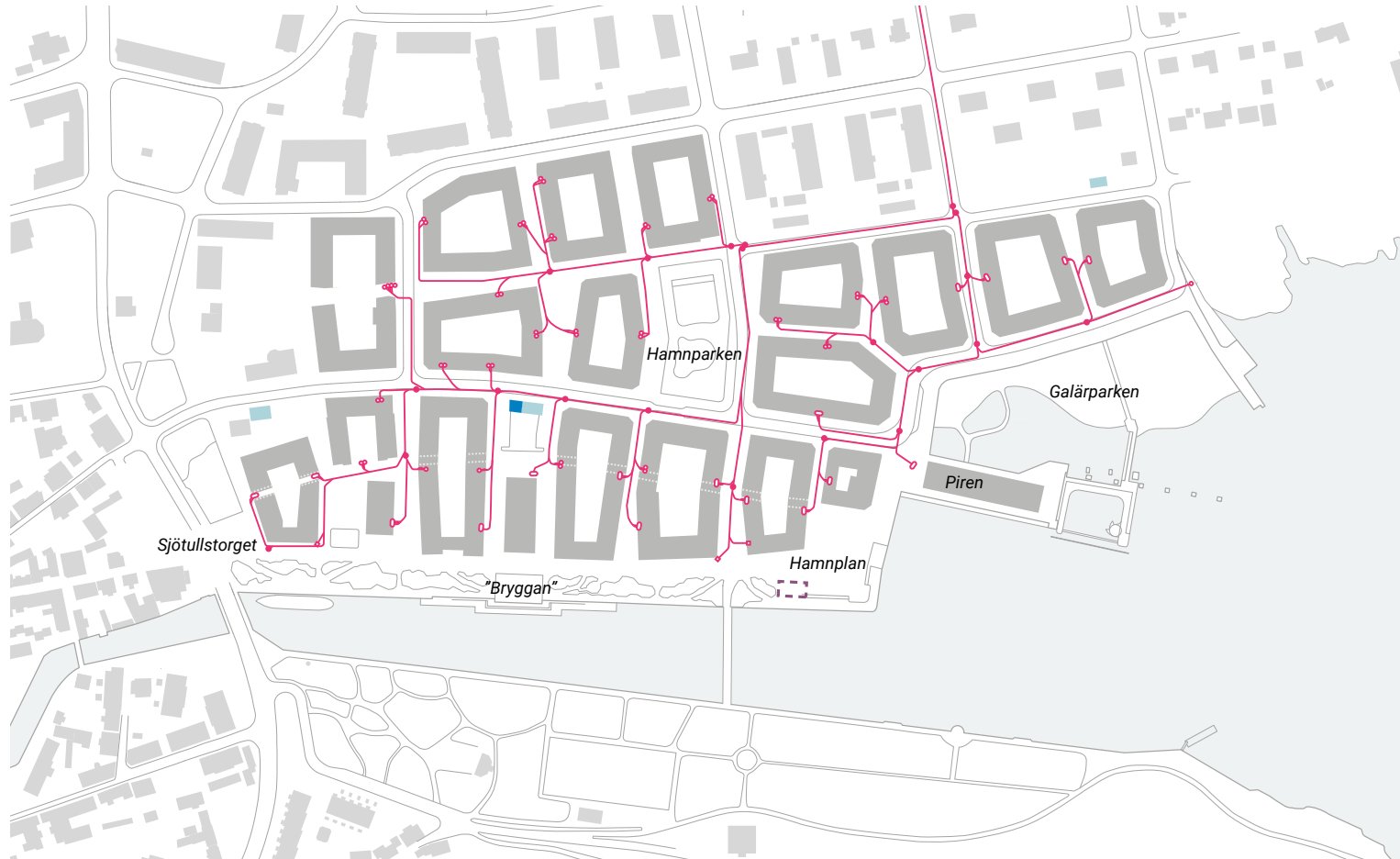
Skyltar på byggnader ska underordna sig byggnaden och harmonisera med arkitekturen.

11. AVFALLSHANTERING

I Norrtälje Hamn samlas hushållens matavfalls- och restavfallspåsar liksom verksameters restavfall in med ett sopsugsystem. Minst en gång per dag sugs avfallet iväg till containrar i terminalen vid Roslagens sjukhus (ROS), gemensamma för hela hamnområdet. Verksamheter med mycket matavfall

samlar in detta separat. Alla hushåll ska sortera förpackningar, tidningar och farligt avfall. Hushållen lämnar sitt utsorterade återvinningsmaterial till återvinningsstationer eller kommunens återvinningscentraler. Kommunen har planerat tre

platser, lämpliga för återvinningsstationer med botten tömmande behållare i området. Det finns även plats för en stads-återvinningscentral vid Siloparken. Verksamheter ska ha egna soprum för källsorterat avfall.

Figur 122. Diagram principer för avfallshantering

- Sopsugssystem
- Plats för stads-ÅVC
- Plats för kvartersnära insamling, Återvinningsstation
- Avfall bätliv. Källsorteringsbyggnad på Hamnplan vid framtida behov

Figur 123. Sopedkast vid kv.1. Bildkälla: Sydväst

Figur 124. Sopsugscentral vid Roslagens sjukhus. Bildkälla: Norrtälje kommun

Figur 125. Tömning av kärl. Bildkälla: Sydväst

11.1 Översikt avfallshantering

Sopsug finns i samtliga kvarter och minskar behovet av avfallstransporter inom området vilket innebär lugnare och säkrare bostadsgator. I området finns tre avsatta platser som är utformade för kvartersnära insamling av förpackningar och returpapper, samt en yta för en stadsåtervinningscentral.

Förhoppningen är att ge möjlighet för mer återbruk och engagemang rörande hållbarhetsfrågor och klok resursanvändning.

I Norrtälje Hamn finns uppsatta mål avseende avfallshandling, dessa inkluderar:

- begränsa trafik med tunga fordon för avfalls-hämtning i området
- merparten av de boendes dagliga avfall ska lämnas på gångavstånd i området
- öka den allmänna medvetenheten kring konsumtion, återbruk och avfall

11.2 Återvinningstyper

Kvartersnära insamling

I Norrtälje Hamn finns 3 platser för botten tömmande återvinningsstationer för bland annat hushållens tidningar och förpackningar. Dessa är belägna med mindre än 200 meters gångavstånd från alla kvarter i Norrtälje Hamn. Stationerna är placerade längs Östra Rögårdsgatan samt Pilgatan.

Stadsåtervinningscentral (ÅVC)

En återvinningscentral planeras vid Siloparken, centralt i området. Hushållen kommer att kunna lämna t ex batterier, småelektronik och lyskällor. Dessa avfall innehåller farliga ämnen och måste tas om hand på rätt sätt. Stads-ÅVC utreds vidare.

Återbruk

Återbruk av kläder, saker, husgeråd osv. uppmuntras och hanteras inom kvartersmark. Lägen för detta diskuteras i markanvisning. Det är att föredra om funktionen ligger i nära anslutning till kvartersnära insamling eller stadsåtervinningscentral eftersom kluster av dessa funktioner uppmuntrar och underlättar för användare att återvinna oanvända och gamla produkter.

Sopsug

För sorterat hushållsavfall i soppåse kommer det finnas inkast till sopsug i varje kvarter < 50 m från entréport. Matavfall i papperspåse och brännbart restavfall i soppåse kommer att lämnas i sopsugen. Sopsugsystemet tömmer inkasten ett par gånger per dag genom att suga iväg avfallet till en sluten container som är gemensam för hela området. Verksamheter har särskilda inkast för enbart restavfall.

Avfallshandling för båtar

Reguljär båttrafik och större fartyg lämnar sitt avfall i sin natthamn utanför området. För framtida färjetrafik kan källsorteringsbyggnad vid Hamnplan bli aktuellt, exakt placering och omfattning är under utredning.

'Utbyggnadsstrategi för Norrtälje Hamn',

se sida och avsnitt;

4.2.6.10. Avfallssystem skall vara kretsloppsanpassade

s.67

För vidare läsning, se; **'Avfallsprogram Norrtälje Hamn version 2.0'**

Figur 126. Lokalt återbruk för kläder, saker och husgeråd.
Bildkälla: Modulo Systems

Figur 127. Principvy sopsugssystem, ovan och under mark.
Bildkälla: Envac

Figur 128. Sopsugscentral vid Roslagens sjukhus.
Bildkälla: Norrtälje kommun

12. MÖTET MELLAN KVARTERSMARK OCH ALLMÄN PLATSMARK

Följande kapitel behandlar mötet mellan allmän plats och kvartersmark och är tänkt att utgöra beslutsunderlag, förutsättning och riktlinjer i alla processer beträffande t.ex. upplåtelse, bygglov, underhåll etc. som hanterar relationen mellan kvarter och omgivande mark. Kvartersmarkens utförande och för privata intressen tillfälligt upplåten allmän mark påverkar upplevelsen av

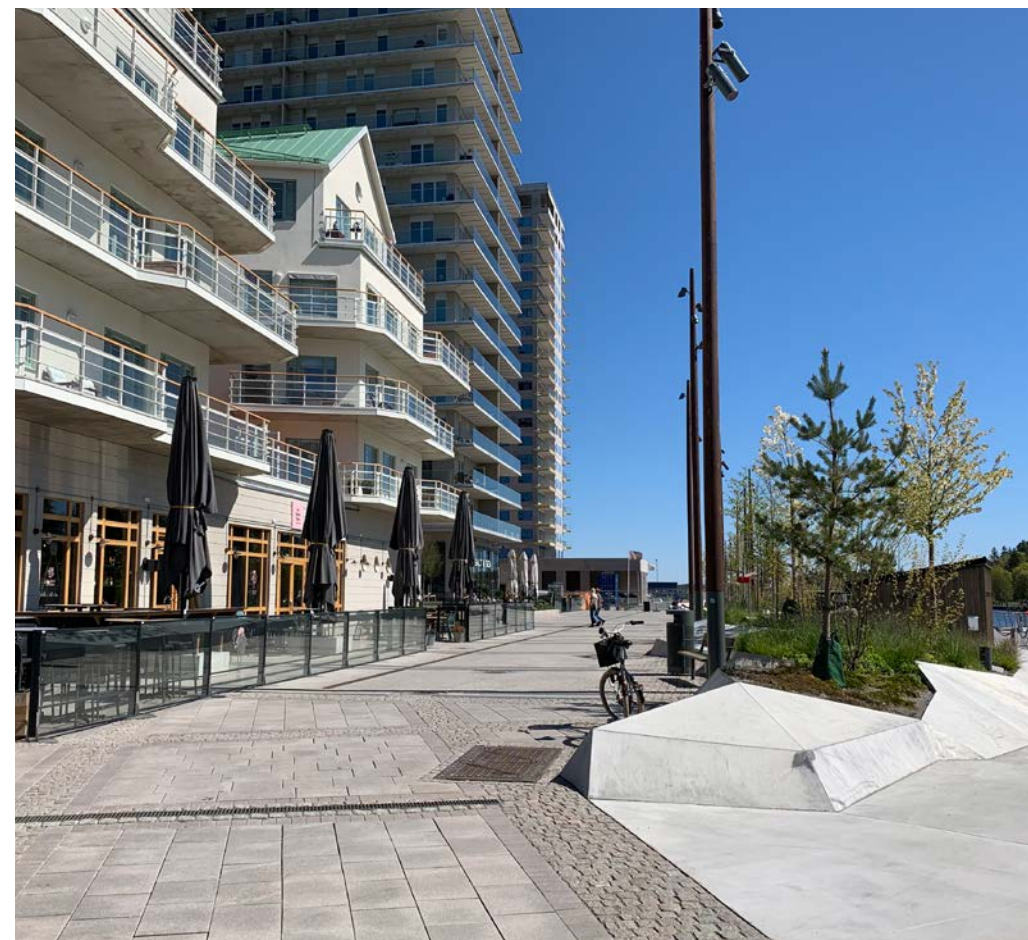
stadsummen och dess identitet. För att säkerställa områdets övergripande högt ställda ambitioner och avsikter behöver därför ett antal frågeställningar beaktas och respekteras av alla inblandade aktörer.

Gestaltningen av kvartersmark stärker stadsrummets attraktivitet och underlättar orienterbarhet och framkomlighet. Det är

därför viktigt att säkerställa att användandet av kvartersmark eller tillfälligt upplåten allmän platsmark sker på ett sätt som inte kompromissar eller motarbetar stadsdelens övergripande gestaltungsambition eller hindrar framkomligheten, trafiksäkerheten eller utgör annan fara.

Figur 129. Östra Rögårdsgatan. Bildkälla: Sydväst

Figur 130. Hamnpromenaden. Bildkälla: Sydväst

12.1 Förgårdsmark

Stadsdelen Norrtälje Hamn är uppbyggd kring kvartersstadens grammatik där gränsen mellan privat och offentligt går i fasad. Detta gör att större delen av områdets fasader skall ligga i fastighetsgräns, men där vissa undantag kan vara tillåtna. Vid entrélägen kan delar av fasaden dras in för att möjliggöra utåtgående entrédörrar som inte får inkräkta på allmän plats.

Planbestämmelser

En uppsättning planbestämmelser som reglerar gränsen mellan allmän plats och kvartersmark tillämpas för en del av detaljplanerna i Norrtälje Hamn. Grundföresättning är att dörrar inte får inkräkta på allmän plats och att de krav på frihöjder, 3,2 meter för gångbana och cykelbana och 4,6 meter för körbana samt gångfartsområde, som säkerställer drift och trafik uppnås. Fasadindragen bör heller aldrig vara mer än 1 meter. Dessa bestämmelser är:

- Fasader placeras i huvudsak i fastighetsgräns. Fasadindrag tillåts med max 1 meter (tillåtna mått varierar med läge i strukturen).

- Där förgårdsmark uppstår till följd av indrag ska i regel gränsen mellan allmän platsmark och kvartersmark avskiljas med en kant på minst 0,12 meter och ska utformas som planteringszon. Entréer undantas.

Utformning

Förgårdsmark i samma nivå som gatumark uppstår endast i entrézon. I dessa zoner skall samma markmaterial användas på båda sidor av användningsgränsen (fastighetsgränsen) för att förgårdsmarken visuellt ska upplevas vara en del av gatan. All kvartersmark avslutas mot allmän plats med en fris i smågatsten och marken innanför frisen beläggs även den med smågatsten. Vid tillgängliga entréer för både bostäder och verksamhetslokaler används sågad smågatsten, och/eller granithällar för gångfartsområden alternativt skrapgaller längs lokalgator.

Special- och undantagsfall

Om det av byggtekniska eller gestaltningsmässiga skäl uppstår förgårdsmark som inte följer framtagna planbestämmelser, såsom längre avsnitt

(av indrag) i samma nivå som omkringliggande gator, ska dessa:

- I första hand motiveras och godkänns redan innan detaljplanen är lagakraftvunnen och i så fall regleras till allmän plats.
- I andra hand, då situationen uppstår i bygglovsskedet, fastighetsregleras ytan och blir kommunal kvartersmark.
- I tredje hand, då förgårdsmark, som inte kan gestaltas som planteringsyta, utgörs av en begränsad entrézon eller reglerats till kommunal kvartersmark, ska man i avtal reglera att kommunen äger rätt att hantera och drifta denna yta som att den vore allmän plats (med upplåtelse enligt ordningslagen). För att säkerställa avtalets beständighet skall det registreras som avtalsservitut.

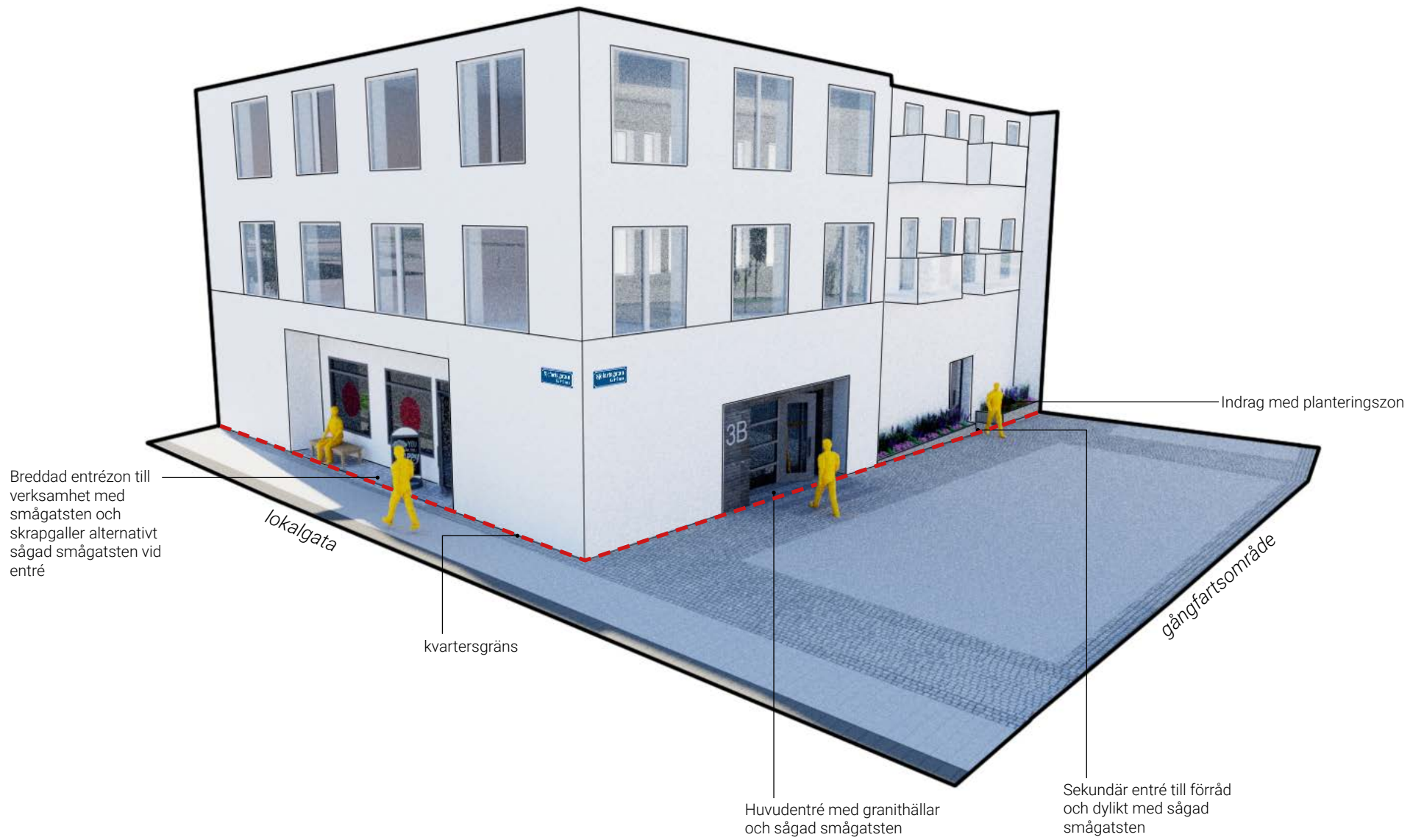
Figur 131. Granithällar och smågatsten mot entré.
Bildkälla: Sydväst

Figur 132. Fris och förgårdsmark av smågatsten.
Bildkälla: Norrtälje Hamn

Figur 133. Möte mellan allmän plats och kvartersgräns.
Bildkälla: Sydväst

Figur 134. Princip för indrag av fasadliv

12.2 Fasadbelysning

Upplysta entréer och belysning på byggnader kan utgöra ett fint komplement till stadens mer generella belysningsprogram och bidra till orienterbarheten, göra Norrtälje Hamns gator mer attraktiva och att miljöerna upplevs ljusare och tryggare. Denna belysning ska i så stor utsträckning som möjligt koordineras med den övergripande belysningen så att den smälter in i omgivningen och skapar ett sammanhållet helhetsuttryck och oönskade konflikter undviks.

Generella riktlinjer för armaturer på byggnader

Armaturer på byggnader kan vara ett positivt inslag till stadsrummet och kan både stärka omgivningen och den övergripande belysningen samt hjälpa till att framhäva arkitekturen. För att den ska koordineras med övrig belysning är det viktigt att tänka på följande:

- Armaturer ska vara väl avskärmade så att direkt insyn till ljuskällan på avstånd förhindras och bländning kan undvikas.

- Armaturer med opalt armaturhus ska inte användas för att undvika okontrollerad spridning av ljuset.
- Då armaturer med ett nedåtriktat ljus används ska den ha plant glas för att undvika bländning.
- Dekorativa armaturer som ger ett mer rundstrålande ljus ska inte ha för starkt lysande armaturdelar så att risken för att omgivande stämningsfull belysning slås ut minimeras.
- Utanpåliggande kablar ska undvikas.
- Minsta frihöjd för utstickande belysningsarmaturer för att inte hindra framkomligheten är 3,2 meter för gångbana och cykelbana och 4,6 meter för körbana (inkl gångfartsområde). Armaturer som sticker ut mindre än 30 cm från fastighetsgräns undantas frihöjdbestämmelser.

Belysning av entréer

Väl belysta entréer är viktiga inslag för att skapa stadsrum som är lätta att avläsa. Förutom att medverka till förbättrad orientering kan belysta entréer även påverka känslan av trygghet genom att gatan upplevs vara full av liv.

- En takmonterad armatur kan monteras i undertaket vid en indragen entré eller i ett skärmtak över en entré och belysa marken och med fördel även dörren.
- En väggmonterad armatur vid sidan av dörren kan belysa både marken, eventuella skyltar och sprida ett mjukt sken.
- Eventuellt lysande skyltar och siffror ska inte lysa så starkt att de dominerar omgivningen.

Tvärstråket längs kajkvarteren och andra portiker

Tvärstråket genom kajkvarteren och övriga portiker i Norrtälje Hamn möjliggör tvärande rörelser genom kvartersmark via bostadsgårdarna. Belysningen ska på dessa platser vara ett finstämt möte mellan respekten för den bostadsnära miljön samt de funktionskrav som krävs när allmänheten bjuds in.

- Det är viktigt att belysningen bidrar till trygghetsaspekten så att exempelvis skuggiga och mörka partier undviks.
- Belysning genom tvärstråket och i portiker skall vara välkomnande.
- Konstbelysning uppmuntras för att skapa möjlighet till kvartersspecifika uttryck.

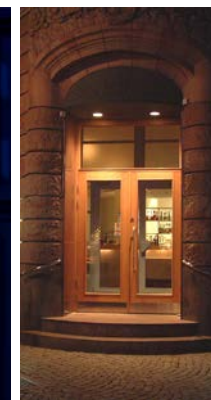
Figur 135. En väggarmatur med ett nedåtriktat ljus kan bli ett positivt bidrag till stadsrummet. Bildkälla: Light Bureau (AFRY)

Figur 136. Integrerat ljus som framhäver delar av arkitekturen. Bildkälla: Light Bureau (AFRY)

Figur 137. Ej bländande armatur. Bildkälla: Light Bureau (AFRY)

Figur 138. Takmonterad armatur som markerar entré samt belysning genom portiker. Bildkälla: Light Bureau (AFRY)

12.3 Kommersiella skyltar

Skyltning av kommersiella verksamheter är viktig för både orienterbarheten i Norrtälje Hamn och för näringsidkare att göra sig synliga. För att få en attraktiv helhet i utemiljön behöver riktlinjerna för den kommersiella skyltningen samverkas med riktlinjerna för allmän plats, både för att den ska kunna vara bidragande till miljön men också för att fungera säkert. Det är viktigt att skyltningen upplevs tydlig men samtidigt smälter in i miljön och inte tar över eller hindrar framkomligheten.

Storlek & placering

- En skylt ska avse att presentera en verksamhet, allmän reklam tillåts inte.
- Skyltens storlek och placering beror av stadsrummets skala och karaktär
- Skyltar på byggnader ska underordna sig byggnaden och harmonisera med arkitekturen. Viktiga fasaddetaljer ska inte döljas.
- Den plats som primärt ska väljas är vid verksamhetens entré eller ovanför fönster i bottenvåningen.
- Skylten ska placeras inom fastigheten i så nära anslutning till verksamheten som möjligt.

- Skyltar som visar vägen får endast undantagsvis förekomma. Undantag kan t.ex. vara allmän service som vårdcentral, bibliotek och liknande.
- Skyltar får inte störa grönområden, kulturmiljöer eller utsiktsstråk.
- Uppreppning av samma budskap bör undvikas.
- Skyltar får inte hindra framkomligheten och minsta frihöjd för utstickande skyltar är 3,2 meter för gångbana och cykelbana och 4,6 meter för körbana (inkl gångfartsområde).
- Skyltar ska inte placeras i komplexa trafikmiljöer eftersom de kan påverka trafiksäkerheten.
- Skyltar får inte placeras så att de hindrar snöröjning och renhållning.

Utformning

- Skylten bör vara tydlig, lättläst och funktionell. Skylten bör utformas så att den kan läsas även av dem med nedsatt syn.
- Form och färg ska vara estetiskt tilltalande.

Med bra utformning kan även en mindre skylt synas på långt håll.

- Skyltars storlek ska vara så liten som möjligt för att inte störa omgivande miljö i Norrtälje Hamn.
- Informationen på skylten bör vara begränsad till verksamhetens namn och/eller logga.
- Rörliga, blinkande och bildväxlande skyltar tillåts inte.
- Skyltars form, färg och storlek samordnas med andra skyltar i närheten.
- Skyltband längs fasad ska undvikas.
- Skyltar ska vara fackmannamässigt utförda i material och konstruktion som kan underhållas och som åldras vackert.
- Större företagskedjor kan ha egna skyltprogram. Föreskrivna skyltar från dessa program kan behöva anpassas till stadsbilden och till den enskilda byggnaden.

Tillfällig skyltning och upplåtelse av allmän plats

- Gatupratrare har en maxhöjd på 1,3 meter och bör ha en rund sarg med diameter 0,65 meter. Plats för reklam är 50x70 cm.
- Vid placering av gatupratrare ska det finnas minst 1,2 meter fri passage på gångbana, och minst 3,5 meter fri passage för fordon och fotgängare på gågata och gångfartsområden.
- Varuställ för t.ex. kläd- och blomställningar ska förses med sarg som är minst 0,12 meter hög.
- För blomutsmyckning ska det finnas minst 1,2 meter fri passage på gångbana, och minst 3,5 meter fri passage för fordon och fotgängare på gågata och gångfartsområden. De ska inte heller ta mer plats än 0,5 meter räknat från fasaden.

För övrig tillfällig utsmyckning; tex marschaller, flaggor, mattor etc, se **'Riktlinjer för gatupratrare och utsmyckning på offentlig platsmark i Norrtälje stad'**

Figur 139. Skyltar i harmoni med byggnadens fasad
Bildkälla: Sydväst

Figur 140. Form och färg ska vara estetiskt tilltalande. Bildkälla: Sydväst

Figur 141. Skylt begränsad till verksamhetens namn/logo. Bildkälla: Sydväst

Figur 142. Skylt utan text. Bildkälla: Sydväst

Belysning & ljus

- Ljuskällorna i ett skyltfönster får inte vara synliga ut mot gatan så att belysningen bländar förbipasserande.
- Belysningsnivån i skyltfönster ska balanseras med omgivningen så att den inte dominerar.
- Belysningen av skyltar får inte blända eller dominera omgivningen. Ljusnivån i lysande skyltar ska kunna regleras och vara möjlig att justera efter att de har installerats för att kunna säkra en god balans med omgivningen.
- Skyltar längs fasaderna kan med fördel ha integrerat ljus eller ljus bakom skylten så att den framstår i siluett.
- Armaturer på arm bör undvikas till belysning av skyltar. Ska belysningen ske med en strålkastare på arm ska strålkastarna vara små, förses med nödvändiga bländskydd och riktas så att man i största möjliga mån undviker synliga ljuskällor.

Riktlinjer till ljuslåda och lysande bokstäver

Ljuskälla: LED

Systemeffekt: Beror på material och lösning. Går inte att definiera.

Färgtemperatur: Vid vit 2500-3200 K.

Ra index: Inte alltid relevant, beror på lösning, vid vit ≥ 70
SDCM: ≤ 3

Luminans: Kontrastförhållandet till omgivningen är avgörande för att bedöma hur ljus en skylt ska vara. Se tabell 1 för maxvärden vid olika mycket omgivningsljus.

Ljusfördelning: Beror på lösning. Grundregeln är att bokstäver och ljuslådor ska vara jämnt belysta utan synliga punkter eller LED-band. Diffus ljusfördelning. Vid specialdesign kan undantag beviljas.

Riktlinjer till bakbelyst skylt/bokstäver

I situationer där fasaden belyses och skylten står i siluett.

Ljuskälla: LED

Systemeffekt: Beror på material och lösning. Går inte att definiera.

Färgtemperatur: Vid vit 2500-3200 K.

Ra index: Vid vit ≥ 80

SDCM: ≤ 3

Luminans: Den bakomliggande fasaden ska inte överbelysas så att installationen bländar. Kontroll av detta utförs på plats

där ljuset dämpas till lämplig nivå.

Ljusfördelning: Beror på lösning. Grundregeln är att det inte ska förekomma synliga ljuspunkter på fasaden utan att ljuset sprids diffust och ger ett jämnt ljus på fasaden.

Riktlinjer till skyltar som belyses med spotlights

Ljuskälla: LED

Systemeffekt: Beror på material och lösning. Går inte att definiera.

Färgtemperatur: Vid vit 2500-3200 K.

Ra index: Vid vit ≥ 80

SDCM: ≤ 3

Ljusfördelning: Beror på lösning. Spotlights ska vara väl avbländade och ljuset ska riktas mot skylten med minimalt spill av ljus utanför skyltens area.

Placering: Spotlights ska som grundregel placeras så nära skylten som möjligt för att undvika ljusföroreningar. De som färdas ute på promenaden ska inte ha direkt insyn till LED-enhet. Spotlights ska förses med nödvändiga bländskydd som skärmar och raster. Bygglovsansökan ska beskriva och visa hur lösningen har förhållit sig till bländning och insyn till LEDer.

Speglingar: Speglingar i glas ska undvikas.

Figur 143. Skylt med ljus som varken bländar eller dominerar omgivningen. Bildkälla: Sydväst

Figur 144. Skylt med ljus. Bildkälla: Sydväst

Belysningsstyrka på tavlans framsida och vertikal omgivning	Färg av fält på tavlans framsida					
	Vit	Vit/gul	gul	grön	röd	blå
40 000 lux	18660	15810	11160	5580	4650	1860
4 000 lux	6600	5610	3960	1980	1650	660
400 lux	1800	1530	1080	540	450	180
40 lux	750	639	450	225	189	75
≤ 4 lux	225	192	135	69	57	22

Figur 145. Maximala skyltluminanser i Norrtälje Hamn.

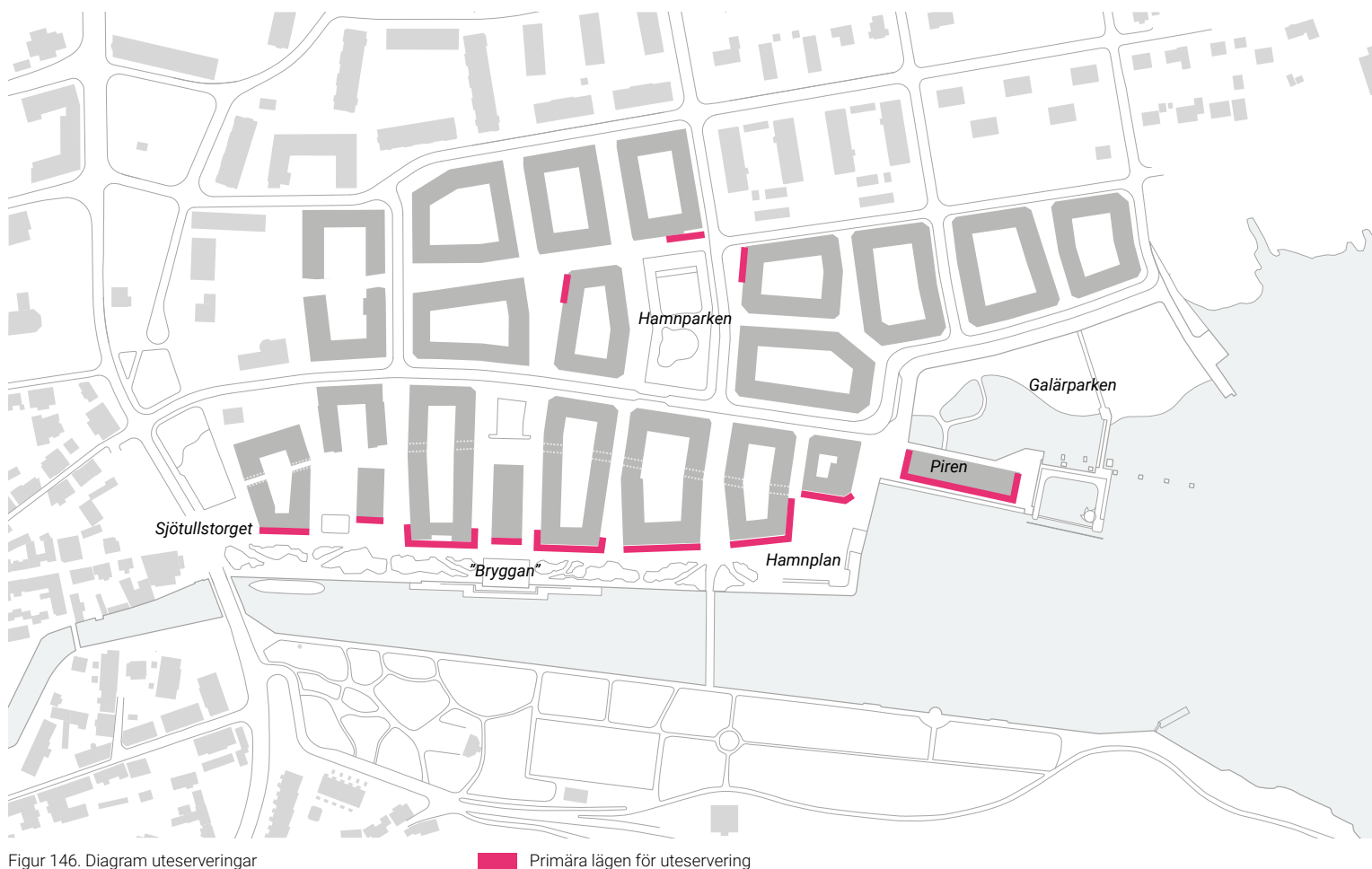
Under dygnets mörka timmar är det som regel den nedersta raden som är relevant att förhålla sig till. Ska skylten lysa på dagen bör en dagsljussensor installeras så att luminansen sänks till rätt nivå när det blir mörkt. Tabellen visar en lokal anpassning av den europeiska standarden EN12966-1, där maxvärdet är 60% av standardens maxvärde.

12.4 Uteserveringar

Uteserveringar är betydelsefulla i stadsmiljön och ökar attraktiviteten i stadsrummet. Samtidigt är de en tillfällig förlängning av kvartersmarken ut på allmänhetens mark. Dess utformning blir därför viktig att beakta och de måste passa in i stadsmiljön med ett enhetligt och attraktivt uttryck. Samtidigt får inte serveringarna hindra framkomligheten för personer med funktionsvariation, riskera

trafiksäkerheten eller utgöra potentiell fara. Uteserveringens färg och form får inte dominera byggnaden eller gaturummet, den skall istället inordna sig stadsrummen och bidra till en attraktiv stadsbild. Enkla och hållbara material förespråkas. Det är också önskvärt att avvikande eller dominerande kulörer undviks och hänsyn tas till byggnadens fasadindelning, karaktär och kulör.

Möjliga lägen för uteserveringar finns framför allt längs Hamnpromenaden genom tillfällig upplåtelse av allmän plats, där upplåten yta för respektive kvarter förhåller sig minst en meter från det taktila stråket. Längs gångfartsområden och lokalgator finns inget utrymme för uteserveringar förutom för möjliga plats specifika undantag, vilka framgår i diagrammet nedan.

Figur 146. Diagram uteserveringar

■ Primära lägen för uteservering

Figur 147. Markiser och parasoller ska vara enfärgade.
Bildkälla: Sydväst

Figur 148. Serveringen ska alltid avgränsas.
Bildkälla: Sydväst

Figur 149. Belysning ska anpassas efter serveringens formspråk och omkringliggande gaturum.
Bildkälla: Unsplash

Vid upplåtelse av allmän platsmark till uteserveringar ska följande punkter avhandlas:

Avgränsning

- Serveringen ska alltid avgränsas mot gångstråk/yta. Serveras alkohol ska hela serveringen avgränsas.
- Avgränsningen ska vara genomskiktig, dvs gå att se igenom. Den ska inte vara högre än 1,1 m och får inte förses med reklam annat än med serveringens namn.
- Alla avgränsningar skall vara kännbara cirka 15 cm ovanför mark genom en tvärså så att den lätt går att upptäcka för personer med nedsatt syn.
- Utformningen ska vara enkel och utförd i material som upplevs rejält och estetiskt tilltalande, såsom metall, trä eller glas. Avgränsning i form av löst hängande rep kan accepteras om den även har en låg sarg längs marken.

- Avgränsningen ska vara målad i svart, grått, brunt eller annan dämpad kulör. En mörk färg ger bra kontrast för synsvaga.
- Blomsterarrangemang godtas som avgränsning om de placeras inom upplåten yta.
- Avskärmningar får inte förankras i gatstenar eller betongplattor, istället ska avgränsningen vila löst ovanpå underlaget

Golv

- Uteserveringen skall vara en del av gaturummet och anpassas efter gatans villkor. Av den anledningen skall möblerna placeras direkt på marken.
- Upphöjda trögolv, trätrallar och plastmattor är helt främmande inslag i en gedigen stadsmiljö och tillåts inte. Upphöjda strukturer är dessutom ett hinder för funktionsvarierade.
- Vid ojämnt underlag anpassas möblerna med exempelvis justerbara ben.

Möbler och belysning

- Enklare plastmöbler godkänns inte.
- Vitt är en kulör som ska undvikas på uteserveringens möbler, då det kan ställa till med problem för personer med synnedsättning.
- Eventuell belysning ska stämma med serveringens formspråk och gaturummets existerande belysning. Uteserveringens belysning ska utföras så att den går att reglera och inte upplevas störande för förbipasserande eller boende i området.
- All utrustning ska rymmas inom serveringens yta.
- Möbler eller annan utrustning får inte borras fast i gatstenar eller betongplattor.

Markis och parasoll

- Markiser och parasoller ska vara enfärgade och får inte förses med reklambudskap. Serveringens logotyp kan däremot vara tillåten.
- Markiser får inte bäras upp av stödben eller sidoväggar.
- Markis eller parasoll får inte hänga lägre än 2,2 m över marknivå och får ej överstiga 3,5 m i höjd. Markis eller parasoll får inte hänga utanför upplåtet område. Parasollets omfång ska anpassas till uteserveringens storlek och omgivande miljö.
- Förankring eller infästning får ej göra åverkan på stadens golv.

För vidare riktlinjer och krav kring uteserveringar inom Norrköping stad, se **'Riktlinjer för uteserveringar i Norrköping stad'**

Figur 150. Avgränsning med låg sarg längs marken. Bildkälla: Sturehof

Figur 151. Uteservering som del av gatan. Bildkälla: Sydväst

Figur 152. Möbler placerade direkt på marken. Bildkälla: Sydväst

Figur 153. Parasoller anpassade till uteserveringens storlek. Bildkälla: Seaside Garden

Del II

Geografisk beskrivning

Lokalgator

Gångfartsområden & gågator

Hamnpromenaden

Sjötullstorget & Kärleksparken

"Bryggan"

Hamnplan

Hamnpiren

Galärparken

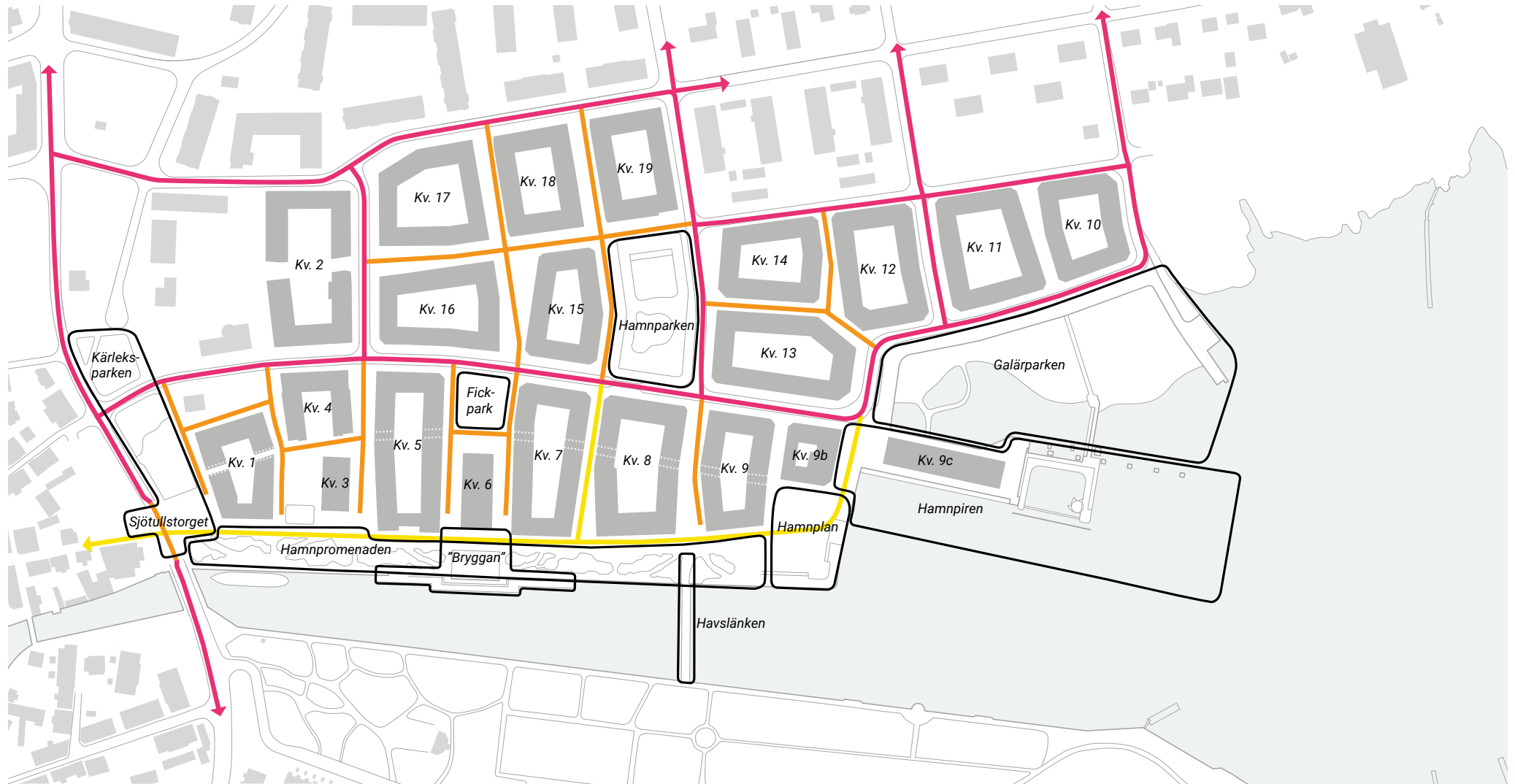
Hamnparken

Fickpark (Siloparken)

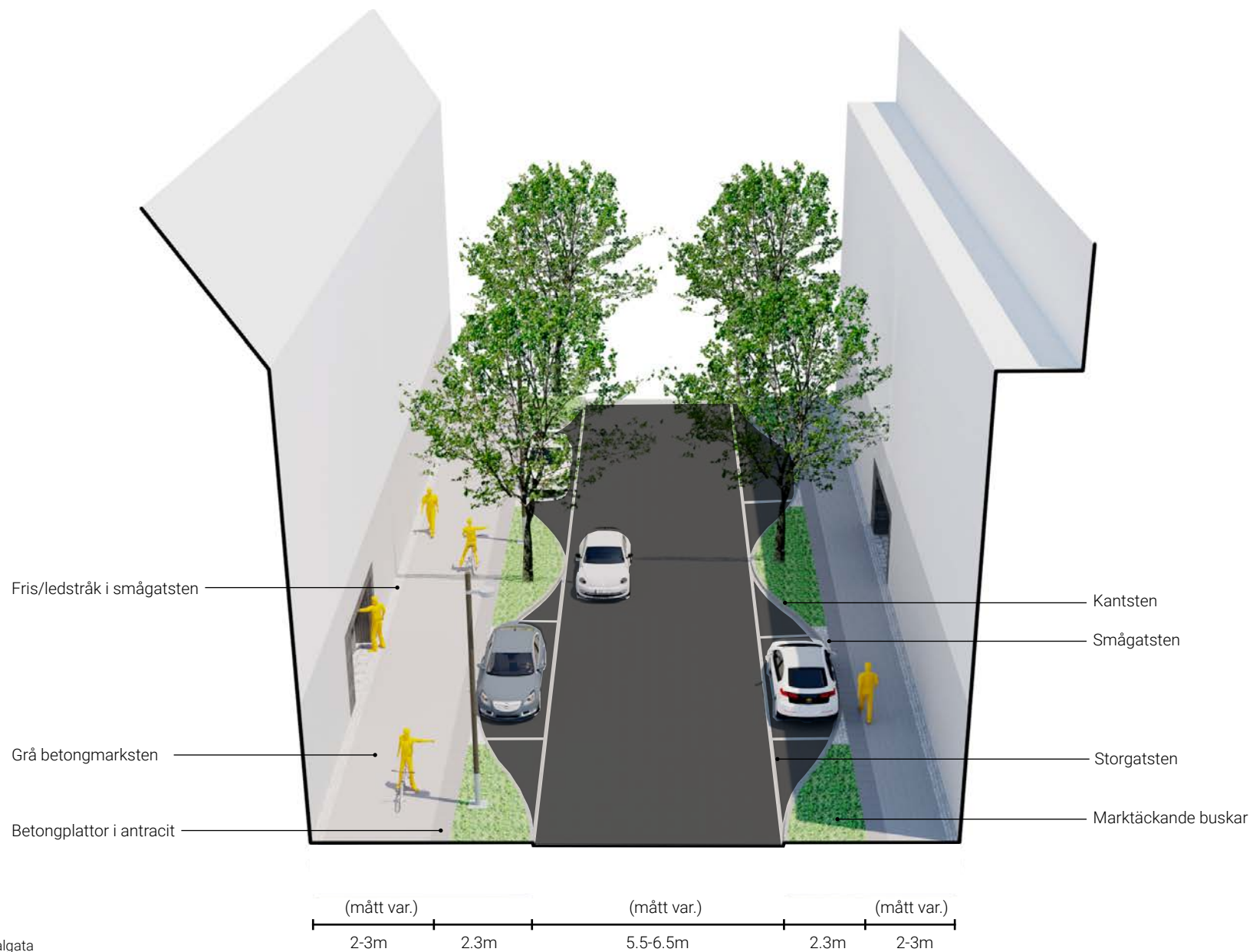
DELOMRÅDEN

Figur 140. Diagram delområden

- Gångator
- Gångfartsområden
- Lokalgator
- Delområden

13. LOKALGATOR

Figur 141. Typprincip lokalgata

13.1 Förutsättningar

Förutsättningar som ligger bakom gestaltningen för lokalgator i stadsdelen är:

- Områdets skelettplan utgör förutsättningar och ramverket för gaturummens breddmått.
- Gaturummen ska utformas överblickbara och begripliga med omsorg för gående och cyklister och erbjuda kombinerad gång- och cykelbana på ena sidan av gatan där det är möjligt.
- Trädplanteringar längs gatorna ska prioriteras för att skapa en vacker och trivsamt stadsmiljö samt bidra till omhändertagande av dagvatten.
- Materialval behöver vara slitstarka och rationella i sin utformning. Gränsen mellan offentlig och privat mark ska vara tydlig.
- Belysning i gaturummen ska bidra till en ökad känsla av trygghet.
- Parkering för besökare i stadsdelen ska anordnas på gata som kantstensparkering.
- Gaturummet ska planeras så att drift- och underhåll underlättas.
- Hållplatsläge för kollektivtrafik ska anordnas utmed Östra Rögårdsgatan.

13.2 Identitet & karaktär

Norrtälje Hamn har en enkel och tydlig gatuhierarki uppdelad i lokalgator och gångfartsområden/ gånggator. Det är viktigt att gatorna upplevs attraktiva, trivsamma och trygga. För tryggheten är orienterbarheten och belysningen viktiga aspekter.

Lokalgatorna förbinder området med omgivande delar av staden och fungerar som huvudgator in i och igenom området. Via lokalgatorna tar man sig fram snabbt och rationellt både med fordonstrafik och cykel. Utmed lokalgatorna går kollektivtrafiken och hållplatslägen ska prioriteras i strategiska lägen. Lokalgatorna utgör vidare huvudentré för samtliga gångfartsområden.

Gestaltningen av lokalgatorna utgår ifrån den traditionella kantstengatan, med gatuträd längs trottoarerna på båda sidor. Ytskiktet är enkelt och rationellt. Körbanor och parkeringsytor utförs i asfalt. Kantstenar i granit separerar körbanan från trottoarerna som fasas eller ligger i liv med gångbanan vid korsande stråk för full tillgänglighet. Trottoarerna utförs med marksten av betong. Dessa val bidrar till att binda samman gatumiljöerna med

övriga publika platser och stråk i Norrtälje och stadsdelen Norrtälje Hamn.

Trädplanteringarna längs gatan är en viktig del av gestaltningen av lokalgatorna och träd är företrädesvis planterade på båda sidor av gatan, men längs exempelvis Pilgatan återfinns de på grund av utrymmesskäl endast på ena sidan. Träden skänker grönska och variation till stadsmiljön och ökar gatans attraktivitet och trivsel samtidigt som planteringsytorna som träden står i kan fördröja och infiltrera dagvatten. Grönskan bidrar till att bryta ner den omkringliggande bebyggelsens skala och skapa ett bättre mikroklimat. För att åstadkomma en inbjudande miljö är det viktigt att växtmaterialet i trädplanteringarna håller över tid och skall därför vara robust och skötselintensiv.

Belysningen längs lokalgatorna bidrar till upplevelsen både under dygnets ljusa och mörka timmar och val av utrustning är därför avgörande för att åstadkomma en trygg och attraktiv miljö. Längs lokalgatorna står belysningsstolparna utmed gatans kombinerade gång- och cykelbana för att

effektivt kunna belysa både GC-bana och körbana. Där det förekommer träd står belysningsstolparna i samma zon för att minimera risk för påkörning och samtidigt ge ett bra funktionsljus utmed hela gatans sektion. Armaturerna skall stå på ett så jämnt avstånd till varandra som möjligt och inte längre ifrån varandra än att ett jämnt ljus kan åstadkommas. På sträckor med många korsningar och infarter kan detta ge ett tätare avstånd än nödvändigt för att uppnå funktionskraven. Placeringen av belysningsstolparna får inte begränsa framkomligheten eller infarter och entréer.

Figur 142. Översikt - Lokalgator som ingår i utbyggnads-etapperna G1-G3.

Figur 143. Parkering, träd och belysningsstolpar placeras i en möblerbar zon. Bildkälla: Sydväst

Figur 144. Rationell kantstengata med gatuträd. Bildkälla: Sydväst

Figur 145. Materialvalen är enkla och rationella och bär ett släktskap med övrig materialpalett. Bildkälla: Sydväst

Figur 146. Gestaltningen utgår ifrån den traditionella kantstengatan. Bildkälla: Jan Kjellberg för Norrtälje Hamn

13.3 Trafik

Det förekommer tre olika typer av lokalgator i området. Alla lokalgator utformas med körbanor mellan 5,5 - 6,5 meter och tillåter dubbelriktad trafik. De olika gatutyperna bygger på parkeringsprinciperna:

- dubbelsidig längsgående parkering
- enkelsidig längsgående parkering
- enkelsidig tvärställd parkering

Parkeringarna längs lokalgatorna utgör huvuddelen av områdets besöksparkeringar och kan även fungera som kortare angöringsplats till verksamhetslokalerna. De längsgående parkeringarna är förlagda mellan gatuträden, med högst två parkeringsplatser i rad, vilket bidrar till att minska bilarnas dominans i gaturummet och en vacker stadsmiljö med eller utan bilar. För de tre typerna av lokalgator kan även mindre lokala avvikelser från typsektionen förekomma för att anpassas till läge, gaturummets bredd och närliggande funktioner.

Det är viktigt att gaturummen upplevs överblickbara och säkra för gång- och cykeltrafikanter. Trottoarer

separeras från körbanan genom kantsten och kontrasterande material. Östra Rögårdsgatan, Brännäsgatan, Hamnvägen och en del av Pilgatan utförs med en bredare trottoarzon på ena sidan för kombinerad gång- och cykeltrafik.

Lokalgatorna Östra Rögårdsgatan, Brännäsgatan och Hamnvägen gestaltas för områdets busslinjetrafik med möjlig framtida dragning längs Galärgatan och Krukmarkaregatan. Stadsdelens nya busshållsplats ligger centralt belägen längs Östra Rögårdsgatan och invid Hamnparken.

Figur 147. Ett överblickbart och säkert gaturum för både bil-, gång- och cykeltrafikanter. Bildkälla: Sydväst

Figur 148. Att hitta strategiska hållplatslägen är av stor vikt, bild från Roslagsgatan. Bildkälla: Sydväst

Figur 149. Längsgående parkering som sker mellan gatuträd för en vacker stadsmiljö. Bildkälla: Sydväst

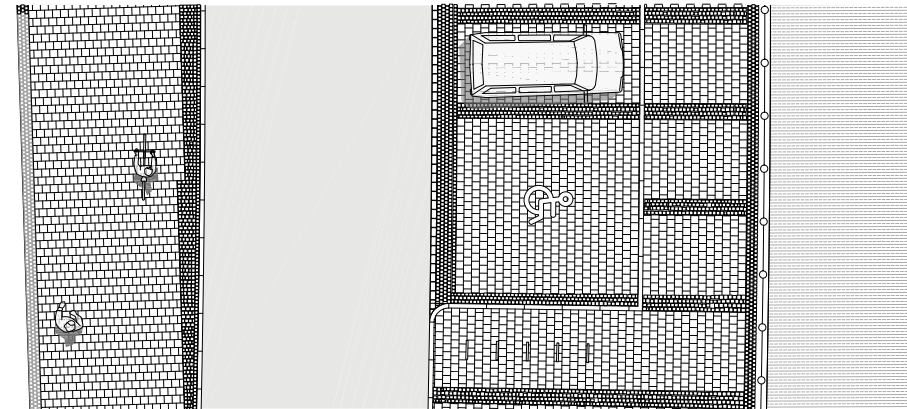
13.4 Materialitet & utrustning

Det är viktigt att materialvalen längs lokalgatorna är rationella samtidigt som de rimmar väl med övrig materialpalett inom stadsdelen och anknäver till resten av staden.

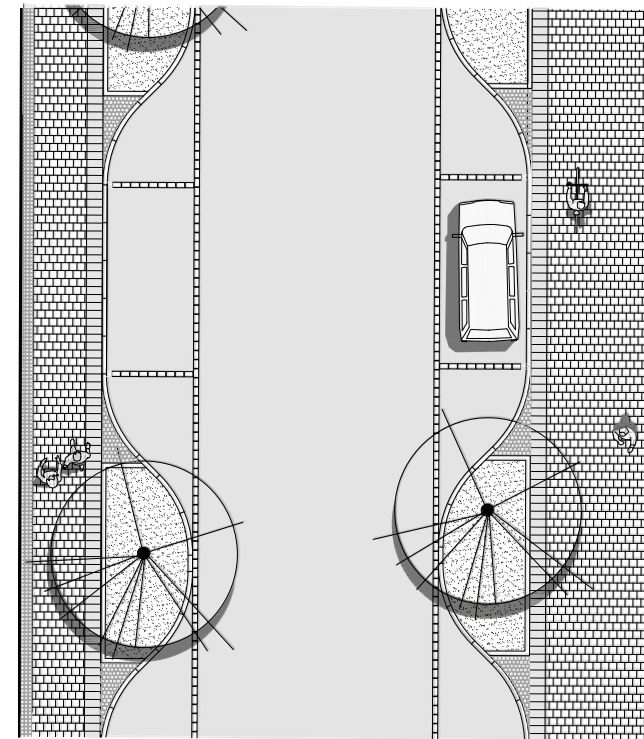
Lokalgatorna utgår från den traditionella kantstengatan med enkla materialval. Asfalt används på körbanor och parkeringsytor. Trottoarer och kombinerade gång- och cykelvägar separeras genom kantsten i granit. Vid korsningar och övergångsställen fasas kantstenarna för full tillgänglighet, alternativt utförs hela övergången som upphöjd då inga höjdskillnader förekommer. För trottoarerna och de kombinerade gång- och cykelvägarna används ljus grå betongmarksten med tvärgående fogar.

Mötet mellan trottoar och fasad sker alltid med minst tre rader smågatsten. Detta ger, förutom en ökad detaljering i gaturummet, möjligheten att ta upp vinkelförskjutningar och varierande fasadliv gentemot trottoaren utan att betongstenen behöver kapas. Zonen närmast fasad skall dessutom ta hand om diverse nödvändiga installationer

som stuprör och en del mindre elskåp som lätt går att placera i smågatstensytan. Smågatsten används även runt trädplaneringarna och för att ta hand om brunnslöck och annat som hamnar i betongstensytan. Storgatsten används för att markera parkeringsplatsernas indelning och utbredning gentemot körbanan.

Figur 152. Beläggningssnitt - typ 3, enkelsidig tväreställd parkering, exempel från Galärgatan. Exempel visar lokalgata i möte med dagvattendamm (till höger)

Figur 153. Beläggningssnitt - typ 1, dubbelsidig längsgående parkering, exempel från Östra Rögårdsgatan

Figur 150. Rationella material som ger en tydlig markering mellan körbanan och trottoar. Bildkälla: Sydväst

Figur 151. Smågatsten i mötet mellan trottoar och fasad. Bildkälla: Sydväst

13.5 Belysning

För en välfungerande belysning som uppfyller relevanta belysningskrav och således upplevs trygg måste belysningsstolparna stå på ett relativt jämt avstånd i gaturummet. Det finns flera komplexa miljöer längs lokalgatorna genom de många funktioner som alla samsas på en begränsad yta.

Belysningsstolparna placeras tillsammans med gatuträden jämte gatans längsgående parkeringar på samma sida som den kombinerade gång- och cykelbanan. Avstånd mellan stolparmaturer anpassas längs med sträckan efter korsningar, utfarter och entréer så att ett jämt ljus och ett lugnt och harmoniskt intryck skapas. Det kan i vissa fall leda till ett tätare avstånd mellan belysningsstolparna än nödvändigt för att uppfylla belysningskraven, men hellre lite för täta avstånd än för glest.

Lokalgatorna belyses med väl avskärmade LED-armaturer monterade på sju meter höga rundkoniska stolpar, lackerade i RAL 7010. Sammanhängande parkeringar belyses med lyktor, som både fungerar som en funktionell belysning

samtidigt som det kompletterar vägbelysningen med ett rumsskapande ljus som fungerar väl tillsammans med parkeringarnas trädplanteringar.

För att få ett lättorienterat och attraktivt gaturum är väl upplysta entréer till bostäder eller garagedrifter viktigt. Detta bidrar dessutom till att miljöerna upplevs ljusare och tryggare och sätter människans upplevelse i centrum.

Figur 154. Stolparna längs lokalgator lackeras i RAL 7010. Bildkälla: Sydväst

Figur 155. Sammanhängande parkeringar belyses med lyktor som kompletterar övrig belysning. Bildkälla: Fox Design

Figur 156. Belysning på stolpe längs Östra Rögårdsgatan. Bildkälla: Sydväst

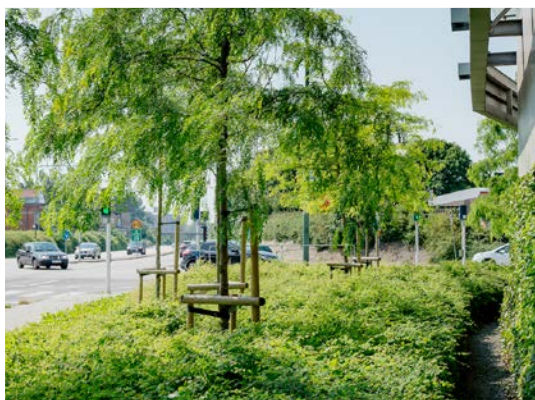

Figur 157. Visionsbild Östra Rögårdsgatan

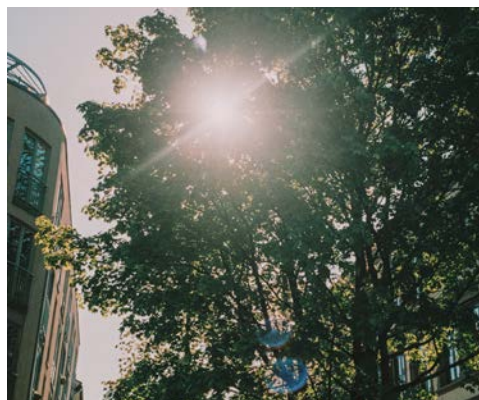
13.6 Vegetation

Gatuträd

Områdets lokalgator förses med gatuträd vilka utgör ett viktigt inslag i gatubilden. De ger gatorna olika karaktär, bättre lokalklimat och luftkvalitet, ökar biodiversiteten och ger området ett grönt uttryck med olika kvaliteter över året såsom vårblooming och höstfärger. Träden och dess växtbäddar är viktiga beståndsdelar i områdets dagvattenhantering; dagvatten från körbanor och gång- och cykelvägar leds till gatuträdens växtbäddar och fördröjs. Under träden planteras skötsextensiva lignoser i form av låga buskar som ytterligare förstärker den gröna miljön. Träden bidrar också till att möblera gaturummet och gör att mängden gatuparkering inte blir lika dominant, vilket gäller såväl när bilar står parkerade som när parkeringsplatserna står tomma.

Figur 158. Skötsextensiva lignoser i form av låga buskar under träden förstärker den gröna miljön. Bildkälla: Werner Nystrand för Sydväst

Figur 159. Träd i gata bidrar till bättre lokalklimat och skänker skugga varma dagar. Bildkälla: Unsplash

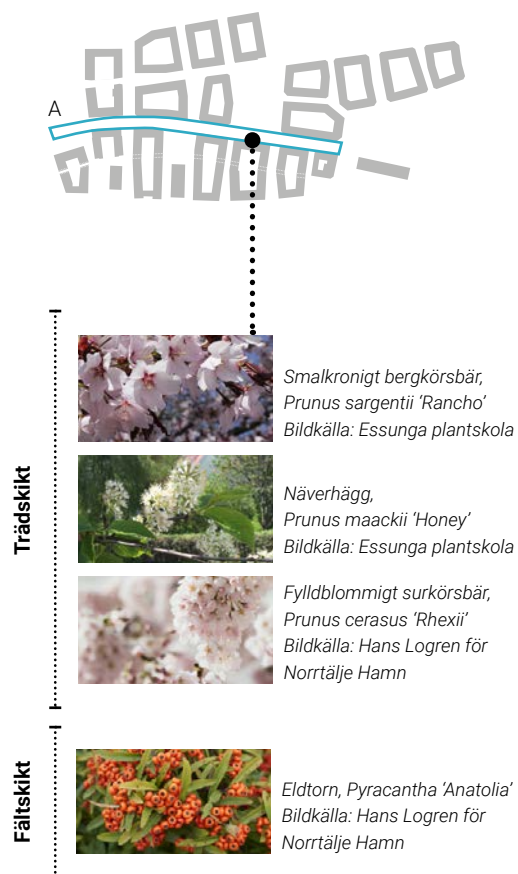
Figur 160. Områdets lokalgator förses med gatuträd vilka utgör ett viktigt inslag i gatubilden. Bildkälla: Sydväst

A - Östra Rögårdsgatan

Östra Rögårdsgatan är områdets längsta sammanhängande gata och har trädplantering på båda sidor. Flera arter och sorter av blommande prydnadsträd, såsom körsbär och hägg, används för att ge både en sammanhållen helhet och samtidigt en variation längs gaturummet. Som grundidé fördelas de olika arterna utmed gatans båda sidor och bygger tillsammans en helhet, samtidigt som ett enskilt träd kan bidra till att skapa en unik karaktär vid varje enskild adress.

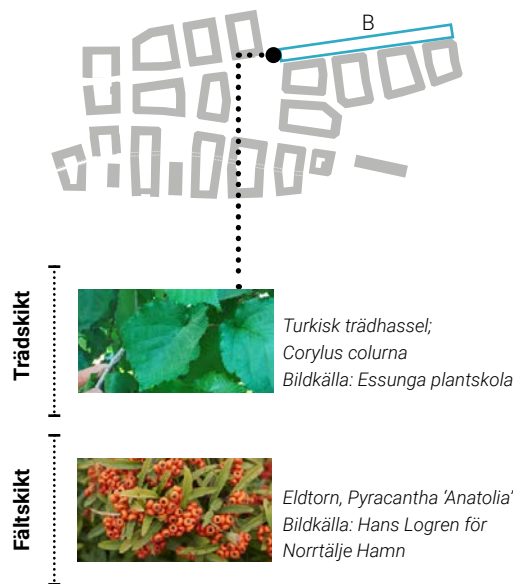
Genom att arbeta med olika arter kan blomsterprakten spridas över en längre tidsperiod och ge möjlighet att bättre anpassa art- och sortval efter platsens förutsättningar. På den norra sidan om gatan står träden längre från fasaderna än på den södra sidan, vilket gör det möjligt att använda träd med något bredare krona. På gatans södra sida är trottoaren smalare, vilket medför att det där används mer smalkroniga träd.

B - Pilgatan

Pilgatan bildar gräns mellan den nya bebyggelsen och befintliga miljöer norr om gatan. Träden står endast på den norra sidan och har möjlighet att breda ut sig utan att inkräkta på fasader.

Här föreslås ett stort praktfullt träd med tydlig genomgående stam som ger denna gata en helt egen karaktär.

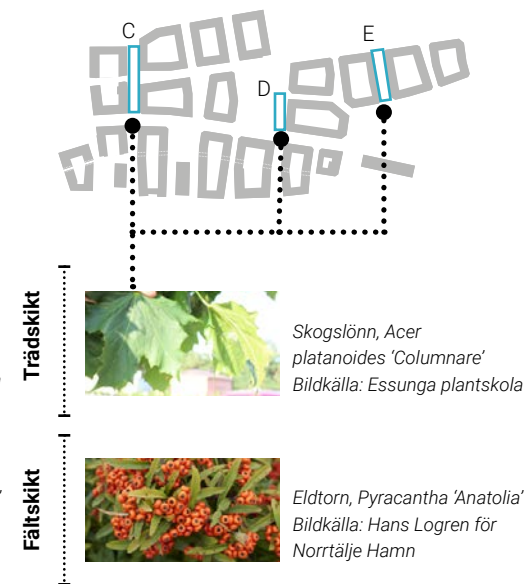
C - Brännäsgatan, D - Hamnvägen och E - Krukmakargatan

Norra delen av Brännäsgatan kopplar samman Vegagatan med Östra Rögårdsgatan och har träd på båda sidor. Avståndet mellan träden är här längre vilket ger möjligheten att använda träd vars krona kan bli något större. På grund av den korta sträckan föreslås här samma träd på båda sidor.

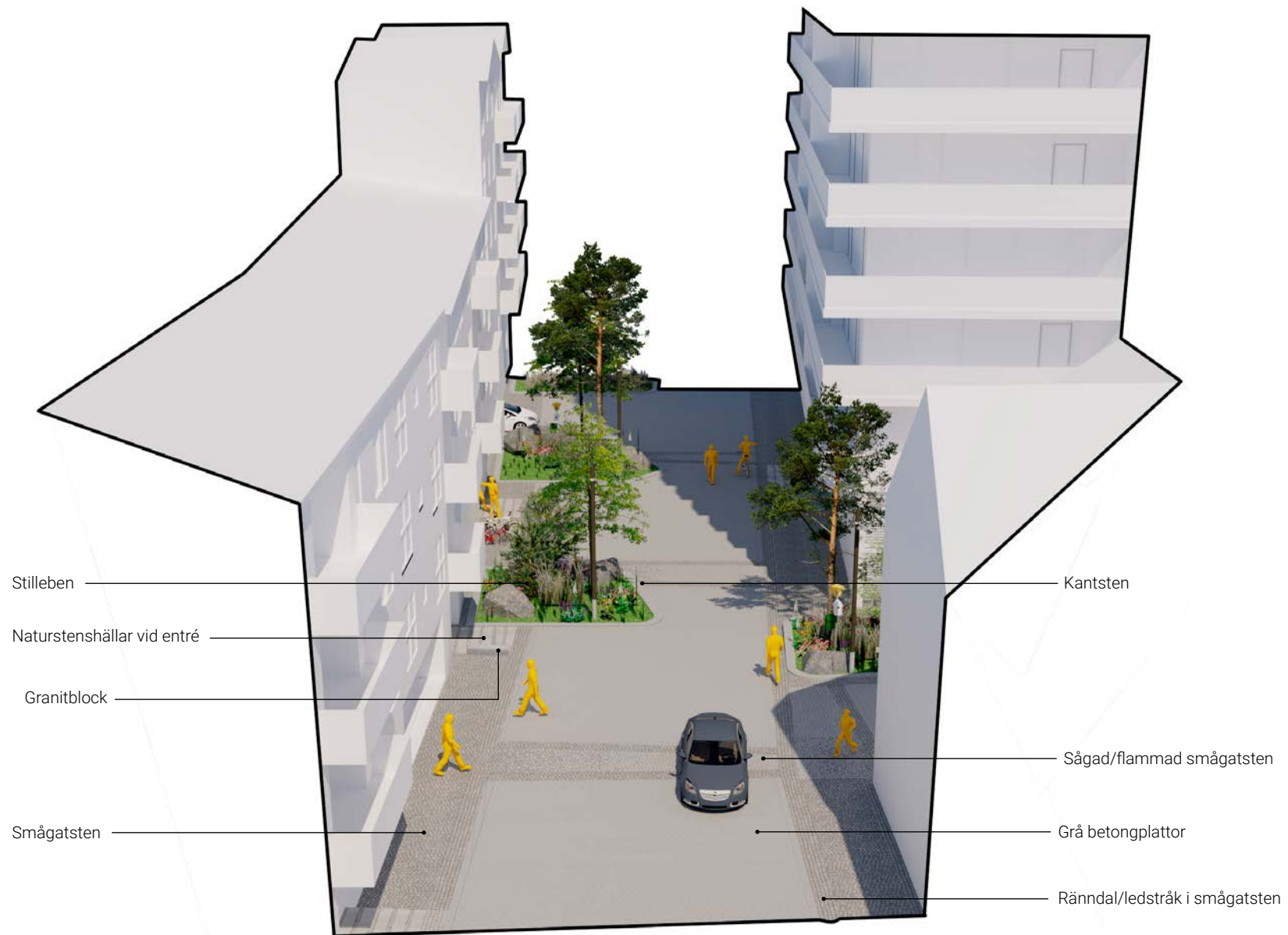
Hamnvägen har endast träd på den södra delen, i höjd med Hamnparken. Den korta sträckan gör att samma träd föreslås på båda sidor.

Krukmakargatan kopplar samman Galärgatan med Pilgatan och har en av de smalare gatusektionerna för lokalgator och träden står därför enbart på gatans östra sida.

På dessa lokalgator används en lönn med smal hög krona. På sommaren ger den en sval grönska och förbättrat lokalklimat och på hösten en sprakande färgprakt i gult och orange.

14. GÅNGFARTSOMRÅDEN & GÅGATOR

Figur 161. Princip gångfartsområde.

14.1 Förutsättningar

Förutsättningar för gångfartsområden och gågator är:

- Gångfartsområde/gågata möjliggör en effektiv användning av hela gaturummet.
- Gångfartsområdena/gågata ska utformas utan zoner.
- Ytorna ska utformas så de tillgängliga stråket ligger i gatans mitt och det blir naturligt att hålla mycket låga hastigheter.
- Gatorna ska upplevas trygga och möjliggöra för barn att fritt uppehålla sig och röra sig i gaturummet.
- Planeringszoner och vegetation ska bidra till ett attraktivt gaturum och gatans dagvattenhantering.
- Möblering och belysningsstolpar måste placeras så att risken för påkörning minimeras.

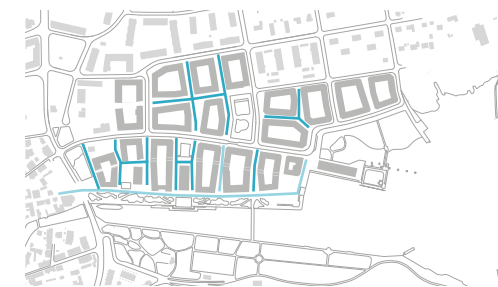
14.2 Identitet & karaktär

Gångfartsområden minskar bilens dominans och möjliggör för andra trafikslag att ta plats samtidigt som hastigheten hålls nere och risken för olyckor minimeras. Gångfartsområdena bidrar till att skapa ett varierat gatuliv och blir en kontrast till stadsdelens mer trafikerade och aktiva lokalgator. Detta ger en tydlig lokal hierarki och förbättrar och förenklar orienteringen inom hela området.

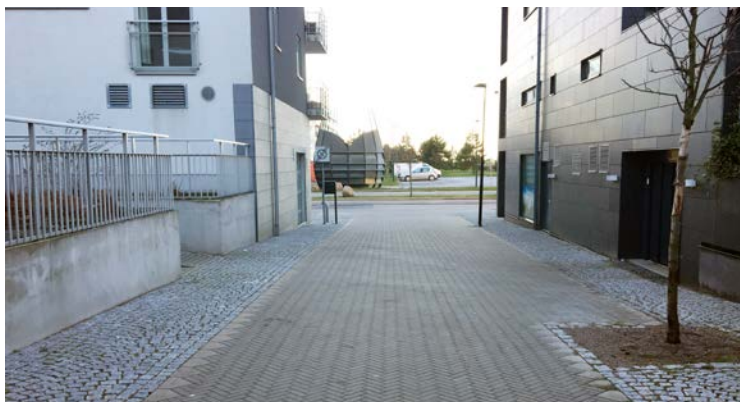
Gestaltningen bygger på ett golv utan skarpa nivåskillnader som spänner från fasad till fasad med ett centralt tillgängligt stråk för fotgängare och cyklister där även bilar får köra helt på de gåendes villkor. Målet med gestaltningen är att framhäva gaturummets potential, och fokus ligger på rummets bredd snarare än längd. För att ta hand om kvarterens olika fasadliv och ibland kraftiga längslutningar används smågatsten för att skapa en förlåtande yta mellan det tillgängliga stråket och bebyggelsen. Det tillgängliga stråket läggs med generösa mattor av betongmarksten som och tväras av band av sågad/flammad smågatsten. På så sätt hanteras riktningförändringar i gaturummet samtidigt som en uppdelning längs stråkets riktning

ger liv samt en småskalig variation. Detta hjälper även visuellt till att dela upp det långsgående rummet i etapper, vilket ytterligare stärker rummets bredd. Betongytorna sträcker sig så långt in mot fasad det går för att samtidigt medge nödvändigt mått för att kunna hantera en tillgänglig anpassning av entréer tvärs gatans lutning. En fris av minst tre rader smågatsten avslutar alltid direkt mot kvartersmark. Mattorna av betongmarksten erbjuder plats för viss möblering, parkering och angränsningsytor.

Längs gatan finns och ett antal vegetationsöar, "stilleben", som förutom att skänka stadsrummet grönska bidrar till karaktären av gård snarare än traditionell gata. Dessa stilleben är också avgörande för trafikbestämmelsen då de tydligt kliver ut i gatan för att ta plats och således hjälper till att naturligt försvåra framkomligheten och därmed sänka hastigheten. Stilleben utformas för att ytterligare förstärka hela områdets vegetationskaraktär med inspiration från skärgården som bidrar till ett attraktivt gaturum. I stilleben placeras även bänkar, sopkorgar och belysningsarmaturer.

Figur 162. Översikt - Gångfartsområden (mörkare blå) och gågator (ljusare blå) i Norrtälje Hamn.

Figur 163. Gångfartsområde med smågatsten mot fasad, Malmö. Bildkälla: Sydväst

Figur 164. Gångfartsområde med stilleben, med bänk och belysningsarmatur. Bildkälla: Sydväst

Figur 165. Entrésituation och anlagt stilleben. Bildkälla: Jan Kjellberg för Norrtälje Hamn

14.3 Trafik

Bil-, cykel- och gångtrafik sker på samma yta, vilket tvingar samtliga trafikanters att värna varandra och bilisterna att köra helt på de gående- och cyklandes villkor. Detta bidrar till dämpade hastigheter längs med gatorna. Genomfartstrafik ska minimeras och i vissa fall, såsom i kajkvarteren, avslutas gatorna med en återvändsgränd. För att få en fullt tillgänglighetsanpassad yta anläggs mattor av betongmarksten uppblandat med natursten i form av smågatsten i mitten av gaturummet.

En fördel med gångfartsområdesbestämmelsen, förutom prioriteringen av oskyddade trafikanter är att den medger kortare angöring utan särskilt anvisad plats. Det innebär att man får angöra överallt där utrymme finns vilket ger ett mycket flexibelt gaturum som underlättar för både områdets boende och verksamheter. Besöksparkering får ske på gångfartsområdenas särskilt anvisade ytor. Boendeparkering för kvarteren sker i garage med garageinfarter från gångfartsområdet.

Entréer och infarter

Bostadsentréer som sker från gångfartsområden beläggs med granithällar och sågad/flammad smågatsten för att skapa en bra tillgänglighet. En yta av 2,5m bredd och 1,5m djup framför entrén får inte luta mer än 2% för att klara tillgänglighetskravet. Block i granit en bit ut från fasad markerar bostadsentréer och garageinfarter för att förtydliga dess lägen längs med gatan och ge möjlighet till god överblick och kontakt mellan olika trafikanter. De bidrar också till en sekundär sittplats i entrézonen samt kan hjälpa till att hantera höjdskillnader i besvärliga lägen.

Entréer till soprum görs i sågad/flammad smågatsten, övriga entréer i vanlig smågatsten. För att undvika kollisioner mellan gående och utfarter från garage placeras block av granit på ömse sidor om garageinfarten. Blocken placeras minst 6,0 meter från varandra för att möjliggöra en rationell snöröjning.

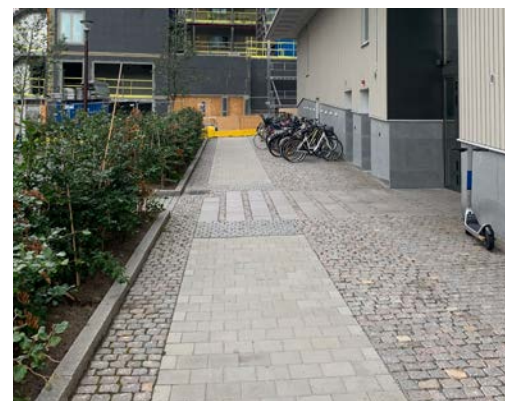
För vidare läsning kring förgårdsmark och entrébehandling, se kap. 12.1 Förgårdsmark i den tematiska beskrivningen.

Figur 166. Visionsbild gångfartsområde.

Figur 167. Gångfartsområde i Norrtälje Hamn. Bildkälla: Sydväst

Figur 168. Mattor av betongmarksten i kombination med smågatsten. Bildkälla: Sydväst

Figur 169. Flertalet entréer sker från gånggator och gångfartsområden. Bildkälla: Sydväst

14.4 Materialitet & utrustning

Utgångspunkten i gestaltningen och materialvalen för gågator och gångfartsområden är ett golv som spänner från fasad till fasad utan skarpa nivåskillnader. Materialpaletten består av smågatsten samt ljus grå betongplattor, med inslag av naturstenshällar.

Markmaterial

Betongplattorna ligger som ett tillgängligt stråk i mitten av gågator och gångfartsområden, dess bredd maximeras så mycket det går för att understryka rummets bredd. Dessa betongytor ramas in av ränn达尔ar i smågatsten, vilka även fungerar som ledstråk. Mellan betongplattor och fasadliv ligger smågatsten, som hjälper till att ta upp ojämnheter och nivåskillnader mellan fasaderna. Smågatsten i granit förekommer även som tvärgående band för att öka variationen samt kunna justera riktning på mönsterläggningen. Denna variation bidrar även till att gatan inte upplevs som

en traditionell gata utan mer en plats att vistas på. För att markera entréer används naturstenshällar i kombination med smågatsten - vid fullt tillgängliga entréer såsom huvudentréer används sågad smågatsten.

Utrustning

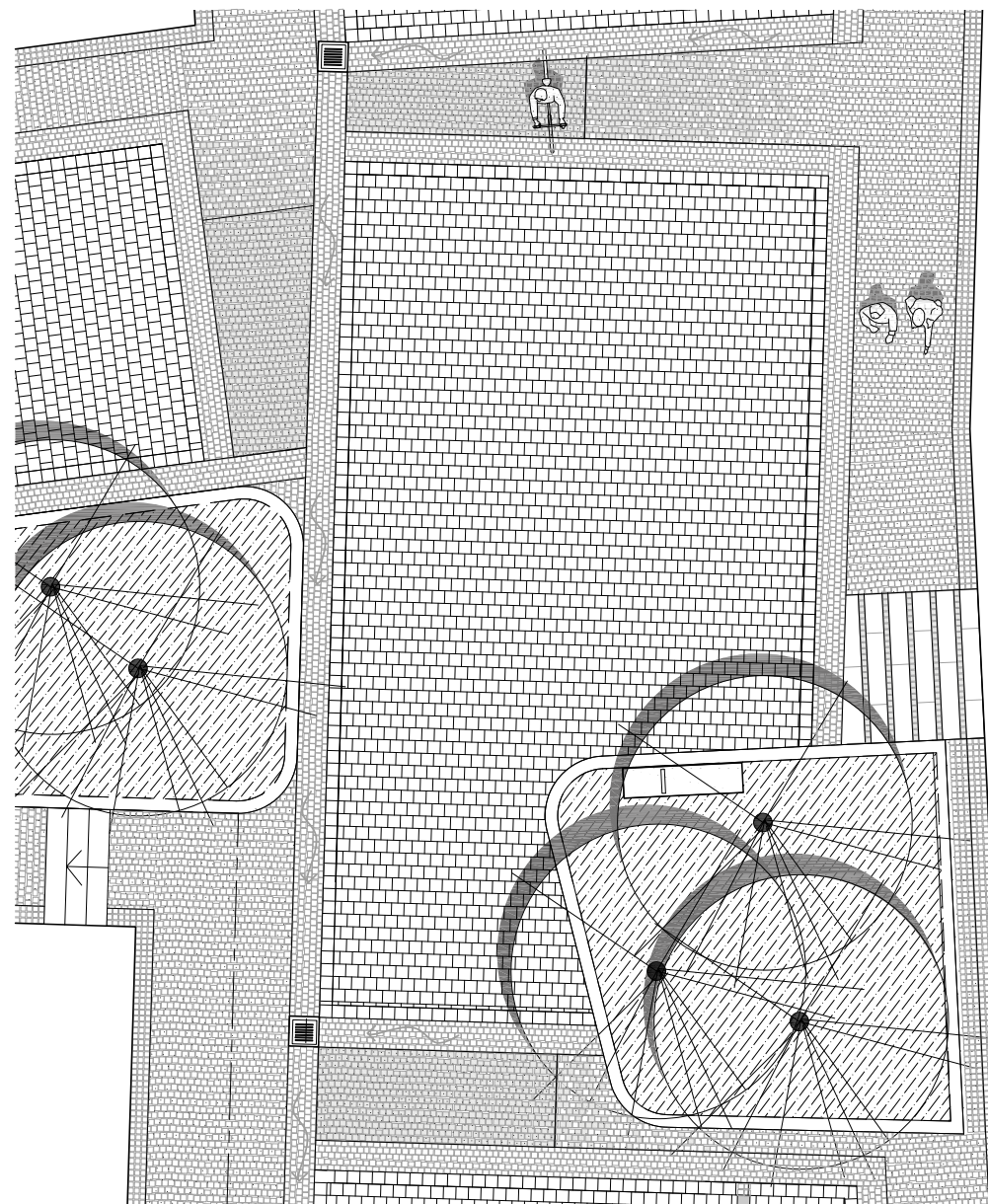
Bänkar och skräpkorgar placeras i gatornas "stilleben", vilka är vegetationsöar som även är avgörande för gestaltningen och ska bidra till att gatan inte upplevs som ett traditionellt gaturum. Utrustningen lackeras i RAL 7010 som kombineras med detaljer i trä.

Figur 170. Naturstenshällar som markerar entrén.
Bildkälla: Sydväst

Figur 171. Betongplattor och smågatsten är huvudmaterialen längs gågator och gångfartsområden.
Bildkälla: Sydväst

Figur 172. Beläggningsutsnitt gångfartsområde.

14.5 Belysning

Gågatorna och gångfartsområdena får sin grundbelysning från väl avskärmda LED-armaturer monterade på trästolpar. Som komplement till dessa och för att ge ett mer rumsskapande ljus belyses parkeringarna av lyktor, även dessa monterade på trästolpar.

Utvalda stilleben får en belysning som iscensätter växtligheten och tillför atmosfär. Ner mot kajen belyses även träd för att kajen och områdets gator ska förbindas på ett attraktivt sätt under dygnets mörka timmar. Den privata belysningen vid entréer betyder mycket för gångfartsområdena och detta bör beaktas vid val av belysning, se kap. 12.2 Fasadbelysning i tematisk beskrivning för riktlinjer.

Figur 173. Belysningsstolparna är av trä med en del lackerad i RAL 7010. Bildkälla: Sydväst

Figur 174. Sammanhängande parkeringar belyses med lyktor. Bildkälla: Fox Design

Figur 175. Gågaor och gångfartsområden belyses med LED-armaturer monterade på trästolpar. Bildkälla: Sydväst

14.6 Vegetation

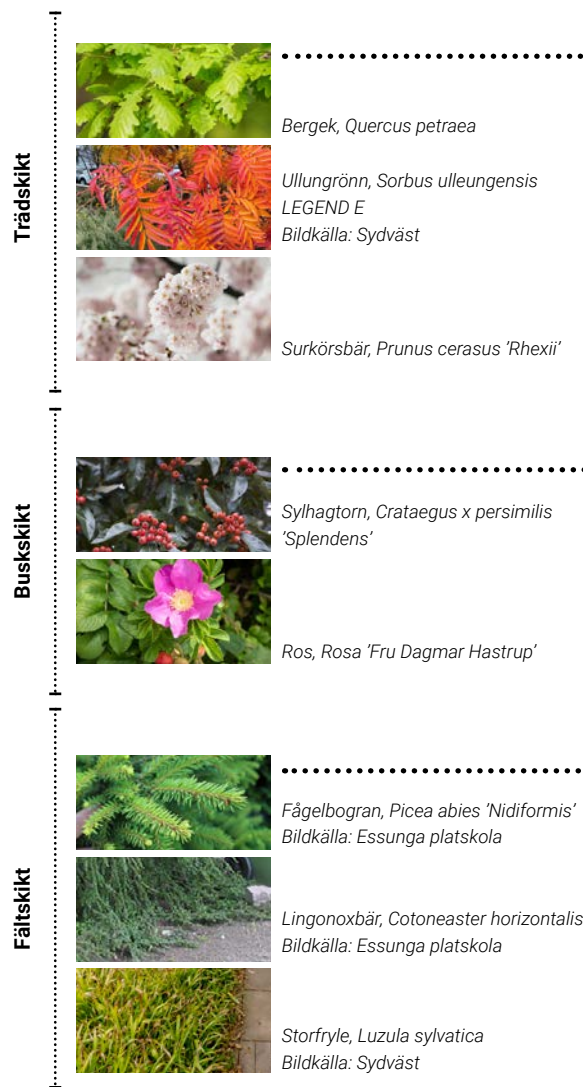
Vegetationen i gångfartsområden är koncentrerade till vegetationsöar, "stilleben". Stilleben är identitets- skapande växtkompositioner med skärgårdens naturkaraktär som utgångspunkt. Förutom sin karaktärsskapande uppgift har de stort fokus på biologisk mångfald och att säkerställa gröna värden i den annars hårda gatumiljön. De ska ta hand om dagvatten och genom sin utformning utgöra ett pedagogiskt värde. Inom gångfartsområdena återfinns tre typer av stilleben inspirerade och baserade på inner-, mellan- och ytterskärgårdens växtbestånd.

Stilleben- Innerskärgård

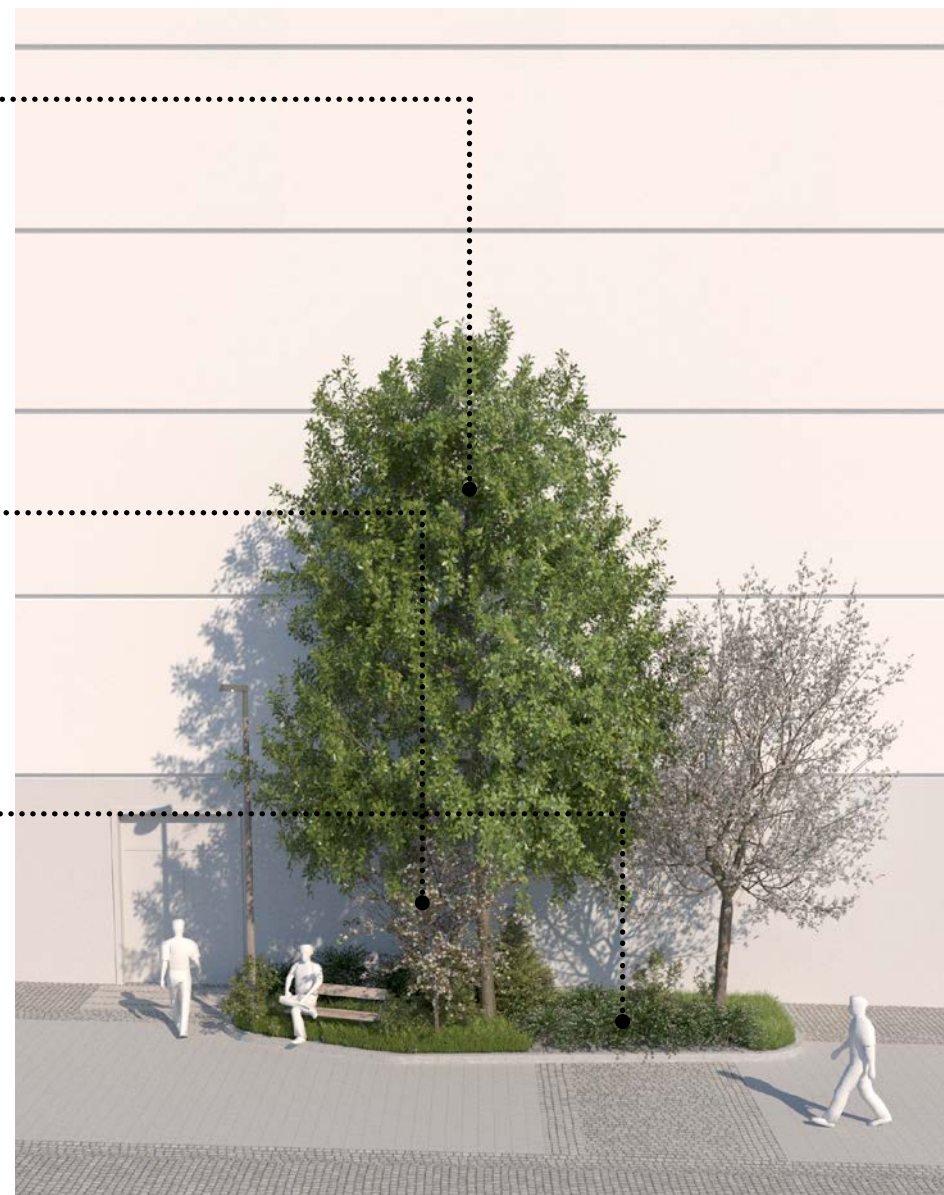
Området inspireras av innerskärgårdens rika miljöer, ofta kalkhaltiga med en stor artrikedom. Trädvalen utgår från lokalt förekommande arter, fältskiktet tar inspiration från traktens lund- och ängsmiljöer. Marken kan göras kuperad och större stenblock kan förekomma.

Figur 176. Vegetationen inspireras och baseras på inner-, mellan- och ytterskärgårdens växtbestånd.

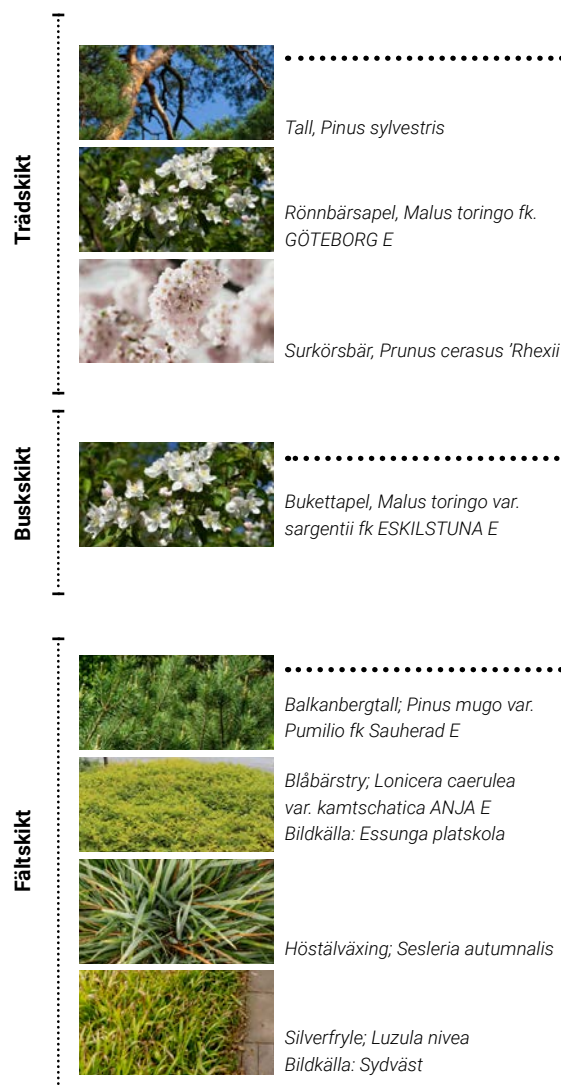
Figur 177. Ett urval av de växter som används i innerskärgården. Bildkällor: Hans Logren för Norrtälje Hamn om inget annat anges.

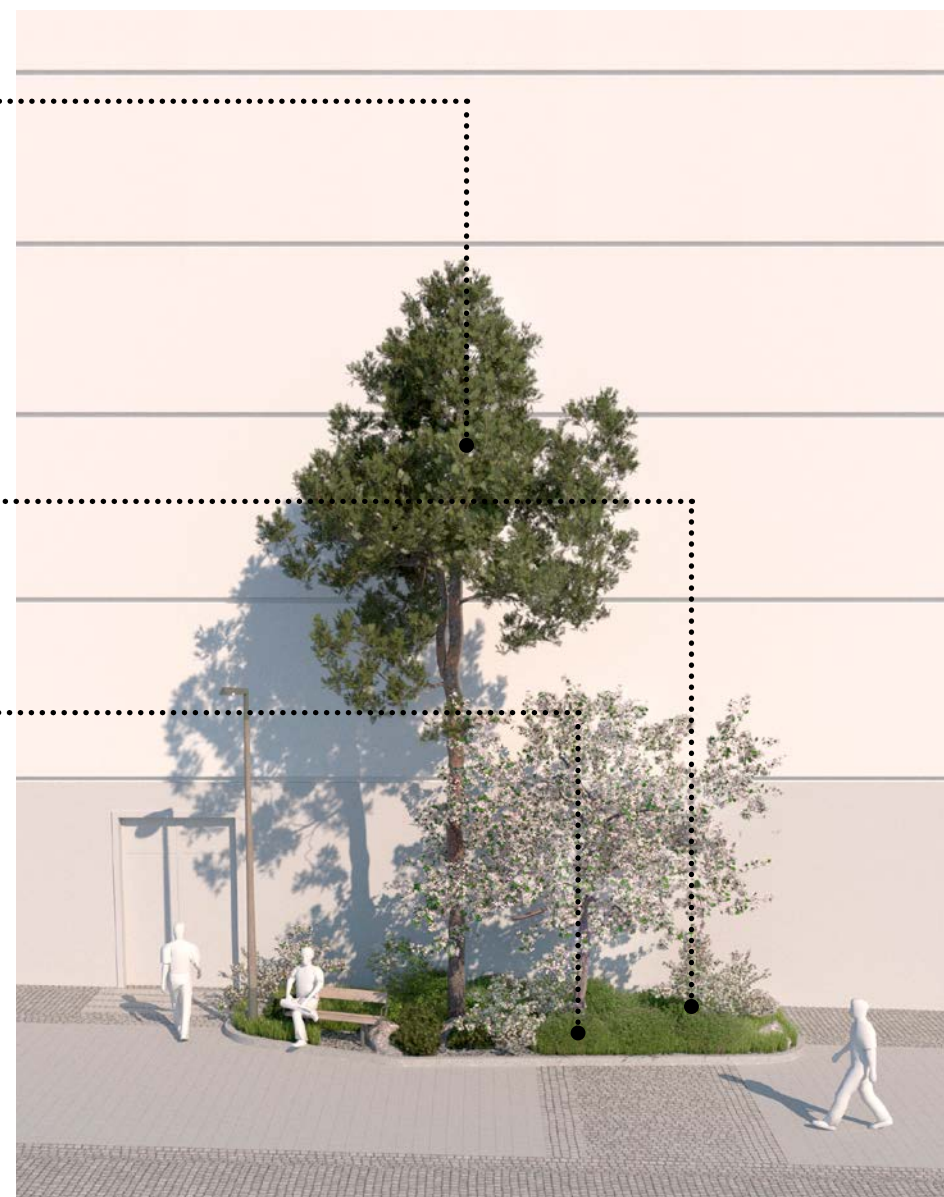
Figur 178. Princip för stilleben. Frodigt, grönt. Ek, hagtorn och blommande körsbär. Kraftig undervegetation och kuperad mark. Bildkälla: Sydväst

Stilleben- Mellanskärgård

Området tar sin utgångspunkt i den skogsbeklädda mellanskärgården som spänner från lövskogar till kargare hållmarker med tall. Dessa stilleben kan därför vara mycket varierade. Fältskiktet består av risinspirerad flora som tillsammans med stockar och större stenar förstärker intrycket.

Figur 179. Ett urval av de växter som används i mellanskärgården. Bildkällor: Hans Logren för Norrtälje Hamm om inget annat anges.

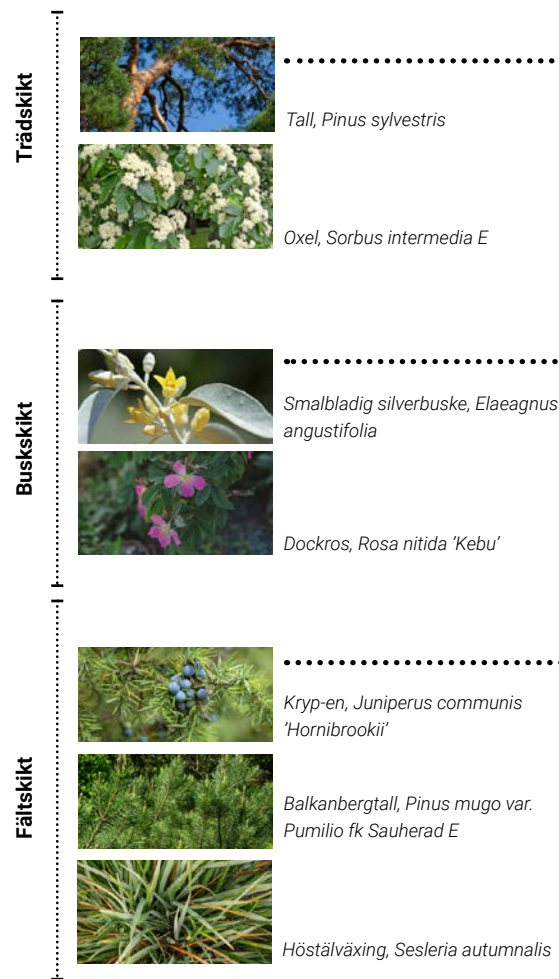

Figur 180. Princip för stilleben. Tallmark, magrare och med ris och gräs under, fallna träd.
Bildkälla: Sydväst

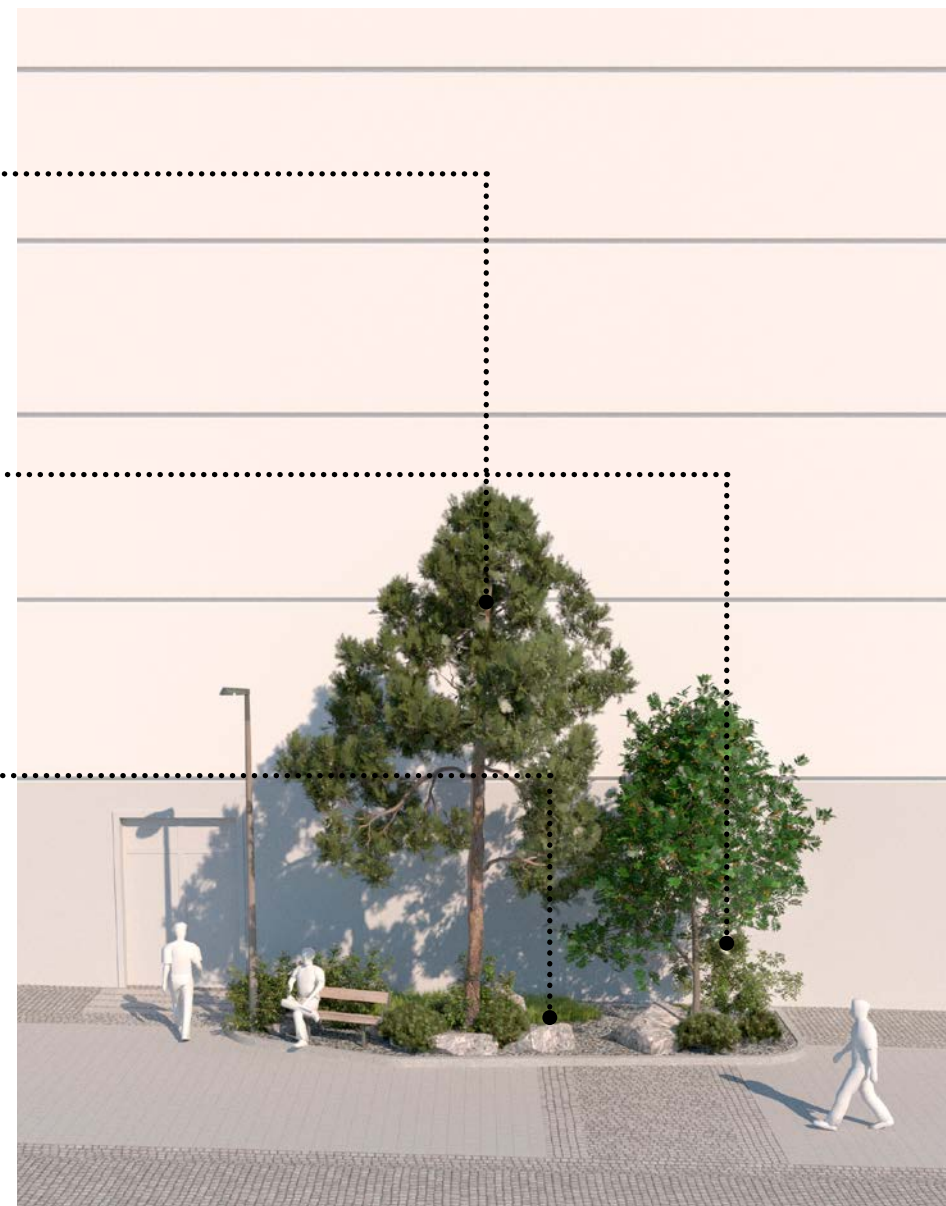

Stilleben- Ytterskärgrård

Området inspireras av ytterskärgrårdens karga natur med vindpinade växter som tål den tuffa miljön. Växter som har stark egen beskaffenhet och som kopplas samman med denna säregna naturtyp ger dessa stilleben dess karaktär. Undervegetationen består av gräs, tåliga perenner och örter vilka ofta har sin naturliga förekomst i betydligt varmare och torrare länder. Större hällar, block och grus fungerar som bas.

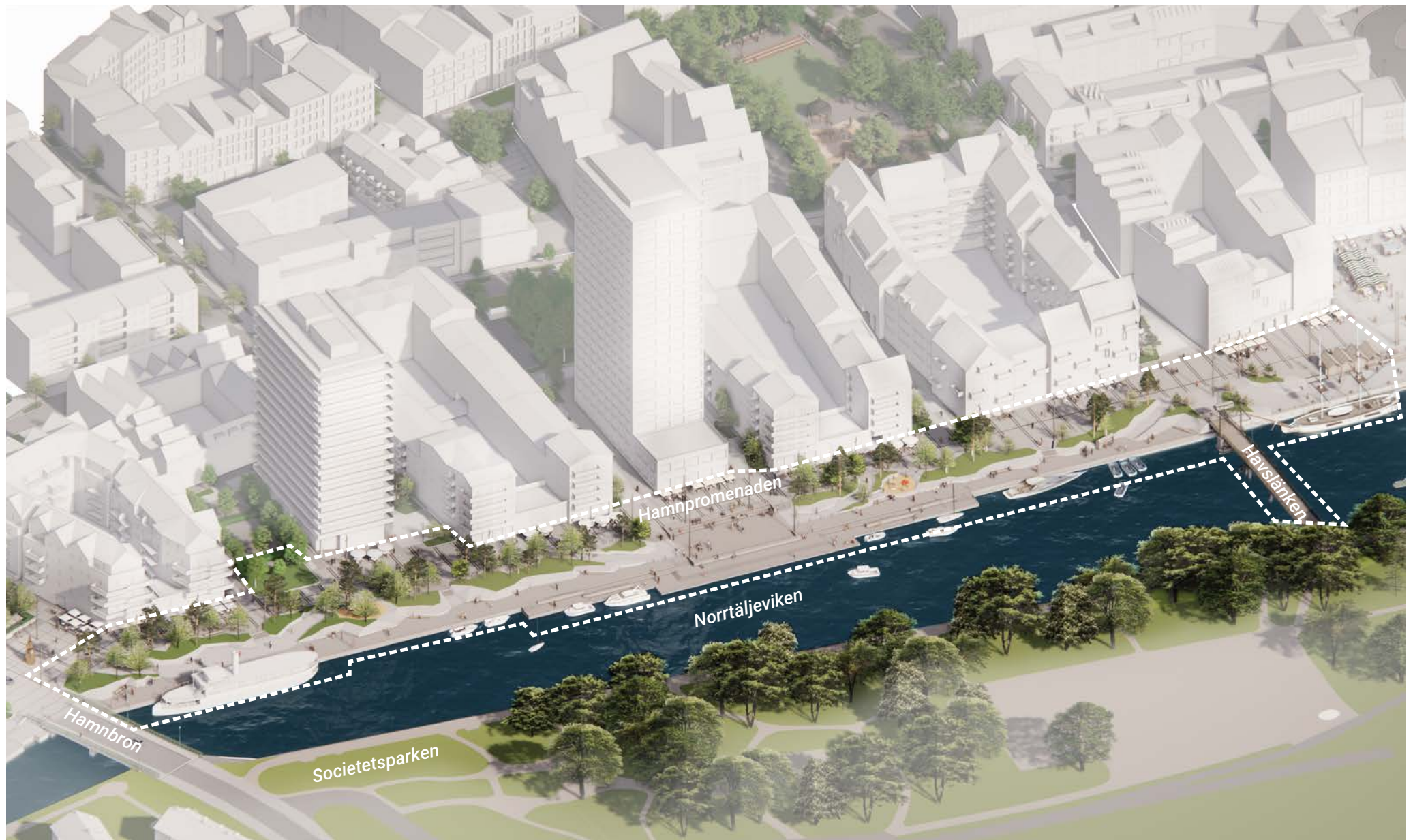

Figur 181. Ett urval av de växter som används i ytterskärgrården. Bildkällor: Hans Logren för Norrhälje Hamn om inget annat anges.

Figur 182. Princip för stilleben. Sten, gräs och vindtåliga träd som oxel. Trift mm, stenbumlingar. Bildkälla: Sydväst

15. HAMNPROMENADEN

Figur 183. Princip Hamnpromenaden

15.1 Förutsättningar

Förutsättningar som ligger bakom gestaltningen för Hamnpromenaden är:

- Kajen med sitt söderläge är inte bara stadsdelens utan hela stadens mest offentliga rum. Sträckan längs med vattnet ska vara Norrtäljes nya vardagsrum för alla och en av stadens mest attraktiva platser.
- Kajen är ett rörelsestråk men även en vistelseplats och rekreativ miljö och ska vara fullt tillgänglig.
- En ny broförbindelse över Norrtäljeviken kopplar Societetsparken direkt till Norrtälje Hamn och befintliga nordöstra delar av staden.

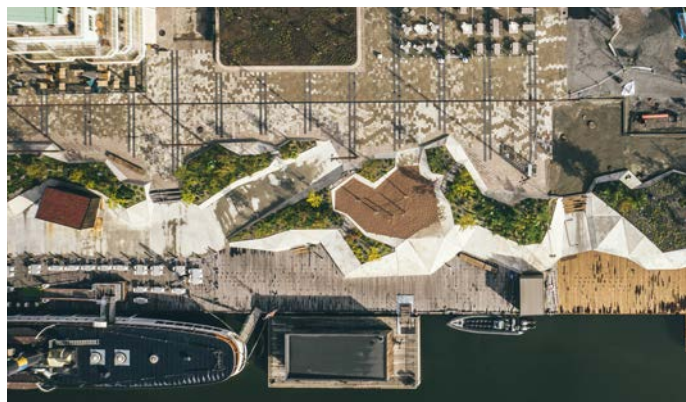
Figur 184. Översikt - Hamnpromenadens läge i Norrtälje Hamn.

- Kajstråket ska kunna erbjuda förutsättningar för en rad evenemang och aktiviteter över året. Ytor närmast kvarteren ska medge plats för uteserveringar.
- Kajens utformning ska bidra till en mänsklig skala och rumslig indelning som skapar trivsel och motverkar ödslighet.
- Närmast vattnet ger bryggor plats att gå och vistas på och plats för besökande båtar att lägga till.
- Träd ska i de delar där det är möjligt planteras längs med hela kajen för att ge grönska och skugga. Vid utformning av planteringar ska skärgårdsmiljön utgöra inspiration, t.ex. vid val av växter.
- Platser ska utformas så att de ger trygghetskänsla och beaktar barnperspektivet.
- Hamnpromenaden ska utformas i två nivåer så att bebyggelsen säkras mot framtida havsnivåhöjningar samtidigt som vattenkontakten och båtlivet bibehålls.

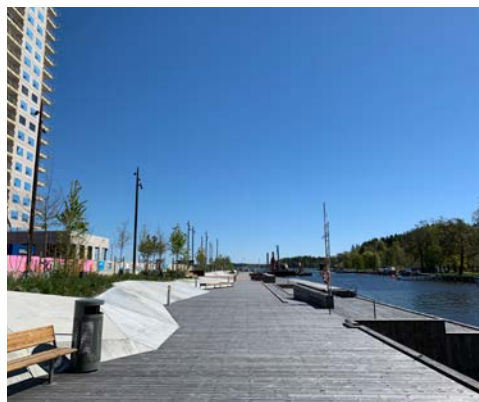
15.2 Identitet & karaktär

Gestaltningens grundidé har varit att skapa ett stiliserat och storskaligt landskap längs med vattnet. Med hjälp av bryggor, klippor och platsspecifik vegetation stärks kopplingen till skärgården och ger en unik identitet till platsen. Hamnområdet blir en upplevelse som kondenserar skärgården, från innerskärgårdens lummiga lundar, vidare till mellanskärgårdens tallbevuxna klippor och ut till ytterskärgårdens karga skär. En stiliserad klipphäll bildar gränsen mellan bryggan vid vattnet och kajstråket vid bebyggelsen. Klippan tar hand om höjdskillnader och möjliggör träd och växter längs kajen och kan också ses som en lekfull multimöbel som i storlek kan mäta sig med hamnrummets skala. Det varierade hamnrummet, som sträcker sig från det lilla årummet till den större fjärden ut mot Östersjön, är en av platsens största kvaliteter. Känslan av att vara vid och intill vattnet bör därför finnas i hela området. Hamnpromenaden binder samman Norrtälje Hamns tre större publika torgytor; Sjötullstorget, "Bryggan" samt Hamnplan.

Ytor för uteserveringar i söderläge möjliggörs mot byggnadernas kvartersgräns och skapar ett varierat och levande stadsrum. Uteserveringarna är väl avgränsade mot övrig kajyta för att inte kompromissa Hamnpromenadens tillgänglighet. Längs Hamnpromenaden finns även flexiytor, dessa erbjuder plats för mindre säsongsberoende aktiviteter som kiosker, pop-up tält vid arrangemang, foodtrucks mm.

Figur 185. Hamnpromenaden under byggnation. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 186. Den lägre bryggpromenaden låter besökaren komma nära vattnet. Bildkälla: Sydväst

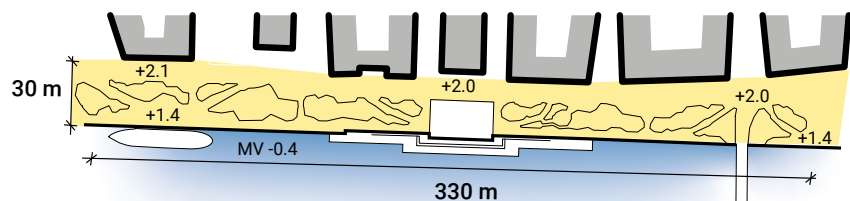

Figur 187. Lekturstrukturer längs hamnpromenaden. Bildkälla: Sydväst

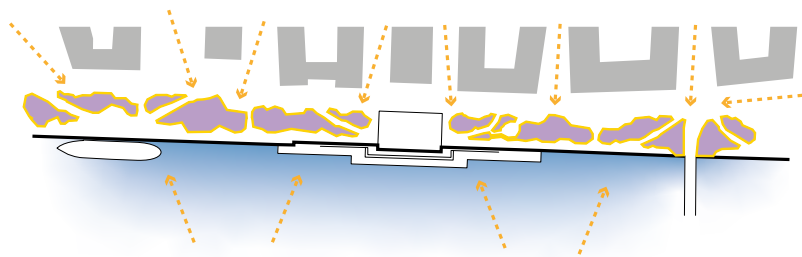
Figur 188. Den övre promenaden med uteserveringar och ett levande stadsrum. Bildkälla: Sydväst

15.3 Disposition & möblering

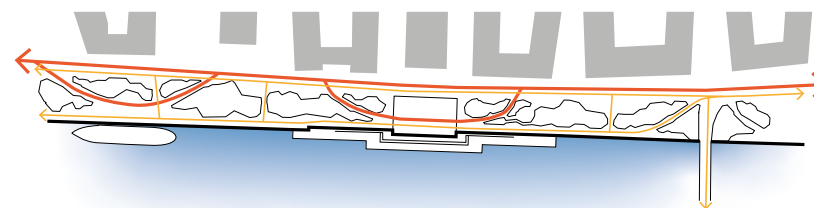
Figur 189. Diagram rumslighet

Rumslighet Hamnpromenaden är ca 330 m lång och varierar mellan 20-35 m i bredd. Denna stora skala har skapat unika förutsättningar men också krav på platsens gestaltning. Kajrummets gestaltade zoner skapar en övre promenad samt en bryggpromenad nere vid vattnet, klipplandskapet däremellan bryter ner skalan och skapar ett pärlband av rumsligheter, större som mindre.

Figur 191. Diagram identitet

Identitet Gestaltningen skapar ett stiliserat landskap längs med vattnet som upplevs från många riktningar (---). En bryggpromenad för livligt båtliv och klipplandskapet med skärgårdsinspirerad vegetation (■) stärker stadsdelens koppling till skärgården. Den omfattande gestaltningen skapar en unik identitet för platsen, ett inbjudande vardagsrum för alla norrtäljebor.

Figur 190. Diagram rörelse

Rörelse Hamnpromenaden kopplar samman den äldre stadskärnan med Norrtäljeviken, stadsdelens större publika torgytor, Sjöttullstorget, "Bryggan" och Hamnplan ligger alla längs Hamnpromenaden. Det övre promenadstråket möjliggör rörelse för flanerande och cykeltrafik (→), samt angöringstrafik (→). Den nedre bryggpromenaden skapar gångmöjligheter (→) i nära relation till vattnet. Tillgängliga stråk och trappor kopplar ihop de två nivåerna.

Figur 192. Diagram möblering

Funktioner Hamnpromenaden fungerar både som ett viktigt kommunikationsstråk med funktioner såsom cykelparkering (■) och ett stort offentligt vardagsrum (■). Den övre nivån erbjuder "flexitytor" (■), dvs. öppna ytor möjliga att upplåta för säsongaktiviteter som food trucks eller kiosker. Intill kvarteren finns större möblerbara zoner för uteserveringar i goda sollägen (■). Längs den lägre bryggpromenaden möjliggörs båtförtojning för fritidsbåtar (■) och S/S Norrtälje (■), samt sittmöjligheter (■). Två lektytor (■) och smitvägar är placerade i klipporna. Hamnpromenaden kopplar även till Societetsparken på andra sidan Norrtäljeviken genom en öppningsbar bro (■).

Figur 193. Hamnpromenaden under byggnation.
Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

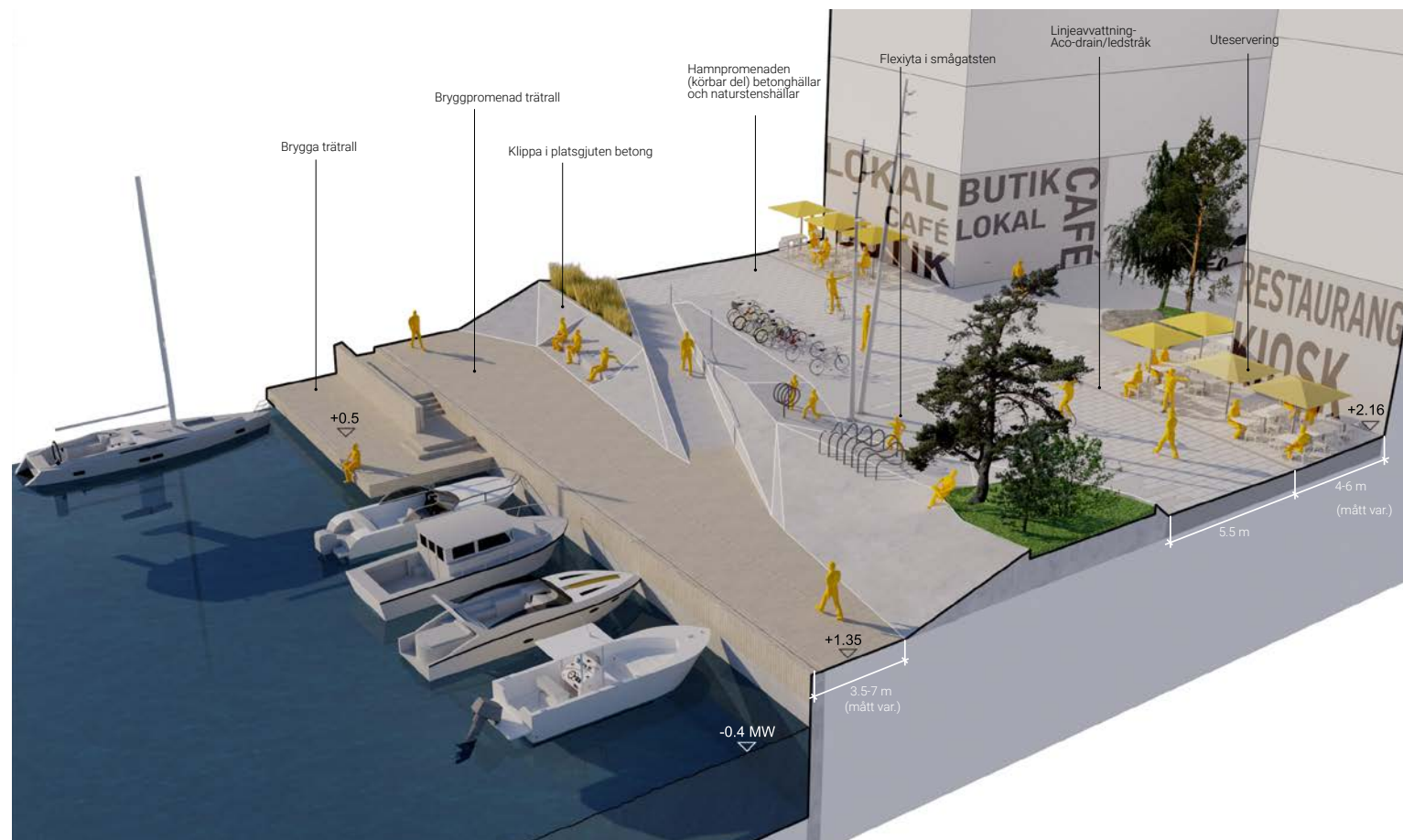

15.4 Hamnpromenadens delar

Hamnpromenaden består av flera olika delar som tillsammans bildar en varierad och inbjudande helhet. De olika delarna bryter ner skalan längs kajen och möjliggör flertalet olika funktioner.

Den övre promenaden mot kvartersbebyggelsen är körbar och erbjuder en generös yta för rörelse och möblering. Den nedre bryggpromenaden i trä skapar inbjudande ytor för vistelse och flanerande samtidigt som båtförtöjning möjliggörs och underlättas genom det minskade avståndet till vattnet.

Klipporna i platsgjuten betong länkar samman de två nivåerna längs Hamnpromenaden. Genom trappor och tillgängliga stråk skapas gena kopplingar. Klipporna skapar också förutsättningar för riklig vegetation att ta plats på Hamnpromenaden.

Figur 194. Hamnpromenadens delar.

Hamnpromenaden (Övre promenaden)

Hamnpromenadens övre nivå på +2.0 fungerar som stråkets rationella kommunikationsstråk. Det är via denna som den äldre stadskärnan får en snabb och direkt koppling ut till Norrtäljeviken via stadsdelens tre större torgytor, Sjötullstorget, "Bryggan" och Hamnplan.

Gång- och cykeltrafik är de dominerande trafikslagen längs stråket som utförts med betonghällar och naturstenshällar är körbart men skyltat som gågata. Ytan avvattnas med en linjeavvattning, Aco-drain, som med sin kontrasterande kulör även fungerar som ledstråk.

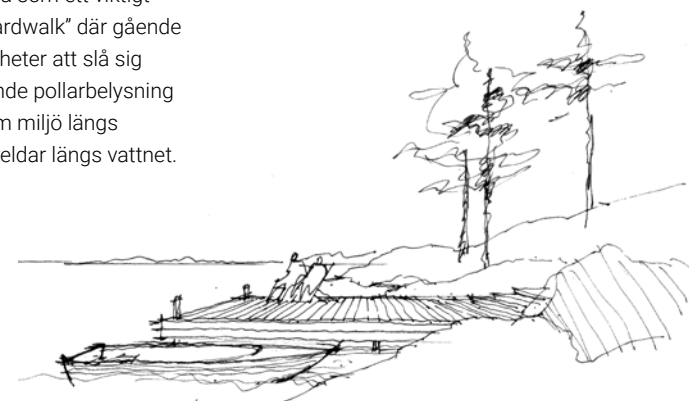
Ytor för uteserveringar i söderläge möjliggörs invid byggnadernas kvartersgräns och skapar ett varierat och levande stadsrum, där verksamheterna kan tillåtas växa ut på allmän platsmark under säsong. Uteserveringarna är väl avgränsade mot övrig kajyta för att inte kompromissa Hamnpromenadens tillgänglighet.

Ytor mot klipporna utförs i smågatsen och utformas som cykelparkeringar, möblerbara ytor för bänkar och skräpkorgar eller som flexiytor. Flexiytorna erbjuder plats för mindre säsongsberoende aktiviteter som kiosker, pop-up tält vid arrangemang, foodtrucks mm. Dessa flexibla platser kan lätt förändras över dag eller säsong. Den övre promenadens körbarhet underlättar tillfälliga aktörers möjlighet att angöra platserna smidigt.

Bryggpromenaden

Hamnpromenaden möter vattnet genom en lägre del, bryggpromenaden. Denna yta utformas som en rationell brygga med trätrall, dess självklara uppgift är att ta emot besökande båtar och ge plats att förtöja och gå iland. Denna funktion är viktig för stadsdelens höga ambitioner avseende båtliv. Dessutom erbjuder trätrallen ett inbjudande material att slå sig ner på och inbjuder till vistelse.

Bryggpromenaden fungerar också som ett viktigt rörelsestråk, Norrtäljes egen "boardwalk" där gående kommer nära vattnet med möjligheter att slå sig ner i goda söderlägen. Lågt sittande pollarbelysning skapar kvällstid en intim och varm miljö längs bryggpromenaden, likt små lägereldar längs vattnet.

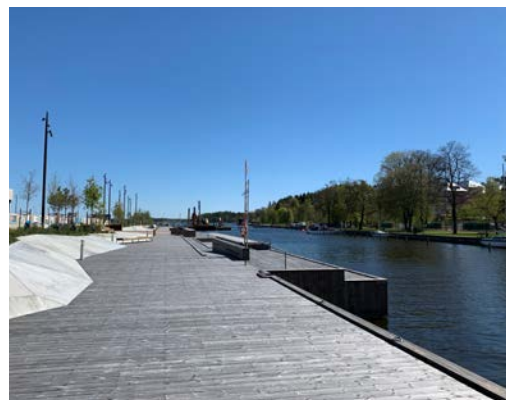
Figur 195. Konceptskiss för brygga i landskap.

Figur 196. Hamnpromenadens flexiytor varierar i användning. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 197. Hamnpromenadens kommunikationsstråk med linjeavvattning som ledstråk. Bildkälla: Sydväst

Figur 198. Bryggpromenaden, en rationell brygga för att komma nära vattnet. Bildkälla: Sydväst

Figur 199. Trädäck möter klippa. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

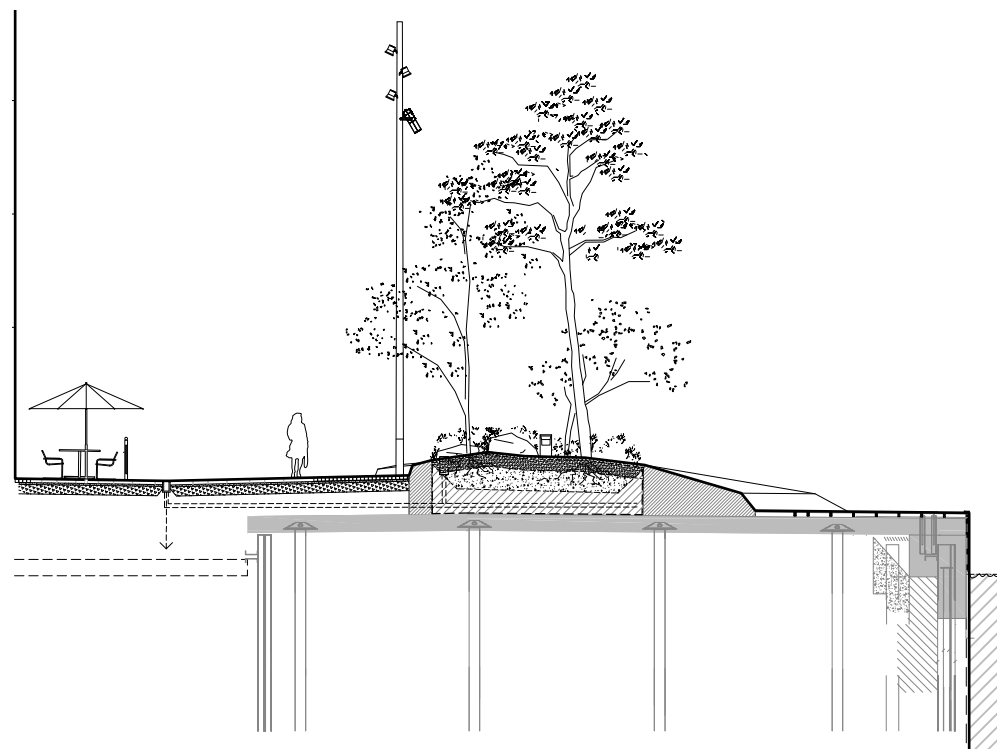
Klippan

En stiliserad klipplandskap bildar gränsen mellan bryggpromenaden vid vattnet och den övre nivån vid kvartersbebyggelsen. Klippan tar hand om höjdskillnader samtidigt som den möjliggör träd och växter längs kajen. Den blir som helhet ett kraftfullt landskapselement men samtidigt varierad och unik i sin lilla skala. Klippan bidrar till inbjudande platser för vistelse och en lekfull miljö.

En förutsättning för hela utbyggnaden av Norrtälje Hamn är omfattande grundförstärkning. Renoveringen av kajen har inneburit pådäckskonstruktion där ingen naturlig jordmån finns att tillgå. All bebyggelse i området förläggs på min.+2,0 för att säkerställas för framtida förhöjda havsnivåer. För att inte förlora kontakten med ån och havet med medelvatten på -0,4, blir höjdskillnaden mellan kajens högsta och lägsta delar ca 80 cm. Klippan tar hand om denna nivåskillnad och erbjuder samtidigt växtbäddar med ett djup som krävs för större träd. De klippor som skapats kan nästan jämföras med planteringskärl, där substratet lagts på betongunderlaget. Det gestaltningsgrepp som

används för platsen har utgått från att lyfta in skärgårdens tematik och mikroklimat, och som helhet åstadkomma ett grepp som kan mäta sig med platsens stora skala.

Platsen är både stor till ytan och i sin sektion och gestaltningen har velat spela på relationen mellan ett stort sammanhållet grepp som kan möta platsen, men som i sina delar kan erbjuda den nära, taktila skalan som återfinns i Norrtäljes småskaliga centrum. Skärgården tolkas som ett formgivet klipplandskap med generösa planteringar, där tematiken spänner mellan inner-, mellan- och ytterskärgård. I delen närmast stadskärnan är växtligheten frodig, medan den närmst havet och Norrtäljeviken är mer karg.

Figur 200. Teknisk sektion - klippans princip på Hamnpromenaden.

Figur 201. Klippan erbjuder växtbäddar som möjliggör större träd. Bildkälla: Sydväst

Figur 202. Den varierande formen skapar platser att vistas på. Bildkälla: Sydväst

Figur 203. Klippan som en lekfull multimöbel. Bildkälla: Sydväst

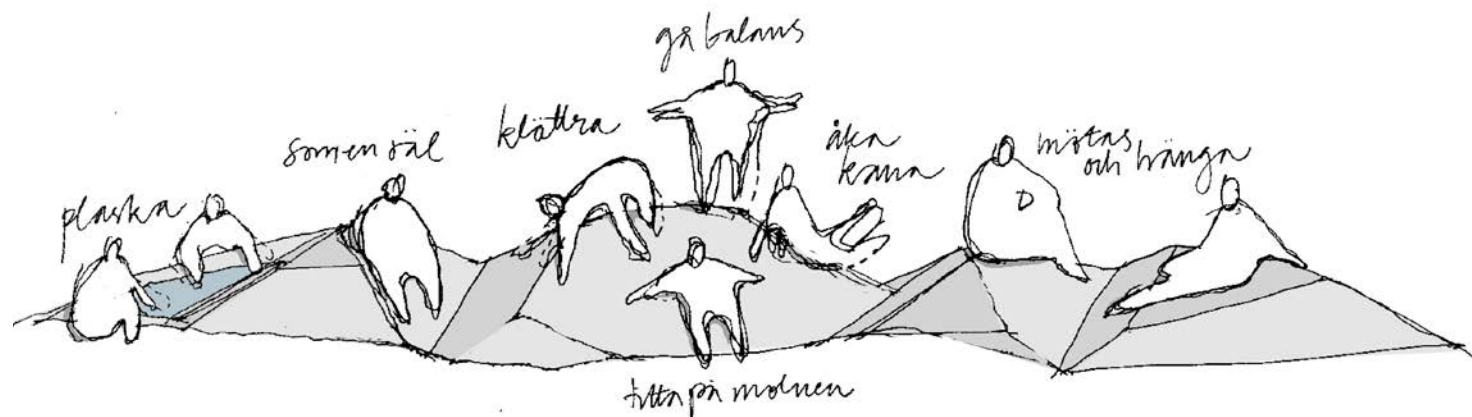

Figur 204. Klippan och dess vegetation upplyst kvällstid. Bildkälla: Sydväst

Klippan varierar i höjd och lutning men är omsorgsfullt utformad för att vara säker, och stå pall för yttre påverkan i form av väder, temperaturväxlingar och slitage.

Längs hela Klippan finns gott om möjligheter att vistas. Den varierade formen skapar mindre breddningar längs både bryggpromenaden och den övre nivån. Hela miljön skall inbjuda till vistelse och klippan utformas med nivåer så att man kan slå sig ner direkt på klippkanten eller hällen. Här finns också generöst med bänkar i de rumsligheter som klippans varierande bredd åstadkommer. Klippplandskapet i sig är lekfullt med sina flacka och lite brantare avsnitt och på vissa ställen finns gena små informella stråk av stepping stones som kan inbjuda till ett fritt utforskande av den egna fysiken som att klättra och åka kana. Längs stråket återfinns också två särskilt lekfulla platser. Lekytan i väster närmast Sjötullstorget utgörs av sand och ett mindre klätternät för balans och rörelse. Lekytan längre österut utgörs av sand med en liten brygga och en liten båt för rollekar och bojar i sanden att klättra och sitta på.

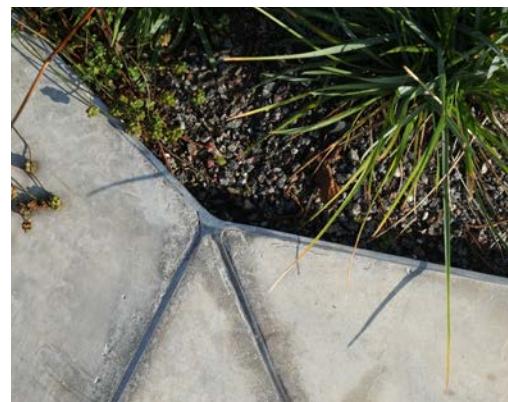
Figur 209. Konceptskiss över livet på klippan.

Figur 205. Nätlek i klipporna. Bildkälla: Sydväst

Figur 206. Båt och bojar som lekyta i klipporna. Bildkälla: Sydväst

Figur 207. Detaljbild på den stiliserade klippan. Bildkälla: Sydväst

Figur 208. Trappor och ramper mellan klipporna förbinder det övre och nedre promenadstråket. Bildkälla: Sydväst

Havslänken & broangöring

Bron över hamnbassängen, Havslänken, är en viktig del i att skapa en förbindelse för gående och cyklister mellan Norrtälje Hamn och Societetsparken. Denna nya länk medför att boende och besökare snabbare och enklare kan ta sig mellan parker, rekreation, restauranger och boende. Via Havslänken får även omkringliggande bostadsområden norr om Norrtälje Hamn ett kraftigt förkortat avstånd för att ta sig till Societetsparken. Havslänken markerar entrén till Norrtälje Hamn från havet och förstärker stadsdelens maritima identitet.

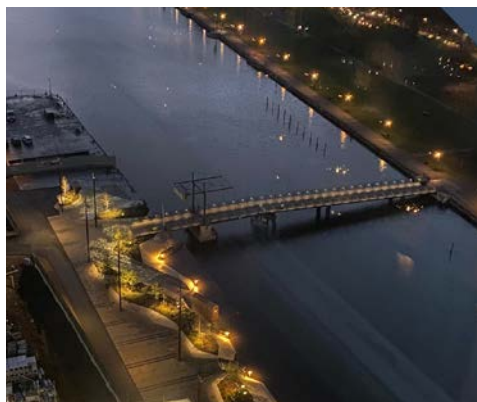
Norrtälje har många centralt belägna broar över Norrtäljeån, Havslänken bygger vidare på denna tradition och blir en ny koppling inför framtiden. Bron är öppningsbar med en öppning på nio meter, vilket möjliggör för båttrafik att förtöja innanför bron. En mindre teknikbyggnad är placerad i anslutning till broanläggningen längs bryggpromenaden. Härifrån kan broöppningar skötas.

För att möta tillgänglighetskraven och samtidigt säkerställa en fri segelhöjd på 2,7 meter vid medelvattennivå -0,4 meter RH2000 då bron är stängd möter den bryggan på en betydligt högre nivå. Gestaltningen anpassas sig till detta och klippan sträcker sig hela vägen fram till kajlivet för att ta hand om denna höjdskillnad. Det gör att bron kan landa på den övre delen av Hamnpromenaden, samtidigt skapas en fin övergång mellan bryggpromenaden och den övre promenaden på bronns västra och östra sida. Vidare över till Societetsparken sluttar bron och landar därför på en lägre nivå jämfört med Hamnpromenaden. Befintlig mark i parken ligger dock lägre än Havslänken och denna höjdskillnad tas omhand genom att befintlig gångbana höjs vid brofästet.

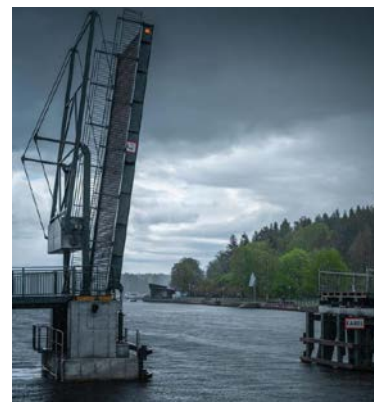
Bron ges samma kulörpalett och uttryck som resten av Hamnpromenaden och hela stålkonstruktionen utförs i områdets specifika grågröna kulör (RAL 7010), med handledare i rostfritt stål och gångbanan utförs i slitstark trall.

Figur 210. Bron över hamnbassängen, Havslänken, kopplar samman Norrtälje Hamn med Societetsparken. Bildkälla: Sydväst

Figur 211. Havslänkens belysning rimmar väl med sin omgivning. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 212. Havslänkens under broöppning. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 213. Brons teknikbyggnad som också fungerar som en väderskyddad sittplats. Bildkälla: Sydväst

15.5 Materialitet & utrustning

Hamnpromenadens material varierar i sina delar men har haft ambitionen att skapa en vacker, enkel och tålig helhet.

Markmaterial

Sträckans övre körbara golv består av betonghällar med ränder av naturstenshällar som skapar en vacker mönsterläggning. Ytskiktet är tandat mot Klipporna och övergår där i smågatsten. Gestaltningen kan nästan läsas som stiliserade vågor som slår mot klippor. Principen med smågatsten mot Klipporna har vidare minimerat behovet av att skära hällarna.

Linjeavvattningen längs den övre Hamnpromenaden fungerar även som ledstråk. Längs stora delar av sträckan utgör den även en viktig anvisning för den maximalt tillåtna gränsen för uteserveringars utbredning utan att framkomligheten för leverans- och räddningsfordon kompromissas.

Bryggpromenaden utformas med lokalt förankrade material, en värmebehandlad fur som klarar det havsnära klimatet, är slitstark och samtidigt möjligt

att kontinuerligt underhålla. Skulle en eller ett par trallbrädor bli utslitna kan de lätt ersättas med nya utan att stora delar av anläggningen behöver göras om. Trä signalerar också värme, är behagligt att sitta och ligga på och luta sig emot vilket är viktigt för att inbjuda till spontan vistelse.

Klippans platsgjutna betong

Klippan är uppbyggd av fasetter i platsgjuten betong med ett svetsat ramverk i rostfritt stål. Ytan utförs i frostbeständig sprutbetong som glättas eller borstas mot stålet. Samtliga klippor behandlas med klotterskydd för att lätt kunna tvättas vid behov.

Utrustning

Norrtälje Hamns ges en sammanhållen material- och färgpalett och all utrustning lackeras i en ljus gröngrå kulör, RAL 7010.

Fullt tillgängliga sittplatser med arm- och ryggstöd erbjuds tillsammans med bänkar utan ryggstöd. Båda typerna utförs i linoljeimpregnerad furu med benställning och arm- och ryggstöd i pulverlackerat stål.

Papperskorgar förekommer i två olika storlekar och placeras strategiskt ut längs med Hamnpromenaden.

Cykelställ i galvaniserat stål placeras i smågatstensytorna mot Klipporna på Hamnpromenadens övre nivå.

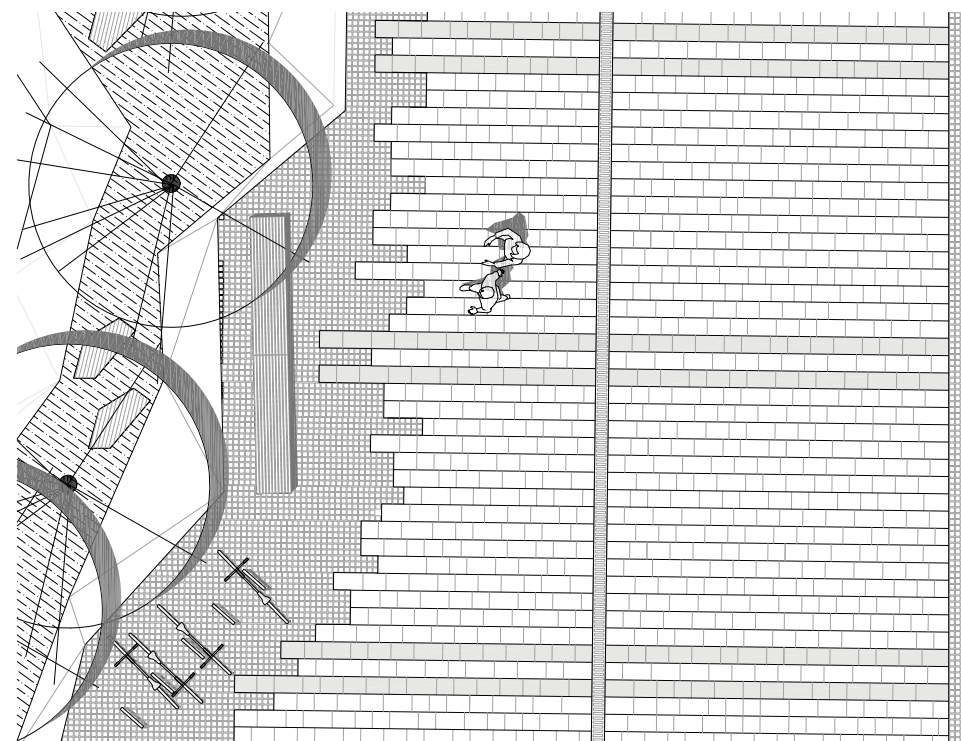
Pollare i trä och stål återfinns längs delar av bryggpromenaden för att hindra fordon från att köra på icke körbara ytor.

Figur 214. Cykelställ placeras i smågatstensytorna på Hamnpromenadens övre nivå. Bildkälla: Sydväst

Figur 215. Bänkar utan ryggstöd kompletterar övrig utrustning, här på den lägre bryggpromenaden. Bildkälla: Sydväst

Figur 216. Beläggningsutsnitt Hamnpromenaden, övre däck med betong- och naturstenshällar, smågatstenszon mot Klipporna i platsgjuten betong.

15.6 Belysning

Hamnpromenadens belysning är avgörande både på dagen och på natten. Under dygnets ljusa timmar blir utrustningen en viktig del av gestaltningen och skårgårdstematiken, exempelvis genom trämasternas association till segelfartygsmaster, och på natten är ljusbilden avgörande för att främja aktivitet och rekreation under dygnets mörka timmar. Belysningen bidrar starkt till områdets attraktivitet och till Norrtälje Hamns mörkeridentitet.

Hamnpromenadens komplexitet från kvarteren ner till mötet med vattnet, avspeglar sig i de många belysningstyper som använts för att stödja alla olika funktioner och skapa en läsbar och unik karaktär både i ljus och mörker.

Hamnpromenadens belysning består av:

- Promenadbelysning med hög visuell komfort som ger möjlighet att uppleva klippan och zonen längs byggnaderna.
- Varierande iscensatt klipplandskap med olika stämningar och uttryck.

- Karaktärsskapande element för att ge området en unik mörkeridentitet.
- Ett stråk längs bryggan där ljuset är dämpat och möter det mörka vattnet på ett fint sätt.

Hamnpromenadens sammansatta belysning säkrar en stark förbindelse mellan Sjötullstorget och Hamnplan under de mörka timmarna och kan upplevas på avstånd både från vattnet och Societetsparken.

Ljus från olika höjder och riktningar, i en varierad men balanserad intensitet är viktigt för att få en kaj där människor önskar att vistas. Därför är det avgörande att belysningen byggs upp av en kombination av detaljer som ger gnista och en helhet som ger ro.

För att uppnå en attraktiv kantzon längs byggnaderna krävs ett samarbete med och ett engagemang från fastighetsägarna. För vidare läsning kring belysning på fasad, se kap.12.2 Fasadbelysning.

Figur 217. Principiellt belysningsdiagram. För fördjupad beslysningsförteckning, se tematisk del.

- Strålkastare på trämaster
- Markstrålkastare vegetation
- Pollarbelysning
- Belysning i handledare
- Belysning av kajstege

Figur 218. Upplyst vegetation. Bildkälla: Sydväst

Figur 219. Klippan upplyst kvällstid. Bildkälla: Sydväst

Figur 220. Strålkastare på trämaster längs Hamnpromenaden. Bildkälla: Sydväst

Figur 221. Pollare längs lägre bryggpromenaden. Bildkälla: Sydväst

15.7 Vegetation

Vegetationen inom området tar sin inspiration från skärgårdens varierade miljöer och kan enkelt uppdelas i tre olika typer: innerskärgården, mellanskärgården och ytterskärgården. Planteringarna längs Hamnpromenaden har upplevelsevärden över hela året, både genom vårblooming, sommarprakt och höstfärger. Dessutom är flera av arterna vackra även under vintern när frosten gör dem till skulpturala objekt och barrväxterna fortfarande är gröna. Tillsammans med stockar och stenar som ligger utplacerade i planteringarna bidrar de även till ökad biologisk mångfald i området.

Planteringarna i klipporna längs med Hamnpromenaden har ett utsatt läge och är samtidigt avgörande för miljön. Att åstadkomma en robust anläggning som i stora delar sköter sig själv har varit en viktig ledstjärna under utformningen. Växtbehandlingen utgår ifrån idén om naturlig succession och utveckling över tid snarare än att i anläggningsskedet försöka förutspå ståndort och plantera de enskilda arterna därefter. Kompositionen har istället gjorts med en

artblandning för respektive karaktär (inner-, mellan- och ytterskärgård) där förutsättningarna får avgöra utbredning och avancemang av enskilda bestånd över tid. Träden och buskskiktet placeras ut och marktäckare, perenner och gräs får utvecklas och ta över där omständigheterna är optimala. Det gör att vissa delar av anläggningen får naturligt en överrepresentation av vissa karaktärer och andra mindre, där principen är att de växter som trivs tar över vilket skapar en skötlextensiv och motståndskraftig anläggning.

Figur 222. Vegetationen inspireras och baseras på inner-, mellan- och ytterskärgårdens växtbestånd.

Figur 223. Promenadbelysning kombineras med varierande iscensatt klipplandskap. Bildkälla: Sydväst

Innerskärsgården

Miljöer i innerskärsgården domineras av lövträd och rik undervegetation och har en frodig och lummig karaktär. Trädsorterna kan exempelvis bestå av ek, fågelbär och andra lundarter och perenner och gräs är arter som även kan förekomma i den planterade trädgården.

Trädskikt

Fågelbär, *Prunus avium*
'Plena'

Rönn, *Sorbus aucuparia* fk
VÄSTERÅKER E

Tall, *Pinus sylvestris*

Bergek, *Quercus petraea*

Buskskikt

Tuvrör, *Calamagrostis x*
acutiflora 'Overdam'

Vresros, *Rosa rugosa* 'Fru
Dagmar Hastrup'

Balkanbergtall, *Pinus mugo*
var. *pumilio* fk *Sauherad* E

Fältskikt

Kryptuja, *Microbiota decussata*
'Sibirteppe' E

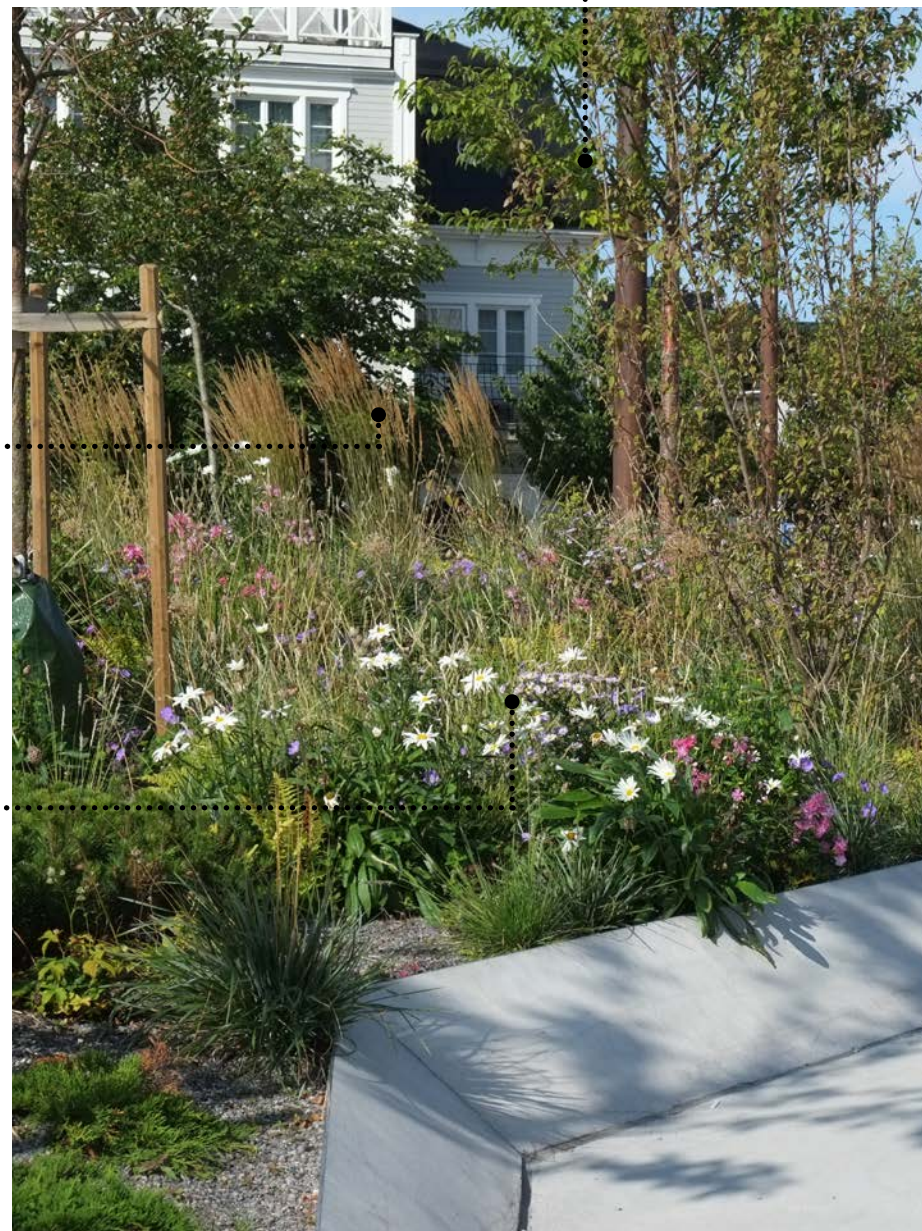
Prästkrage, *Leucanthemum*
vulgare

Stjärnflocka, *Astrantia major*
'Madeleine'

Kirgislök, *Allium* 'Purple
sensation'

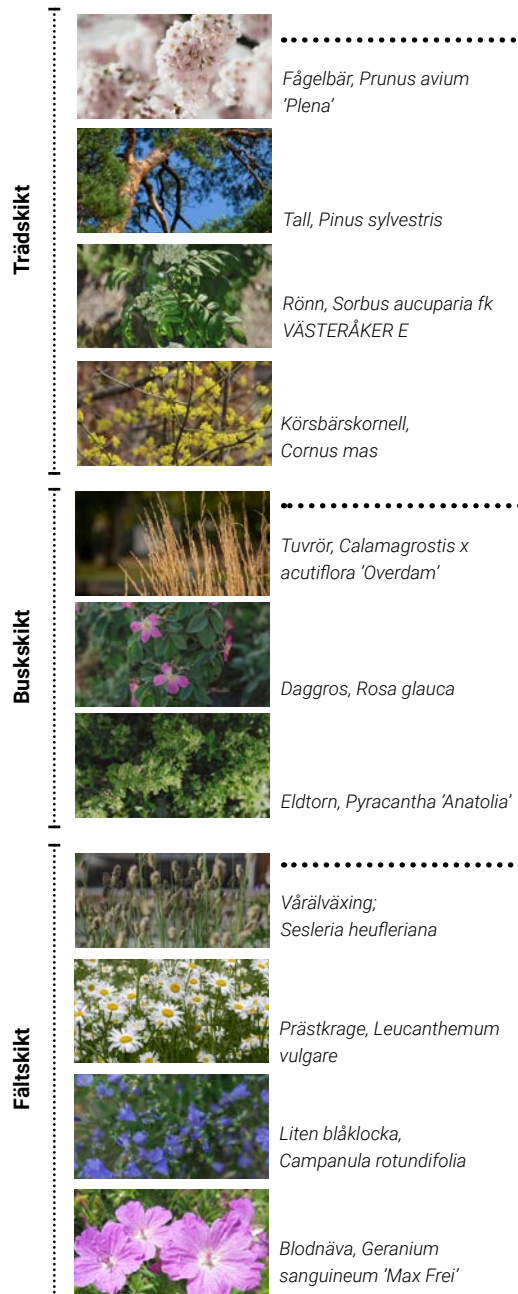

Figur 224. Ett urval av de växter som används i innerskärsgården. Bildkällor: Hans Logren för Norrtälje Hamn.

Figur 225. Innerskärsgården domineras av lövträd och rik undervegetation som är frodig och lummig. Bildkälla: Sydväst

Mellanskärgården

Mellanskärgårdens miljöer består av en blandning av löv- och barrträd med ett kargare uttryck än innerskärgården. Exempel på träd kan vara tall, fågelbär och rönn men även ädelöv från innerskärgården kan blandas in. Stenar och risinspirerad flora förstärker intrycket.

Figur 226. Ett urval av de växter som används i mellanskärgården. Bildkällor: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 227. Mellanskärgården har ett kargare uttryck än innerskärgården med en blandning av löv- och barrträd och mer risinspirerad flora. Bildkälla: Sydväst

Ytterskärsgård

I ytterskärsgårdens miljöer växer de tuffaste växterna som klarar utsatta lägen såsom vind, sol, salt och torka. Exempel på träd kan vara oxel och tall men även vindpinade ekar kan förekomma. Undervegetationen består av av gräs och tåliga perenner och örter som ofta har sin naturliga förekomst i varmare och torrare länder. Stenblock är viktiga inslag i miljön.

Trädskikt

Oxel, *Sorbus intermedia* E

Rönn, *Sorbus aucuparia* fk
VÄSTERÅKER E

Tall, *Pinus sylvestris*

Bergek, *Quercus petraea*

Buskskikt

Silverbuske;
Elaeagnus angustifolia

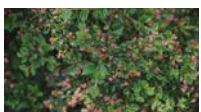

Vresros, *Rosa rugosa* 'Fru
Dagmar Hastrup'

Tuvrör, *Calamagrostis* x
acutiflora 'Overdam'

Fältskikt

Klippoxbär, *Cotoneaster*
apiculatus E

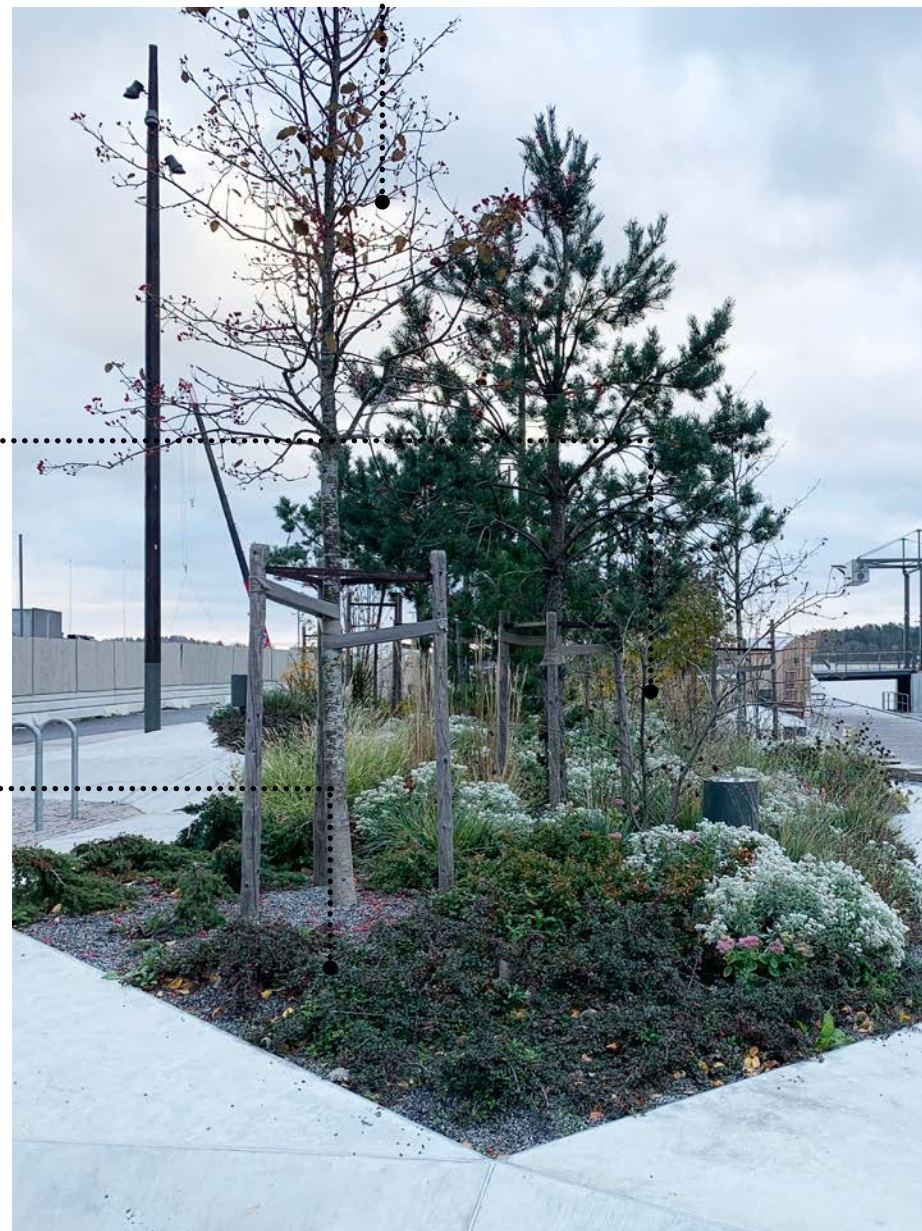
Strandtrift,
Ameria martima

Gräslök, *Allium*
schoenoprasum

Vitmalört, *Artemisia*
ludoviciana 'Silver Queen'

Figur 228. Ett urval av de växter som används i ytterskärsgården. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 229. Ytterskärsgården är en växtplats för de tuffaste växterna i utsatta lägen: Vindtåliga träd kombineras med tåliga perenner och gräs. Bildkälla: Sydväst

Siloplanteringen/ Pocket park vid kv.3

Siloplanteringen är en praktplantering där växterna har komponerats för att ge kvaliteter över hela året genom blomning till vinterståndare. Perennerna är planterade i stora sjok, inspirerat av Piet Oudolf som fokuserade på samspelet mellan växternas former, strukturer, höstfärger, vintersilhouetter och naturliga harmoni.

Häckar och träd omsluter parkeringen väster om kv 3 och skapar en grön miljö i den täta stadsmiljön. Trädens höjd tar ner skalan på den höga bebyggelsen och bör därför inte vara för lågväxande arter.

Trädskikt

Ornäsbjörk, *Betula pendula*
'Dalecarlica' E
Bildkälla: Essunga plantskola

Tuvrör, *Calamagrostis x acutiflora* 'Overdam'

Kantnepeta, *Nepeta x faassenii*
'Walker's Low'

Skogssalvia, *Salvia x sylvestris*
'Schneehugel'

Stäppsalsvia, *Salvia nemorosa*
'Caradonna'

Solhatt, *Echinacea purpurea*
'Magnus,

Blå bolltistel, *Echinops bannaticus* 'Veitch's Blue'

Violruta, *Thalictrum 'Hewitt's Double'*

Höstsilverax, *Actaea simplex* 'Brunette'

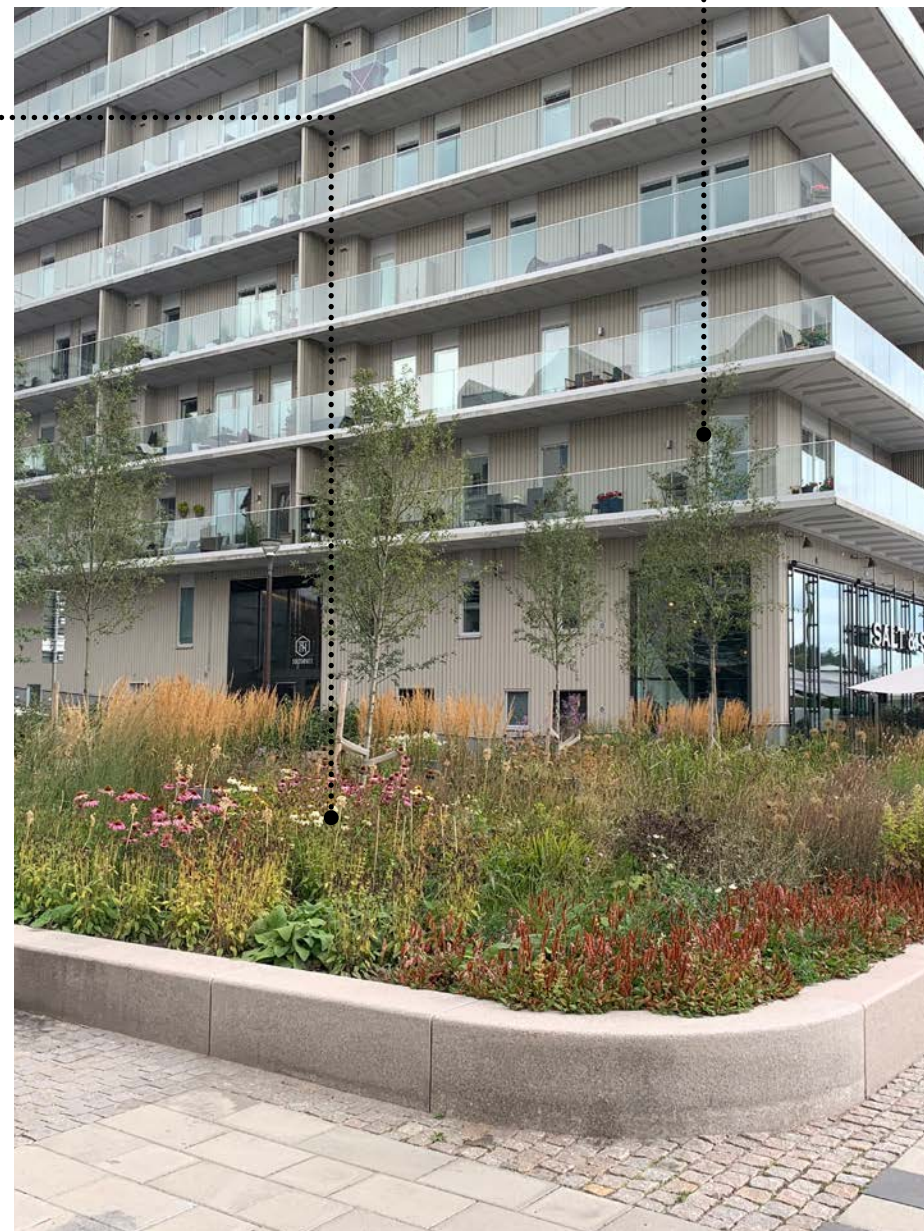

Kirgislök, *Allium aflatunense*
'Purple Sensation'

Bollök, *Allium stipitatum*
'Mount Everest'

Fältskikt

Figur 231. Siloplanteringen ska tillföra värden över hela året. Bildkälla: Sydväst

Figur 230. Ett urval av växter i siloplanteringen.
Bildkällor: Hans Logren för Norrtälje Hamn om inget annat anges

16. SJÖTULLSTORGET & KÄRLEKSPARKEN

Figur 240. Visionsbild för Sjötullstorget och Kärleksparken.

16.1 Förutsättningar

Förutsättningar som ligger till grund för gestaltningen för Sjtöullstorget sammanfattas här:

- Sjtöullstorget ska knyta ihop den befintliga stadskärnan med stadsdelen Norrtälje Hamn.
- Platsen är en viktig entrépunkt till stadsdelen och är därmed ett av stadens viktigaste offentliga rum.
- Sjtöullstorget ska utformas så att trafiken på angränsande del av Roslagsgatan begränsas och att hastigheterna minskar.
- Platsen skall erbjuda möjlighet till möten och tillfälliga arrangemang.
- Plats för uteserveringar vid fasad, publika sittmöjligheter, cykelparkering samt en offentliga toalett ska finnas vid Sjtöullstorget.
- Kärleksparkens gröna värden ska utvecklas och vitaliseras.
- S/S Norrtälje ska kunna angöras med varuleveranser och servicefordon över torgytan.

16.2 Identitet & karaktär

Norrtälje Hamn har flera torgytor, längst i väster närmast stadskärnan ligger Sjtöullstorget, en urban plats precis i mötet mellan stadsdelen Norrtälje Hamn och den befintliga stadskärnan. Det är hit man anländer till Norrtälje Hamn som långväga besökare via bil eller lokalbuss på Roslagsgatan och det är här Norrtäljeån rinner ut i Norrtäljeviken och vidare ut i skärgården. Det är därför ingen överdrift att säga att denna plats har en särställning i stadsväven och som ingen annan binder samman och kan manifesteras allt som är Norrtälje.

Sjtöullstorget börjar och avslutar den långa Hamnpromenaden och förbinder den med Sjtöullsgatan och den befintliga stadskärnan över Roslagsgatan. Rumsligt definieras platsen av Roslagsgatan i väster, det första utbyggnadskvarteret i öster (kv 1), Kärleksparken i norr och hamnbassängen och Hamnpromenaden i söder. Här kan man bestämma träff för att sedan bege sig ut i staden eller samlas i större grupper för att vandra längs med ån och besöka någon av stadens många kulturella aktiviteter.

Eftersom platsen inte självklart definieras av sina väggar blir golvet avgörande för dess identitet och karaktär. Därför har platsen fått ett generöst golv, men en egen riktning som binder samman och överlappar Hamnpromenaden, Roslagsgatan och Sjtöullsgatan. Roslagsgatan upphör som trafikled och utformas istället som ett gångfartsområde för att dämpa hastigheten på biltrafiken och ytterligare förstärka och manifesteras att här börjar stadskärnan.

Konstnärlig utsmyckning är en ovärderlig resurs och kvalitet i stadsbilden och ambitionsnivån för Norrtälje Hamn och staden i stort är på detta område mycket hög. Sjtöullstorget är en av de platser som identifierats som särskilt viktig och där den offentliga konsten har en unik potential att bli en del av platsen och det som definierar den. Ett större konstverk blir i detta läge ett viktigt landmärke, underlättar orienteringen, skapar en ny identitet och en plats att mötas vid.

Kärleksparken norr om Sjtöullstorget är en del av den befintliga staden som i samband med utbyggnaden av Norrtälje Hamn vitaliseras med ett antal träd. Den fungerar som en grön paus i stadens brus och bidrar med gröna värden längs med Roslagsgatan. Parken behåller sin tidigare karaktär med klippt gräs och solitära träd och parkens gångbanor förbättras för att lättare kunna passera igenom. I söder möter Kärleksparken Sjtöullstorget med en allmän parkeringsplats, cykelparkering under väderskydd och en mindre toalettbyggnad.

Figur 241. Översikt - Sjtöullstorget och Kärleksparkens läge i Norrtälje Hamn.

Figur 242. Trafik på gåendes villkor över torgytan. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 243. Generösa sittmöjligheter mot söder. Bildkälla: Sydväst

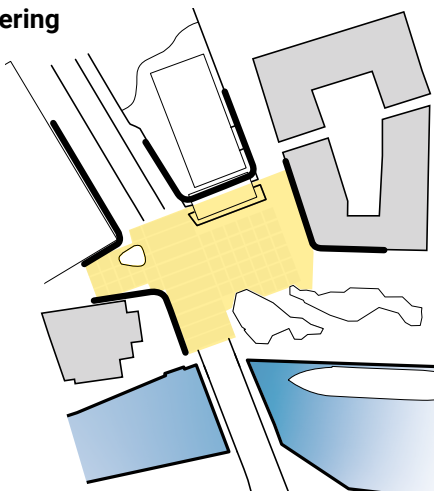

Figur 244. "Solsnäckan" av Bigert & Bergström fungerar som platsens landmärke och är en plats att mötas vid. Bildkälla: Sydväst

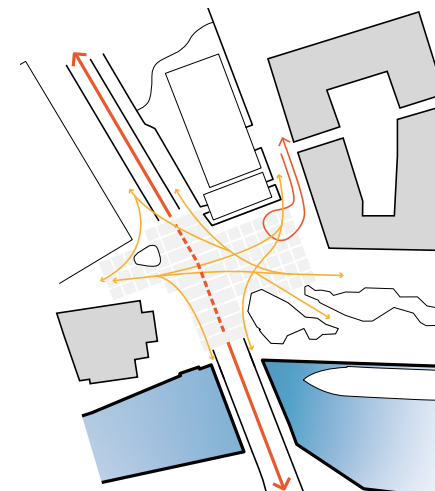
Figur 245. Kärleksparken utvecklas och bidrar med gröna värden i stadens brus. Bildkälla: Sydväst

16.3 Disposition & möblering

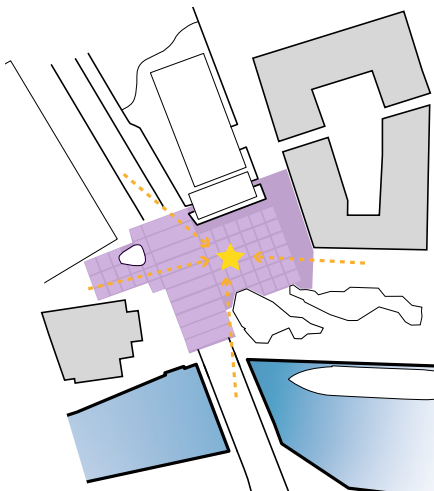
Figur 246. Diagram rumslighet

Rumslighet Platsen kopplar ihop den befintliga stadskärnan med Norrtälje Hamn. Rumsligheten formas inte av fyra tydliga väggar utan platsen definieras istället av sitt tydliga golv och mötet med olika karaktärer och riktningar i form av Kärleksparken och parkeringen i norr, byggnadsfasaderna i kv.1 och Åtället samt klipplandskapet i sydöst.

Figur 247. Diagram rörelse

Rörelse Torget utformas som ett gångfartsområde vilket innebär att Roslagsgatan upphör som trafikled (- -) i detta läge och rörelse över torget sker på gåendes villkor (—). Viss angoringstrafik (—) sker även i torgets nordöstra del.

Figur 248. Diagram identitet

Identitet Sjötullstorget börjar och avslutar den långa Hamnpromenaden. Platsen har en särställning i stadsväven och manifesterar allt som är Norrtälje. Med ett centralt placerat konstverk, ett landmärke (★) stärks rummet och dess identitet. Det befinner sig i blickfånget (- -) både från Sjötullsgatan, längs Hamnpromenaden och utmed Roslagsgatan. En plats att stämma sträff vid!

Figur 249. Diagram funktioner

Funktioner Platsen erbjuder generösa sittmöjligheter (■) i ett bra väderstreck i mötet med Kärleksparken. Här återfinns även cykelparkering (■) under väderskydd, en toalettbyggnad (■), cykelpump samt allmän besöksparkering med möjlighet till elladdning (■). Mot byggnadsfasaden i öster erbjuds publika lokaler (■) med bl.a ytor för uteservering (■). Även S/S Norrtelje (■) är en viktig målpunkt i Sjötullstorgets förlängning.

16.4 Materialitet & utrustning

Sjötullstorget har en sammanhållen materialpalett där golvet är den mest framträdande delen av gestaltningen. Torgytan, som även fungerar som gångfartsområde över tidigare körbana, binder samman stadsdelen med den befintliga stadskärnan. För att framgångsrikt sammanfoga de två delarna har golvet fått en egen riktning.

Markmaterial

Hällar av betong och natursten. Smågatsten vid fasader och mot Klippan. Komplettering av betongplattor mot Sjötullsgatan. Tillgängliga stråk: naturstenschällar och flammad smågatsten. Linjeavvattning typ Aco-drain.

Murar och sittmöjligheter

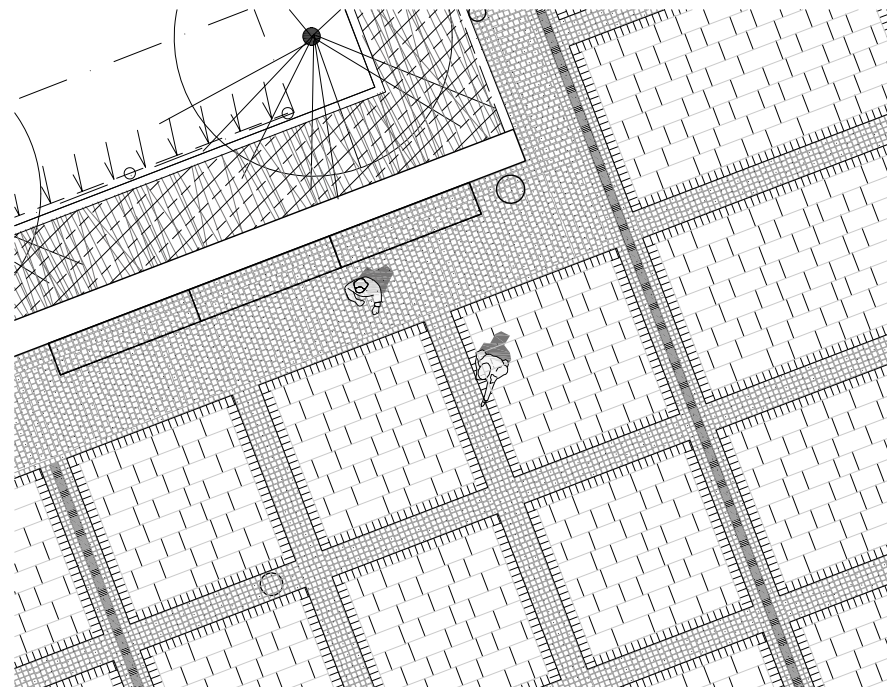
Murar i natursten med vägghängd bänk i fur.

Cykel

Cykelställ under väderskydd. Ram lackerad, bygel galvaniserad.

Offentlig toalett

En offentlig toalett är placerad intill cykelställ vid Sjötullstorgets norra del.

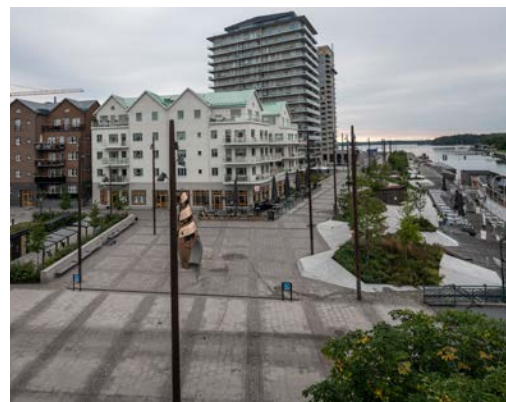
Figur 250. Beläggingsutsnitt Sjötullstorget och södra delen av Kärleksparken med ny parkering. Torgets yta binder samman Hamnpromenaden med befintlig stadskärna.

Figur 251. Linjeavvattning Aco-drain. Bildkälla: Sydväst

Figur 252. Smågatsten och hällar vid klipporna. Bildkälla: Sydväst

Figur 253. Markmaterialet sammanfogar torgytan som även fungerar som gångfartsområde. Bildkälla: Sydväst

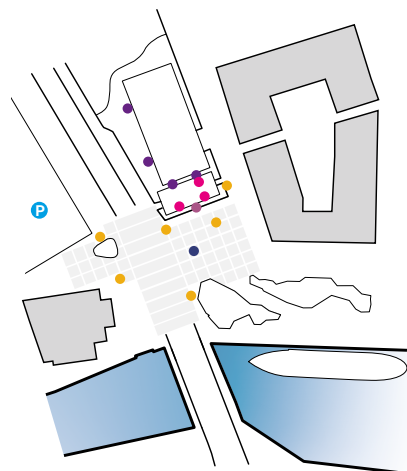
Figur 254. Bänkar med vy över torgytan. Bildkälla: Sydväst

16.5 Belysning

Sjötullstorgets belysning definierar torget som en helhet samtidigt som bilar och människor kan samsas på ett säkert sätt.

Grundbelysningen utförs med olika typer av strålkastare monterade på höga vackra trästolpar. Stolparna pryder även platsen i dagsljus och förenar den unika Norrtäljekänslan och det nya Norrtälje Hamn. Strålkastarna belyser utvalda delar av de öppna ytor och ser till att Hamnpromenaden och torget möts på ett bra sätt. De belyser även träd och ger mer scenografiska nedslag på torget och omkring sittplatser.

Cykelparkeringarna ska upplevas ljusa och inbjudande där de ligger under trädkronorna.

Figur 255. Principiellt belysningsdiagram. För fördjupad belysningsförteckning, se tematisk del

- Strålkastare på trästolpe
- Lykta på trästolpe
- Sittplatsbelysning
- Belysning av konstverk
- Belysning av cykelparkering under tak

Figur 256. Scenografisk belysning vid plektrumplanteringen
Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 257. Foto över Sjötullstorget med Klipporna och bryggan i förgrunden.
Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

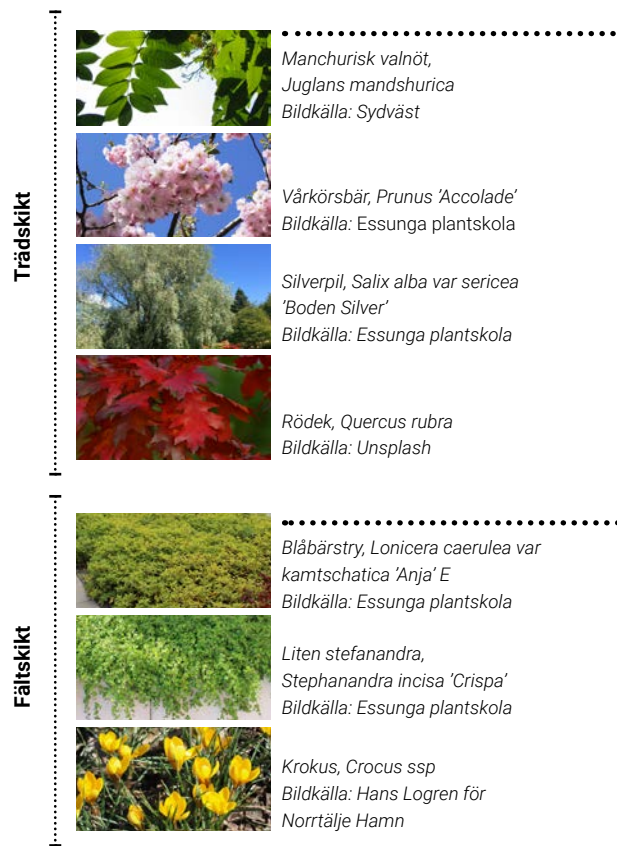

Figur 258. Foto, översikt Sjötullstorget med omgivelser.
Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

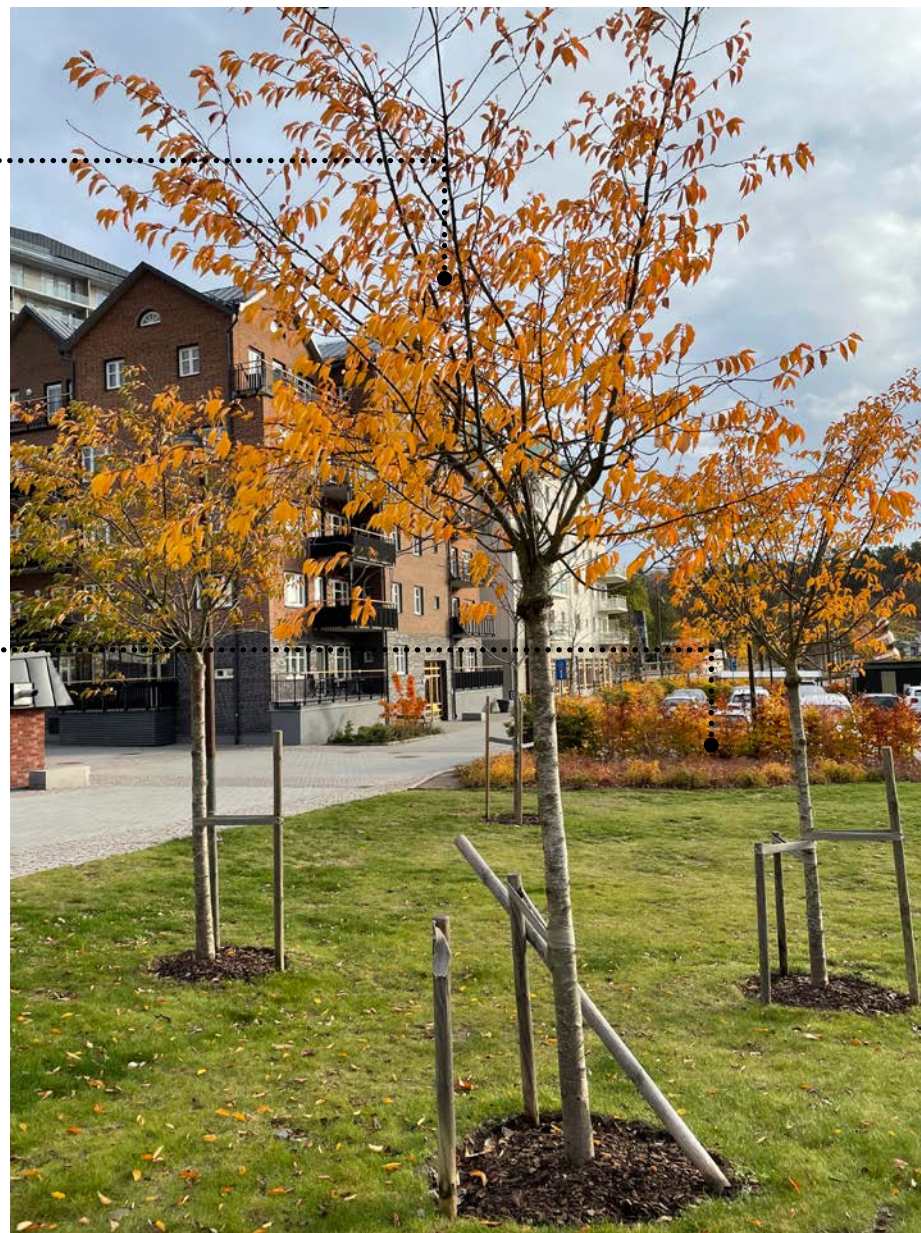
16.6 Vegetation

Kärleksparken

I Kärleksparken utvecklas de gröna värdena med ett antal större solitärträd såsom blodbok, manchurisk valnöt och rödek. Dessa kompletteras av mindre träd som både bidrar till att skapa ett lägre trädsikt och som tillsammans med de större träden ger mervärden över hela året. Mot parkeringen i söder planteras ett lägre buskskikt med liten stefanandra som ger en fin kontrast mot bokhäcken som omger parkeringen.

Figur 259. Ett urval av växter i Kärleksparken.

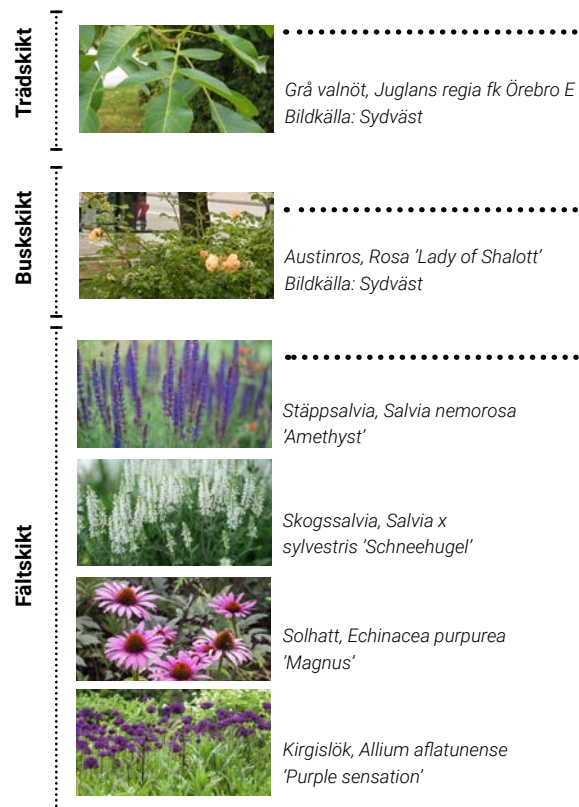

Figur 260. Den befintliga parken utvecklas och kompletteras med nya träd. Bildkälla: Sydväst

Sjötullstorget

På Sjötullstorgets västra del mot Sjötullsgatan är en större plantering i form av ett plektrum anlagt. Här planteras perenner med höga prydnadsvärden under alla årstider. Befintliga lindar framför Åtellet och oxlar på västra sidan om Roslagsgatan bevaras. Dessutom planteras ett nytt vårdträd i plektrumet utanför Åtellet: Juglas cinerea fk Örebro E, grå valnöt.

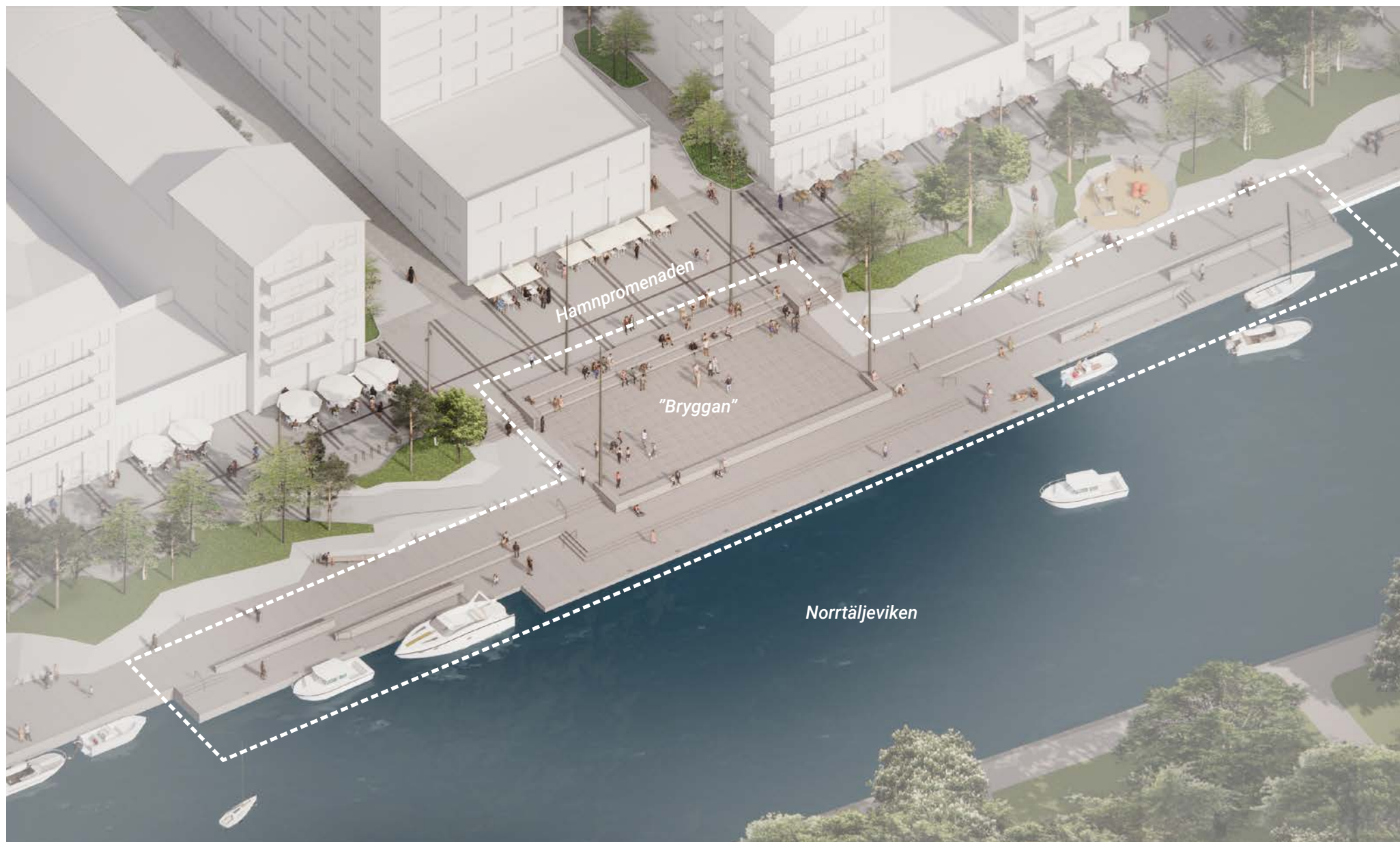

Figur 261. Ett urval av växter i plektrumplanteringen vid Sjötullstorget. Bildkällor: Hans Logren för Norrtälje Hamn om inget annat anges.

Figur 262. Plektrumet med platsens vårdträd: en grå valnöt. Planteringen har prydnadsvärden under alla årstider. Bildkälla: Sydväst

17. "BRYGGAN"

Figur 263. Visionsbild för "Bryggan".

17.1 Förutsättningar

Förutsättningar som ligger till grund för gestaltningen av "Bryggan" sammanfattas här:

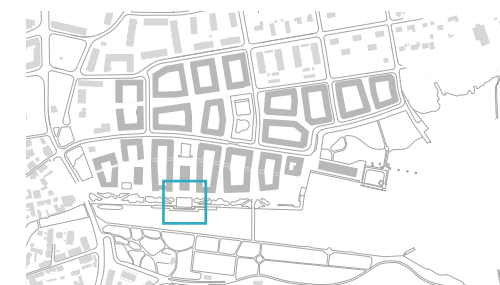
- "Bryggan" är en del av Hamnpromenaden och skall kunna inrymma ett större dagvattenmagasin för att kunna ta emot, fördröja och rena dagvatten från delar av Norrtälje hamn och den befintliga staden innan det når recipienten Norrtäljeviken.
- "Bryggan" skall erbjuda möjlighet till olika typer av vistelse och aktivitet och bidra till en varierad urban upplevelse vid vattnet.
- Platsen skall utformas så att den känns som en del av det publika stråket och inte upplevs vara förplats till den höga byggnadsvolymen i kvarter 6.
- "Bryggan" skall ge möjlighet till nära kontakt med vattnet och erbjuda plats för förtöjning av mindre båtar.

17.2 Identitet & karaktär

Mitt på kajsträckan utmed Hamnpromenaden ligger "Bryggan", en vidgning av kajrummet som direkt förbinder Hamnpromenaden med vattnet. "Bryggans" fondmotiv i norr utgörs helt av kv. 6 med dess högresta byggnad. Platsen är öppen, generös med ambitionen att inte möblera bort framtida flexibilitet och anpassning över olika tider på året. Här erbjuds möjlighet för större folksamlingar och för större grupper att mötas samt spontana och planerade evenemang.

Trappor och kanter skapar generösa sittmöjligheter i söderläge med direktkontakt med båtlivet. I kraft av sitt läge blir "Bryggan" en naturlig målpunkt och adress längs med Hamnpromenaden och är attraktiv för olika säsongsbetonade inslag såsom food trucks, mat- och julmarknader, tillfälliga konserter och återkommande offentliga ceremonier.

Genom sitt materialval helt i trä blir "Bryggan" en plats med en varm karaktär och en yta där man kan sitta eller ligga direkt på golvet.

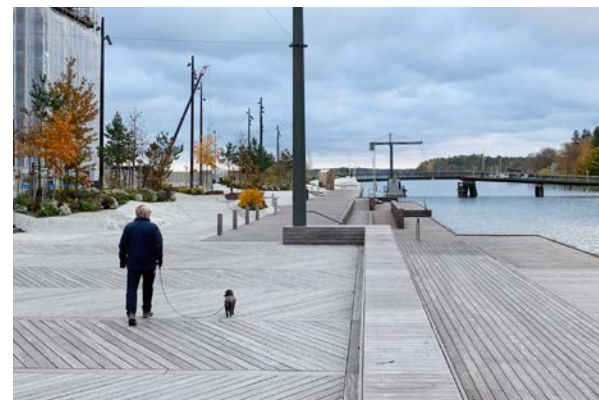
Figur 264. Översikt - "Bryggans" läge i Norrtälje Hamn

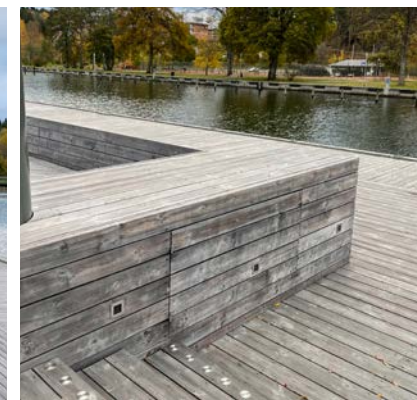
Figur 265. Platsens flexibilitet gör att den kan användas på olika sätt över året. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

Figur 266. "Bryggans" golv kan tillfälligt fungera som en scen för mindre arrangemang. Bildkälla: Pexels

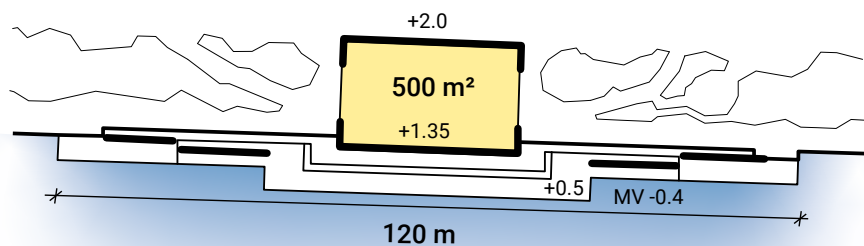

Figur 267. En öppen och generös plats som trappar ner mot vattnet. Bildkälla: Sydväst

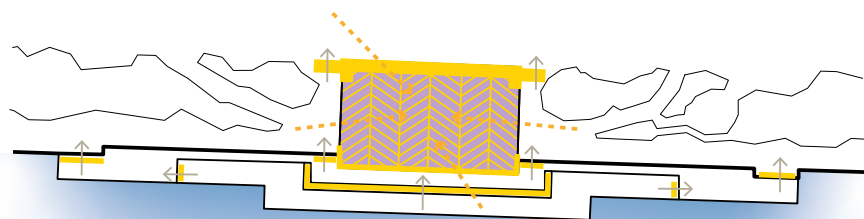
Figur 268. Trappor och kanter skapar generösa sittmöjligheter. Bildkälla: Sydväst

17.3 Disposition & möblering

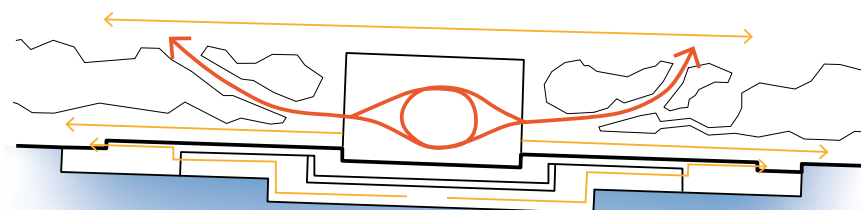
Figur 269. Diagram rumslighet

Rumslighet "Bryggan" ligger mitt på Hamnpromenaden och är en breddning av bryggpromenaden som ger variation och en plats för aktivitet längs den relativt långa kajen. Söderläget ger mycket goda möjligheter för längre vistelse och med Societetsparken som ett vackert fondmotiv. Rumsligheten formas av platsens murar i trä, höjdskillnader och trappor som skapar en unik koppling mot vattnet, där de lägsta bryggdelarna ansluter på +0.50m mot vattnet med medelvattennivå på -0.40m.

Figur 271. Diagram identitet

Identitet Platsen definieras av sitt unika golv, trämurar, trappor och fria ytor. Trapporna fungerar som sittplatser eller naturliga läktare vilket gör "Bryggan" till en möjlig skådeplats för diverse aktiviteter med allt från spontana till planerade arrangemang. Det generösa trägolvet kan föra tankarna till en dansbana i Roslagens skärgård.

Figur 270. Diagram rörelse

Rörelse "Bryggan" är en del av flanörstråken (→) utmed Hamnpromenaden men dimensioneras även för att tillåta behörig fordonstrafik (→) för leveranser/angöring vid tillfälliga arrangemang. Den lägre delen av bryggan är fullt tillgänglig (→) och ger alla möjligheten till en nära vattenkontakt.

Figur 272. Diagram funktioner

Funktioner Platsens trappor och trämurar erbjuder fasta sittplatser (■) för flertalet personer och kan fungera som läktare för en mindre publik. Det stora trägolvet är omöblerat och kan fungera som en spontan scen (■ ■). Under den lägre bryggdelen inryms ett dagvattenmagasin för sedimentation (■). Närmast vattnet ligger bryggan på +0.5 vilket ger möjlighet för mindre båtar att lägga till (■). Här finns dessutom möjlighet att skapa förtöjning med laddmöjlighet för elbåtar.

17.4 Materialitet & utrustning

"Bryggan" är del av både det övre promenadstråket och det nedre bryggdäcket. Längs Hamnpromenaden är det övre promenadstråket relativt jämbrett, det är först vid "Bryggan" som rummet breddas och blir en platsbildning; ett finrum som kan föra tankarna till en dansbana i Roslagens skärgård.

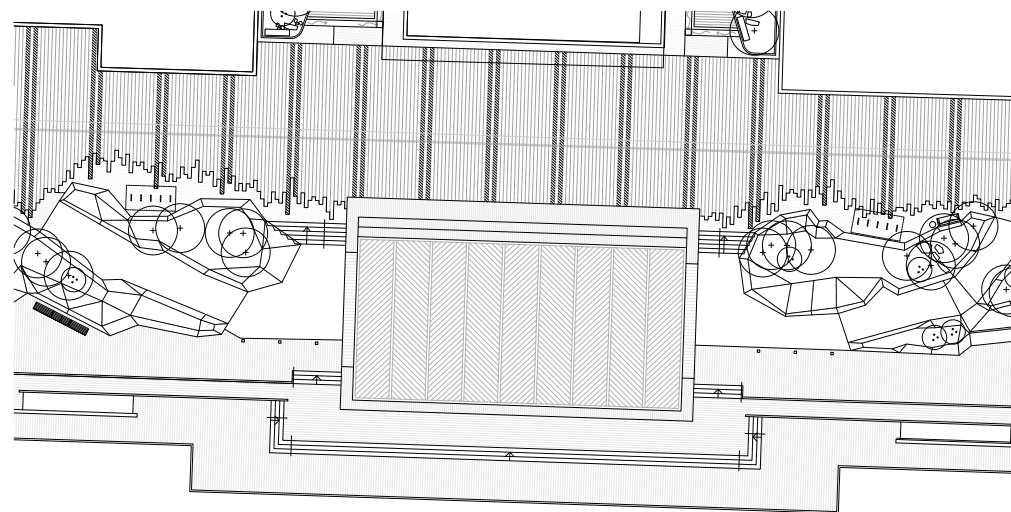
Markmaterial

"Bryggans" materialitet anpassas till sin kontext och omgivande bryggpromenad och platsen sticker ut genom sin storlek och sina olika nivåer snarare än genom sin materialpalett. Den blir en kontrast till Hamnpromenaden som utgörs av betonghällar och natursten. Genom sitt materialval blir "Bryggan" en plats med en varm karaktär, en yta där man kan sitta eller ligga direkt på golvet. Den större öppna ytan består av trä i azobé och "Bryggans" lägre delar av kebony, värmebehandlad fur. Dessa lägre delar har liknande, mer rationellt, läggningmönster likt den övriga bryggpromenaden. Även trappor och ramper är i trä för ett sammanhållet uttryck.

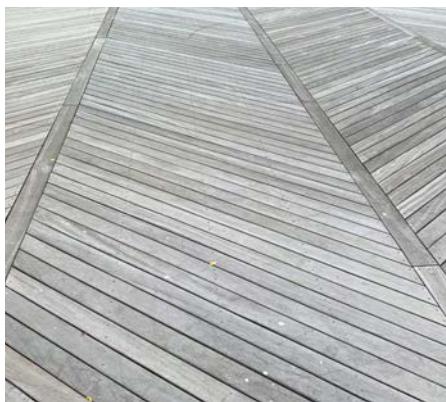
På "Bryggans" torg avviker golvbeläggningen från bryggpromenadens mer rationella princip och blir mer bearbetad. Känslan av en "parkett" eftersträvas med en så hel känsla som möjligt. Golvet skall upplevas taktilt, vänligt och inbjuda till vistelse. Karaktären skall vara elegant men samtidigt robust och stå pall för hårt slitage. Denna yta är körbar, och dess öppenhet bjuder in till flexibel möblering över hela året.

Murar, trappor och sittmöjligheter

"Bryggan" utformas i olika nivåer där generösa södervända stortrappor fungerar som länk mellan det övre promenadstråket, den öppna träbeklädda ytan och de lägsta bryggdelarna närmast vattnet. Trapporna fungerar som sittmöjligheter, en naturlig läktare för spontana och planerade arrangemang. I direkt anslutning till "Bryggan" finns tillgängliga stråk för rörelse mellan de olika nivåerna.

Figur 273. Beläggningsutsnitt "Bryggan" med södervända trappor som länkar samman det övre promenadstråket och de lägre bryggdelarna närmast vattnet. På "Bryggans" torg eftersträvas känslan av en parkett med sitt fiskbensmönster.

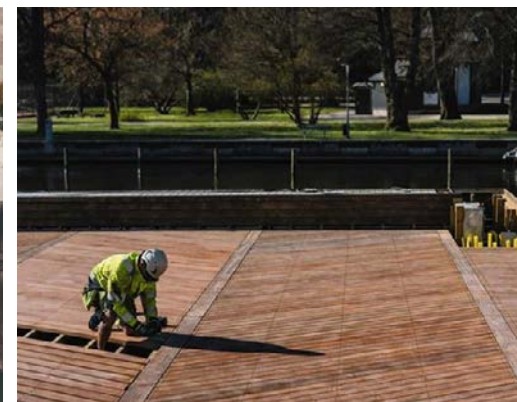
Figur 274. Känslan av en "parkett" eftersträvas och är inspirationen till mösterläggningen. Bildkälla: Sydväst

Figur 275. Murar i trä kan fungera som sekundära sittplatser. Bildkälla: Sydväst

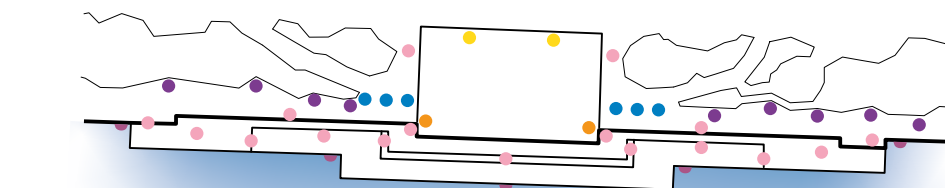
Figur 276. "Parkett" och bryggdelar av en mer rationell karaktär. Bildkälla: Norrtälje Hamn

Figur 277. "Bryggan" under anläggning. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn

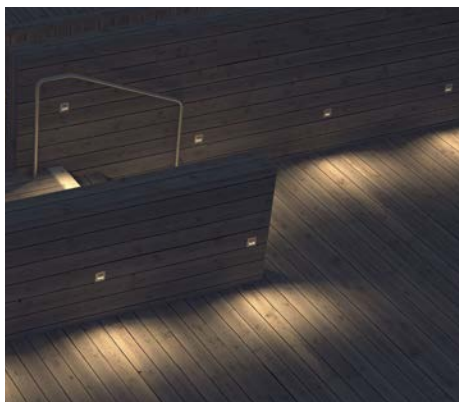
17.5 Belysning

"Bryggans" mest framträdande belysningsinslag består av fyra höga stolpar som både definierar platsen i dagsljus, men som även möjliggör upphängning av julbelysning och annan utrustning vid olika evenemang. Stolparna målas i den Norrtälje Hamn-specifika kulören RAL 7010 för att skapa ett finstämt och enhetligt uttryck. Belysningen tillgodoses från dessa stolpar med hjälp av strålkastare som lyser upp både kajpromenaden såväl som "Bryggan". Det monteras även strålkastare som projicerar mönster ner på "Bryggans" golv som kan programmeras med olika uttryck beroende på tid på året eller vid särskilda evenemang. Systemet av bryggor nedanför kv. 6 belyses med en integrerad armatur som ger ett lugnt intryck där ljuset inte tar över utan själva bryggorna framhävs. Denna belysning integreras både i murarna, längs ramper och infällt i handledarna. De omkringliggande klippornas belysning med pollare möter upp "Bryggans" belysning och skapar tillsammans en samstämd, vacker och funktionell ljussättning under dygnets mörka timmar.

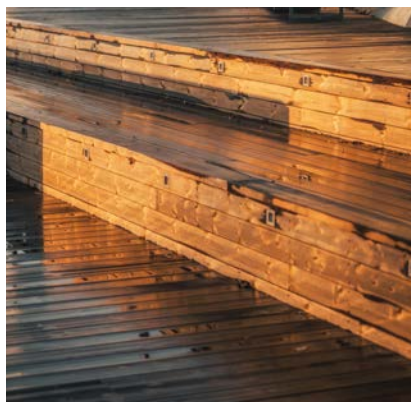

Figur 278. Principiellt belysningsdiagram. För fördjupad belysningsförteckning, se tematisk del

- Strålkastare med projicering av ljusmönster samt strålkastare för belysning av kaj, stolpe i RAL 7010
- Strålkastare med projicering av ljusmönster, stolpe i RAL 7010
- Integrerad väggarmatur i träbrygga
- Integrerad väggarmatur i pollare
- Pollare
- Belysning av kajstege

Figur 279. Dämpad belysning möjliggör vy över vattnet och en stillsam vistelse. Bildkälla: AFRY, Light Buerau

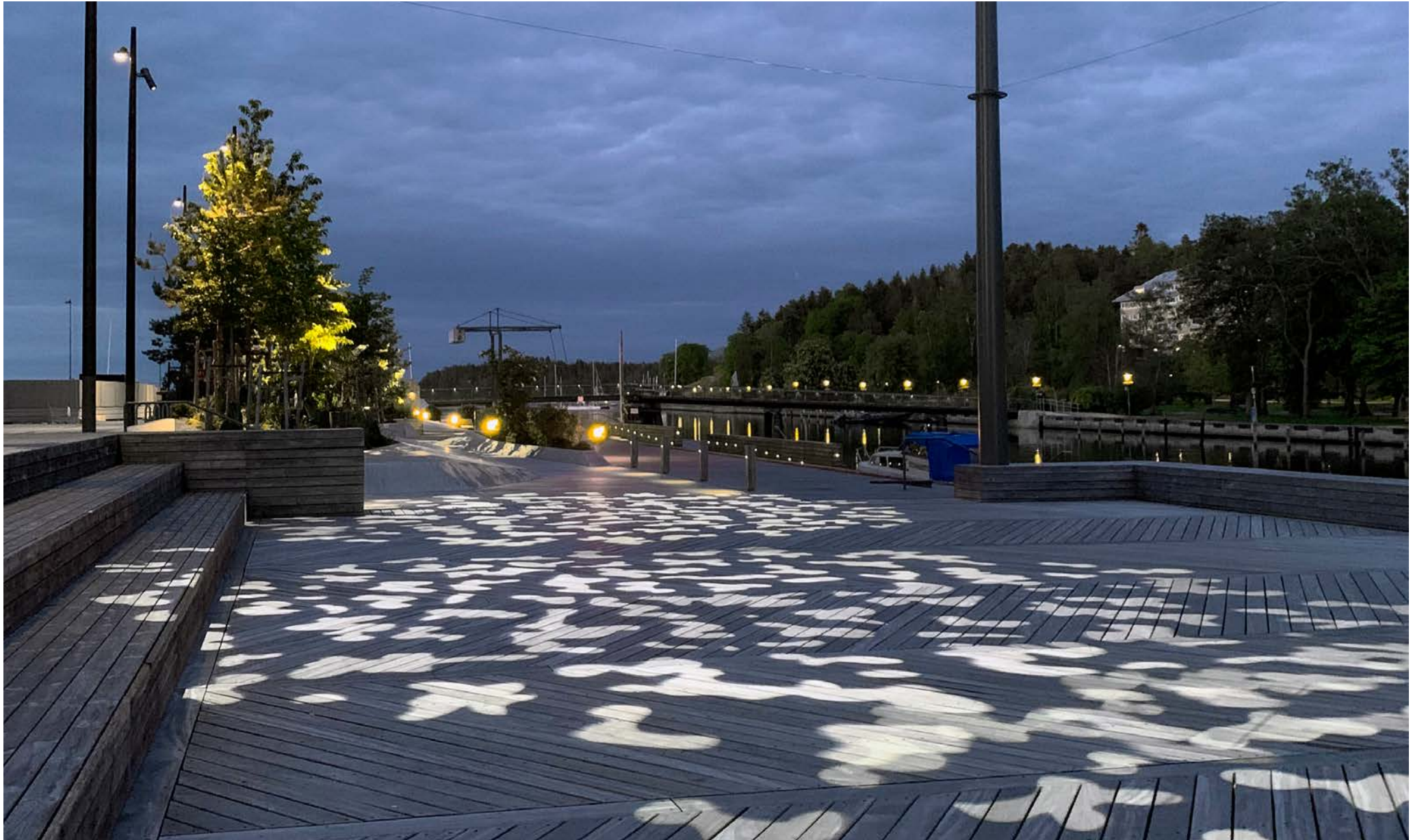
Figur 280. Infälld armatur i träbrygga. Bildkälla: Hans Logren för Norrtälje Hamn.

Figur 281. Strålkastare på stolpe som hjälper till att definiera platsen. Bildkälla: Sydväst

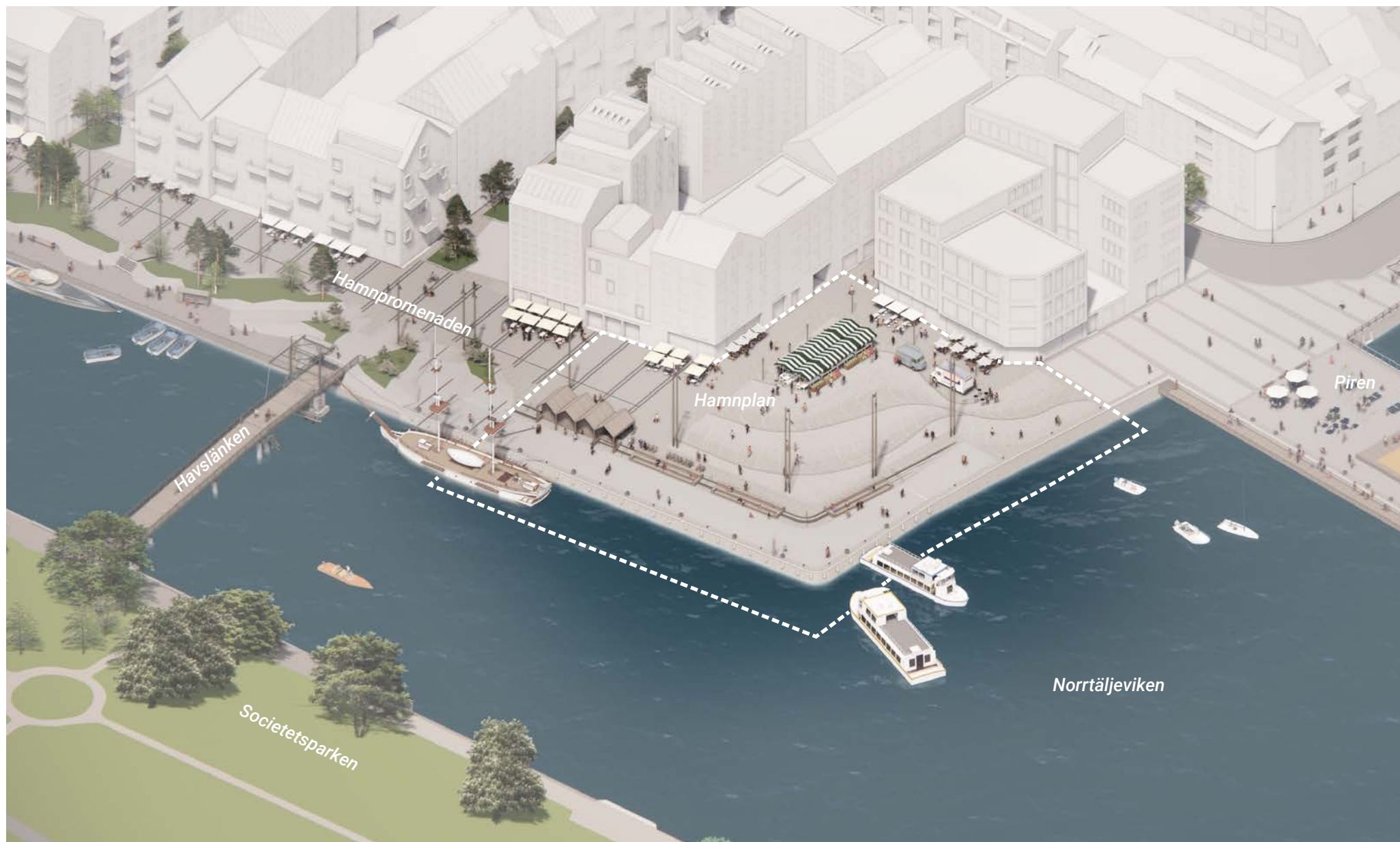

Figur 282. Effektbelysning på trädeckets. Bildkälla: Sydväst

Figur 283. Belysningsstolpar lyser upp både Hamnpromenadens övre däck såväl som "Bryggan". Det monteras även strålkastare som projicerar mönster ner på "Bryggans" golv. Dessa kan programmeras med olika uttryck beroende på tid på året eller vid särskilda händelser eller evenemang. Bildkälla: Sydväst

18. HAMNPLAN

Figur 284. Visionsbild för Hamnplan.

18.1 Förutsättningar

Flera förutsättningar har legat bakom gestaltningen för Hamnplan, de mest väsentliga och övergripande sammanfattas här:

- Hamnplan fyller en viktig funktion i Norrtälje Hamns stadsväv, som en del av ett pärlband av större platsbildningar.
- Hamnplan är en stor multifunktionell yta som rymmer såväl handel som rekreation, uteserveringar, linjetrafik för båtar, sjösättningsramp och ytor för både större och mindre evenemang.
- Utbyggnadsstrategin påtalar vikten av offentliga bottenvåningar i anslutning till Hamnplan, för att bidra till att levandegöra platsen.
- Aktiviteter och verksamheter inom en möjlig signaturbyggnad inom kv.9AB ska tillfälligt kunna "spilla ut" över Hamnplan och fungera i synergi.

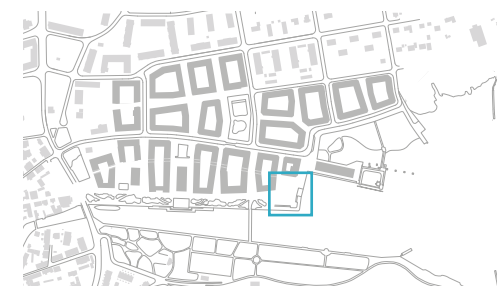
18.2 Identitet & karaktär

Längst ut i öster ligger Hamnplan. Hamnplan tillsammans med Piren och kv. 9b är det första man möter då man anländer Norrtälje Hamn med båt och platsen blir därför viktig som entré till staden från havet. Enligt utbyggnadsstrategin för Norrtälje Hamn har det uttryckts en önskan om en delvis publik signaturbyggnad inom kv. 9AB och Hamnplan pekas också ut som en av stadens viktigaste noder för möten och kulturevenemang.

Hamnplan blir ett robust, generöst vardagsrum som ska tåla både vardagliga funktioner som båttrafik och förtöjning, samt vara en plats för stora arrangemang och tillfälliga händelser. Idag pågår flera årligen återkommande, utrymmeskrävande aktiviteter i hamnen, bl.a. Hamnkalaset, och Hamnplan skall säkerställa att detta även i framtiden är möjligt.

På den östra sidan av brofästet längs platsens södra och östra sida får kajen en mer rustik karaktär för att kunna erbjuda gästplatser för besökande fartyg och tillägning för skärgårdsbåtar i linjetrafik. Här skall också finnas möjlighet till temporär sjösättning av båtar vid tillfälliga arrangemang.

Platsens golv skall vara tåligt och robust och erbjuda teknik som underlättar för torghandel och annan tillfällig möblering. Längs med samtliga fasader erbjuds plats för uteserveringar under sommarhalvåret.

Figur 285. Översikt - Hamnplans läge i Norrtälje Hamn.

Figur 286. Båtlivet och närheten till havet är påtagligt vid Hamnplan
Bildkälla: Wikimedia Commons

Figur 287. Visionsvy. Inbjudande sittmurar i kontrasterande material.

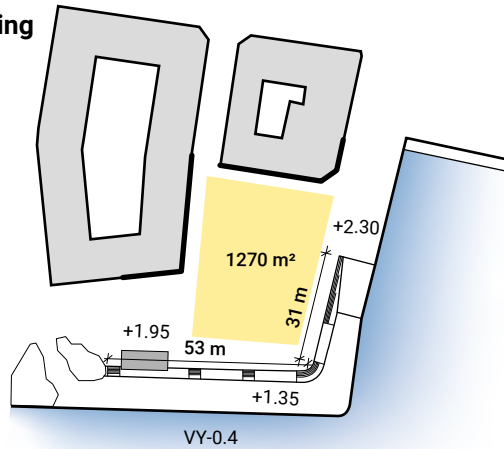

Figur 288. Hamnplan är en viktig plats för kulturarrangemang i olika storlekar. Bildkälla: Unsplash

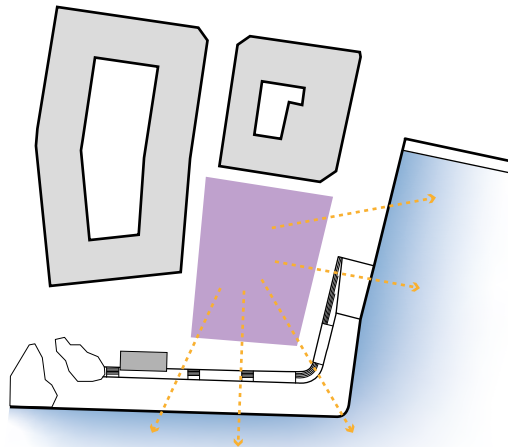
Figur 289. Utblick mot Norrtäljeviken från Hamnplan.
Bildkälla: Carolina Sahlén för Norrtälje Hamn

18.3 Disposition & möblering

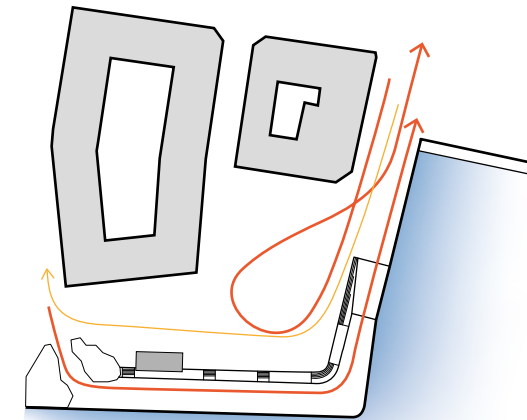
Figur 290. Diagram nivåer

Rumslighet Hamnplan utgör entré till Norrtälje Hamn från havet och den stora torgytan blir stadens största torg. Rummet öppnar sig mot viken och havet och definieras mot norr och väster av kvarter 9A och 9B. Den övre nivån ansluter direkt till både Hamnpromenaden och Hamnpiren. Trappor tar hand om höjdskillnaden till nedre kajen med båtangöring som också kan nås via tillgängliga stråk.

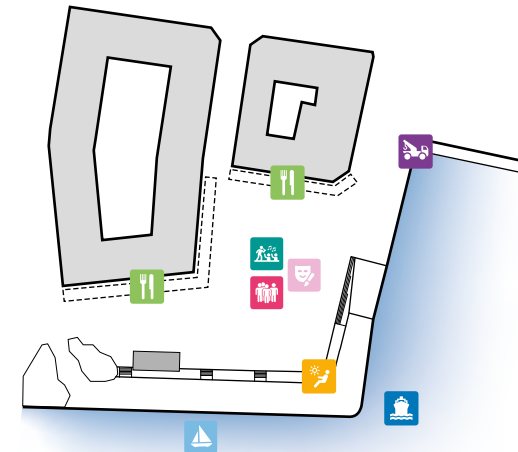
Figur 292. Diagram fast möblering

Identitet Hamnplan är ett öppet rum med utblickar och koppling till vattnet (---) i både söder och öster. Platsen är en stor multifunktionell yta med ett tåligt och robust golv och rymmer såväl handel som rekreation och evenemang (■). I den västra delen, insprängt mellan mur och trappa, finns en mindre byggnad för hamnfunktion.

Figur 291. Diagram trafik & rörelse

Rörelse På Hamnplan tillåts endast behörig trafik och nyttotrafik. Platsen ska medge utrymme för tyngre trafik att kunna vända och dimensioneras för de fordon som krävs vid större arrangemang och för tillfällig Sjösetting (→). Även den lägre delen skall dimensioneras för att tåla trafik och framkomlighet för driftsfordon, leveranser och räddningstjänst (→). I övrigt sker rörelse över torget på gåendes villkor (→).

Figur 293. Diagram programmering

Funktioner Den stora och generösa friytan är Hamnplans viktigaste egenskap. Friytan gör att Hamnplan kan fungera som kulturell nod i stadsväven, med aktiviteter och evenemang i olika skala under alla delar av året (■ ■ ■). Förutom detta pågår ett myllrande vardagsliv med bl.a. uteserveringar (■), plats för sjösättning av båtar (■) och ett rikt båtliv längs kajen som rymmer såväl besökshamn för små och stora fartyg (■), som färjetrafik vidare ut i skärgården (■). Mellan den högre och lägre kajnivån skapas inbjudande sittmöjligheter nära vattnet (■).

18.4 Materialitet & utrustning

Hamnplan är en plats som ska tåla en stor variation av evenemang, aktiviteter, besökare och även tung fordonstrafik. Därför behöver materialvalen vara robusta och tåliga. Materialpaletten består främst av granit och platsgjuten betong.

Hamnplan är ett slags crescendo för Hamnpromenaden och därför ska utformningen trots sin tålighet andas elegans och tidlöshet. Den smågatsten som löper längs Hamnpromenaden fortsätter på Hamnplan, men här får beläggningen ett annat mönster som förtydligar den stora friytan, själva hjärtat av Hamnplan. En variation av ytbehandling ger möjlighet till mönsterläggning med olika lyster och karaktär.

Markmaterial

Vägmönstret på Hamnplan är uppbyggt av råkilad och sågad smågatsten i fem olika grå kulörer. De öppna ränndalarna och friserna ligger likt en skugga längs vågornas topp. Framför denna följer ett ljust stråk på ca två meter av sågad smågatsten vilken följer vågens fall och i en oregelbunden övergång byts till råkilad smågatsten. Kulören på smågatstenen går från ljust i vågornas topp till mörk vid rännalens/frisen. I direkt anslutning från Hamnpromenaden och norrut mot Hamnpiren finns ramper i borstad betong för att göra den nedre ytan i platsgjuten betong tillgänglig.

Murar och sittmöjligheter

Den stora ytan hålls fri från fast möblering för att vara så flexibel som möjligt. Istället koncentreras den fasta möbleringen till gränsen mellan den högre och den lägre kajnivån. Nivåskillnaden utnyttjas för att skapa inbjudande sittmöjligheter nära vattnet och trappor till den lägre nivån finns längs hela sträckan.

Utrustning

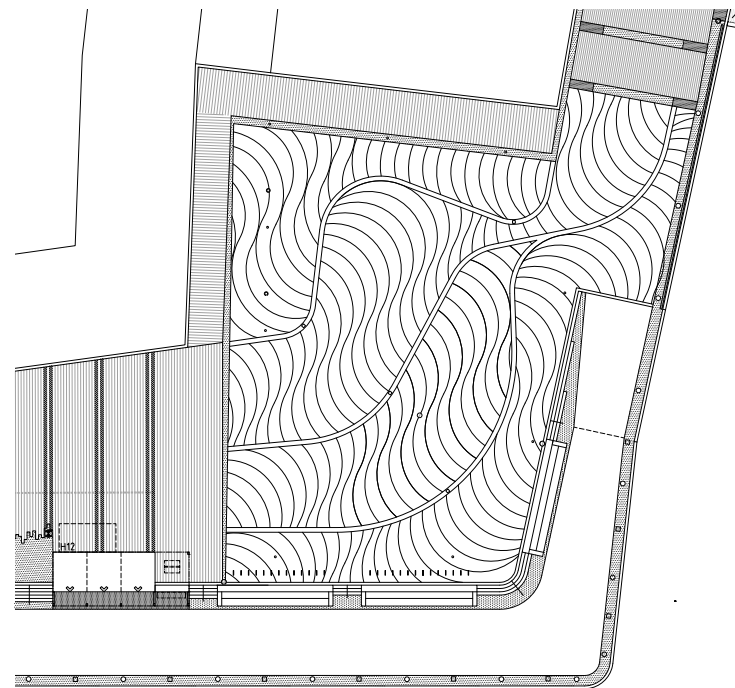
Skräpkorgar placeras på strategiska ställen i möbleringszonen mellan den högre och den lägre kajnivån.

Cykel

Cykelställ placeras i Hamnplans södra del i möbleringszonen på den högre kajnivån.

El- och vattenförsörjning

Hamnplan skall förses med teknisk försörjning som möjliggör för olika typer av tillfälliga arrangemang och säsongsbetonade aktiviteter. Hög flexibilitet har eftersträvat och fasta punkter för elförsörjning föreslås i trämuren/storsteg som tar hand om nivåskillnanden mellan den övre och den nedre delen av kajen och ett par pollare på torgytan. Ett julgransfundament med elanslutning skall förläggas på torgytan så att den inte kolliderar med vändande trafikrörelser. Pollare skall förses med installationsutrymme för att kunna kompletteras med extra uttag i framtiden. El annordnas även i källsorteringsbyggnaden för att möjliggöra för säsongsplats för torghandel intill den. Utkastare för vatten till skärgårdsbåtar placeras vid källsorteringsbyggnad.

Figur 294. Beläggningsutsnitt för Hamnplan.

Figur 295. Visionsvy. I kanten mellan Hamnpromenaden och Hamnplan ligger en kombinerad källsorterings- och väderskyddsbyggnad.

Figur 296. Visionsvy. Den lägre kajen med robusta material som platsgjuten betong.

18.5 Belysning

Belysningen på Hamnplan ska tillföra en stämning som är i linje med områdets övriga belysning och se till att platsens funktioner och karaktärer tas tillvara på även under dygnets mörka timmar.

Hamnplans belysning ska bjuda både på intimitet som förhåller sig till den mänskliga skalan och på något storslaget som relaterar till det öppna vattnet och vidderna. Belysningen kan också bidra till att skapa rum som inte nödvändigtvis upplevs under dagtid. Nivåskillnader och sittplatser utnyttjas för att komplettera belysning från höga stolpar med en lågt placerat belysning.

Dispositionen för belysningen utgår från följande fyra olika zoner; kajkanten, trappzonen, Hamnplan (den öppna platsen), Hamnplan (det inre torgrummet).

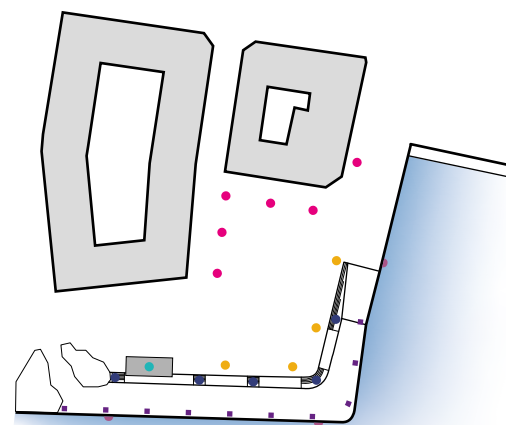
Kajkanten markeras med hjälp av belysning. Fokus ligger på visuell komfort och att undvika ljusbarriärer ut mot vattnet. Stråket längs kajkanten är mörkare än den bakomliggande zonen med trappor som belyses med ljuspunkter integrerade i dess räcken. Det ger både ett funktionellt och stämningsfullt ljus.

De stora sittstegen i trä belyses istället med ett ljus- och skuggspel från Gobostrålkastare monterade på Hamnplans höga trämaster. Dessa ljusprojektioner ger en fin differentiering till den låga belysningen längs kajkanten och i trappräckena.

Den öppna platsen på Hamnplan definieras av fyra höga dubbelmaster av trä. Dessa skapar en helhet tillsammans med stolparna längs kajpromenaden. Poetiska och stämningsfulla mönster inspirerade av vatten, vind och fladdrande segel projiceras och kan styras efter önskemål.

Det inre torgrummet närmast byggnaderna är mer intimt i skala. Här förhåller sig belysningen till en tydlig rumslighet omsluten av väggar med liv och rörelse. Här står människans behov i centrum och ljuset ska vara behagligt att vistas i. Armaturen består av lyktor monterade på trästolpar. Lyktorna är vackra både i dagsljus och ger torgrummet en inbjudande och intim atmosfär under dygnets mörka timmar. Glascylindern som omger armaturen kommer att vara specialutformad med kommunens stadsvapen ingraverat.

Lyktorna tillsammans med de högresta masterna gestaltar torgets dualitet mellan den stora och den intima skalan, det storslagna landskapet och den lilla människan.

- Lykta på trästolpe
- Strålkastare på dubbelstolpe/master i trä
- Integrerad belysning i trappornas handledare
- Belysning av byggnad för avfallssortering
- Integrerad belysning i sittkub i trä
- Belysning av kajstege

Figur 297. Principiellt belysningsdiagram över Hamnplan

Figur 298. Inspirationsbild, dubbelstolpe i trä till Hamnplan. Bildkälla: AFRY/Light bureau

Figur 299. Lykta Solglitter från Fagerhult, till det inre torgrummet. Bildkälla: AFRY/Light bureau

Figur 300. Inspirationsbild, utbredning av statisk projektion på sittsteg. Bildkälla: AFRY/Light bureau

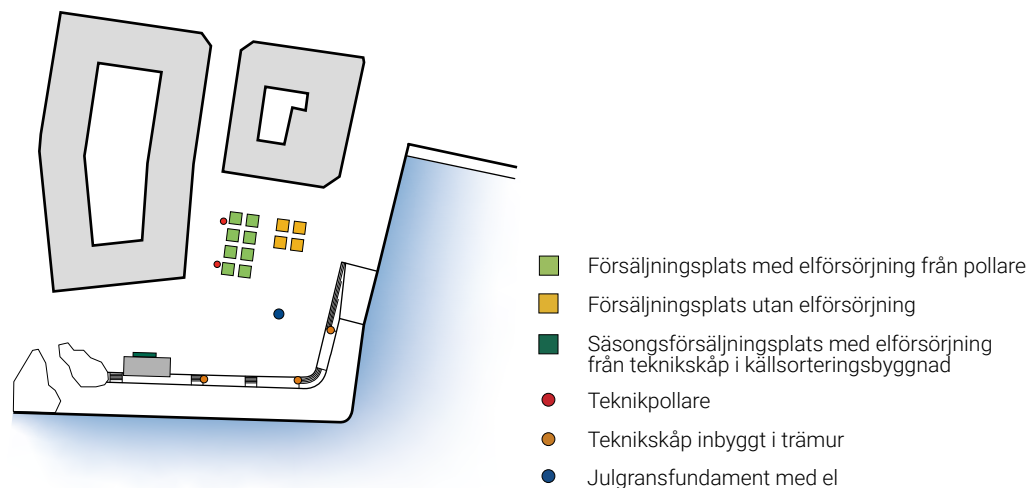

Figur 301. Belysning i träplint längs kajkant. Bildkälla: AFRY/Light bureau

18.6 Evenemang

Hamnplan är Norrtäljes största torg, en större friyta i direkt kontakt med Norrtäljeviken och havet mellan Hamnpromenaden, vidare rörelse österut och Hamnpiren. Denna öppna omöblerade yta ska kunna erbjuda det mesta - här ska finnas plats för uteserveringar utmed kvarterens fasader i morgonsol och bästa söderläge, en besökshamn för både större fartyg, fritidsbåtar och båtar i linjetrafik för en vidare resa ut i skärgården. Ytan skall vara tillgänglig för en stor variation av evenemang och aktiviteter med olika tidsperspektiv och skala. Det kan vara torgförsäljning och säsongsbetonade marknader, mindre och större konserter, tillfällig isbana och julgran, glasscafé men en mindre servering och sportevenemang som målgång i ett större motionslopp eller andra manifestationer och folkfester såsom det årliga Hamnkalaset.

Teknikskåp placeras i träturen/storsteg, teknikpollare placeras på torgytan och elförsörjning från källsorteringsbyggnaden möjliggör för torghandel, food trucks eller andra tillfälliga aktiviteter. Ett julgransfundament med elanslutning centralt på Hamnplan möjliggör för en större julgran under vintern.

Figur 302. Teknisk försörjning och försäljningsplatser

Figur 303. Visionsvy från Hamnplan mot Hamnpromenaden

Figur 304. Här finns utrymme för specialevenemang så som målgång i motionslopp. Bildkälla: Pexels

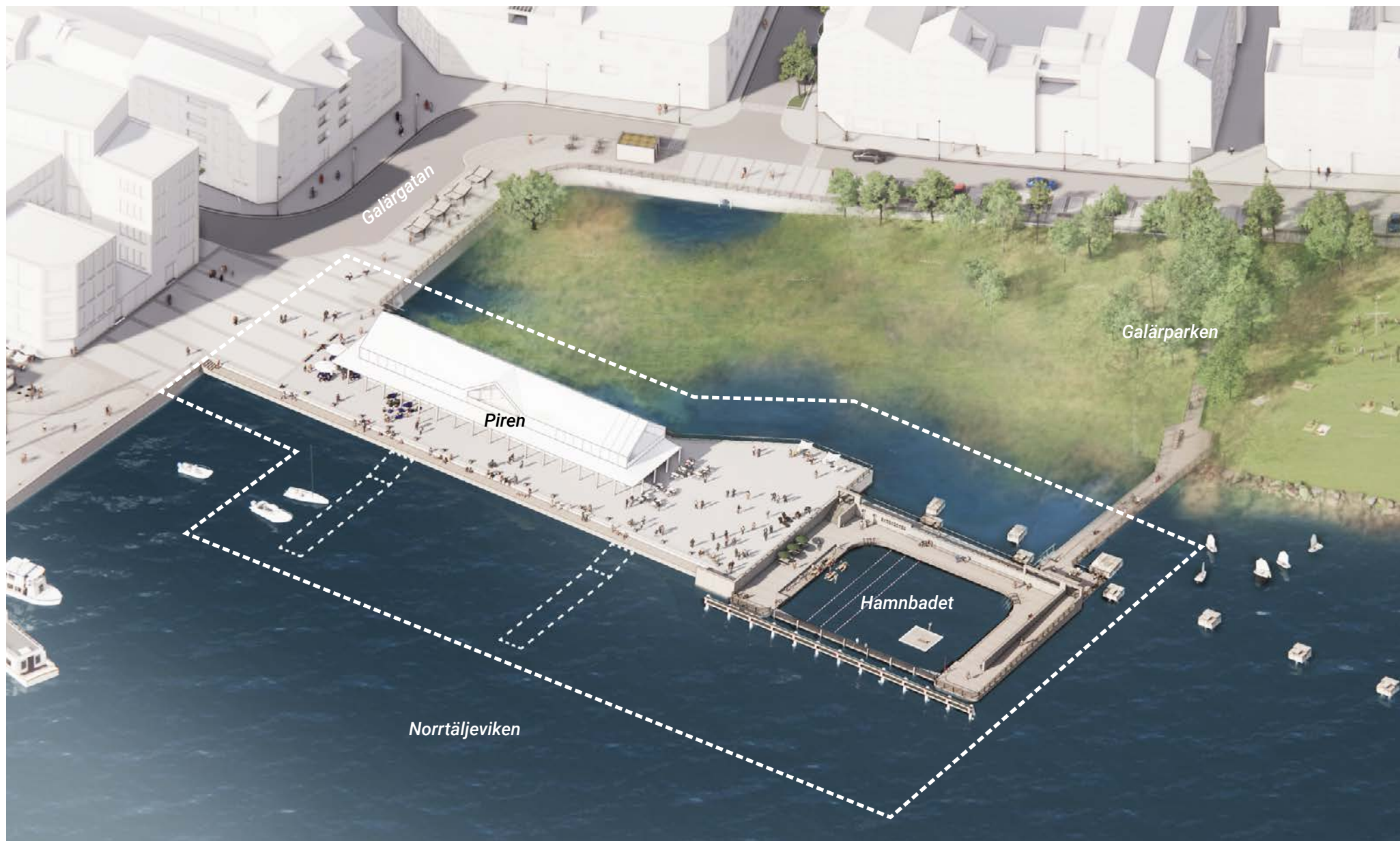

Figur 305. Den generösa friytan möjliggör också spontana evenemang och folksamlingar. Bildkälla: Pexels

Figur 306. Ytan är flexibel för olika typer av säsongsbetonade verksamheter. Bildkälla: Pexels

19. HAMNPIREN

Figur 307. Visionsbild för Hamnpiren och Hamnbadet. Bilden visar ett scenario med tillfällig möblering på piren där byggrätt ännu inte är nyttjad. Möjliga flytbryggor markerade med streckade vita linjer längs Hamnpirens södra kaj.

19.1 Förutsättningar

Flera förutsättningar har legat bakom gestaltningen för Hamnpiren, de mest väsentliga och övergripande sammanfattas här:

- Utbyggnadsstrategin pekar på området som ett framtida nav för kultur och aktiviteter.
- Hamnpiren har ett unikt läge i Norrtälje Hamns stadsväv som yttersta utpost mot viken och havet. Piren utgör också en viktig berättelse om hamnens historia som tidigare färjeläge.
- Hamnpiren ska bidra till attraktiva funktioner och locka både nära och långväga besökare året om för att säkerställa en levande stadsmiljö.
- Hamnpirens centrala delar ska möjliggöra en eventuell framtida byggnad för publika funktioner.
- Hamnpiren ska tillgodose behovet av platser för äldre barn och tonåringar som främjar aktivitet och möjligheter att mötas, t.ex. en badplats.

- Vattendjup och det öppna läget ger goda förutsättningar för bad med god vattenkvalitet. Platsen ska tillgodose behovet av en centralt belägen badplats med närhet till stadens service och kommunikation.
- Gestaltningen ska utgå från nödvändiga säkerhetsaspekter och se till att risken för olyckor minimeras, driften underlättas samt att information och livräddningsutrustning blir en självklar del av anläggningen.
- Piren ska ge plats för servicefunktioner tillhörande badet, exempelvis omklädningsrum och offentliga toaletter.

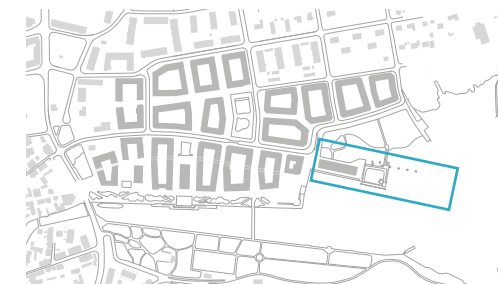
19.2 Identitet & karaktär

I stadsdelens östra del finns den äldre Hamnpiren. Vid piren lade en gång Finlandsbåten till men har under en längre tid stått oanvänd för trafik. I den nya stadsdelen blir Hamnpiren tillsammans med den nya Hamnpromenaden en viktig del av de publika rummen i Norrtälje. Ambitionen är att området i anslutning till Hamnpiren med tiden kan utvecklas till ett nav för kultur och nöje. Hamnpiren är stadens stolta riktmärke där båtliv möter stadsliv. En mindre byggrätt för publik ändamål är markerad för delar av piren, tillfällig möblering och arrangemang kan fylla piren med liv innan en ev. byggnad står färdig. Pirens användning, med byggrätt eller som omprogrammerad flexibel yta, har flera olika användningsområden över året där speciella förutsättningar finns under årets varmare månader.

Norrtälje har en stolt historia av bad, från kurbad till dopp från bryggor, klippor och stränder. I direkt anslutning till piren, i mötet med Norrtäljeviken, planeras därför ett hamnbad öppet för allmänheten. Här kan bad ske för simkunniga under kontrollerade former, skyddade från båtar och andra vattenaktiviteter.

Visionen är att Norrtälje Hamn ska bli "en levande stadsdel för barn, båtar och bad". Att skapa möjligheter för båtplatser till besökande centralt i strukturen är en viktig del i att förverkliga denna vision. Tillsammans med Norrtäljes övriga utbud skapas på så sätt en attraktiv målpunkt i den norra skärgården. Pirens södra kaj förbereds för att i framtiden kunna ta emot fritidsbåtar genom påhängsbryggor.

På längre sikt skulle en bryggpromenad utmed befintliga dyktalber kunna anläggas, läs vidare under kap. 19.7 Möjlig framtida utveckling.

Figur 308. Översikt - Hamnpirens läge i Norrtälje Hamn.

Figur 309. Attraktiva, stadsnära badmöjligheter.
Bildkälla: Sydväst

Figur 310. Plats för ungdomar i staden.
Bildkälla: Unsplash

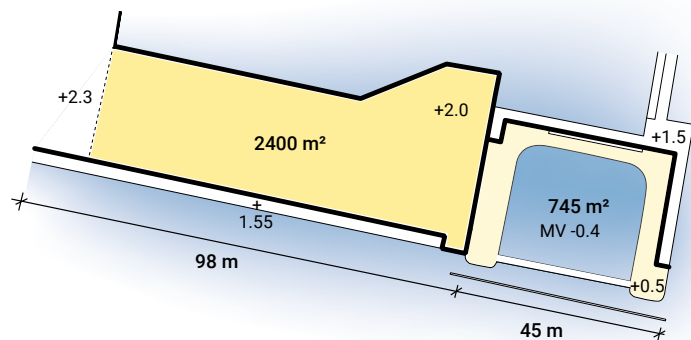

Figur 311. Ett framtida nav för kultur och aktiviteter.
Bildkälla: Unsplash

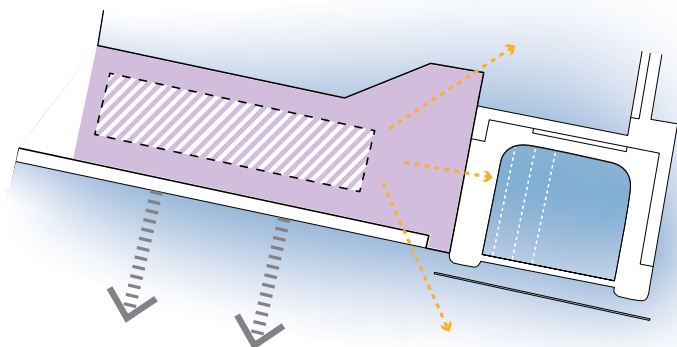
Figur 312. Generösa ytor för tillfälliga arrangemang.
Bildkälla: Unsplash

19.3 Disposition & möblering

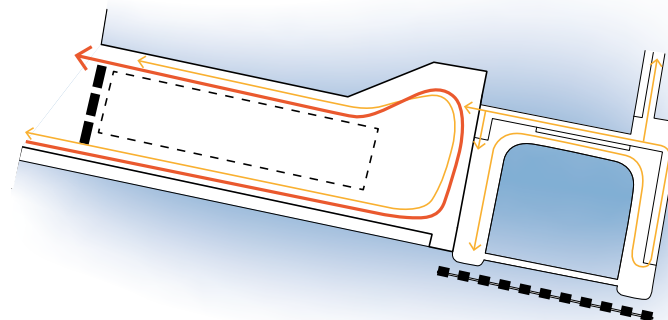
Figur 313. Diagram rumslighet

Rumslighet Hamnpiren är med sin storlek och sitt läge mot Norrtäljeviken unik för hela staden. Badet öster om piren är placerat för att maximera brygglägen för sol med ytor för vistelse i syd- och västlägen. Den lägre nivån runt hamnbadet i relation till piren skapar en tydlig rumslig avgränsning samt nödvändig separering mellan rörelsen på piren och vattnet. Piren ansluter till övriga stadsdelen på +2.30 m. De lägre bryggdelarna söder om piren på +1.55 m minskar avståndet till vattenytan (MV -0.4 m) och möjliggör för enklare båtfortöjning.

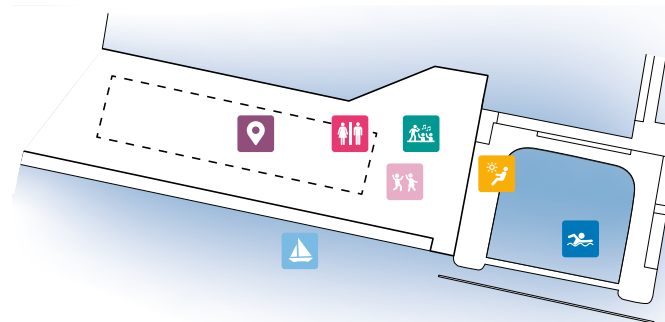
Figur 315. Diagram identitet

Identitet Hamnpiren definieras av sitt stora generösa golv som kan ses som canvassen för flera olika aktiviteter som kan ske här under året. En möjlig byggnad på piren går en egen identitet interiört men ska samspela mot sin omgivning. Fortöjning av fritidsbåtar skapar en stark hamnidentitet och stärker stadsdelens koppling till båtliv och hav. Hamnpiren har stor potential att bli en magnet för ungdomar med sina tillfälliga aktiviteter och det urbana hamnbadet som kan erbjuda plats för både motionssimning i 25 metersbanor samt fria ytor för vattenlek.

Figur 314. Diagram rörelse

Rörelse Piren ska vara en öppen yta för vistelse och aktivitet på gåendes villkor (—) och är unik som plats då den kan användas och möbleras utan att de påverkar trafik eller andra funktioner i närområdet. Den ligger som en fredad utpost längs kajen och endast pirens ytterkanter behöver lämnas fria för att säkra framkomlighet för räddningstjänst och driftfordon för dagvattendammen norr om piren (—). Badet är skyddat från förbipasserande båttrafik genom påseglingsskydd (■ ■), och utformningen ger en tydlig överblick över de badande vilket minimerar risken för olyckor eller drunkningstillbud. Grindar kan sättas upp för att vidare styra badets öppettider.

Figur 316. Diagram möblering

Funktioner Pirens ytor lämnas oprogrammerade för att kunna erbjuda ytor för aktiviteter och mindre säsongsbetonade arrangemang (■ ■). En möjlig byggnad på piren ska kunna attrahera boende och besökare och bli en nod för hamnen (■) samtidigt som stöttande funktioner till badet ska finnas, tex toalett och omklädning (■). Skulle piren lämnas obyggnad kan ytor för arrangemang och aktivitet pågå över hela ytan. Hamnbadet i öster erbjuder både soliga lägen (■) och bad (■), och på pirens södra delar skapas möjlighet fortöjning av fritidsbåtar (■).

Piren

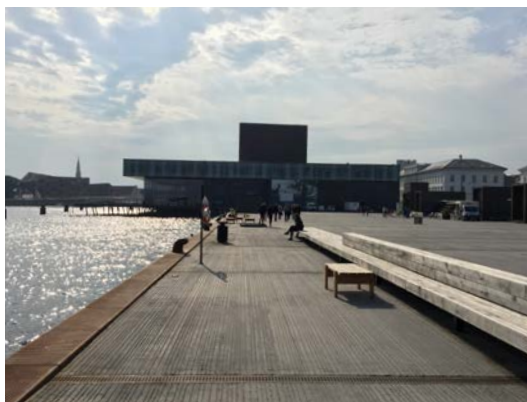
Hamnpiren är på flera sätt unik i stadsdelens struktur, platsen är sista utposten i mötet med Norrtäljeviken och vittnar tydligt i sin form och placering om det kulturhistoriska och industriella arvet som staden har. Hamnpiren saknar angränsande fasader så golvet och kanterna mot vattnet blir därför det som definierar pirens rumslighet. Ambitionen med Hamnpiren som en nod för kultur och nöje gör att platsen blir områdets vattennära scen, antingen genom en byggnad eller som ett större omöblerat stadsrum.

I antagen detaljplan för allmän plats i Norrtälje Hamn (skelettplanen) är Hamnpiren utmarkerad för en möjlig framtida byggrätt. En karaktärskapande publik byggnad ut mot Norrtäljeviken har potentialen att ge staden någonting unikt och stärka stadsdelens front mot vattnet ytterligare - ett lokalt landmärke. Verksamheten i en pirbyggnad ska oavsett kommersiell och/eller ideell utgångspunkt i huvudsak tjäna allmänhet, invånare eller besökare i någon form.

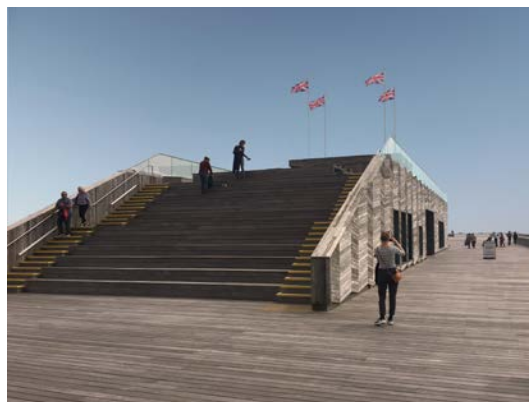
Gestaltungsgreppet för Hamnpiren är att stora delar lämnas omöblerade. På detta vis kan en byggrätt enkelt nyttjas i framtiden samtidigt som platsen innan en eventuell byggstart kan användas för arrangemang och events, detta kan innefatta bland annat scenutrustning, food trucks, volleybollarplaner mm. Kommunen kan även använda ytan för säsongsanpassad möblering, placeringen anpassas helt efter behov och önskemål. Pirens golv kan tillfälligt upplåtas enligt samma princip som för till exempel flexiytor längs kajen.

Hamnbadet och verksamhet på piren gör det nödvändigt för räddningstjänst att kunna nå långt ut på piren. Dagvattendammen, i direkt anslutning norr om piren, kräver periodvis visst underhåll. Driftsfordon måste därför kunna nå dammen via piren för skötsel och underhåll. Tillgängligheten för räddningstjänst och driftsfordon måste därför tas i beaktande vid tillfällig möblering eller nyttjande av byggrätt. Körbara ytor i kantzonen är helt nödvändiga.

Den lägre bryggdelen, som är 2,5 meter bred och cirka 90 meter lång, på pirens södra del, möjliggör båtförtöjning. För en vacker och rationell kontinuitet utförs bryggdelar enligt samma princip som bryggan längs med Hamnpromenaden, se kapitel Hamnpromenaden. Skulle behov uppkomma i framtiden kan ett antal förtöjningsplatser för båtar utökas genom kompletterande flytbryggor (vinkelräta ut från piren). En rullbar ramp ner till flytbryggorna fästs då i pirens bryggdel för att nå ner till vattennivån.

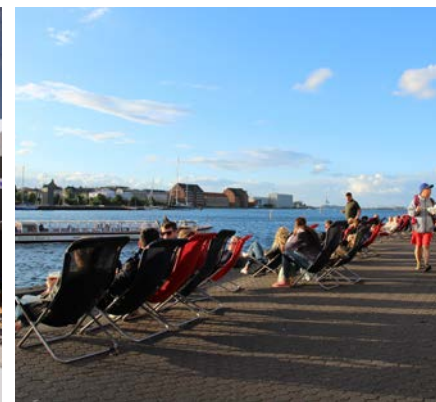
Figur 317. Hamnpiren kan användas som ett omöblerat stadsrum med flexibel användning. Bildkälla: Sydväst

Figur 318. En byggrätt på piren ska attrahera allmänhet eller besökare. Exempel från Hastings, England Bildkälla: Sydväst

Figur 319. Visionsvy över piren utan byggnad där platsen istället erbjuder ytor för kultur- och nöjesarrangemang.

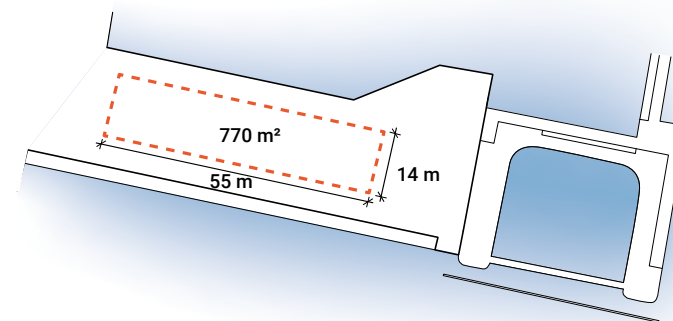

Figur 320. Tillfällig möblering efter säsong och behov. Bildkälla: Wikimedia Commons, Fred Romero

Framtida byggrätt - publik byggnad

En möjlig framtida byggnad på Hamnpien ska särskilja sig från stadsdelens övriga kvarter genom form, skala och ambitionsnivå. Att addera en byggnad på piren gör det helt nödvändigt att den arkitektoniska verkshöjden är hög och att byggnadsvolymen blir ett riktmärke från både vattnet och från land. Utbyggnadsstrategin talar om att en byggnad på Hamnpien ska innehålla publik verksamhet som kultur och bär stadsdelens identitet som en plats för barn, båtar och bad. Innehållet i en byggnad på piren ska kunna attrahera allmänhet och/eller besökare. Under sommaren ska byggnaden bli ett levande centrum där stadsliv, båtliv och badliv betonas, under vintern blir pirbyggnaden en lysande, varm lanterna längst ut i stadsväven. Byggnaden kan med fördel även innehålla funktioner knutna till det närbelägna hamnbadet; detta skulle i framtiden kunna innebära offentliga toaletter, duschmöjligheter, bastu och ytor för omklädnad.

Konstruktiva begränsningar reglerar byggnadens möjliga vikt, detta påverkar bland annat antal våningar. Det är samtidigt visuellt viktigt att en byggnadsvolym också blir lägre än omkringliggande kvarter, 1-2 våningar är därför utgångspunkten. Ev byggnad får grundläggas separat och förbereds således inte tillsammans med pirens grundläggning. Pirens begränsade mått påverkar byggbar yta för en möjlig byggrätt, körspår måste studeras i relation till möjlig BYA vid vidare arbete. Räddningstjänst och underhållsfordon måste ha möjlighet att angöra piren, vilket kan begränsa möjligheterna till texteserveringar. En sådan funktion kan samtidigt med fördel anläggas på taket där utblickarna mot Norrtäljeviken blir spektakulära. Trappor kan erbjuda sittmöjligheter och fungera som en läktare ut över hamnlivet.

Figur 321. Diagram byggrätt. Maximal utbredning för möjlig framtida byggrätt.

Figur 322. En fullt utnyttjad byggrätt på Hamnpien. Bild från vinnande markanvisningsförslag kv.9. Bildkälla: Konzept/AFRY

Figur 323. Skiss av byggrätt uppdelad i mindre enheter. Bild från tävlingsförslaget 'Att angöra en brygga'.

Figur 324. 'Klubøen' i danska Vejle innehåller t.ex. seglarklubb, restaurang, offentliga toaletter, samt ett publikt tak. Bildkälla: Transform Architects

Figur 325. Rum med utblick Bildkälla: White arkitekter

Hamnbadet

Badmöjligheter skall tillskapas där det anses säkert att bada och vattenkvaliteten är god, och öster om Hamnpiren anläggs ett Hamnbad i form av bryggor. Här kan bad ske för simkunniga under kontrollerade former. Badet är skyddat från fartyg, båtar och andra vattenaktiviteter genom ett ledverk samt en flytpont. Mellan Norrtäljeviken och badet är det öppet för vattnet att cirkulera, både i söder och i öster. Mot dagvattendammen i norr är badet avskilt genom tätspont, vilket är viktigt för att säkra vattenkvaliteten.

Den lägre nivån på hamnbadet i relation till piren skapar en tydlig rumslig avgränsning, samtidigt som höjdskillnaden mellan vattenyta och bryggorna kan minimeras. En ramp kopplar samman badets lägre nivå med övriga piren. Kanterna runt badet skapar goda lägen för solbadande. Om behovet av att stänga verksamheten skulle finnas kan man enkelt sätta lås på grindarna för att styra badets öppettider. Säkerhet är den viktigaste aspekten för Hamnbadet och eftersom badande sker där det är djupt vatten överallt är badet utformat för

att ge en tydlig överblick över de badande vilket minimerar risken för olyckor eller drunkningstillbud. Bryggkanterna ska utformas så att de badande lätt kan greppa tag om kanten och badstegarnas placering ska noga studeras. En badflotte i mitten av bassängen fyller flera funktioner; förutom att den utgör en attraktion i sig är den också en del i helhetstänket kring badet och en säkerhetsåtgärd. Ett textilnät placeras under vattenytan (ca -3m till -4m) vilket hindrar en person från att sjunka till botten vid ett eventuellt drunkningstillbud samt underlättar för räddningspersonal vid eventuellt räddningsarbete.

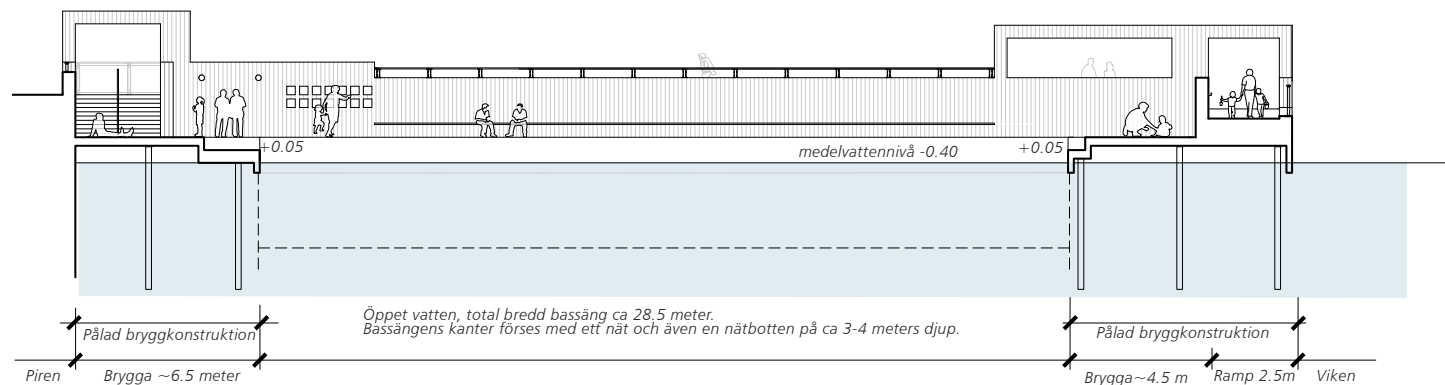
Badet föreslås uppföras med plats för både motionssimning i 25 metersbanor samt fria ytor för vattenlek. De olika funktionerna avgränsas med simbanor alternativt bojar som lätt kan flyttas eller tas bort vid behov eller säsongsavslut. Beroende på ambition och önskemål medger badets utformning att det utvecklas över tid och fler funktioner kan tillkomma.

I sitt grundutförande utförs badet endast med bryggor och badstegar. I framtiden skulle ett hopptorn, som lämpar sig bra i detta läge då vattnet är tillräckligt djupt, kunna bli populärt bland ungdomar. En ambitiös gestaltning av tornet kan bidra till en unik identitet för Hamnbadet som helhet.

Annan utrustning som kan öka attraktionskraften och komforten för besökare är flytbryggor, utedusch, sittplatser samt informationstavlor. Eventuellt omklädningsrum eller WC får vid behov placeras inom en komplementbyggnad på piren alternativt inom en framtida byggrätt på piren.

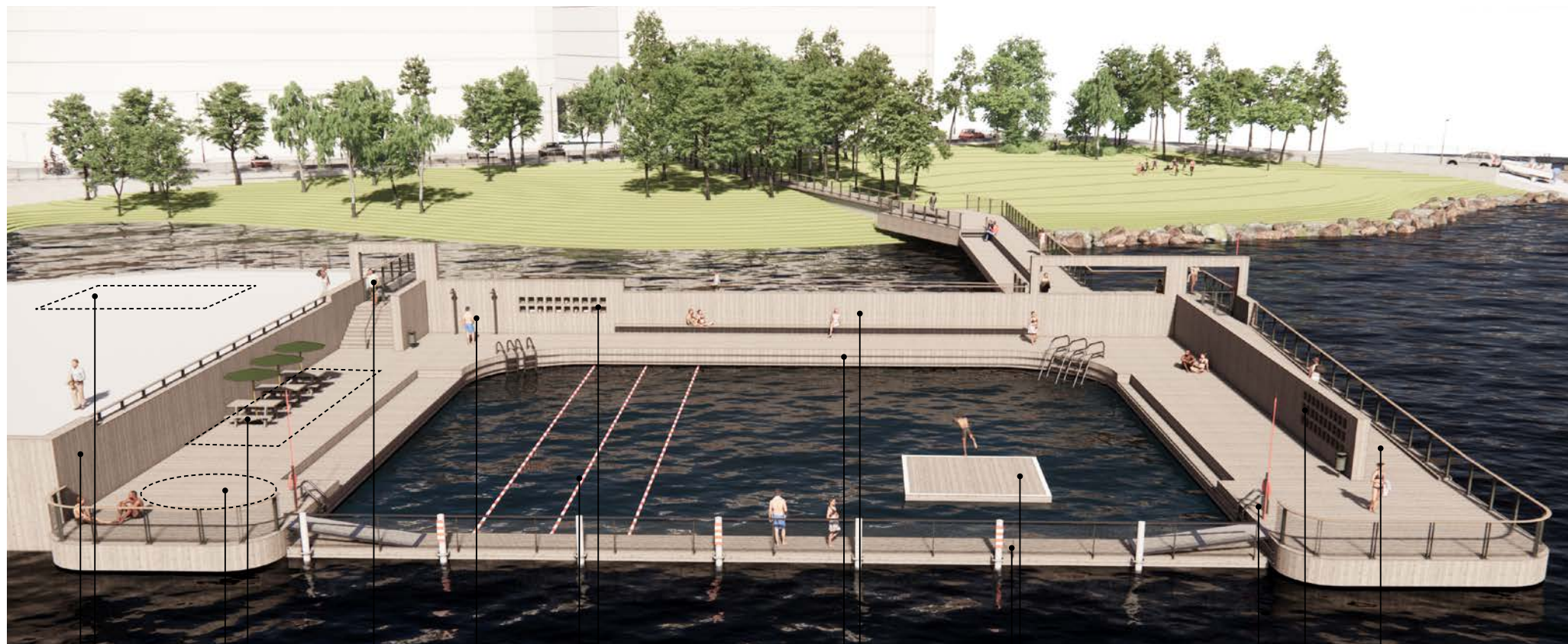
Figur 326. Generösa bryggoytor blir det självklara sommarhänget. Bildkälla: Unsplash

Figur 327. Sektion över Hamnbadets uppbyggnad.

Funktioner och utrustning

Obs! Utanför badets södra sida (närmast betraktaren i bild) planeras ett ledverk som skydd mot båttrafik i farleden. Det redovisas inte i denna illustration för att öka läsbarheten och redovisning av badets funktioner.

Plats för räddningstjänst	Plats för fasta möbler/solskydd	Uteduschar	Entréportiker förses med självstängande grindar	Plats för förvaring och skåp för livräddningsutrustning	Solbänk	Flotte för att öka badsäkerheten och erbjuda vila	Tillgänglighetsramp
Plats för information om badsäkerhet	Plats för livräddningstorn eller badvaktsstol			Motionsbanor (25 m) 6 st medger att tävlingar genomförs	Bassängkanten förses med lejdare att vila på	Flytponton med räcke för infästning av skyddsnet och simbanor	Plats för räddningspost

Figur 328. Visionsvy över Hamnbadet vid Hamnpiren. Badet nås via trappor och ramp från pirens högre nivå. Ett tydligt avgränsat bad med påseglingsskydd skyddar de badande från båttrafiken utanför. Hamnbadet skapar en unik badmöjlighet för både stadsdelen och staden i stort.

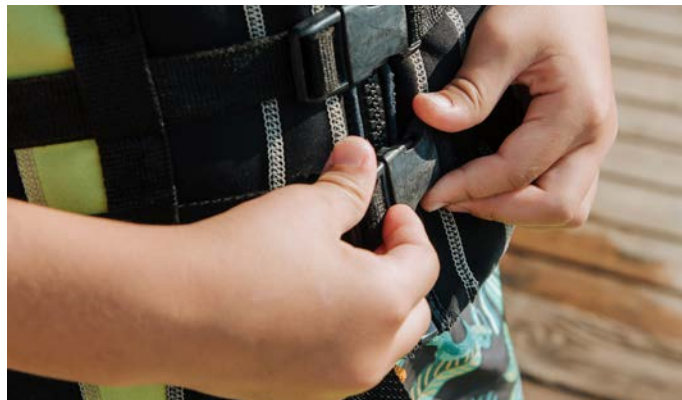
19.4 Badsäkerhet

Badsäkerheten i anläggningen är en avgörande fråga. Då utformningen utgår ifrån att badet inte är bemannat är det extra viktigt att tydligt informera besökaren om vilket beteende som förväntas då man nyttjar anläggningen. Om behovet eller önskemålet skulle uppstå i framtiden finns plats reserverat för badvaktstorn/sittplatser invid bassängkanten för personal enligt redovisad vy på sid. 116.

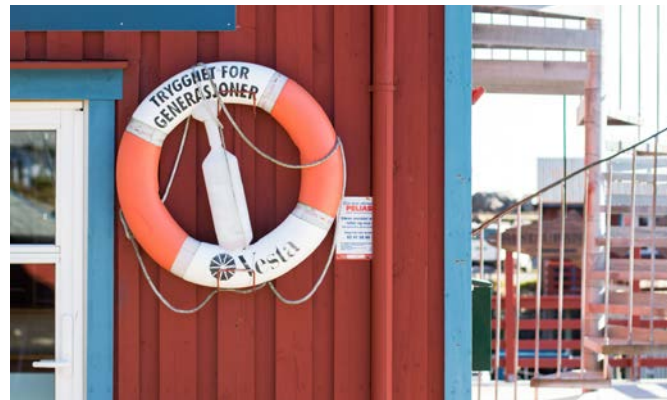
De båda entréerna till badet utformas med en tydlig portik för en markerad entré med grindar och en anvisad plats för informationsskyltar om förhållningsregler samt information om vad och hur allmänheten kan agera i händelse av drunkningsstillbud, olycka i, på eller vid vattnet.

SLS, Svenska livräddningssällskapet, har granskat säkerheten i föreslagen gestaltning och kommentarerna har integrerats i rådande utformning. Det gäller bl.a. grindar vid entréer, räcket runt badet, informationstavlor, belysning, nät i botten av bassängen och lejdare för att ta tag i/vila. En

avgörande punkt är också att säkerställa framkomst för räddningspersonal och blåljus på piren.

Figur 329. Simkunnighet eller exempelvis flytväst krävs för att vistas vid badet. Bildkälla: Pexels

Figur 330. Badsäkerheten är en mycket viktig fråga. Bildkälla: Pexels

Figur 331. Visionsvy över östra ingången till hamnbadet (tillgänglig entré).

Exempel på typskylt för allmän badplats. Hämtad ur Stockholms stads skyltprogram

19.5 Materialitet & utrustning

Hamnpirens materialitet ska vara tålig och i något avseende fortsatt behålla känslan av dess industriella historia. Därför förespråkas en rationell och enkel materialpalett.

Markmaterial

Pirens stora huvudyta, eller ytorna runt en möjlig byggnad, föreslås ha ett robust ytskikt i betong, vältbetong, densiphalt, grus eller motsvarande i en ljus kulör. Dessa material är genom sin grövre textur både tillåtande och robusta samtidigt som en ljus kulör reflekterar ljus och skapar en inbjudande känsla. De är vidare lätta att snöröja och klarar lasten från tyngre fordon. Den lägre delen av piren i söder samt bryggdelar runt badet utformas likt en rationell brygga vars självklara uppgift är att ta emot besökare och båtar. Materialet föreslås vara värmebehandlad fur, likt Hamnpromenadens bryggdelar. Trä har en värme som inbjuder till vistelse och är behagligt att sitta och ligga på samt luta sig mot vilket är viktiga aspekter för badet.

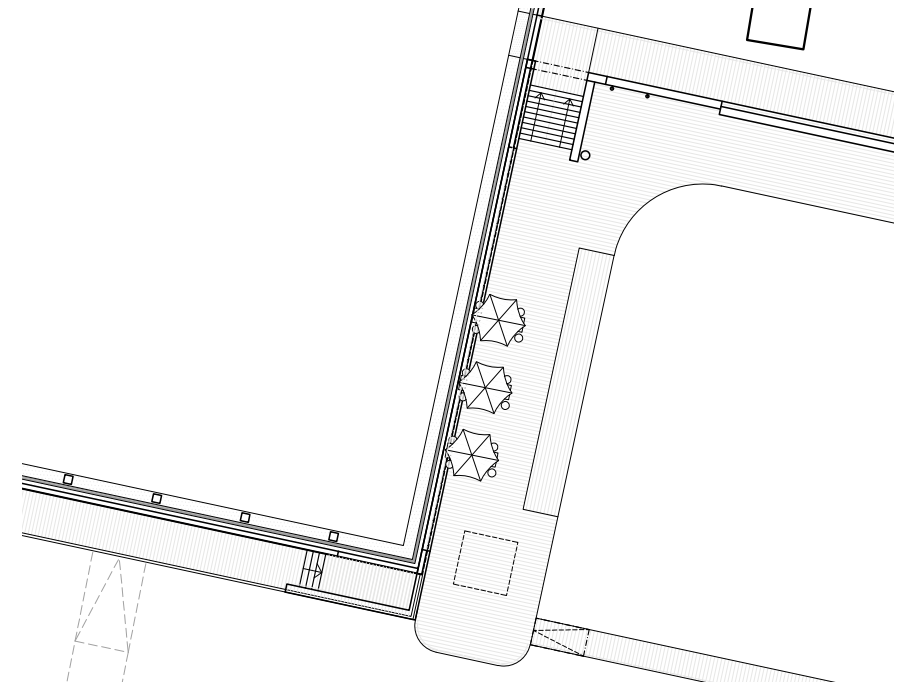
Räcken

En viktig detalj är utformningen av räcket längs pirens norra sida. Räcket fortsätter även runt badets

alla kanter. Platsen erbjuder fantastiska utblickar mot både Norrtäljeviken och dagvattenparken och en hög transparens är därför viktig att uppnå, samtidigt som det måste vara tryggt att luta sig emot och inte vara klättringsbart. Närheten till staden gör att utformningen måste kännas omhändertagen även i den lilla skalan. Grunden utgörs av plattstål lackerade i hamnens kulör, RAL7010. Mellan plattstålen fästs ett vajernät i rostfritt stål. Räcket förses sedan genomgående men en överliggare i trä vilket ger god komfort och ett omhändertaget intryck. Räcket utformas också för att möjliggöra integrerad belysning, läs mer under kapitel 19.6.

Murar

Hela badet definieras av en trämur som med olika nivåer tar hand om anslutningen till omgivande marknivåer. Här finns möjlighet att gömma för badet nödvändiga tekniska installationer samt belysning. I trämuren integreras också funktioner kopplade till badupplevelsen så som förvaring och krokar. De två entréerna till badet utformas med en tydlig portik med hjälp av trämuren som reser sig och bestyckas med grindar.

Figur 332. Beläggningsutsnitt för Hamnpiren och Hamnbadet.

Figur 333. Visionsvy. Olika nivåer skapar rumslighet och tar hand om anslutning till omgivande mark.

Figur 334. Visionsvy. Trämuren rymmer både tekniska installationer och praktiska funktioner för badkomfort.

Figur 335. Visionsvy. Räcket har utformats för att bevara utblickarna.

Figur 336. Ytskiktet på huvudytan är både tillåtande och robust och speglar pirens industriella historia. Bildkälla: Sydväst

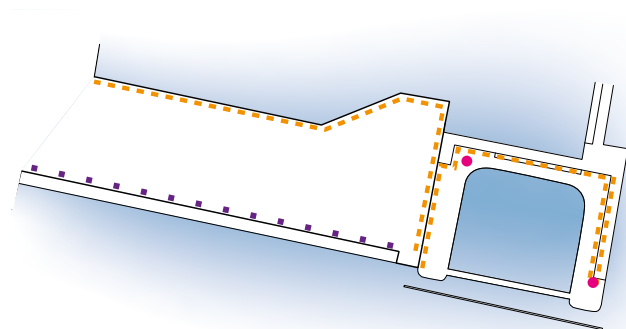
19.6 Belysning

Pirens belysning ska ha fokus på stämning och göra piren attraktiv för rekreation, bad och umgänge även under de mörka timmarna. På avstånd ska piren vara tydlig genom sin karaktärsfulla belysning samtidigt som den tillåts att hållas något mörkare för att inte dominera utsikterna över området.

Belysningen ska utnyttja pirens objekt och hållas låg för att inte störa utsikten samt anpassas till utmaningarna som råder vid belysning vid vatten. Uppstickande stolpar eller master ska helst inte förekomma. Belysningen integreras bland annat i handledare på pirens norra sida längs Galärparken. Längs pirens södra sida monteras en liten väggarmatur i låga sittelement i trä. Här blir monteringshöjden låg och belysningen endast som en markering av kanten snarare än att den lyser upp stråket.

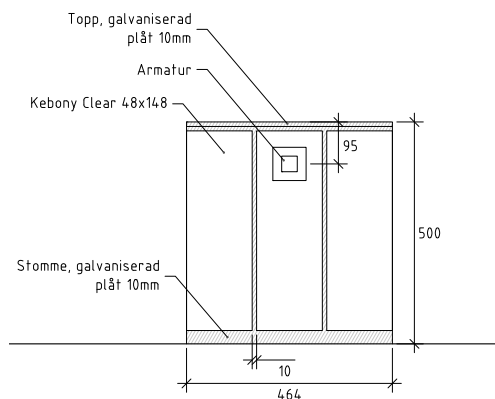
Belysningen vid hamnbadet ska vara dämpad och möjliggöra vy över det mörka vattnet samt att njuta av bryggmiljön. Belysningen ska också framhäva utformningen med avgränsningar och höjdskillnader för att minska risken för olyckor.

Ur säkerhetssynpunkt bör det även etableras 1-2 armaturer vilka kan tändas upp genom ett enkelt knapptryck med ljus riktat mot hamnbassängen och delar av trädäcket. Särskild belysning kan också etableras vid badet för att möjliggöra bad på utvalda platser när det är mörkt. Denna belysning tänds vid behov.

- Särskild belysning för bad ur säkerhetssynpunkt
- Integrerad belysning i sittkub i trä
- Integrerad belysning i räcke

Figur 337. Principiellt belysningsdiagram. För fördjupad beslysningsförteckning, se tematisk del.

Figur 338. Fasadritning över sittkub i trä med infälld belysning.

Figur 339. Belysning integrerad i pirens räcken stör inte utsikten. Bildkälla: AFRY, Light Bureau

Figur 340. Belysning som framhäver avgränsningar och höjdskillnader. Bildkälla: AFRY, Light Bureau

Figur 341. Låg belysning på piren stör inte utsikten. Bildkälla: Sydväst

19.7 Möjlig framtida utveckling

Bryggpromenad

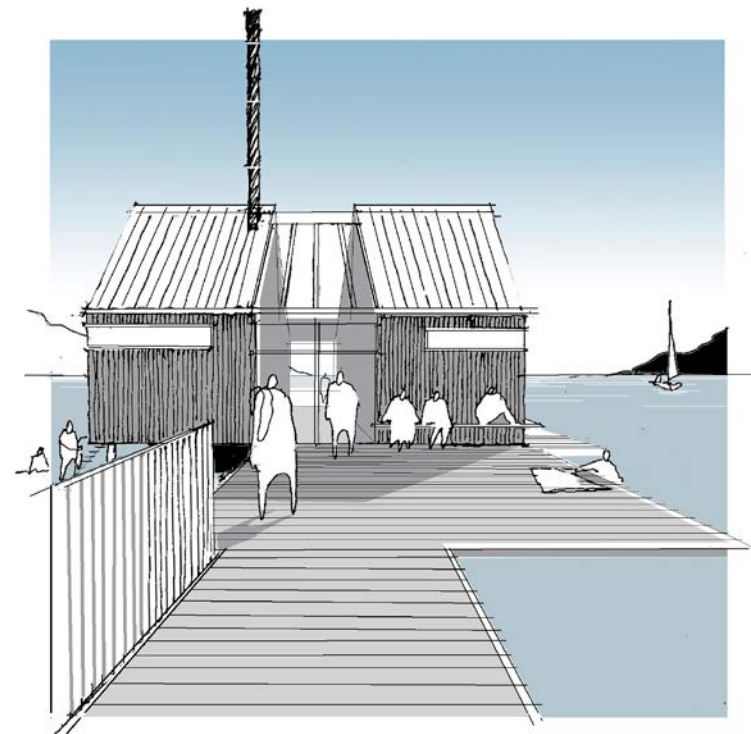
Norrköping Hamns publika rum präglas och inspireras av skärgårdens olika karaktärer. Från piren, förbi det föreslagna hamnbadet, skulle det i framtiden kunna anläggas smala bryggor som leder ut mot det yttersta "skäret" - en utkiksplats och målpunkt där fiske och vistelse nära vattnet står i centrum. En möjlig publik byggnad i liten skala kan placeras längst ut. Byggnaden ska vara för allmänt bruk och skulle kunna utgöras av till exempel en bastu eller vind/solskydd. Den möjliga byggnadsarean enligt tillståndsansökan för vattendom är begränsad till 35 kvadratmeter.

Utsiktsplatsen bildar en målpunkt för hamnens besökare, med vy mot Norrtäljeviken, men fungerar också som ett litet landmärke för ankommande båtar. Bryggpromenaden ligger i direkt anslutning till befintliga dykdalber - kvarlevor från tiden då större färjor anlöt piren och Norrtälje. Genom en bryggpromenad möjliggörs för människor att komma ut till dessa, vilket gör att hamnens historia åskådliggörs på ett nytt sätt.

Dykdalberna är idag viktiga häckningsplatser för artskyddade fåglar. Då ett par av dessa tas i anspråk redan i samband med anläggandet av badet har kompensationsåtgärder vidtagits i form av en flytponton belägen längre ut i viken invid farleden. Om området på och kring dykdalberna byggs ut ytterligare kan fler behöva att anläggas.

Med bryggpromenad avses pålade gångbryggor och i början av den östvästliga sträckan föreslås en ramp som tar besökare ner till nivå +1. Längst i öster finns ytterligare en ramp som går ner till +0,50. Dessa nivåskillnader erbjuder besökarna närmare kontakt med vattnet.

En möjlig publik byggnad, exempelvis en bastu blir en viktig del av stadsdelens identitet och karaktär. Huvudnumret inom Hamnpiren är en ev. byggrätt på piren, en mindre byggnad längst ut på bryggpromenaden ska istället genom sin enkelhet skapa ett sammanhållet intryck. Framtagna riktlinjer inom kapitel 8. *Komplementbyggnader & byggda delar* ska därför fungera som utgångspunkt i eventuellt gestaltungsarbete.

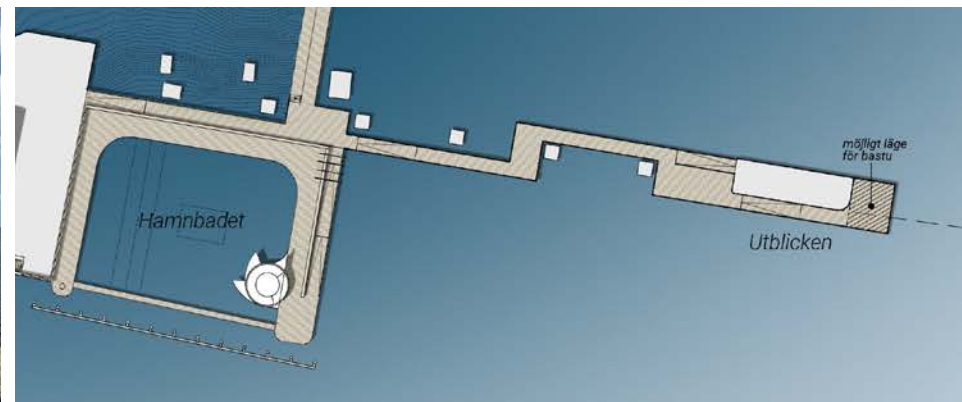
Figur 342. Skiss av publik bastu, ett sista "skär" som avslutar stadsdelen mot Norrtäljeviken. Bild från tävlingsförslaget 'Att angöra en brygga'.

Figur 343. En eventuell bryggpromenad placeras i direkt anslutning till befintliga dykdalber för att belysa hamnens historia. Bildkälla: Norrtälje kommun

Figur 344. Bjärreds kallbadhus, långa bryggan. Bildkälla: Sydväst

Figur 345. Föreslagen bryggpromenad och möjlig mindre publik byggnad längs dykdalberna. Förslagsskiss från 2019

20. GALÄRPARKEN

Figur 346. Visionsbild över Galärparken.

20.1 Förutsättningar

Flera förutsättningar har legat bakom gestaltningen för Galärparken, de mest väsentliga och övergripande sammanfattas här:

Dagvattendamm

- Tillgodose behovet av fördröjning och rening av dagvatten från stora områden i Norrtälje stad innan det släpps ut i Norrtäljeviken.
- Att främja biologisk mångfald och med dammen tillskapa rekreativa och pedagogiska värden för stadens invånare.
- Tillgodose enkel drift och underhåll av dammen.

Midsommarplatsen

- Åstadkomma en större öppen och grön plats i söderläge med möjlighet för större folksamlingar och utrymmeskrävande tillfälliga aktiviteter.
- Att främja rekreativa värden med möjlighet till både vila och fysisk aktivitet.
- Åstadkomma en plats med en mer naturhärmande karaktär och vildare miljö med lägre krav på skötsel.

Port Arthur

- Tillgodose behovet av en mindre sjösättningsplats för småbåtar i närheten till centrum och den befintliga staden.
- Dimensionera anläggningen för enkel användning för privata sällskap med bil och släp.
- Skapa ett vackert avslut på stadsdelen Norrtälje Hamn i öster.

20.2 Identitet & karaktär

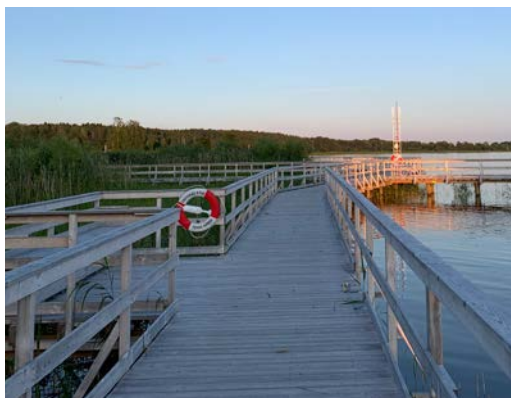
Dagvattenparken tar hand om Norrtälje Hamns och stora delar av den befintliga stadens dagvatten och bidrar även med stora naturvärden och biologisk mångfald. Rätt hanterat kan dagvatten bli en tillgång och som öppen anläggning erbjuda en unik ståndort med en rik variation av flora och fauna. Ambitionen är att dagvattendammen skall skapa ett ökat intresse för livsmiljön i Norrtäljeviken och parken. Den ska även kunna utgöra en pedagogisk resurs och ett mervärde för kommunens invånare.

För att tillgodose behovet av en större samlingsplats för olika arrangemang, spontanlek och aktivitet anläggs Midsommarplatsen som utfyllnadsmark mellan dagvattenparken och Port Arthur-udden. Här kan en naturligt öppen plats åstadkommas i bästa söderläge både som attraktion i sig och som del av och komplement till områdets övriga funktioner såsom Hamnbadet.

Vid Port Arthur-udden föreslås en sjösättningsplats för mindre fritidsbåtar där det finns möjlighet att lägga i och ta upp båtar via en ramp. Denna udde blir en spontan mötesplats med utblick över Norrtäljeviken. Platsen är ett tydligt avslut på Galärparken österut och ansluter till gatunätet via Port Arthurgatan norrut.

Figur 347. Översikt - Galärparkens läge i Norrtälje hamn.

Figur 348. En spång kopplar samman dagvattendammen, Midsommarplatsen och Hamnbadet. Bildkälla: Sydväst

Figur 349. En större samlingsplats för olika arrangemang och aktiviteter. Bildkälla: Unsplash

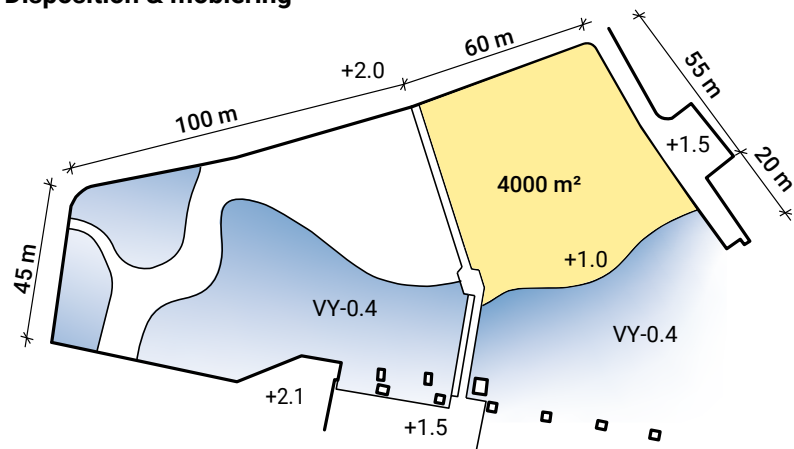

Figur 350. En dagvattendamm för ökad biologisk mångfald och rekreativa värden. Bildkälla: Wikimedia commons

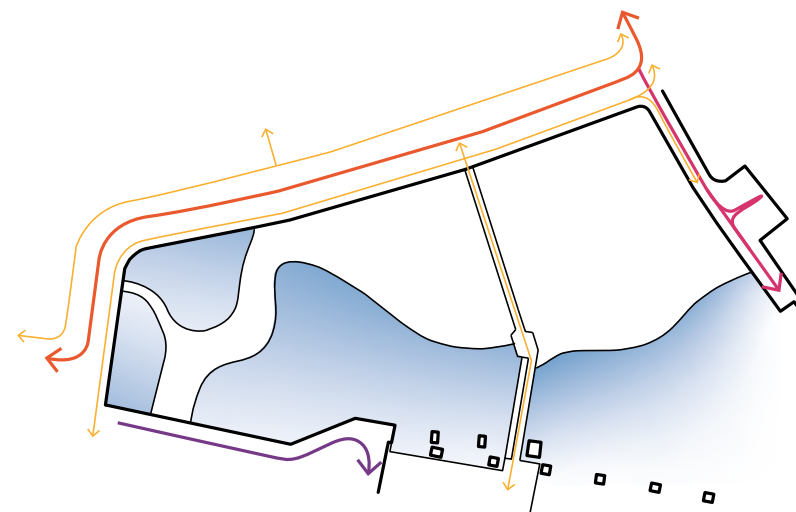
Figur 351. Även vintertid har dagvattendammen visuella kvaliteter. Bildkälla: Werner Nystrand för Sydväst

20.3 Disposition & möblering

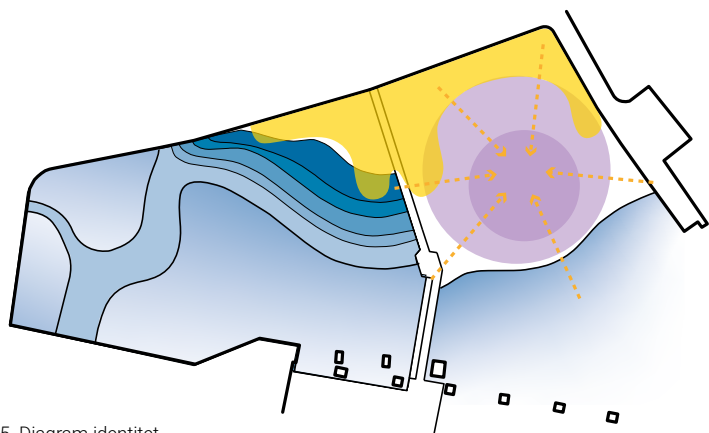
Figur 353. Diagram rumslighet

Rumslighet Galärparken med dagvattendammen och Midsommarplatsen utgör en större blågrön platsbildning i Norrtälje Hamn. Dessa öppna ytor definieras av Hamnpiren i söder och omringas av Galärgatan i öster och norr. De öppna ytorna skapar möjlighet både för utblickar och större vistelsezoner för aktivitet. Medelvattennivåer ligger på -0,4m både inne i dagvattendammen och i havet, Midsommarplatsen sluttar ner mot vattnet i sitt möte med vattnet.

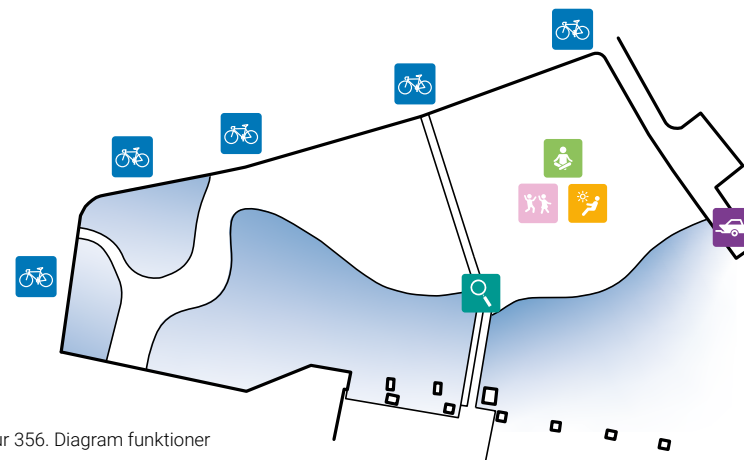
Figur 354. Diagram rörelse

Rörelse Norr och väster om dagvattendammen löper Galärgatan en av Norrtälje Hamns lokalgator (→), med kombinerad gång- och cykelbana utmed dess norra sida (→). Närmast dammen och Midsommarplatsen löper ett gångstråk (→) som ansluter till Hamnplan och Hamnpromenaden i söder. I övrigt finns en anvisad gångbana (→) mellan dammen och Midsommarplatsen som kopplar ihop Galärgatan med Hamnbadet och Piren. Sjösättningsmöjligheter finns vid Port Arthur (→), underhåll av dammen med driftfordon sker från Hamnpiren (→)

Figur 355. Diagram identitet

Identitet Galärparkens viktigaste egenskap är dess gröna kvaliteter. Den blir en målpunkt både genom dagvattenparken som pedagogisk resurs och Midsommarplatsen som större grön vistelseyta och samlingsplats för diverse olika arrangemang, spontanlek och aktivitet. Den fluktuerande vattennivån i dammen skapar olika upplevelser och identiteter beroende på mängden vatten. Normalvatten -0,40 (●) 0,5 års regn +0,16 (●) 1 års regn +0,27 (●) 5 års regn +0,67 (●) 10 års regn +0,92 (●) 20 års regn +1,19 (●)

Figur 356. Diagram funktioner

Funktioner Midsommarplatsen lämnas relativt oprogrammerad för att kunna nyttjas som en grön vistelseyta för spontan lek och aktivitet (●●●). Dagvattendammen kan fungera som en pedagogisk resurs och utbildningsplats (●) och bli ett mervärde för kommunens invånare. I öster finns Port Arthur - en sjösättningsplats för mindre båtar (●). Cykelparkeringar (●) finns tillgängliga och kan nyttjas både för Galärparken, Hamnplan och Hamnpiren.

Dagvattenparken

Stora delar av Norrtäljes dagvatten har tills idag till stor del orenat släppts ut i Norrtäljeviken. Omvandlingen från industriområde till ny stadsdel innebär en omfattande satsning på omhändertagandet av dagvatten och i hamnen byggs två större anläggningar för kompletterande rening. Dessa tar hand om vattnet både från utbyggnadsområdet men främst från delar av det befintliga Norrtälje. Anläggningen i öster utformas som ett öppet system bestående av en större damm.

Viken mellan Piren och strandlinjen är idag mycket grund och tätbevuxen av vass. Grundprincipen kring den nya dagvattendammen är att genom att sponta in en befintlig del av Norrtäljeviken och strandområdet (mellan befintlig pir och strandkant) åstadkomma ett separat och kontrollerat system som inte står i kontakt med Norrtäljeviken. Utloppet mot Norrtäljeviken sker genom ett reglerat utflöde från dammen. Dammen är dimensionerad för att kunna hålla ett 20-årsregn. Vid högre

flöden kommer dagvattnet istället att bräddas ut i Norrtäljeviken över den spont som skiljer dammen från Norrtäljeviken. Omgivande gator runt dagvattendammen och angränsande bebyggelse ligger på en högre nivå än högsta dämningnivå i dammen för att aldrig riskera att översvämmas.

Marken inom dagvattendammen kommer att modifieras, både för att skapa upplevelsevärden men också för att dammen ska erhålla sin renande funktion. Två mindre djupdelar anläggs vid varje inlopp för att främja sedimentationen av större partiklar. Vid inloppet i sydväst krävs muddring medan området i nordöst mot Galärgatan kräver viss utfyllnad. I dammens sydöstra del, innanför den nya sponten, lämnas botten orörd.

Dagvattnet renas genom att det transporteras via dammens olika delar där olika typer av växtlighet har sitt habitat och vissa föroreningar har möjlighet att tas upp samt att denitrifikation kan ske. Den huvudsakliga reningsprocessen i en damm är dock sedimentation av suspenderat material och partikelbundna föroreningar.

För att dagvattendammen ska fungera så bra som möjligt behöver den ett regelbundet underhåll. Det kommer dels att finnas behov av skötsel av växter, planteringar och gräsytor, och dels behöver sedimentet som samlas på botten av dammen tas bort med mer eller mindre jämna mellanrum. För ekosystemet är det fördelaktigt om endast delar av dammen muddras per gång, och i genomsnitt uppskattas att dammen helt behöver ha blivit tömd på sediment var 10:e år. Det finns olika metoder för att ta bort sediment. Några exempel är grävmaskin med lång räckvidd, grävuddring från en potongrävare eller sugmuddring. Tillgängligheten för en sug är ca 25 m, vilket medför att alla djupzoner går att muddra från pirens nordöstra del. Skötsel av vegetation i och i närheten av en dagvattendamm behöver ske på årlig basis med borttagande och trimning av vegetation samt allmänt underhåll av träd och planteringar.

Dammens geometri skapar förväntade vattennivåer vid olika typer av regn:

20 års regn	+1,19
10 års regn	+0,92
5 års regn	+0,67
1 års regn	+0,27
0,5 års regn	+0,16
Normalvatten	-0,40

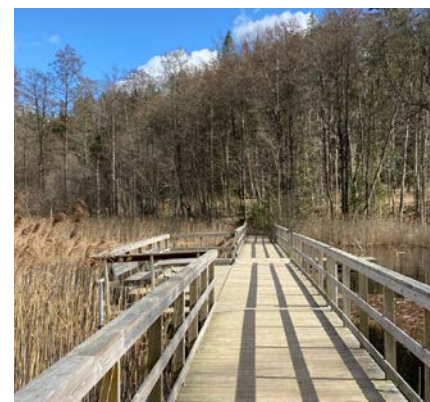
Se diagram 355 Identitet för principiella vattennivåer vid olika regnmängder.

Figur 357. Vegetationen är av naturinspirerad karaktär och har en stark lokal förankring. Bildkälla: Sydväst

Figur 358. Genom en spång med en låg bryggdel finns möjlighet att komma nära vattnet. Bildkälla: Sydväst

Figur 359. En spång separerar dagvattenparken från Midsommarplatsen. Bildkälla: Sydväst

Figur 360. Öppet dagvattensystem för fördröjning och rening av dagvatten. Bildkälla: Sydväst

Midsommarplatsen

För att tillgodose behovet av en större samlingsplats för olika arrangemang och spontan lek och aktivitet föreslås Midsommarplatsen mellan dagvattenparken och Port Arthur-udden som en framtida grön vistelseyta. Platsen skapas genom att utfyllnad sker mellan dagvattendamm och Port Arthur-udden. Midsommarplatsen har en nästan kvadratisk form och är ungefär 60 meter i öst-västlig riktning och 65 meter i nord-sydlig riktning. Detta ger en yta på ca 4000 m². Midsommarplatsen avslutas mot Port Arthur med en liten mur och i söder mot viken av en stenskoning.

Midsommarplatsen och dagvattenparken ska kännas som en helhet och via en spång vara förbunden med Pirens hamnbad. Den övre delen mot Galärgatan har en tätare vegetation med träd och buskar där det bildas gläntor för vistelse, lek och utblickar. Den gröna och öppna vistelseytan av klippt gräs i söderläge är tänkt att användas som plats för olika evenemang, picknick och utrymmeskrävande lek och aktivitet. Här kan både barn och ungdomar utnyttja ytan för olika typer av

sportaktiviteter som fotboll, volleyboll eller löpning. Det goda solläget erbjuder dessutom möjlighet att slå sig ner i gräset och vara publik, drömma sig bort eller spana på inkommande båtar. Denna yta omsluts av ängsvegetation som ner mot vattnet och stenskoningen övergår till strandvegetation.

Figur 361. Visionsvy över midsommarplatsen från Galärgatan.

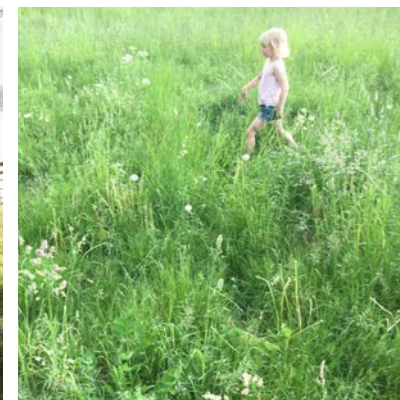
Figur 362. Midsommarplatsen, en framtida aktivitetsyta, både för evenemang och för spontana aktiviteter. Bildkälla: Pexels

Figur 363. Erosionsskydd i form av stenskoning
Bildkälla: Sydväst

Figur 364. På den övre delen av Midsommarplatsen bildas gläntor för samling och lek. Bildkälla: Unsplash

Figur 365. Ängsvegetation omger det klippta gräset. Bildkälla: Sydväst

Port Arthur

Vid Port Arthur-udden, idag en delvis vassbeklädd udde med viss båtuppläggning, planeras en ramp för sjösättning av mindre fritidsbåtar. Platsen blir ett fint avslut av stadsdelen mot öster och kan erbjuda storslagna vyer ut mot Norrtäljeviken.

Sjösättningsplatsen möjliggör sjösättning för mindre båtar med en längd upp till ca 7 m. Ytans utbredning möjliggör för en personbil med släp att köra ner och vända inom området. I söder avslutas sjösättningsplatsen med en ramp och en intilliggande brygga. Rampen har en lutning på 18% och längs med rampen löper en pålad brygga för att underlätta sjösättningen.

Hela sjösättningsplatsen inklusive sjösättningsramp utformas som ett påldäck i betong. Sjösättningsplatsen möter Galärgatan i norr på ca +2 m. Vid början av sjösättningsrampen i söder ligger höjden på +1,3 m. Rampen är ca 20 m lång, och den intilliggande bryggan i trä har en längd på ca 30 m och är ca 3 m bred.

Muddring kommer att ske söder om sjösättningsområdet så att vattendjupet uppgår till två meter.

Port Arthurgatans västra del gränsar mot Midsommarplatsen. Gatans södra del ner mot sjösättningsplatsen förses på båda sidor med en låg och generös platsgjuten betongmur för att ta hand om detta möte. Gatan höjdsätts med tvärfall mot Midsommarplatsen, dagvattnen leds via en rännal i smågatsten till brunnar med sidoanslutning till ett parallellt svackdike i parken innan det rinner ut i viken. Markmaterialen är i övrigt enkla och gatubeläggningsen asfalt. Utmed gatans västra del står ett antal gatuarmaturer på trästople i samma stil som på hamnens övriga kajer. Sjösättningsrampen gjuts i betong och intilliggande pålade brygga utförs i trä.

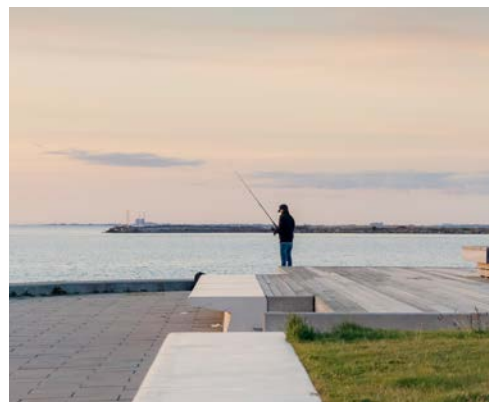
Figur 366. Visionsvy från viken mot Port Arthur och sjösättningsrampen.

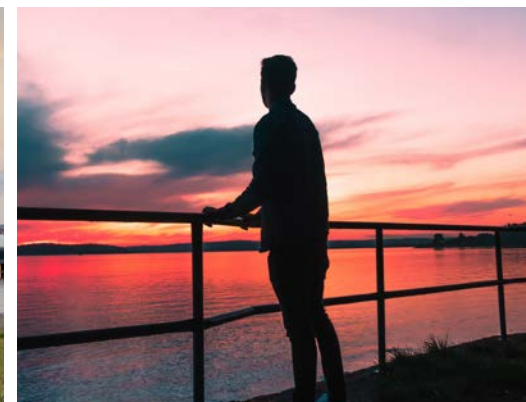
Figur 367. Sjösättningsramp för mindre båtar. Bild från Gustavsberg. Bildkälla: Sydväst

Figur 368. Sjösättningsramp, bild från Vejby hamn. Bildkälla: Sydväst

Figur 369. Utöver sjösättning är detta även en plats för utblickar och vistelse. Bildkälla: Werner Nystrand för Sydväst

Figur 370. Platsen erbjuder storslagna vyer mot Norrtäljeviken. Bildkälla: Pexels

20.4 Materialitet & utrustning

Galärparkens markmaterial och byggda delar uppförs i robusta och enkla material med höga taktila värden. Platsen ska i den nära skalan kännas omhändertaget och inbjudande.

Markmaterial

Spången utförs i värmebehandlad furu, vilket är samma träslag som använts till bryggan längs Hamnpromenaden. Sjösättningsrampen gjuts i betong och intilliggande pålade brygga utförs i trä. Markmaterialen är i övrigt enkla och gatubeläggningen asfalt med rännalar i smågatsten.

Murar, trappor och sittmöjligheter

Där Port Arthurgatan gränsar mot Midsommarplatsen förses båda sidor av gatan med en låg och generös platsgjuten betongmur som fortsätter runt hela vändplatsen. Längs med spången, mot dagvattendammen, finns en lägre sittvänlig bryggdel för att minska avståndet till normal vattennivå och för att samtidigt kunna erbjuda närmre vattenkontakt.

Utrustning

Skräpkorgar placeras på strategiska platser i parken, tex vid sittplatser och entréer. Picknick-bord eldstad och grillplatser placeras i brynzonen som omgärdar Midsommarplatsen.

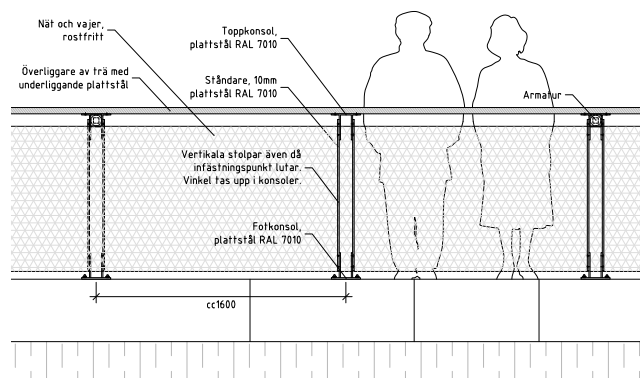
Fullt tillgängliga sittplatser med arm- och ryggstöd erbjuds utmed promenaden längs Galärgatan, vilka kompletteras med bänkar utan ryggstöd som placeras längs spången.

Räcke

Räcket bygger på en enkel men kraftfull ståndare bestående av plattstål som lackeras i hamnens kulör RAL 7010 och som förses med en genomgående överliggare i trä. Ståndarna utformas för att kunna integrera en belysningsarmatur. Mellan räcketståndarna spänns ett rostfritt vajernät som löper på räcketts utsida och erbjuder god sikt och samtidigt en hög säkerhet för de allra minsta. Förutom nätets funktionella fördelar kan det också föra tankarna till skärgårdens fiskenät.

Cykel

Cykelställ placeras längs Galärgatan. Väster om Galärparken finns cykelställ under väderskydd med lackerad ram och galvaniserad bygel. Norr om Galärparken längs Galärgatan placeras cykelställ vid entrépunkter mot dagvattendammen, Midsommarplatsen och Port Arthur.

Figur 371. Fasadritning över räcke, vilket återfinns både runt Galärparken och längs spången.

Figur 372. Visionsvy över sjösättningsplatsen Port Arthur från Galärgatan med platsgjuten betongmur som ramar in hela vändplatsen

Figur 373. Visionsvy på spången mot Hamnbadet. Sittbänkar kan placeras i utvalda lägen för att möjliggöra vila och vistelse

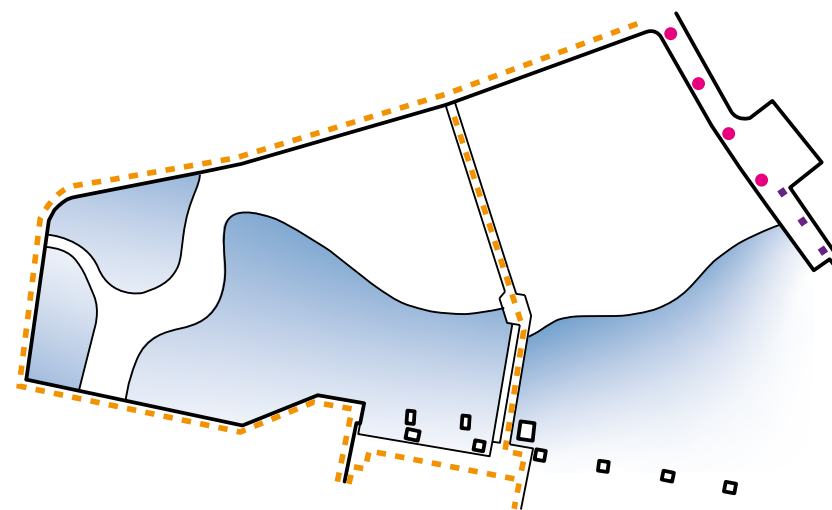
20.5 Belysning

Galärparken och dagvattendammen ligger i gränsen mellan stad och miljöer med natur, och en övergripande ambition med belysningskonceptet är att den skall spegla denna gradient. Belysningen ska inte bara skapa önskad stämning utan även hjälpa till att koda områdets olika delar och stråk genom tätare frekvens närmast staden och sedan glesare ju längre ut mot vattnet man kommer.

Likt piren skall belysningen hållas lågmäld för att inte störa utsikten. Belysningen som integreras i räcke och omgivande handledare har en mjuk ljusbild och ger en god visuell komfort. Varierande avstånd och höjd på belysningen möjliggör också en anpassning till områdets olika förutsättningar och samtidigt kan en röd tråd i uttrycket på ljuset åstadkommas.

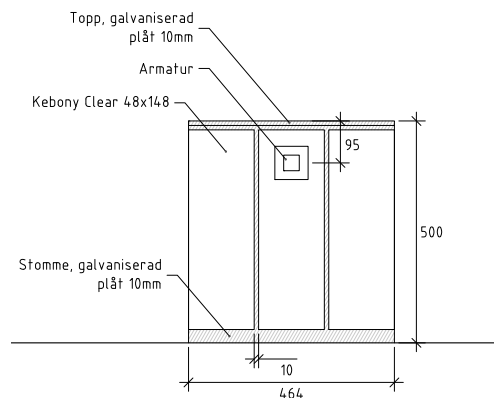
Norra delen av Port Arthurgatan ansluter mot mer stadslika kvarter och har därför samma belysning som längs Krukmakaregatan. Den södra delen går ända ned till vattnet i öst. Likt belysningen längs vattnet i hela projektet används trästolpar. Här är stolpen dock något lägre vilket ger en logisk differentiering mellan gatorna.

På bryggan placeras ett antal låga specialutformade träpollare med en infälld armatur för att skänka platsen ett finstämt ljus under dygnets mörka timmar samtidigt som de kan erbjuda en liten informell sittplats med utblick över havet. Gestaltningen utgår ifrån en träpollare som redan finns i hamnen (ex vid invid SS Norrtälje och på bryggpromenaden) men med en rustikare karaktär och skala som passar bra i områdets östra delar.

- Gatubelysning på trästolpar
- Integrerad belysning i sittkub i trä
- Integrerad belysning i räcke

Figur 374. Belysningsdiagram för Galärparken.

Figur 375. Fasadritning över sittkub i trä med infälld belysning.

Figur 376. Gestaltningen för de lägre träpollaren utgår från en befintlig pollare i Norrtälje Hamn. Bildkälla: Sydväst

Figur 377. Visionsvy. Belysningen runt parken integreras i räcket och har en mjuk ljusbild.

Figur 378. Visionsvy. Gatubelysning på trästolpar i Port Arthurs norra delar.

20.6 Vegetation

Galärparken följer samma principer för växtgestaltning som i övriga delar av Norrtälje Hamn. Växtvalet ska ha en tydlig koppling till den omgivande skärgårdsnaturen i regionen. Dynamiken i denna typ av anläggning och det färdiga resultatet går inte helt att förutsäga och utrymme lämnas för växternas naturliga anpassning. Liksom i den vilda naturen kommer växter som trivs att utvecklas och vissa växter kommer att självbetablara sig.

Växtbehandlingen ska också tjäna ett pedagogisk syfte. Olika biotoper ska vara placerade så att de är lätta att studera även om de inte alltid går att beträda. Ute i de områden som i perioder kommer att stå under vatten kommer några extra tåliga träd att planteras. Utgången av detta är inte given men de blir viktiga ur en pedagogisk synvinkel då man helt enkelt kan studera hur trädens utveckling påverkas av olika livsbetingelser på ett tydligt sätt.

Träd och buskar

Det är viktigt att uppnå ett snabbt resultat med höga upplevelsevärden som går att tas i bruk så snart som möjligt efter anläggning. För att uppnå en volym som kan möta platsens storlek används

en kombination av strategier för planteringen. Den ena strategin är att huvuddelen av vegetationen planteras på ett naturligt sätt i små kvaliteter men i stor mängd. Naturlig succession leder sedan till slutresultatet. Den andra strategin är att komplettera med träd som planteras i stora kvaliteter från början.

Vegetationsuppbyggnaden har också baserats på arter som ger varierande kvaliteter över året. Det innefattar till exempel vårblooming, vackra höstfärger, vinterkvalitet och stamkaraktär men även kvarsittande bär som fågelföda samt arter som lämpar sig väl som skydd och häckningsplatser för till exempel fåglar.

Markflora

Liksom i den vilda naturen kommer växter som trivs att utvecklas och vissa växter kommer att självbetablara sig. En utmaning i anläggningen är risken för erosion vid kraftiga regn då vattnet snabbt stiger i dammarna. Närmast dammen används därför färdiga ängsmattor vilka är motståndskraftiga mot erosion då risken för bortspolning minskar. Ängsmattorna är baserade

på arter av svenskt ursprung samt innehåller en artsammansättning som trivs i vattenmiljö. Det finns också inslag av vattenrenande växter.

Frösådd äng utförs där risken för erosion är liten. Ängsblandningen består av fuktäng och torräng och utbredningen relaterar till förväntade vattennivåer vid olika typer av regn. Blandningarna består av svenskt växtmaterial från regionen och är sammansatta för passa olika användningsområden. Fuktäng och torräng blandas enligt en procentuell fördelning för att skapa en så resiliert miljö som möjligt. Det tillsätts även olika blandningar som ger andra kvaliteter till exempel blomning första året, fjärilsblandning samt havsstrandäng med salt och torktåliga arter.

Strandvegetation

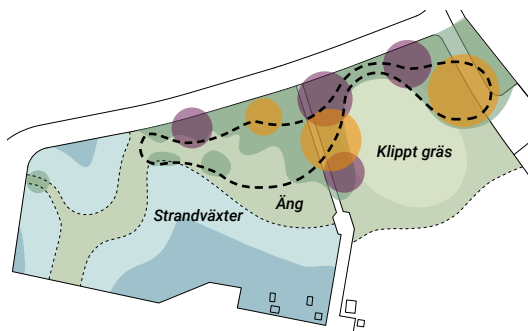
Strandvegetation i form av strandmatta anläggs i sumpzonen vilket har ett normalt vattendjup på 0-20 cm. Den prefabricerade växtmattan består av artsammansättningar som trivs i vattenmiljöer. Växterna är odlade i en stark stomme av sammanvävd kokosfibrer och kan etableras i tuffa vattenmiljöer som är utsatta för tex strömmande

vatten. Strandmatta innehåller ingen jord utan växterna växer direkt i kokosfibrerna. Detta gör att man slipper lös jord som kan tillföra onödigt näring till vattnet.

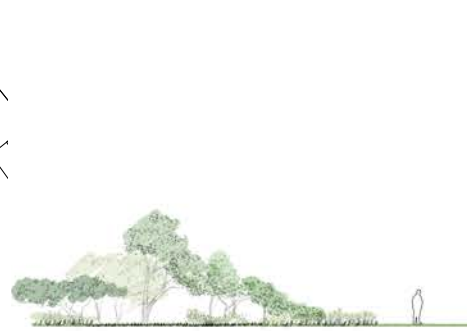
Blandade strandmatta föreslås med både blommande tåliga arter för sumpzon 0-20 cm, kraftigväxande tåliga arter som kan bidra till vattenrening i dagvattendammen samt vegetation som välkomnar pollinatörer, även för djupare vatten. De sistnämnda används för både prydnad och erosionskydd.

För strandszon med ett normalt vattendjup på ca 20-40 cm föreslås pluggplantor med en hög täthet samt stenblock. I vissa partier kan större bestånd av tex gul svärdslija respektive vattenpilört in för deras stora estetiska värde

I djupa zonen med normalt vattendjup på 40-140 cm tillskapas vegetationen genom maxiplugg säv och vattenpilört in. På sikt förväntas vass och kaveldun att vandra in i denna zon.

Figur 379. Vegetationstyper i dagvattendamme Midsommarplatsen.

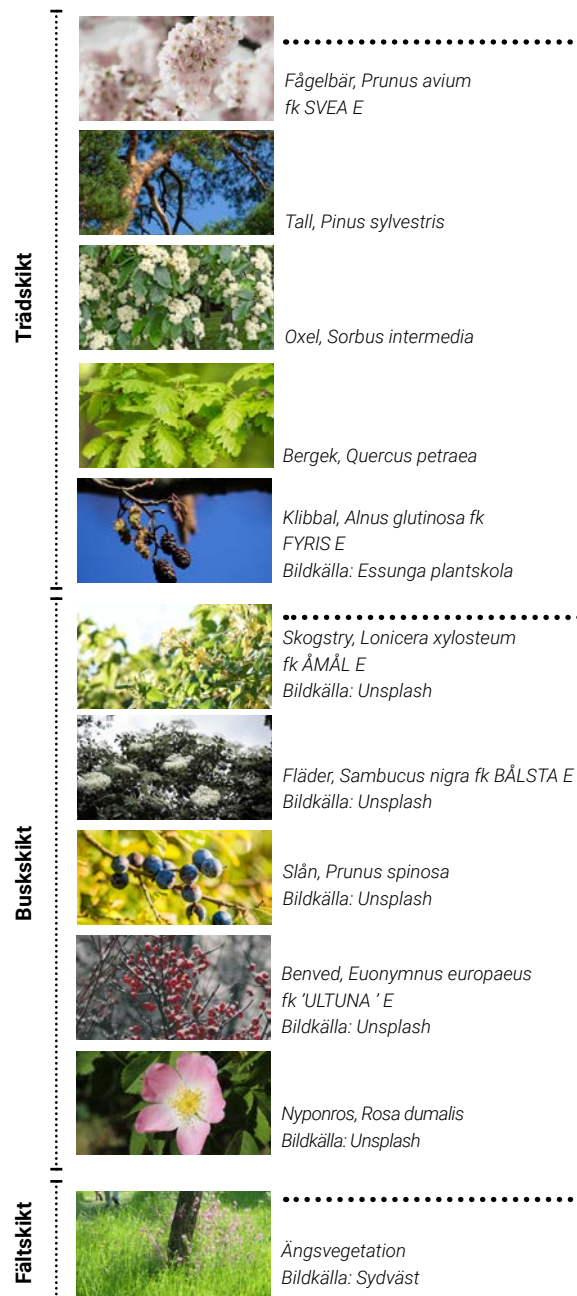

Figur 380. Principsektion, karaktär, brynbestånd

Figur 381. Principsektion, karaktär, flerskiktat bestånd med kronkak

Figur 382. Principsektion, karaktär, pelarbestånd

Figur 383. Ett urval av växter i Galärparken.
Bildkällor: Hans Logren för Norrhälje Hamn om inget annat
anges

Figur 384. Visionsbild. Galärparkens vegetationsbehandling utgår ifrån ett flerskiktat bestånd där växtvalet ska ha en tydlig koppling till den omgivande skärgårdsnaturen.

20.7 Möjlig framtida utveckling

Bryggpromenad

Tillståndsansökan för vattendom möjliggör en framtida bryggpromenad genom dagvattenparken. Den skulle i så fall koppla samman det centralt belägna huvudstråket som löper mellan dammen och Midsommarplatsen med Galärgatan i nord-sydlig riktning. Det skulle skapa möjlighet att på spänger och gångbryggor i trä, vandra genom våtmarken och uppleva ett landskap i ständig förändring och komma nära vattnet i dammarna och vegetationen i våtmarken. Möjligheterna att röra sig igenom dammen skulle öka det pedagogiska värdet i anläggningen då man rent fysiskt via vandringen får uppleva vattenytan, växter och djurliv på nära håll. Spängerna kan konstrueras som en pålad konstruktion i trä med en enklare överbyggnad och räcken i trä.

Dessa gångbryggor kan anläggas på +1,10 för att närheten till vattnet ska maximeras. Den ungefärliga bredden skulle vara 2,5 m och den totala sträckan brygga inom dagvattendammen uppgår till ca 170 meter.

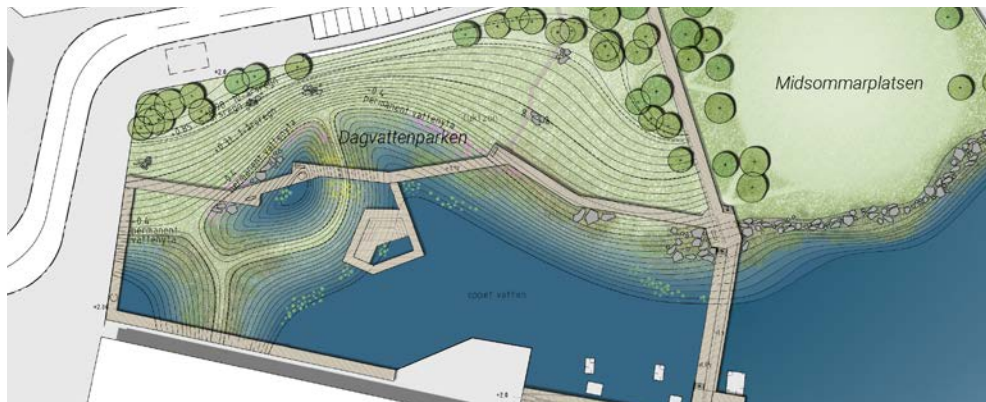
Figur 385. Spänger och gångbryggor i trä att vandra på genom våtmarken och uppleva ett landskap i ständig förändring. Bildkälla: Sydväst

Figur 386. Att kunna röra sig genom dammarna är en viktig ur en pedagogisk synvinkel. Bildkälla: Sydväst

Figur 387. Längs spängerna skulle mindre platsbildningar kunna tillskapas. Bildkälla: Sydväst

Figur 388. Föreslagen bryggpromenad kopplar samman det centralt belägna huvudstråket i parken med Galärgatan. Förelagskiss från 2019.

Figur 389. Visionsvy på bryggpromenaden genom dagvattenparken - dammarna, våtmarken och ett landskap i förändring kommer nära.

21. HAMNPARKEN

Figur 390. Visionsbild över Hamnparken.

21.1 Förutsättningar

Flera förutsättningar har legat bakom gestaltningen för Hamnparken, de mest väsentliga och övergripande sammanfattas här:

- Centralt placerad lokal park med rekreation och trivsel för alla åldrar. Möjligheter till mindre arrangemang ska kunna anordnas.
- Hamnparken ska erbjuda ett intimare rum som komplement till den mer extroverta Hamnpromenaden.
- Parken ska vara en grönskade mötesplats med blomsterprakt över hela säsongen samt "gröna" kvaliteter även vintertid.
- Den ska erbjuda en rejäl lekplats, med lek som passar de minsta och samtidigt kan utmana de något äldre barnen och en mindre yta för spontanidrott.
- Parkens funktioner och centrala läge i området gör det till en naturlig plats för en offentlig toalett.
- Som enda plats i kvartersstrukturen med förutsättningar att erbjuda riktigt stora parkträd är det ett uttalat krav för gestaltningen.

21.2 Identitet & karaktär

Mitt i området ligger Hamnparken, en stadsdelspark omgärdad av den nya bostadsbebyggelsen, vilken har förutsättningar att bli en mycket uppskattad mötesplats för de boende i området.

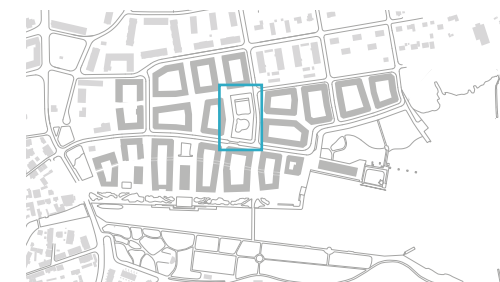
I kontrast till Hamnpromenadens mer extroverta offentliga rum blir detta en mer intim plats. Parkens två viktigaste funktioner är att erbjuda en stilla plats för vistelse för de äldre och en lekplats för barn mellan 0-9 år. Parkens rofyllda del och lekplatsen möts och knyts samman i parkens mitt av en "växel".

Lekplatsens ambition är att utnyttja ytan maximalt och undvika överdrivna gränser mellan småbarnslek och utmaningarna för de äldsta. Tanken är att alla skall kunna leka tillsammans på egna villkor utan att säkerheten kompromissas. Tillgängligheten för både barn och vuxna har varit en uttalat mål från kommunen under hela förslagsprocessen. Det är därför viktigt att beakta behoven både hos rullstolsburna genom tillgänglig framkomlighet men även att beakta behoven för andra typer

av funktionsvariationer såsom synsvaga. Det är därför viktigt att färgsättning och materialval noga övervägs. Lusthuset, i parkens "växel", kan attrahera ungdomar genom att erbjuda laddning av mobil och trådlösa högtalare för musik.

Då hela kvartersmarken i området nästan uteslutande utgörs av underjordiska garage skall Hamnparken så långt det är möjligt erbjuda hemvist för riktigt stora vådräd. Dess gröna volym skall bli ett signum och ett landmärke i strukturen och ge skugga och goda sittplatser både till vardag och under sommarfest. Parken skall även utformas så att den möjliggör för fördröjning och rening av dagvatten innan det släpps på ledning. Marken höjdsätts så att den i delar, under extrema förhållanden kan svämmas över utan att intilliggande byggnader och konstruktioner tar skada.

I parkens norra del förstärker ett enkelt vattenspel en rofylld upplevelse. Vattenlek i parkens södra del bör sammanfalla med sandlek för att utnyttja dess lekvärde till fullo.

Figur 391. Översikt - Hamnparkens läge i Norrtälje Hamn.

Figur 392. I Hamnparken finns en lekplats för barn 0-9år. Bildkälla: Sydväst

Figur 393. En centralt placerad lokalpark med rekreation och trivsel för alla åldrar. Bildkälla: Sydväst

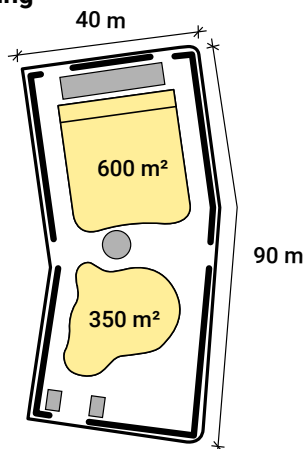

Figur 394. En grönskande mötesplats med blomsterprakt över hela säsongen. Bildkälla: Sydväst

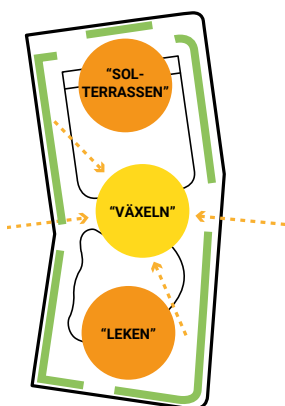
Figur 395. Visionsvy. Hamnparken erbjuder även en stilla plats för vistelse. Bildkälla: Sydväst

21.3 Disposition & möblering

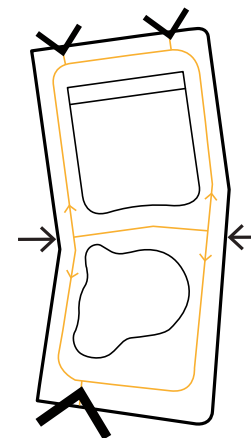
Figur 397. Diagram rumslighet

Rumslighet Hamnparken har en tydlig gräns mot omgivande gator för att fullt utnyttja rummets potential. Rummet är tydligt, generöst och överblickbart. Parken delas in i olika temperament. Från den rofyllda solterrassen i norr med vattenspel och sittplatser i halvskugga med utblick över hela parkrummet, till lekplatsen i söder där tempot är högre och barn i olika åldrar hittar utmaningar. Hela parken ramas in av ett robust ramverk bestående av träd, en klippt häck och en frodig perennplantering.

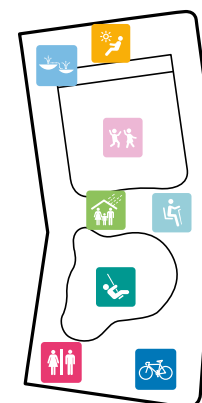
Figur 399. Diagram identitet

Identitet Hamnparken definieras av sin rejäla grönska och sin roll som en mer intim miljö i kontrast till hamnens annars ganska extroverta platser. Det är en samlande plats för en bred målgrupp och med en karaktär som inspireras av trädgårdens lummiga, informella småskalighet. Parkens många funktioner och rika variation med t.ex. entrébågen och vegetationsbehandlingen är identitetsskapande i sig. Element så som solterrassen med pergolan och vattenspelet, "växeln" med lusthuset samt leken är unika och identitetsskapande för Hamnparken.

Figur 398. Diagram rörelse

Rörelse För att göra upplevelsen av parken så stor som möjligt och ge så goda förutsättningar för en rik variation av funktioner bör ytor behållas intakta så långt det går. Rörelsen för gående (→) sker längs med parkens gröna ram med möjlighet att gena tvärs genom parken. På så sätt kan ytorna i norr och söder göra det möjligt att tillskapa en generös gräsyta i norr samt en väl tilltagen lekplats i söder. Strukturen uppmuntrar den långsamma promenaden längs detaljrika planteringar.

Figur 400. Diagram möblering

Funktioner Parken är tät på funktioner och ska tillgodose många behov. Vid huvudentrén mot Östra Rögårdsgatan finns en offentlig toalett (■), cykelparkering (■) och en busshållplats. Parkens södra del utgörs av en lekplats (■). I anslutning till lekplatsen och längs parkens kanter finns gott om sittplatser med vandringskugga (■). Lusthuset mitt i parken (■) kan användas som scen vänd mot norr eller som rastplats under tak för förskoleklassen på utflykt. Solterrassen med sitt vattenspel (■) erbjuder sittplats under pergolan (■) och yta för boule.

21.4 Materialitet & utrustning

Hamnparkens material har som ambition att vara en kontrast till omgivande gator och skapa en rofylld, akustiskt dämpad karaktär.

Markmaterial

Parkrummets huvudsakliga markmaterial består av stenmjöl som återfinns på parkens gångar. Detta kombineras med en matta av granithällar vid parkens huvudentréer, både från Östra Rögårdsgatan och Pilgatan. Vid servicebyggnaderna och vid cykelparkeringen i söder föreslås betongmarksten. För omgivande parkeringsytor föreslås en grusarmering som utförs med storgatsten och överbredda fogar.

I parkens norra del finns Solterrassen där stenmjöl är dominerande. Från Solterrassen ner mot gräspelousen finns Soltrappan, vilken har sättsteg i granit och plansteg i rött marktegel. I mötet mellan olika markmaterial och mot planteringar läggs friser, antingen av rött marktegel, i smågatsten, eller storgatsten.

För leken i parkens södra del används fallskydd av korkgranulat, vilket möjliggör att stora delar av lekplatsen är fullt tillgänglig. Detta kombineras med delar av lekplatsen som får fallskydd i form av sand.

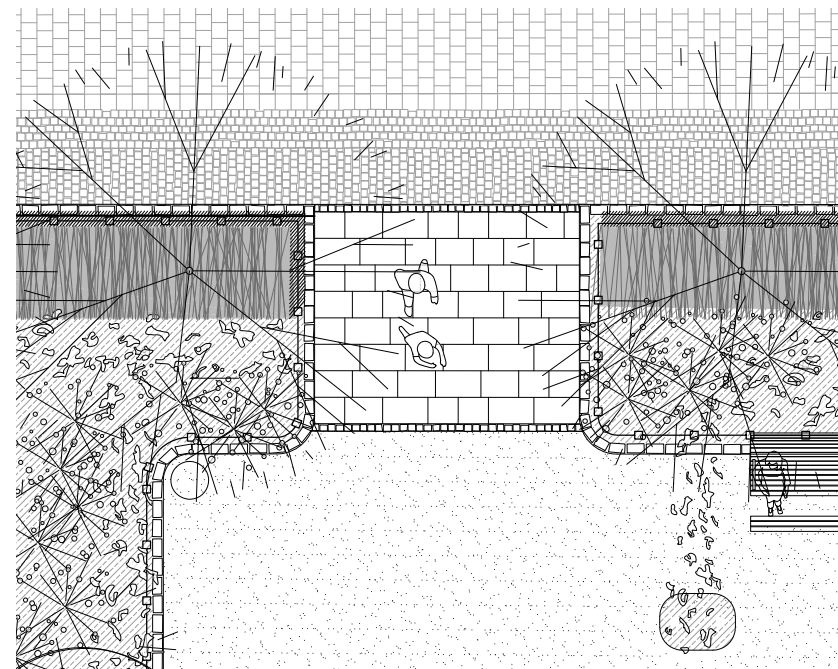
Utrustning

För att skapa en egen identitet för Hamnparken har utrustning och byggda delar en egen färg, RAL 6021. Träet på byggda delar är som i övriga Norrtälje Hamn solblekt.

Fullt tillgängliga sittplatser med arm- och ryggstöd placeras ut längs parkens kanter. Vid solterrassen placeras ett antal solsoffor. Runt två av parkens solitärträd finns platsbyggda bänkar i trä.

Parkens byggda delar består av en portik som utgör huvudentré till parken, en pergola vid solterrassen samt ett lusthus i parkens mitt mellan den lugnare delen och leken. Även dessa är målade i RAL 6021 i kombination med trä.

Papperskorgar förekommer på strategiskt utvalda platser i parken. Även dessa lackeras i RAL 6021.

Figur 401. Beläggningsutsnitt för Hamnparken. Parkens huvudsakliga markmaterial är stenmjöl vilket kombineras med granithällar och tegel.

Figur 402. Stenmjöl är det dominerande markmaterialiet i Hamnparken. Bildkälla: Sydväst

Figur 403. Soltrappan ner mot gräspelousen utförs i rött tegel. Bildkälla: Sydväst

Figur 404. Visionsvy. Huvudentrén förses med ett entrémotiv i historiserande stil. Bildkälla: Sydväst

Figur 405. Visionsvy. Mitt i parken står lusthuset som kan fungera som scen eller väderskydd. Bildkälla: Sydväst

21.5 Belysning

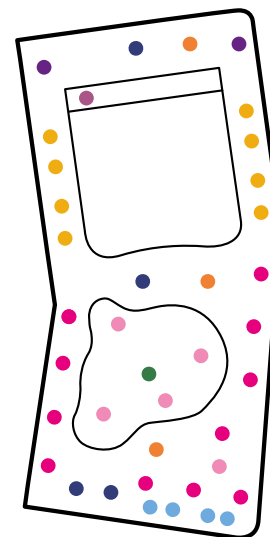
I Hamnparken ska människor ha lust att vistas och hitta ro i en mer hektisk omgivning, även under dygnets mörka timmar. Det är därför avgörande att parken upplevs trygg och att gestaltningen stärks genom en genomtänkt komposition och variation av stämningar i ljuset. Belysningen ska aktivera och stödja rörelsen men också förmedla växeln mellan lek och ro.

Ljusfördelningen är varierad men balanserad, vilket betyder att det inte skall finnas för stora kontraster mellan ljus och mörker, främst vid täta planteringar. Samtidigt skall parkens olika delar och funktioner tydligt framhävas.

Utformningen utgår inte ifrån att uppfylla en särskild belysningsklass i parken utan bygger på att ge en trygg och vacker miljö för människor att vistas.

Parkens ram ska vara ljus och entréerna markeras på olika sätt. Därutöver ska parkens element så som exempelvis solitärträd, lusthus, pergola och lekplats få en passande belysning. Sammantaget ger det en belysning som underlättar orienteringen och överblicken över hela parken.

Konceptet för grundbelysningens utrustning består av lyktan Aira och Elo-systemet av pollare i olika höjder, båda från Selux. Elo finns även i en väggmonterad version som kan monteras på toalettbyggnaden.

- Låg pollarbelysning
- Hög pollarbelysning
- Lykta till de norra entréerna
- Markstrålkastare solitärträd
- Stolpe med strålkastare, mönster
- Belysning av lekredskap
- Belysning av cykelpergola
- Belysning av vattenspel
- Belysning av byggda delar (entré, pergola, lusthus)

Figur 406. Principiellt belysningsdiagram. För fördjupad belysningsförteckning, se tematisk del.

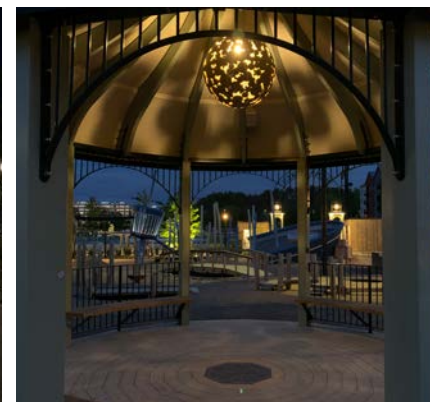
Figur 407. Upplysta lekredskap. Bildkälla: AFRY/Light Bureau

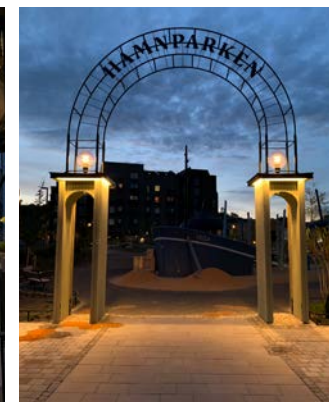
Figur 408. Upplyst vattenspel. Bildkälla: Sydväst

Figur 409. Upplyst element, t.ex. markstrålkastare under solitärträd. Bildkälla: Sydväst

Figur 410. Scenografisk belysning. Bildkälla: Sydväst

Figur 411. Välkomnande belysning belyser entrén. Bildkälla: Sydväst

21.6 Leken

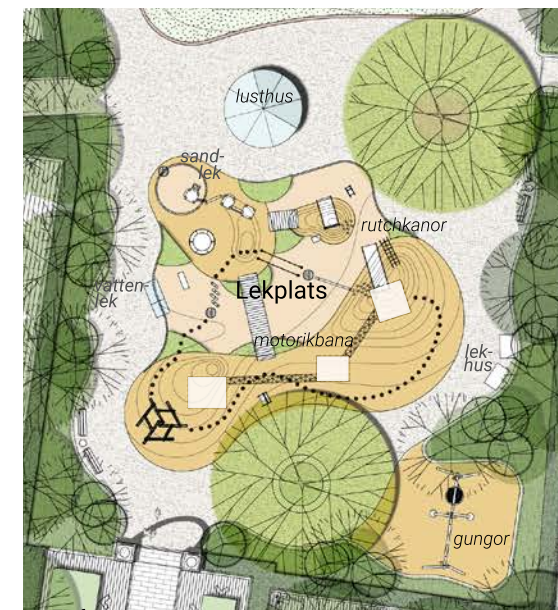
I Hamnparkens södra del ligger lekplatsen. På temat "skeppsbrott" skapas en spännande och fartfylld motorikleik för barn i olika åldersgrupper.

Motorikleken utgör lekplatsens stomme där en ögrupp binds samman av vrakdelar som bildar alternativa rundor av varierande svårighet- och tillgänglighetsgrad. I "vattnet" kan man hitta skattkistor, musslor och lekande tumlare och på öarna olika typer av klätterutrustning och rutschkanor.

För att öka tillgängligheten för rullstolsburna barn och föräldrar föreslås en blandning av fallskydden strid sand och corkeen, yta av korkgranulat. Utrustningens utförande väljs med hänsyn till synsvaga, för vilka kontaster (men även materialens taktila känsla) är av stor betydelse. Trä och rostfritt eller lackat stål är grundmaterialen som bygger lekutrustningen.

Lekplatsens utrustning bygger på standardprodukter i en genomtänkt komposition och kombination. Föreslagna redskap är utvalda med tanken att gemensamt kunna bygga en helhet och i sina delar erbjuda olika utmaningar för de olika ålderskategorierna.

Leken har en specialutformad konstruktion som skall tillgodose behovet hos de allra äldsta barnen, huvudattraktionen som erbjuder lek på hög höjd. För att inte förlora lekvärdet på marken med stora säkerhetsavstånd skall den till stora delar vara tät på den översta nivån. Detta ger möjligheter till rörelse och ytterligare lekfunktioner under den och i dess omedelbara närhet på marknivån.

Figur 412. Plan över föreslagen gestaltning för Hamnparkens lekplats. Bildkälla: Sydväst

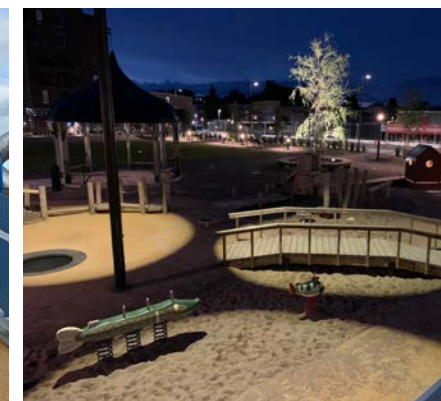
Figur 413. Olika typer av fallskydd blandas för att öka tillgängligheten. Bildkälla: Sydväst

Figur 414. Objekt såsom musslor och skattkistor hjälper till att föra tankarna till havet. Bildkälla: Sydväst

Figur 415. Lekplatsen består av varierande svårighet- och tillgänglighetsgrad. Bildkälla: Sydväst

Figur 416. Funktionsbelysning och effektbelysning kombineras. Bildkälla: Sydväst

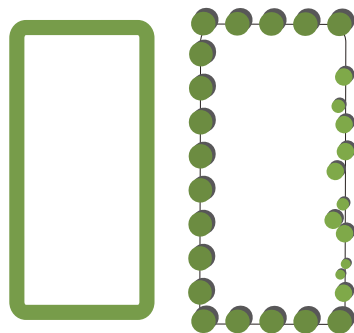
21.7 Vegetation

Att skänka stadsdelen grönska med kraftfull vegetation är parkens kanske viktigaste uppgift. Hamnparken är en av flera gröna miljöer i stadsdelen som gynnar pollinerare och andra insekter och bidrar till att öka den biologiska mångfalden. Eftersom platsen för parkändamålet är liten blir en tydlig gräns viktig för att fullt utnyttja rummets potential. Hela parken föreslås ramas in av en städesgrön formklippt häck för att definiera parken mot omgivande gaturum. Då kan en rofylld vistelse i solen ligga vägg i vägg med Hamnvägen, en av områdets mest trafikerade gator, på ett trovärdigt sätt utan att värdefull yta annars måste utgöra buffert.

Ramen pryds på insidan av en praktplantering som löper runt hela parken, vars karaktär varierar med ståndort och skiftande funktion. Valet av arter i parken utgår från ett torktåligt växtmaterial som bidrar med kvaliteter över årets alla årstider.

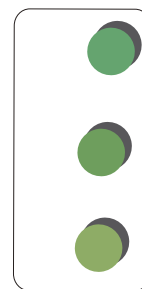
Ramverk/häck- och kransplantering

Stommen i ramen utgörs av en klippt idegranshäck som stärks ytterligare av träd och buskträd. Träd och buskträdens årstidsvariationer står i kontrast mot idegranens vintergröna och täta grenverk. Häckens överkantshöjd hålls relativt jämn där avståndet mellan häckens höjd och anslutande mark varierar beroende på var i parken man befinner sig, vilket är en följd av parkens interna höjdskillnader. Häcken är ca 1.20 meter hög i relation till omgivande gator och häckens bredd är ca 1.20 meter i basen och något smalare i toppen.

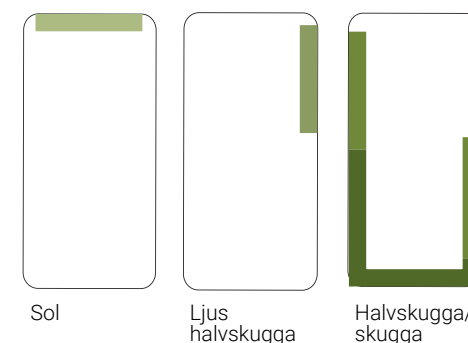
Solitärer

Solitärerna i Hamnparken förankras i platsens historia där pilodling och handelsträdgård med exotiska träd har förekommit. Kaskadpil planteras därför, vilket kompletteras av sibiriskt korkträd samt ungersk ek.

Planteringar

In mot parken är ramen prydd med en perennplantering som löper längs hela ramen. Här varieras växtmaterialet med växtplatsens förutsättningar, från full sol till skugga.

Figur 417. En praktplantering omger och smyckar parken. Bildkälla: Sydväst

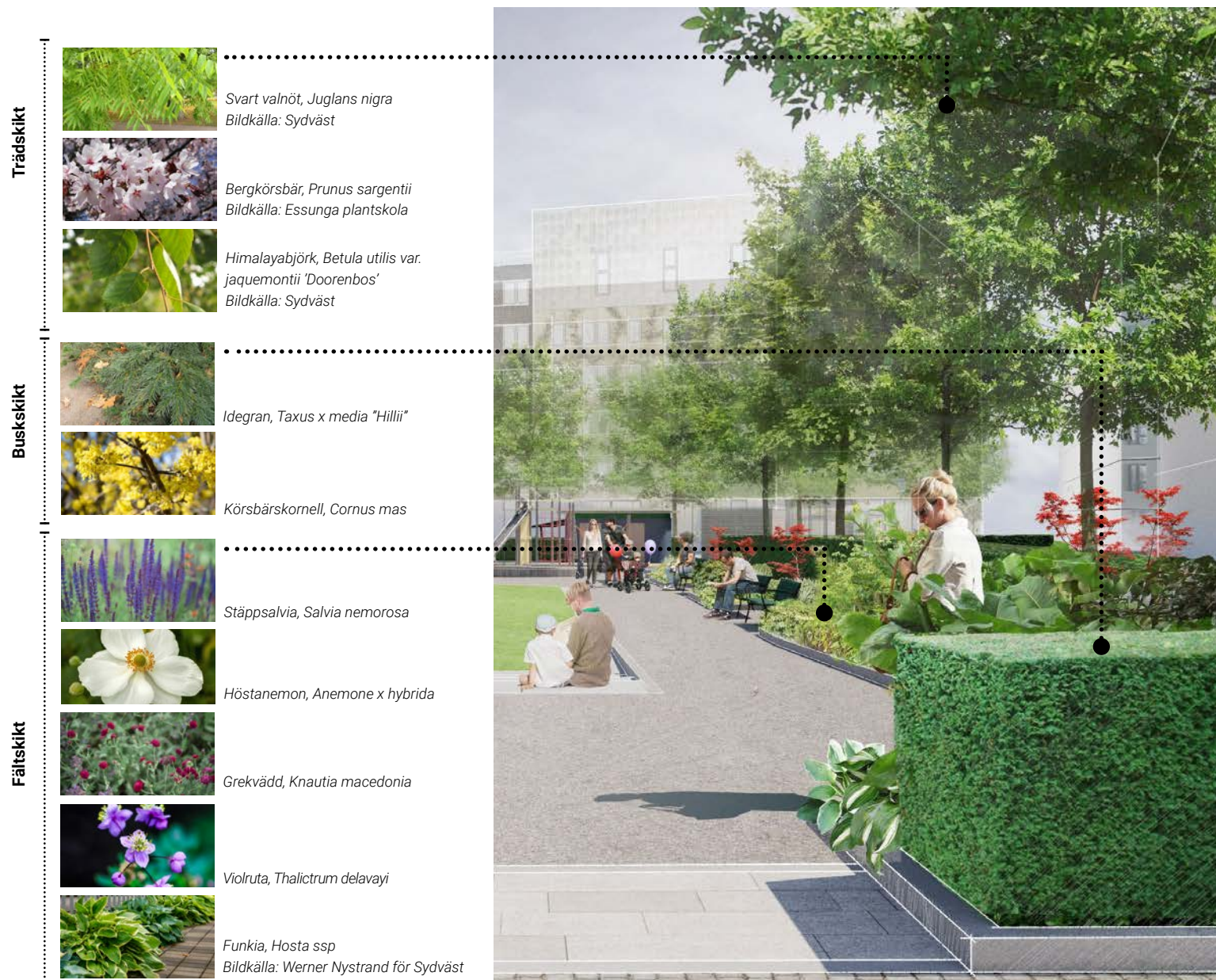
Figur 418. Parken ramas in av en städesgrön häck. Bildkälla: Sydväst

Figur 419. Även viktiga funktioner såsom cykelparkering har gröna inslag. Bildkälla: Sydväst

Figur 420. Parkens grönytor kan användas som vistelseyta. Bildkälla: Pexels

Figur 421. Ett urval av växter i Hamnparken.
Bildkällor: Hans Logren för Norrhälje Hamn om inget annat anges

Figur 422. Visionsbild. Hamnparkens vegetationsbehandling utgår ifrån ett torktåligt växtmaterial som bidrar med kvaliteter över årets alla årstider.

22. FICKPARK - SILOPARKEN

Figur 423. Visionsbild över Siloparken.

22.1 Förutsättningar

Flera förutsättningar ligger bakom gestaltningen för Siloparken, de mest väsentliga och övergripande sammanfattas här:

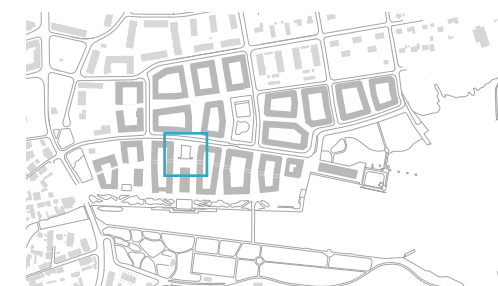
- Ett viktigt grönt och lummigt inslag i ett annars tätbebyggt område.
- Skall mäta sig med kv 6 höga byggnad och ta ner skalan och åstadkomma ett bättre lokalklimat.
- Läget inbjuder inte till långvarig vistelse, men kan erbjuda en fin passage och ge möjlighet att upptäcka konst och pedagogiska inslag.
- Platsens förutsättningar gör den optimal för offentlig konst som huvudentitet och attraktion. Med vegetationen som en förutsättning skall platsen utformas i nära samarbete med en konstnär.

22.2 Identitet & karaktär

Siloparken blir ett viktigt grönt och lummigt inslag i ett annars tätbebyggt område, och av få platser i stadsdelen som erbjuder plats för riktigt stora träd. Här finns också förutsättningar för en stads-ÅVC för olika fraktioner.

De rumsliga förutsättningarna och platsens storlek gör att Siloparken definieras som en "grönyta", ett "Stilleben i kolossalformat" eller möjligen "fickpark" snarare än en regelrätt park. Idén med gestaltningen utgår helt och hållet ifrån att skänka platsen så mycket volymiös grönska som möjligt. Läget inbjuder inte till långvarig vistelse och skall inte ses som en park i traditionell bemärkelse utan upplevelsen blir i första hand att passera igenom, men kan i samklang med konstnärlig utsmyckning även bli och en rofylld pärla att upptäcka.

Siloparken har vidare god möjlighet att bli en uppskattat visuellt, grönt inslag för boende och passerande allmänhet längs Rederigatan, Sjöfartsgatan samt Östra Rögårdsgatan. Grönytan kan bidra med variationsrik vegetation vilket har positiv inverkan på biologisk mångfald, även i den lilla skalan. Enklare spänger kan möjliggöra rörelse genom vegetationen och skapa en lekfull upplevelse.

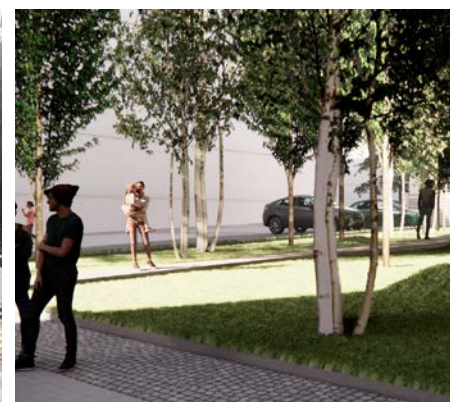
Figur 424. Översikt - Siloparkens läge i Norrtälje Hamn.

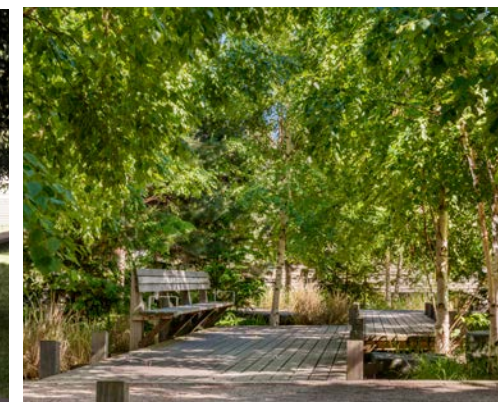
Figur 425. Siloparken kan bli en rofylld pärla att upptäcka. Bildkälla: Sydväst

Figur 426. Visionsvy. Siloparken definieras som ett stilleben i kolossalformat.

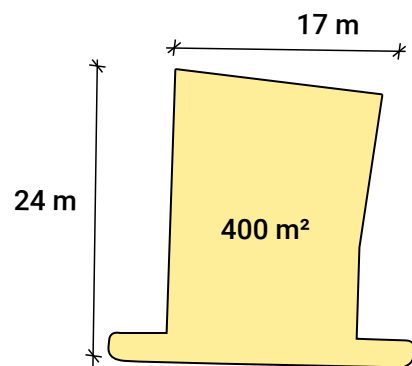

Figur 427. Visionsvy. Ett viktigt grönt och lummigt inslag i ett annars tätbebyggt område.

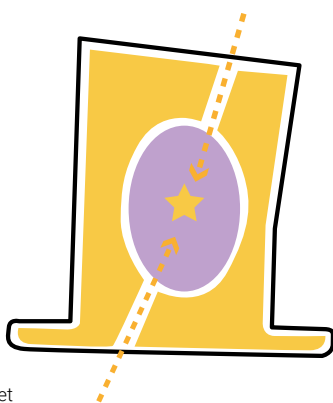
Figur 428. Ett frodigt inslag som skall mäta sig med kv.6 höga byggnad. Bildkälla: Werner Nystrand för Sydväst

22.3 Disposition & möblering

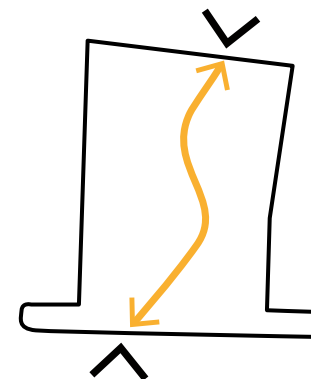
Figur 429. Diagram rumslighet

Rumslighet Platsens storlek och rumsliga förutsättningar gör att Siloparken snarare måste definieras som en "grönyta" eller möjligen "fickpark" än en regelrätt park. Den är belägen mellan Östra Rögårdsgatan, områdets mest trafikerade lokalgata och kv 6 stadsdelens högsta byggnad. Den är dessutom omgärdad av ett flertal besöksparkeringar längs dess östra och västra sida vilket skapar en del begränsningar och utmaningar. Platsens viktigaste uppgift blir att ta ner den stora skalan och åstadkomma ett bättre lokalklimat.

Figur 431. Diagram identitet

Identitet Även om Siloparken inte i traditionell bemärkelse räknas som park kan denna plats i samklang med konstnärlig utsmyckning även bli och en rofylld pärla att upptäcka. Utöver en konstnärlig utsmyckning kan vegetaionen och dess variation över året bidra till upplevelser och platsens självklara identitet.

Figur 430. Diagram rörelse

Rörelse Siloparkens läge och storlek inbjuder inte till långvarig vistelse och skall inte ses som en park för vistelse i traditionell bemärkelse utan upplevelsen blir i första hand att passera igenom (→) och därigenom uppleva årstidsvariationer med bland annat vintergröna växter och vårbloppande fältskikt och konst.

Figur 432. Diagram funktioner

Funktioner Siloparkens främsta funktion är att ta ner den stora skalan på omgivande byggnader och platser samt bidra till ett bättre lokalklimat. Dessutom fungerar platsen som ett ställe att upptäcka (🔍) och finna ro i (🧘), både genom varierad vegetation och genom konstnärlig utsmyckning.

22.4 Materialitet & utrustning

Vegetation av woodlands-karaktär samt ett större antal träd dominerar området. Någon regelrätt materialpalett finns inte för platsen förutom träspångr alternativt mindre grusade stråk som möjliggör rörelse genom fickparken. Enstaka bänk kan placeras längs spången för att möjliggöra vila och kortare vistelse.

22.5 Belysning

Platsen karakteriseras av indirekt ljus från omkringliggande bebyggelse, gångfartsområden samt lokalgata. Med respekt för fauna kan platsen med fördel lämnas obelyst, undantaget kan vara framtida konstnärlig gestaltning som beroende på verk kan önskas belysas med riktad belysningsstolpe. Detta ska ske i samråd med konstnär beroende på verkets framtida karaktär.

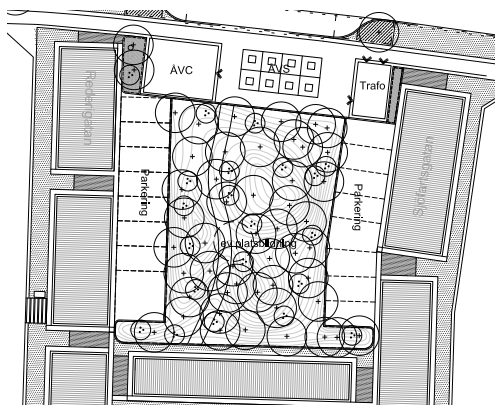
22.6 Vegetation

Vegetationen i Siloparken består av ett flerskiktat bestånd där ett skirt krontak med lövfällande träd och ett buskskikt bidrar med värden över hela året. Siloparken behöver möta och ta ner skalan hos omgivande kvarter och ge platsen ett bättre lokalklimat och mänsklig skala, och där spelar vegetationen en viktig roll. Trädarter som klassas som pionjärarter bildar snabbt ett skirt krontak.

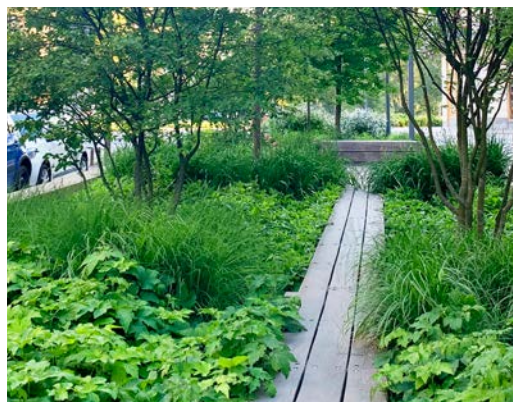
Fältskiktet av woodlandtyp består av både vintergrön och vårblomande markvegetation och ger ett starkt och detaljrikt intryck. Ambitionen bör vara att skapa bestånd som ger kvaliteter året om trots extensiva skötselinsatser.

22.7 Konst

Konstnärlig gestaltning har stor möjlighet att skapa en unik karaktär för platsen och öka attraktiviteten inom fickparken. Konst, modellerat landskap och vegetation kan skapa en spännande helhet där besökare tillåts upptäcka konsten på egen hand. Likt all konst inom stadsdelen kan den fånga upp Norrtälje historia, vara platspecifik, nyskapande och skapa nyfikenhet. Lyhördheten till platsen är avgörande för att skapa en vacker helhet.

Figur 433. Beläggningsutsnitt för Siloparken.

Figur 434. Ett frodigt och lummigt intryck med markvegetation av woodlandkaraktär att röra sig igenom. Bildkälla: Sydväst

Figur 435. Ett flerskiktat bestånd med skirt krontak, buskskikt med kvaliteter över hela året och ett frodigt fältskikt.